BCU Cluj / Central University Library Cluj

POVĂŢUIR
ECON.
CÎMP.

BUDA
1806

BRV 702
Povătuire către economia de cîmp
Buda, 1806
581718
inv. 3322/943

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

357

ПОВЪЦȢИ́РЕ
къ́тръ
ЄКОНОМІ́А де КѪ́МП
пентрȣ Фоло́сȣл
ШКОАЛЕЛѠР РѠМѪНЕЩЙ
че́лѡр дин
ЦѢРА ОУНГȢРѢСКЪ,
шѝ дин пъ́рциле є҄й ꙟпреȣна́те.

Кȣ милости́ва ꙟгъдȣи́нцъ а̂ ꙟпъръте́щїй, шѝ Ке́сарѡ-Кръе́щїй, шѝ А̂постоличе́щей Мъри́рй.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

А Парохїи дин Кѣц.

Пе лега́тъ кȣ 30 Креи.

ЛА БȢ́ДА,
ꙟ Кръа́ска Тѷпографі́е а̂ Оу̂ниверситъ́цїй Оу̂нгȣре́щїй. 1806.

B. R. V.
702

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 3322 1943

Деспре Економіа
де
КѪМП
скѹ́ртъ ѫвъцъ́тѹръ.

Тѫлкѹи́рѣ Економіей.

Прин Економіе се ѫцелѣџе ѫвъцътѹра, ка́рѣ а́ратъ, кѹм тре́бѹе лѹкра́т пъмѫ́нтѹл, ка съсе спорѣ́скъ, кѫ́те не сѫ́нт спре Хра́нъ, спре ѫбръкъми́нте, ши̏ спре а̂лте фоло́сѹри.

КАП I.

Деспре Пъмѫнт.

§. 1.

Деспре Фѣлюриле де Пъмѫнт.

Фїещекаре Плȣгарю май наинте де тоате ӑре ѡ̏п (липсъ), ка се кȣноаскъ Пъмѫнтȣл, пре кареле ꙟл лȣкръ, ка нȣ кȣмва сей фїе ꙟзъдар мȣнка, ши ѡстенѣла, каре ѡ пȣне. Дрептачѣѧ требȣе се щїе, къ Пъмѫнтȣл є де трей Фѣлюри.

А. Рѣче, саȣ Греȣ.

1. ꙟтръ Фѣлюриле пъмѫтȣлȣй челȣй Рѣче, саȣ Греȣ се нȣмеръ лȣтȣл, ши тина чѣ клеоасъ.
2. Причиниле, пентрȣ каре се нȣмѣще лȣтȣл, ши Тина чѣ клеоасъ Грѣ, сѫнт, пентрȣкъ пърциле лȣтȣлȣй, ши а Тиней чеїй клеоасе ꙟтръ сине аша сѫнт де ꙟдесате, ши ꙟклещате, кѫт нȣ аȣ

врѣѡ

вреѡ Гъȣнире; їаръ рѣче се ѕиче, пентрȣкъ пȣрȣрѣ є҃ оумед, ши дрептачѣꙗ ши рѣче; пентрȣкъ ръвенѣла чѣ де їарнъ, карѣ ѡ҃ а҃ сȣпт, пентрȣ търимѣ са, нȣ ѡ҃ слобоаде, а҃фаръ чи ѡ҃ цине ꙟдесатъ ꙟ сине.

3. Пъмѫнтȣл чел рѣче, ши таре є҃ ши неродиторю; пентрȣкъ фїинд таре, ши греȣ, а҃ша ѕаче пре ръдъчиний, кѫт нȣ се пот ꙟтинде, ши фїиндекъ є҃ ши рѣче Бȣкателе, Плѫнтеле, Легȣмеле, ши Ѥрбȣриле ꙟкъ нȣ пот крещe.

4. Пъмѫнтȣл де рѣче, ши де Таре а҃ша се поате черка: Се їа оун пȣмн де пъмѫнт, се оудъ, а҃пой се фаче брȣшъл, ши, дѣкъ се оускъ, де ремѫне таре ка ѡ҃ Глоанцъ, є҃ семн, къ пъмѫнтȣл є҃ рѣче, ши таре.

Б. Калд, саȣ Моале.

1. Ꙟтръ Пъмѫнтȣриле чѣле Калде, саȣ Мой се нȣмеръ чѣле Въроасе, Хȣмоасе, Нъсѫпоасе, Кретоасе, ши Петроасе.
2. Пъмѫнтȣриле а҃чѣстѣ се нȣмеск калде, саȣ мой, пентрȣкъ аȣ мȣлте, ши мари гъȣнирй; дрептачѣꙗ раѕеле Соарелȣй лесне пот стръбате ꙟтрѫнселе, ши але десфаче дела ѡ҃лалтъ.

3. Пъмѫ́нтꙋриле чѣ́ле ка́лде, шѝ мо́й ꙗ́ръ сѫ́нт неродито́аре; пе́нтрꙋкъ, фі́инд фо́арте Гъꙋно́асе, нꙋ̀ се липе́ск де ръдъчи́нй, шѝ та́ре стръбътѫ́нд ра́зеле Со́арелꙋй ꙟтрѫ́нселе, оу̑мезѣ́ла, ка́рѣ ѡ̑ а̋ꙋ ꙟ сине ꙟ̋къ ра́педе ѡ̑ пі́ерд: дрептачѣ́ѧ нꙋ̀ се по́т Хрънѝ ръдъчи́ниле, чѝ се вещезе́ск, шѝ піе́р, саꙋ кре́ск май ми́чй, шѝ май жигъ́рѫте.

4. Пъмѫ́нтꙋл де ка́лд, шѝ де мо́але а̑ша̀ се чѣ́ркъ: Се ꙗ̋ оӳн Пꙋ́мн де Пъмѫ́нт, се оӳдъ, шѝ стрингѫ́ндꙋсе ꙟ мѫ́нъ, дѣ́къ нꙋ̀ се фа́че додоло́ц, чѝ се ресѫпѣ́ще, е̑ се́мн, къ Пъмѫ́нтꙋл е̑ Ка́лд, шѝ мо́але.

Б. Не́грꙋ, саꙋ Мꙋрг.

1. Пъмѫ́нт не́грꙋ, мꙋ́рг, саꙋ де Гръ́динъ се зи́че а̑чѣ́ла, ка́реле саꙋ дин фи́рѣ са̀, саꙋ прин сѫргꙋ́инца ѡ̑менѣ́скъ е̑ а̑местека́т кꙋ̀ май мꙋлте фѣ́люрй де Пъмѫ́нт; къ́чй черкѫ́нд но́й кꙋ бꙋ́нъ сокотѣ́лъ Пъмѫ́нтꙋл а̑чѣ́ста, пꙋте́м а̑фла̀, къ е̋л а̑ша̀ ꙗ̋сте а̑лкътꙋи́т дин чѣ́ле май на́инте зи́се доа́ѡ Фѣ́люрй де Пъмѫ́нт, а̋декъ дин Лꙋт, шѝ Ти́нъ клео́асъ,

дин Пъмѫ́нт Въро́с, Хȣмо́с, Нъсѫпо́с, Крето́с, шѝ Петро́с, кѫ́т дин оу҆́нȣл нȣ а҆́ре май мȣлт, де кѫ́т дин а҆́лтȣл.

2. Пъмѫ́нтȣл а҆че́ста а҆шà се чѣ́ркъ: Се ꙗ҆ оу҆н Пȣмн де Пъмѫ́нт, се оу҆́дъ, шѝ фъкѫ́ндȣсе додоло́ц, дѣ́къ ремѫ́не ꙟ мѫ́ни ка ѡ҆ ко́ткъ (ло́птъ), шѝ а҆по́й оу҆скѫ́ндȣсе пȣцинте́л, ꙗ҆́рш се ръсипѣ́ще, Єⷮ се́мн, къ Пъмѫ́нтȣл Єⷮ Не́грȣ, мȣрг, саȣ де Гръ́динъ.

3. Пъмѫ́нтȣл че́л не́грȣ, мȣрг, саȣ де Гръ́динъ Єⷮ че́л май родито́рю, нȣ̀ нȣмай пе́нтрȣкъ съ лȣкръ май бине, шѝ май нѣ́тед, чѝ шѝ пе́нтрȣкъ кȣ мȣлт май би́не се липѣ́ще де Ръдъчи́ний, шѝ Гъȣни́риле лȣ́й ꙟкъ кȣ мȣлт май бине прїиме́ск А҆ерȣл, шѝ ра́зеле Соа́релȣй фїи́нд ничй прѣ стри́мте, ничй прѣ ла́рџй: деȣнде оу҆рмѣ́зъ, къ ꙟ пъмѫ́нтȣл че́л Не́грȣ Пло́аѧ, Ро́аша, шѝ Оу҆мезѣ́ла дин Не́гȣръ стръба́те ма́й ꙟче́т ла Ръдъчи́ний, шѝ пъ́рциле чѣ́ле май клео́асе а҆ле Пъмѫ́нтȣлȣй че́лȣй Не́грȣ нȣле ла́се се ръсȣфле. Дрептачѣ́ѧ ꙟ пъмѫ́нтȣл че́ѧ не́грȣ, мȣрг, саȣ де гръ́динъ фо́арте бине кре́ск Бȣка́теле, Легȣмеле, Плѫнтеле, шѝ Ѥрбȣриле.

§. 2.

Деспре Дирѣџерѣ Цѣринелѡр.

Дѣкъ ва жȣдека̀ Плȣга́рюл, къ Цѣ́рина лȣй є̑ сѣ́къ, а̏декъ Рѣ́че, саȣ Ка́лдъ, ѡ по́ате дирѣ́џе, шѝ родито́аре а̑ ѡ̑ фа́че прин а̑местека́ре, шѝ прин Гȣно́йре.

А. Деспре А̑местека́рѣ пъмѫ́нтȣрилѡр.

1. Дин чѣ́ле до́аш Фѣ́люрй де Пъмѫ́нт, деспре ка́ре са́ȣ ворби́т ла §. 1. сȣпт А, шѝ Б, се по́ате фа́че Цѣ́рина бȣнъ приⷩ а̑местека́рѣ лѡ́р, шѝ а̑чѣ́ста лѣ́зне се по́ате, добѫндѝ; пе́нтрȣкъ сȣпт Пъмѫ́нтȣл чѣ́л клео́с, шѝ нъсѫпо́с май тотдѣ́ȣна се а̏флъ Хȣмо́с, шѝ Крето́с, шѝ май а̑дѣ́се ѡ̏рй Ма́ргъта́ре ꙟ̏къ се а̏флъ, ка́рѣ нȣ є̑ а̏лта фъ́ръ пъмѫ́нт въро́с а̑местека́т кȣ лȣт клео́с, а̑ къ́рїа чѣ́л прѣ̀ ма́ре фоло́с а̏ȣ да́т при́чинъ пи́лдей че зи́че: Ка́реле а̏флъ Ма́ргъ ꙟ̑ Цѣ́рина са̀, ма́ре Комо́аръ а̏флъ. Сȣпт Хȣмъ ꙗ̏ръ се а̏флъ лȣт клео́с. А̑ша-да́ръ Плȣга́рюл ꙟ̏шй по́ате дирѣ́џе Цѣ́рина кȣ кȣци́нъ Келтȣѣ́лъ, пȣмай се фі́е сѫргȣито́рю, шѝ стръдȣито́рю. Къ́чй са́пе ꙟ̑Цѣ́рина са̀ чѣ̀ клео́асъ ни́ще Гро́пй

а̑ша̀ де а̑фꙋ̑нд, пѫнъче̑ ва гъси̑ Хꙋ̑мъ, Ма́ргъ, саꙋ Пъмѫ́нт Петро́с, а̑по́й а̑честа ꙟ҆л прѣсере престе Цѣ́рина чѣ̀ клеоасъ гро́с ка де оу҆н цо́л. Ꙟ҆шиждерѣ трѣбꙋе се фа́къ ши̇ кꙋ Цѣ́ринииле чѣ́ле Хꙋмо́асе, саꙋ Петро́асе; къ́чй сꙋ̑пт а̑чѣ́стѣ ꙟ҆къ ѕа́че лꙋ̑т клео́с, ши̇ фо́арте оу҆нсꙋрꙋ̑с. Мꙋ̑нка а̑чѣ́ста май бине се фа́че Тѡ́рна, кѫ́нд ѥ҆ врѣ́ме домо́алъ, ничй сѫ́нт а̏лте лꙋ̑крꙋрй де кѫ́мп.

2. Ꙟ҆местека́рѣ а̑чѣ́ста ꙗ҆сте фъ́ръ де приме́ждїе, се фа́че пре оу̑шо́р, ши̇ ѥ҆ чѣ́а май бꙋ̑н мо́д де а̑ дирѣ́џе сѡ́рй че Пъмѫ́нт пꙋ̑стѫ́ю ꙟ҆трꙋ а̑тѫ́та, кѫ́т то́ате Бꙋка́теле, то́ате Легꙋ̑меле, то́ате Плѫ́нтеле, то́ате Ѥ҆рбꙋриле ши̇ ръса́дꙋриле се крѣ́скъ ꙟ҆трѫ́нсꙋл.

Б. Деспре Гꙋнои́ре.

1. Гꙋно́юл ѥ҆ чѣ̀ май бꙋ̑нъ мижлочи́ре де а̑ дирѣ́џе, ши̇ ꙟ҆гръша̀ Пъмѫ́нтꙋл, дрептачѣ́а ши̇ чѣ̀ май де ли́псъ; пе́нтрꙋкъ пре Пъмѫ́нтꙋриле чѣ́ле а̑местека́те динлъꙋ̑нтрꙋ ле ръско́аче, ши̇ ꙟ҆трꙋ а̑ща̀ де ми́че дъръбꙋ̑це ле десгинъ, кѫ́т се по́т а̑местека̀ кꙋ Са́рѣ (а̑кри́мѣ), ши̇ ѡ҆лѣ́юл, ка́ре се а̏флъ ꙟ҆трѫ́нселе, ши̇ ꙟ҆преꙋ̑нъ

кꙋ

кȣ скȣрсȣл оумезѣлей стръбат ла ръдъчи́нииле чѣле май Сȣпци́ри, шѝ чѣле май Гро́асе, шѝ прин ачѣстѣ ла Паюл, шѝ Тȣлѣȣл Бȣка́телѡр, шѝ а̂ Ѥрбȣрилѡр, ла Кочанȣл Легȣмелѡр, шѝ а̂ Плѫнтелѡр, шѝ ла Трȣпи́на Ѧрбȣрилѡр. Кȣ оўн кȣвѫнт: Гȣно́юл є̄ ка шѝ оўн Ѧлȣат, ка́реле пре Пъмѫнт ꙟл доспѣще, шѝ мишкѫндȣл, ꙟл фаче, де тоате гъȣнириле ѝсе лъцѣск, шѝ а̂ша̀ нȣ нȣмай Соареле, шѝ Ѧерȣл, чѝ шѝ Плоаѣ, Негȣра, шѝ Роаша фъръ де врѣѡ ꙟпедека́ре пот лȣкра̀ ꙟтрѫнсȣл. Ѧшада́ръ фоарте де липсъ є̄ гȣнойтȣл; пѐнтрȣкъ де вѡм черка̀ бине, шѝ де а̂мърȣнтȣл, тоате Пърциле Плѫнтелѡр, а̂ Ѥрбȣрилѡр, а̂ Легȣмелѡр, шѝ а̂ Бȣка́телѡр нȣ сѫнт а̂лта, фъръ нȣмай Пъмѫнт, Ѧпъ, Ѧкриме, Ѡ̂лѣю, Ѧер, шѝ Кълдȣръ.

2. Кȣ Гȣно́юл бине се ва фолосѝ Плȣга́рюл, дѣкъ ꙟй ва сокотѝ кълдȣра, ка́рѣ ꙟ фїещечѐ Гȣно́ю а̂ре ѡ̂ мъсȣръ. Дрептачѣѧ Пъмѫнтȣриле чѣле рѣчи май бине се Гȣноѣск кȣ Гоно́ю де Кай, де Ѻй, де Капре, де порȣмбей, шѝ ѡ̆ри де че Ѡаръ (га́лицъ); пѐнтрȣкъ Гȣно́юл а̂чѣста є̄ май ка́лд, декѫт чѣл де Вите, сау де

Рѫмъто́рй (по́рчй), ка́реле г̆ръш є҃ май бꙋ́н пе́нтрꙋ пъмѫ́нтꙋриле, че се нꙋме́ск Ка́лде.

3. Оу̂меѕѣ́ла Гꙋно́юлꙋй чѣ̀ Хрънито́аре тре́бꙋе съсе ꙟ̂пъ́ртъ ꙟ̂ фо́арте ми́че дъръбꙋ̆це, ка се по́атъ стръба́те, шѝ а̂ а̂жꙋта̀ плѫ́нтелѡр. Чѝ а̂чѣ́ста се добѫндѣ́ще прин Рѫско́ачерѣ, шѝ пꙋтреѕи́рѣ Гꙋно́юлꙋй, ка́рѣ мꙋ̆лт се а̂жꙋтъ прин чѣ́ле непричепꙋ̆те Якри́мй, шѝ Съръ̆тꙋ̆рй, ка́ре се ба́гъ ꙟ̂ Гꙋно́ю, кꙋ Пло́аѣ, кꙋ Ѡ̂мѣ́тꙋл (Нѣ́ша, Зъпа́да), кꙋ Ро́аша, шѝ кꙋ Не́гꙋра. Яшада́ръ Гꙋно́юл тре́бꙋе се стѣ̀ ра́бън, пѫнъкѫ́нд пꙋтреѕѣ́ще.

4. Гꙋно́юл нꙋ̆ се фа́че нꙋма́й дин Ба́легъ де Добито́аче, чѝ шѝ динтра́лтеле, прекꙋ̆м: дин Ѩ̏рбꙋрй, дин Плѫ́нте, дин Бꙋрꙋ̆е́ний, шѝ дин то́ате, кѫ́те се пливе́ск, шѝ се лѣ́пъдъ, дин фо́иле Легꙋ̆мелѡр, дин Фрꙋ̆нѕеле Ѩ̏рбꙋрилѡр, дин Пъ́рꙋл Добито́ачелѡр, пѫ́нъ шѝ дин чѣ̂ май ми́къ па́рте а̂ лѡ́р.

5. Гꙋно́юл де ви́те є҃ кꙋ мꙋ̆лт май бꙋ̆н, дѣ́къ нꙋ̆ций вей Хръни̇̀ ви́теле нꙋма́й кꙋ Па́е, чѝ шѝ кꙋ а̏лт нотре́ц, шѝ кꙋ а̂тѫ́та ва фѝ май бꙋ̆н, кꙋ кѫ́т май

мꙋ́лт Пишълъ́ꙋ ве́й словоцѝ ꙟ, саꙋ пре-сте Гꙋно́ю, пѫнъкѫ́нд пꙋтрезѣ́ще.

6. Май сѫ́нт шѝ а̑лте мижлочи́рй а̑ дирѣ́це Пъмѫ́нтꙋриле, ка́ре нꙋ демꙋлт са́ꙋ а̑фла́т, шѝ сѫ́нт: Ва́рꙋл нести́нс, Гѵпсꙋл, Фꙋни́нџинѣ, Ко́арнеле, Оу̑нгиле, шѝ Пъ́рꙋл а̑ то́т Фѣ́люл де Добито́аче, то́т Фѣ́люл де Ѕдра́нце, де Трѣ́верй, де Спе́рле, шѝ Тꙋ́рфа, ка́рѣ ꙗ̑сте Пъмѫ́нт не́грꙋ пли́н де ръдъчи́нй де тръсті́е, де рого́з, де па́пꙋръ, шѝ де Ꙋ̆рвꙋрй, ка́ре кре́ск ꙟ Бъ́лцй, де оу̑нде се шѝ са́пъ Тꙋ́рфа, ка́рѣ, дꙋпъчѐ се оу̑скъ, де фо́к ꙟ̑къ є̑ бꙋ́нъ, нꙋмай Фла́къръ нꙋ а̑ре. Мижлочи́риле а̑чѣ́стѣ нꙋ се ве́д а̑ фи прѐ де ли́псъ ꙟ пъ́рцеле, оу̑нде а̑ꙋ де-стꙋл Гꙋно́ю.

§. 3.

Деспре Дирѣ́цере Пъшꙋнилѡр, шѝ а̑ ло́кꙋрилѡр чѣ́лѡр Пꙋстѫ́й.

Афа́ръ де а̑ дирѣ́це Цѣ́ринеле, Плꙋга́рїй май тре́бꙋе се щїе, кꙋм тре́бꙋе дирѣ́се шѝ Пъшꙋниле кꙋ а̑лте ло́кꙋрй пꙋстѫ́й ꙟпреꙋнъ, ка се ле по́атъ а̑вѣ̀ фоло́сꙋл, ка́реле ꙟл дорѣ́ск. Спре а̑чѣ́ста вѡр а̑жꙋта̀ ꙟвъцътꙋриле, ка́ре а҆чѝ се вѡ́р да̀ деспре то́т фѣ́люл де ло́к Пȣстѫ́ю.

А. Деспре Ло́кȣриле Пȣстѫ́й чѣ́ле дин Пъ́дȣрй фъкȣ́те.

1. Дин ло́кȣриле Пȣстѫ́й, чѣ́ле дин Пъ́дȣрй фъкȣ́те, тре́бȣе съпа́те ръдъчи́ниле, шѝ трȣпи́неле чѣ́ле ве́кй; ско́шй Ѳпи́нїй, шѝ Рȣџїй: ръсипи́те Мȣшино́аеле, шѝ Фȣрника́рїй: кȣръци́те Тȣфеле, шѝ ѡ҆́рй че фѣ́лю де дȣ́дет дин Ръдъчи́нъ съсе лъзȣѫ́скъ. Апо́й се по́т фа́че динтрѫ́нселе саȣ Пъмѫ́нтȣрй а҆ръто́аре, саȣ, дѣ́къ вѡ́р фѝ прѣ̀ цепи́ше, се по́т фоло́сѝ, чѣ́ле дин фа́цъ пе́нтрȣ вїй; ꙗ҆́ръ чѣ́ле дин до́с пе́нтрȣ фѣ́лю де фѣ́лю де По́мет.

2. Ни́чй е҃ гре́ȣ а҆ дирѣ́џе Пъмѫ́нтȣриле а҆чѣ́стѣ; пе́нтрȣкъ чѣ́й май Ѳирима́нй, ва ꙟкъ шѝ чѣ́й май кȣ при́ндере, бȣкȣро́шй кȣръцъ Ръдъчи́ниле, шѝ Трȣпи́неле чѣ́ле ве́кй а҆ле А҆рбȣрилѡр пе́нтрȣ фо́к, май а҆ле́с оу҆нде нȣ̀ прѣ̀ сѫ́нт лѣ́мне; ꙗ҆́ръ Ѳпи́нїй, шѝ Рȣџїй ꙟй кȣръцъ нȣ̀ нȣ̀май пе́нтрȣ фо́к, чѝ шѝ пе́нтрȣ а҆лте ꙟтребȣници́ерй. Мȣшино́аеле, Фȣрника́рїй, шѝ Ръдъчи́ниле Дȣ̀децилѡр

ꙟкъ се по́т пꙋстѫ̀й кꙋ пꙋци́нъ стръда́нїе прин че́й де ка́съ, кѫнд нꙋ̀ а́ꙋ а́лта де а̂ лꙋкра̀.

Б. Деспре ло́кꙋриле чѣ́ле Бълто́асе, шѝ Мочирло́асе.

є. Ло́кꙋриле чѣ́ле Бълто́асе, шѝ Мочирло́асе се по́т дирѣ́це лꙋ́ѫндꙋсе а́па динтрѫ́нселе, ка́рѣ се ꙗ̆ прин Ша́нцꙋрй май ми́че, ка́ре то́ате тре́бꙋе дꙋ́се ꙟтрꙋн Ша́нц май ма́ре, шѝ а̂че́ста слобози́т ꙟ ѡ̂арека́ре Пъръ́ꙋ, саꙋ А́пъкꙋрътоаре. А̂ши́ждерѣ се по́т сека̀ шѝ Бѣ́лциле чѣле дин Пло́й а̂дꙋна́те; чѝ фїи́ндкъ фꙋ́ндꙋл ле ꙗ́сте тино́с, шѝ нꙋ̀ се по́ате оу̂ска̀, а̂про́апе де ти́нъ тре́бꙋе съпа́тъ ѡ̂ Гро́апъ май ла́ргъ а̂тѫ́та де а̂фꙋ́ндъ пѫнъкѫ́нд се а́флъ Нъсѫ́п, саꙋ пъмѫ́нт петро́с, а̂по́й тре́бꙋе дꙋ́съ а̂па ꙟ̂дѫ́нса, ꙟ̂ ка́рѣ скꙋрѫ́ндꙋсе де бꙋ́нъ сѣ́мъ ва скъдѣ̀. Дꙋпъчѐ са́ꙋ скꙋрс а́па, шѝ фꙋ́ндꙋл Бѣ́лцей са́ꙋ оу̂ска́т, ръдъчи́ниле, шѝ Го́зꙋриле, ка́ре а́ꙋ фо́ст крескꙋ́т ꙟ̂ Ба́лтъ, тре́бꙋе съпа́те, кѫ́т пътрꙋ́нде оу́н Хѫрле́ц (А̂шъꙋ); а̂по́й а̂ша̀ тре́бꙋе грѫмъди́те престе ѡ̂ла́лтъ, ка кѫ́т май кꙋрѫ́нд, шѝ май би́не съсе поатъ оу̂ска̀, бка̀, шѝ а̂рде, ка съсе фа́к ченȣ́шъ, кȣ ка́рѣ а̂по́й пресерѫ́ндȣсе Пъмѫ́нтȣл, се дирѣ́џе, ка̀ шѝ кȣ че́л май бȣ́н гȣно́ю.

2. Дин ло́кȣриле чѣ́ле Бълто́асе, шѝ Мочирло́асе, фїи́ндкъ ꙟ фȣ́нд а̂ȣ май кȣ сѣ́мъ Пъмѫ́нт негричо́с, прин пъци́нъ а̂местека́ре се по́т фа́че чѣ́ле май гра́се Рѫ́тȣрй, шѝ Кȣреки́щй, са̂ȣ чѣ́ле май Фрȣмо́асе кѫ́мпȣрй, жи́лищй, шѝ ливе́ѕй.

Б. Деспре ло́кȣриле чѣ́ле Хȣмо́асе, шѝ Нъсѫпо́асе.

1. Ло́кȣриле чѣ́ле Хȣмо́асе, шѝ Нъсѫпо́асе се по́т дирѣ́џе, съпѫ́нд прин дѫ́нселе гропȣ́це а̂ша̀ де а̂фȣ́нд, пѫнъкѫ́нд се а̂флъ лȣ́т клео́с, а̂по́й кȣ лȣ́тȣл а̂че́ла тре́бȣе пресера́т то́т ло́кȣл ка де до́й Цо́лй, ка прин а̂ра́т съсе а̂мѣ́стече кȣ Пъмѫ́нтȣл че́л десȣ́пра.

2. Ло́кȣл а̂че́ста, дѣ́къ ꙗ̆сте нъдѣ́жде, къ се по́ате префа́че ꙟ пъмѫ́нт де а̂гониси́т, спре а̂чѣ́а се ꙟто́аркъ; ꙗ̆ръ дѣ́къ нȣ̀ ꙗ̆сте ни́чй ѡ̂ нъдѣ́жде, пе́нтрȣкъ до́аръ а̂ре дедесȣ́пт прѣ́ мȣ́лтъ Кре́тъ, са̂ȣ Пѣ́тръ, се по́ате съди́ кȣ Пло́пй,

шѝ а̏лт фѣлю де ѧ̏рбꙋрй, дин ка́рїй ꙗ̏ръш се по́ате а̂вѣ̀ ма́ре фоло́с.

Г. Деспре Пꙋ́стеле, шѝ ло́кꙋриле де Пъшꙋне чѣ́ле депре Ше́с.

1. Пꙋстеле, шѝ ло́кꙋриле де Пъшꙋне чѣ́ле депре Ше́с кꙋ мꙋлт май ле́зне, шѝ кꙋ май пꙋци́нъ ѡ̂стенѣ́лъ се по́т дирѣ́џе, фъкѫ́нд а̂чѣ́ста: Примъва́ра, кѫ́нд то́ате рѫдъчи́ниле сѫ́нт мꙋлт оу̏меде, шѝ плека́те спре Пꙋтрезире, тре́бꙋе а̂ра́те а̂фꙋнд ка де шѣ́се Цоли; ꙗ̏ръ ва́ра Бра́зделе, ꙟ̂ ка́ре а̏ꙋ рема́с рѫдъчи́ний де Дꙋдеций, декꙋмва ꙗ̏ръш са́ꙋ при́нс, шѝ кре́ск, тре́бꙋе гръпа́те, кꙋ гра́пъ та́ре, саꙋ кꙋ ко́лций де Фе́р, шѝ рѫдъчиниле а̂рꙋнка́те ꙟ̂лъ́тꙋрй; То́амна а̂по́й ꙗ̏ръш тре́бꙋе а̂ра́те, чѝ нꙋмай предѣсꙋпра, ка се нꙋ̀ се ꙟ̂то́аркъ кꙋ то́тꙋл Бра́зделе чѣ́ле де Примъва́ръ, шѝ съсе ꙟ̂пѣ́дече де ла Пꙋтреџꙋне. Май пре оўрмъ пре Бра́зде тре́бꙋе семъна́те че фѣ́лю де Семѫ́нце вѣ́й врѣ̀, шѝ гръпа́те.

2. Ꙗ̏ръ то́амна а̂ша̀ се по́т дирѣ́џе пꙋстеле, шѝ ло́кꙋриле де пъшꙋне чѣ́ле депре Ше́с. Май наинте де а̂ кѫдѣ̀ семѫ́нца

бꙋрꙋ́енилѡр, а̂чѣ́стѣ тре́бꙋе съчера́те, шй ӑрсе, саꙋ дꙋ̆се а̂ Ка́съ де Фо́к; а̂по́й то́амна тре́бꙋе ло́кꙋл ара́т кѫ́т де а̂фꙋ̆нд, ка́реле примъва́ра ꙗ̋ръш се ӑръ пре Бра́зде май ми́чй, а̂по́й се сѣ́мѫнъ кꙋ Мъла́ю мъ̆рꙋ̆нт (Ме́ю), саꙋ кꙋ ѡ̂въ́с, ши се гра́пъ.

КА́П II.

Деспре лȣкра́рѣ Пъмѫ́нтȣрилѡр че́лѡр А̂рътоаре.

§. 1.

Деспре Тѫлкȣи́рѣ, шѝ ꙟ̂пърци́рѣ Пъмѫ́нтȣрилѡр че́лѡр А̂рътоаре.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

А. Тѫлкȣи́рѣ лѡ́р. Пъмѫ́нтȣриле, ꙟ̂ ка́ре се а̂гонисе́ск Бȣка́те, саȣ Плѫ́нте, се нȣме́ск А̂рътоаре.

Б. Пъмѫ́нтȣриле А̂рътоаре се ꙟ̂пърце́ск:

1. ꙟ̂ пъмѫ́нтȣрй де То́амнъ, шѝ сѫ́нт, ꙟ̂ ка́ре то́амна май на́инте де ꙟ̂ге́ц се сѣ́мънъ: Грѫ́ȣ, Сека́ръ, Ѡ̋рз, А̂ла́к, шѝ а̏лте Бȣка́те де То́амнъ.
2. ꙟ̂ пъмѫ́нтȣрй де Примъва́ръ, шѝ сѫ́нт, ꙟ̂ ка́ре а̏ȣ фо́ст май на́инте семъна́те Бȣка́те де то́амнъ, ꙗ̏ръ ꙟ̂ примъва́ра оурмъто́аре се сѣ́мънъ Грѫ́ȣ де Примъва́ръ,

ва́ръ, Ѡ҆́рꙁ, Ѡ҆въ́с, И҆̏рицъ, Ли́нте, Ма́зъре, ши̏ а̏лте Бꙋка́те де примъва́ръ.

3. Ꙟ Ѡ҆го́аре, ка́ре ꙗ҆̏ръш дꙋпъ ѡ҆бичѣюл Це́рилѡр се ꙟпърце́ск, ши̏ се нꙋме́ск; къчи̏

а) Ꙟтрꙋ оу҆̏неле Пъ́рцй а҆чѣ́лѣ се нꙋме́ск Ѡ҆го́аре, ка́ре ꙟтрꙋн а̏н се сѣ́мънъ, ꙟтра́лтꙋл се ѡ҆горе́ск.

б) Ꙟтра́лте Пъ́рцй а҆чѣ́лѣ се ꙁи́к ѡ҆го́аре, ка́ре ꙟтрꙋн а̏н се сѣ́мънъ кꙋ Бꙋка́те де То́амнъ, ꙟтра́лтꙋл кꙋ Бꙋка́те де примъва́ръ, ши̏ ꙟтрꙋ а҆лтре́илѣ се ла́съ де ѡ҆дихне́ск; чи̏ ѡ҆ди́хна а҆чѣ́ста нꙋ̀ є҆҄ де вре́ꙋн фоло́с; пе́нтрꙋкъ,

в) Де́къ се ва гꙋнои̏ Пъмѫ́нтꙋл дꙋпъ да́тина лꙋ́и, нꙋ̀ а̏ре ли́псъ де ѡ҆ди́хнъ, чи̏ ꙟто́т а̏нꙋл се по́ате а҆гонисѝ кꙋ ма́ре Фоло́с, мъ́кар де а̏р ши̏ требꙋ̀и скимба́тъ семънъ́тꙋра Бꙋка́телѡр ꙟ фїещека́ре а̏н.

§. 2.

Деспре оу҆нѣ́лтеле, ка́ре сѫ́нт де ли́псъ ла лꙋкра́рѣ Пъмѫ́нтꙋрилѡр чѣ́лѡр а҆ръ́тоаре.

Оу҆нѣ́лтеле, ка́ре сѫ́нт де ли́псъ ла лꙋкра́рѣ Пъмѫ́нтꙋрилѡр чѣ́лѡр а҆ръ́тоаре, сѫнт кȣнѡскȣте Плȣгарилѡр, тътȣшй нȣ стрикъ, ꙟкай, пре чѣле май де Фрȣнте але помени, каре сѫнт ачѣстѣ:

А. Плȣгȣл, кареле аре ачѣсте Пърцй: Гриндею, Коарне, Плас, Корман, Бѫрсъ, шй доаѡ Ферȣрй лат, шй лȣнг; ꙗсте де доаѡ Фѣлюрй: Шȣкѣт, шй Скимбъторю, каре аша се ѽсебеск дела ѽлалтъ.

1. Плȣгȣл чел Шȣкѣт аре Гриндеюл пȣцѫнтел стрѫмб, Корманȣл стътъторю, Кȣстȣра Пътрȣнѕътоаре прин Ферȣл чел лат, шй прин Гриндею, шй фіиндкъ Корманȣл лȣй ѥ стътъторю, нȣ се поате кȣ ѥл ара, фъръ нȣмай ꙟ лок шес, оунде се поате ара Пъмѫнтȣл кȣ дѫнсȣл саȣ ꙟ доаѡ пърцй, кътръ доаѡ роѕоаре, шй атȣнчй се Ковъцѣще Пъмѫнтȣл ла мижлок, саȣ ла мижлок, шй атȣнчй се дȣрдȣкъ (ръдикъ, ꙟналцъ) Пъмѫнтȣл ла мижлок.

2. Плȣгȣл чел Скимбъторю аре Гриндеюл ѽблȣ, Корманȣл скимбъторю, Кȣстȣра липитъ де Бѫрсъ, шй кȣ Кѫрлиг, ка съсе поатъ акъца Кѫрлигȣл Корманȣлȣй де дѫнса, шй Ферȣл чел лȣнг, де

ѫ̂ се скимба̀, прин Киндѣ́те: Кȣ плȣгȣл ачѣ́ста се поа́те а̂ра̀ ѡ҆́рй оу҆́нде, чѝ Плȣга́рїй, Шѣ́сȣриле ле а҆́ръ кȣ плȣгȣрй Шȣкѣ́те; пе́нтрȣкъ а̂чѣ́стѣ дȣк Бра́зде май ма́рй, шѝ дрептаѣ́ѧ сѫ́нт май кȣ спо́рю̆; іаръ Коа́стеле ле а҆́ръ кȣ плȣгȣл чѣ́л Ѳкимбъто́рю̆, пе́нтрȣкъ Коа́стеле нȣ̀ се а҆́ръ ꙟ̂сȣс, кѫ́чй фоа́рте кȣ а̂нево́е а҆́р фѝ ꙟ̂сȣс а̂се а̂ра̀, чѝ нȣмай ꙟ̂ѱо́с, саȣ дѣва́ле, шѝ ꙟ҆трȣ ѡ҆̂ Бра́здъ, деȣнде шѝ а̂чѣ́ста фоло́с се а҆́ре, къ Коа́стеле, а̂рѫ́ндȣсе май де мȣлте ѡ҆́рй ла ва́ле, ска́д, шѝ се префа́к ꙟ̂ май родитоа́ре.

3. Гриндѣ́ле плȣгȣрилѡр а̂чѣ́стѡра а̂мѫндȣрѡр тре́бȣе се а҆́йбъ ꙟ̂ капъ́тȣл, ка́реле ви́не пре ѡ҆́сїа роти́лелѡр, май мȣлте Га́ȣрй, ка, легѫ́ндȣсе кȣ потѫ́нгȣл де Роти́ле, Мъсѣ́оа съсе поа́тъ мȣта̀, ꙟ̂ ка́рѣ Га́ȣръ ве́й врѣ̀, шици́й ва фѝ де липсъ; кѫ́чй кȣ кѫ́т се слобоаде плȣгȣл май лȣнг дела роти́ле, кȣ а̂тѫ́та май а̂фȣнд пътрȣнде ꙟ̂ пъмѫ́нт, нȣмай сѣ́й фїе Фѣ́реле, шѝ Ко́рманȣл кȣръци́те де Ръдъчи́нй, шѝ де ти́нъ, спре а̂къ́рѡра кȣръци́ре слȣжѣ́ще ѡ҆̂ти́кȣл.

Б. Гра́па, ка́рє є҃ а҆лкътꙋитъ дин гриндѣле, ши̏ дин ко́лци, се фаче, дꙋпъ ѡ҆бичѣюл Цѣрилѡр дин май мꙋ̆лте, саꙋ май пꙋци́не Гриндѣле, ши̏ кꙋ Ко́лци де лє́мн, саꙋ де Фѣ́р; чи̏ де ли́псъ а҆р фи̏, ка фїещека́рє Плꙋга́рю се а҆йбъ (пе́нтрꙋ фоло́сꙋл лѡ́р) до́аѡ Гра́пе, оу҆на кꙋ Ко́лций де Фѣ́р, а҆лта кꙋ Ко́лций де Лє́мн.

1. Гра́па чѣ кꙋ Ко́лций де Фѣ́р се ѡ҆себѣще де чѣ кꙋ Ко́лций де Лє́мн прин мъри́ме, ши̏ прин фоло́с.

   а) Гра́па чѣ кꙋ Ко́лций де Фѣ́р є҃ ши̏ май лꙋ́нгъ, ши̏ май ла́тъ, къчи̏ пре тꙋти́ндинѣ є҃ кꙋ оу҆н Гриндѣꙋ май лꙋ́нгъ, ши̏ кꙋ а҆лтꙋл май ла́тъ, декꙗ́т чѣ кꙋ Ко́лций де Лє́мн. Гра́па чѣ кꙋ Ко́лций де Фѣ́р май кꙋ сѣмъ а҆рє ꙁѣче Гриндѣле, чинчи̏ ꙟ лꙋнг, ши̏ чинчи̏ ꙟ ла́т. Ꙗ҆ръ Ко́лцїй а҆шà трѣбꙋе се фїе де лꙋ́нций: Чѣй дин Ши́рꙋл динтꙗ́ю ка де трѣй цо́ли, ши̏ чѣй дин Ши́рꙋриле Оу҆рмъто́аре то́т кꙋ оу҆н цо́л май лꙋ́нций, де кꙗ́т чѣй дин Ши́рꙋл чѣл ꙟда́тъ май динна́инте. Май пре ꙋ҆рмъ Ко́лцїй а҆шà трѣбꙋе бътꙋци̏ ꙟ Гриндѣле чѣле че

ста́ꙋ

ста́ȣ кȣрмезѫ́ш, ка Фїещека́ре Ко́лц дин Гринде́юл оурмъто́рю се ка́дъ ꙟтръ дой Ко́лцй ай Гринде́юлȣй челȣй ꙟда́тъ май диннаинте.

в) Гра́па чѣ̀ кȣ Ко́лцй де Фе́р ꙗсте де маре Фоло́с; кѫ́чй ва́ра, кѫ́нд пе́нтрȣ алте лȣкрȣри Плȣга́рїй нȣшй пот ꙟто́арче ѡго́ареле, кȣ ачѣ́ста ле гра́пъ, шѝ ле кȣръце́ск де бȣрȣѣ́неле, шѝ ръдъчи́ниле, чѣ́ле че аȣ кре́скȣт, саȣ аȣ рема́с ꙟтрѫ́нселе: ꙟ арътȣриле чѣ́ле де То́амнъ, шѝ чѣ́ле де Примъва́ръ, де се вѡр ара̀ прѣ брȣшо́с, се ꙁдробе́ск брȣшїй май наинте де а се семъна̀. Гръпѫ́ндȣсе кȣ гра́па чѣ̀ кȣ Ко́лцїй де Фе́р шѝ рѫ́тȣриле, саȣ Фѫна́целе, пре ачѣ́стѣ ле нетезѣ́ще, шѝ скормони́ндȣле ле префа́че, ка май ле́ꙁне се по́атъ стръба́те ла ръдъчи́на Ѥрбȣрилѡр Оумезѣ̀ла, Гȣно́юл, Ѧерȣл, Ро́аша, шѝ Не́гȣра.

2. Гра́па чѣ̀ кȣ Ко́лцй де Ле́мн аре май кȣ сѣ́мъ ѡпт Гриндѣе, па́трȣ ꙟ лȣнг, шѝ па́трȣ ꙟ ла́т: Ко́лцїй ѥ̈й нȣ тре́бȣе съ фї́е прѣ̀ лȣнцй, ка гръпѫ́нд май мȣлт Гриндѣеле, декѫ́т Ко́лцїй, се астȣ-

а̂стȣпе сȣмѫ́нца. Ꙟцелепсѣще фа́к плȣга́рїй, ка́рїй сȣпт Гриндѣ́юл чѣ́л май диндъръпт лѣ́гъ оу̂н Шир (Рѫ́нд) де спи́ний; къчий спи́нїй а̂ша̀ лега́ций дȣпъ гра́пъ кȣ мȣлт май бине а̂стȣпъ Семѫ́нца.

В. Кулиндрȣл, саȣ Тъва́ла, (Лътинѣще Cylinder, Немцѣще Walker, Оунгȣрѣще Görgö fa.)

1. Кули́ндрȣл пѫнъ а̂кȣма ꙟтръ Плȣга́рїй дин Цѣра Оунгȣрѣскъ, шѝ ꙟтръ чѣ́й дин Ардѣ́л аȣ фо́ст пȣци́н кȣноскȣт, май ꙟтѫ́ю де Шва́бий саȣ а̂дȣс ꙟ Цѣриле а̂чѣсте. Кули́ндрȣл а̂чѣ́ста іасте оу̂н лемн гро́с, шѝ ротȣнд, ꙟ ка́петеле кърȣа се ꙟтокмѣ́ск доаѡ Преџи́ций а̂ша̀, ка Кули́ндрȣл съсе поатъ ꙟтȣрна̀ ꙟ дѫ́нселе; Преџи́циле а̂чѣсте се ꙟкїе ꙟ доаѡ гриндȣце, ка́ре ста́ȣ кȣрмеѕѫш, ка шѝ Кули́ндрȣл, ꙟтрȣна диннаинте, шѝ ꙟтра́лта диндъръпт де Кули́ндр, а̂по́й де ка́петеле гриндȣцей чѣїй диннаинте се лѣгъ доаѡ ла́нцȣрй нȣ̀ прѣ̀ лȣнџи, ка де ка́петеле а̂чѣ́стѡр доаѡ ла́нцȣрй се по́атъ тра́џе Добито́ачеле чѣ́ле де тра́с: ꙟ гриндȣца чѣ̀ диндъ́

ръпт се пꙋне оу҆н Мѫнꙋкю, де каре цѫнѫнд Плꙋгарюл, а̂шà ꙟдрѣптъ Кѵлиндꙋл, прекꙋм врѣ. Ꙟ каре Кѵлиндр се ват Колцй, ка кꙋ а̂тѫта май бине Єе Зрꙋмиче Брꙋшїй, шѝ Глїиле, се кїамъ Кѵлиндр Колцат.

2. Фолосꙋриле Кѵлиндрꙋлꙋй сѫнт а̂чѣсте: Кꙋ Кѵлиндрꙋл, май а̂лес кꙋ чѣл колцат, се сфърѫмъ Брꙋшїй, шѝ Глїиле; се а̂пасъ а̂рътꙋра, дꙋпъчѣ саꙋ семѫнат, шѝ грѫпат, ка съсе стрѫнгъ пѫмѫнтꙋл пре лѫнгъ семѫнце, ка кꙋ а̂тѫта май лѣзне сешй сꙋгъ оу҆мезѣлъ, шѝ се крѣскъ. Примъвара ꙟкъ фоарте мꙋлт Фолосѣще Холделѡр челѡр де Тоамнъ; Пентрꙋкъ ꙟгецꙋл, саꙋ Џерꙋл чѣл де ꙗрнъ ꙟфлъ пѫмѫнтꙋл, шѫл фаче Църѫнос, пентрꙋ карѣ причинъ рапеде се ресꙋфлъ оу҆мезѣла чѣ Хрънитоаре динтрѫнсꙋл, декъ нꙋсева а̂пъсà кꙋ Кѵлиндрꙋл. Ꙟкъ шѝ а̂тꙋнчй фолосѣще Кѵлиндрꙋл Холделѡр, кѫнд сѫнт май мъришоаре, нꙋмай ла нод се нꙋ крѣскъ; пентрꙋкъ ѡмоаръ Гоанџеле, Гъочїй, шѝ Вермꙋлецїй чей стрикъторй Холделѡр, шѝ ръдъчиниле Бꙋкателѡр ле фаче май тꙋфоасе, деꙋнде оу҆рмѣзъ, къ Єечератꙋл

ꙟкъ

ꙟ̆къ тре́бꙋе се фі́е май мъно́с, шѝ май спо́рник. А̂ръ́тꙋра ꙟ̆къ ѡ̂ ѡ̂блѣ́ще, шѝ ѡ̂ нетеѕѣ́ще Кꙋли́ндарꙋл, деꙋ̆нде ꙗ̆ръш фо́арте ма́ре фоло́с ӑꙋ плꙋга́рїй, ка́рїй ꙟ̆шй а̂дꙋ̆нъ Бꙋкъцѣ́леле кꙋ Ко́асе.

§. 3.

Деспре Гъти́рѣ Пъмѫ́нтꙋрилѡр спре Семѫ́нце.

Са́ꙋ зи́с ꙟ̂ §. 1. а̂л а̂чѣ́стꙋй Ка́п, къ Пъмѫ́нтꙋриле чѣ́ле а̂ръто́аре се ꙟ̂па́рт ꙟ̂ де То́амнъ, ꙟ̂ де Примъва́ръ, шѝ ꙟ̂ ѡ̂го́аре, а̂кꙋ̆ма се кꙋви́не, ка се черкъ́м, кꙋ̆м, шѝ кѫнд тре́бꙋе съсе ӑре Пъмѫ́нтꙋриле а̂чѣ́стѣ, ка би́не съсе гътѣ́скъ спре Семѫ́нце. Дрепта́ѣ

А. Пъмѫ́нтꙋриле чѣ́ле а̂ръто́аре ꙟ̂коммꙋ̆н а̂ша̀ тре́бꙋе съсе лꙋ́кре:

1. Пъмѫ́нтꙋриле тре́бꙋе а̂ра́те, кѫ́нд ни́чй е̑ пре̑ мꙋ̆лтъ пло́ае, ни́чй пре̑ ма́ре Сѣ́четъ; къ́чй ꙟ̂ тѫ́мпꙋл плоїѡ́с се пре̑ ꙟ̂кликошѣ́ск, ꙟ̂ чѣл сечето́с се ӑръ фо́арте кꙋ а̂невое, шѝ пре̑ брꙋшо́с.
2. Бра́зделе, а̂фа́ръ де ѡ̆го́р, нꙋ̀ тре́бꙋе а̂ра́те ла́те.

3.

3. Ꙟ Пъмѫ́нтȣл че́л Гре́ȣ май а̂фȣ́нд тре́бȣе слобози́т Плȣ́гȣл, декѫ́т ꙟ̂ че́л оу̂шо́р, саȣ мо́але. Ꙟ̆се де ѡ̆бще фе́рȣл че́л ла́т нȣ̀ тре́бȣе се ꙟ̆бле нȣ́май пре дѣсȣ́пра, ка нȣ̀ кȣ́мва ремѫнѫ́нд семѫ́нцеле нȣ́май ꙟ̂ Фа́ца Пъмѫ́нтȣлȣй се ле ва́тъме Це́рȣл, Вѫ́нтȣл, саȣ Нъдȣша́ла (Кълдȣ́ра чѣ̀ прѣ̀ ма́ре). Ꙗ̆ръ де ѡ̂се́бй

Б. Пъмѫ́нтȣриле чѣ́ле де То́амнъ а̂ша̀ се лȣ́кръ:

Кѫ́т се га́тъ Семъна́тȣл че́л де Примъва́ръ, ꙟ̂да́тъ тре́бȣе ꙟ̂чепȣ́т а̂ гъти̂ Пъмѫ́нтȣриле чѣ́ле де То́амнъ, прекȣ́м оу̂рмѣ́ѕъ:

1. Май ꙟ̂тѫ́ю тре́бȣе кърат Гȣно́ю пре Пъмѫ́нтȣрй, нȣ̆ пре Пло́аѥ; пе́нтрȣкъ пре Пло́але Гȣно́юл ꙟ̆шй пѣ́рде мȣ́лт дин пȣтѣ́ре.
2. Цъмѫ́нтȣриле, дȣпъчѐ са́ȣ кърат гȣно́юл, кѫ́т май кȣрѫ́нд тре́бȣе ѡ̂горѫ́те, ка се нȣ̀ ремѫ́нъ ꙟ̂делȣ́нг Гȣно́юл ꙟ̂ Со́аре, шѝ ла Вѫ́нт, шѝ съсе оўще: Шѝ кѫ́т май а̂фȣ́нд тре́бȣе ѡ̂горѫ́те, ка съсе а̂стȣ́пе би́не гȣно́юл, шѝ кȣ

а̂тѫ́та

ꙟтѫта май бине сѫсе поатъ лꙋкра̀, ши гътѝ Пъмѫнтꙋл спре семънътꙋръ. Деꙋнде поций причѣпе, къ нꙋ бине фак, карїй каръ гꙋноюл Ꙗрна, шилласъ, де ꙟгїацъ дѣсꙋпра Пъмѫнтꙋрилѡр; кѫчи Џерꙋл ꙟй траџе тоатъ оумезала чѣ май бꙋнъ, ши карѣ ꙟграшъ Пъмѫнтꙋл.

3. Дꙋпъчѣ сау ѽгорѫт ѽдатъ Пъмѫнтꙋл, ѽгорꙋл се лꙋкръ дꙋпъ ѽбичѣюл локꙋрилѡр, адекъ ꙟ оунеле видикꙋри, циитꙋри, сау Пърций, пѫнъчѣ се аръ де Ѳемѫнцъ, се ꙟтоарче де доаѡ ѽри, ꙟтралтеле ѽдатъ, ꙟтралтеле нꙋмай се грапъ кꙋ грапа чѣ кꙋ Колций де Фѣр, ба ꙟтралтеле, прекꙋм ꙟ Кѫмпїѧ Ꙗрдѣлꙋлꙋй, ничи ꙟл грапъ, фъръ нꙋмай атꙋнчи аръ ѽгорꙋл, кѫнд ꙟл сѣмънъ; чи оунїй Плꙋгарй ка ачещїѧ нꙋ бине фак; пентрꙋкъ дин Пъмѫнт мꙋлт, аꙋ пꙋцѫн фолос, прекꙋм ѯсперїѣнцїа аратъ.

4. Ꙗрътꙋра ѽгорꙋлꙋй чѣ де Ѳемѫнцъ, фїиндкъ є҃ чѣ май депре оурмъ, требꙋе се фїе ши май аккꙋратъ, адекъ Бразделе трѣбꙋе се фїе кѫт май дѣсе, ши тоатъ арътꙋра кѫт май нѣтедъ. Ꙗрътꙋра пентрꙋ Холделе, сау Ѳемънатꙋл чѣл де Тоамнъ се ꙟчѣпе ла

Сфѫршитȣл лȣй А҆ѵгȣст, шѝ се мѫ́нъ ꙟнаи́нте, дȣпъ оу҆нїй пѫ́нъ ла жȣмътатѣ лȣй Ѡ҆ктомврїе, ꙗ҆ръ дȣпъ а҆лцїй шѝ май ꙟколѡ; ва оу҆нїй ѕик, къ се поате семъна̀, пѫнъчѐ ꙟгѣцъ Пъмѫ́нтȣл. Єȣ ꙟсȣш а҆м а҆ȣѕит дела Бътрѫ́ний, а҆м четит ꙟ Кърцй, шѝ а҆м шѝ везȣт, къ де мȣлте ѡ҆рй Семънътȣриле, нȣ нȣмай чѣле май тѫрѕїе, чѝ шѝ чѣле десȣпт ꙟгѣц, (а҆декъ, каре а҆ȣ ꙟгецат ꙟ Пъмѫ́нт, шѝ примъвара а҆ȣ ресърит,) саȣ фъкȣт май бȣне, декѫт чѣле май де врѣме; чѝ пентрȣ ачѣѫ нȣ требȣе лъсат Семънатȣл чѣл май де врѣме, кѫчй нȣ се ꙟтѫмплъ неродирѣ Холделѡр чѣлѡр май де врѣме детѫтѣ ѡ҆рй, декѫте ѡ҆рй се ꙟтѫмпъ ачѣлѡр май тѫрѕїе, саȣ а чѣлѡр де сȣпт ꙟгѣц.

5. ꙟ оу҆неле пърцй а҆ȣ ѡ҆бичнȣит Плȣгарїй а семъна̀ Бȣкате де Тоамнъ нȣ нȣмай ꙟпъмѫнтȣрй ѡ҆горѫте, чѝ шѝ ꙟ Мълъйщй (Кȣкȣрȣѕищй), шѝ оу҆нїй ка ачещїѧ май мȣлт фолос а҆ȣ, декѫт чей че ле семънъ ꙟ Мо́йне, саȣ ꙟ Цѣлиний нȣмай ѡ҆датъ а҆рате.

В. Пъмѫ́нтꙋриле чѣ́ле де Примъва́ръ се лꙋ́кръ а̂ша̀:

Кѫ́т се га́тъ Єемъна́тꙋл че́л де То́амнъ, ꙟ̂да́тъ тре́бꙋе Плꙋга́рюл съсе а̂пꙋ̆че де ара́тꙋл, ка́реле се ꙟ̂требꙋинцѣ́ѕъ ла Єемъна́тꙋл че́л де примъва́ръ, шѝ а̂ша̀ се фа́че:

1. Мирищиле, ꙟ̂ ка́ре ве́й вой а̂ семъна̀ Бꙋка́те де Примъва́ръ, а̂ша̀ де а̂фꙋ̆нд тре́бꙋе а̂ра́те, кѫ́т Ко́то́рій се ꙟ̏тре а̂фꙋ̆нд ꙟ̂ Пъмѫ́нт, шѝ се пꙋтреѕѣ́скъ, ка се поа́тъ Пъмѫ́нтꙋл сꙋ̆џе, шѝ цѫнѣ̀ оумеѕѣ́ла чѣ̀ де ꙗ̏рнъ, декꙋ́мва а̏р фѝ сѣ́четъ примъвара.
2. Ꙗ̂по́й примъва́ра, кѫ́т се десгѣ́цъ, тре́бꙋе ꙟ̂тоа́рсъ а̂ръ́тꙋ̆ра, чѝ нꙋ̆май пре дѣсꙋ̆пра, ка Ко́то́ріи паелѡр че́лѡр де Єека́ръ, саꙋ де Грѫꙋ, ка́ріи а̏ꙋ пꙋтреѕи́т, се нꙋ̆ се ско́атъ, саꙋ скꙋ́рме. Дꙋпъ а̂чѣ́ѧ престе врѡ̀ патрꙋспреѕѣ́че ѕиле ꙗ̏ръш тре́бꙋе-а̂ра́т Пъмѫ́нтꙋл де Єемѫ́нцъ, дѣкъцй ва фѝ кꙋпꙋти́нцъ, шѝ ве́й а̂вѣ̀ мо́дрꙋ, а̂лми́нтрелѣ̀ нꙋ̆май ꙟ̂тоа́рчерѣ̀ чѣ̀ динтѫ́ю ꙟ̏къ ва фѝ дестꙋлъ, ка сѐл поцй семъна̀.

Г. Вре́мѣ семъна́тꙋлꙋй чѣ̀ дꙋ́пъ фи́ре ꙗ҆́сте:

А҆че́лꙋй де То́амнъ, кѫ́нд ꙟче́п а҆ кѫдѣ̀ фрꙋ́нѕеле, ꙗ҆́ръ а҆че́лꙋй де Примъва́ръ, кѫ́нд ꙟче́п а҆ крепа̀ Мꙋ́гꙋрі́й А҆́рбꙋрилѡр; чѝ Плꙋга́рі́й че́й ꙟцеле́пцй се а҆кко́ммодъ тѫ́мпꙋлꙋй. Сека́ра ѡ҆ сѣ́мънъ фъ́ръ ни́чй ѡ҆ ꙟтѫ́рѕіѣ́ре, пре Сѣ́четъ; къ́чй, фі́инд ꙗ҆ ѡ҆да́тъ ꙟ пъмѫ́нт, нꙋ̀ ле́ѕне ꙟ҆й стри́къ, де ва фѝ кѫ́т де ма́ре Сѣ́четъ; май де а҆чѣ́ста фи́ре єͭ шѝ Ѡ҆рѕꙋл; динпротивъ Грѫ́ꙋл май ра́педе пофтѣ́ще оу҆мезѣ́лъ; пе́нтрꙋкъ а҆лми́нтрелѣ кꙋрѫ́нд се нъдꙋшѣ́ще.

§. 4.

Деспре гъти́рѣ Семѫ́нцелѡр че́лѡр де семъна́т.

А. Ꙟкоммꙋ́н. Май наи́нте, де а҆́шй гътѝ Пъмѫ́нтꙋриле, Плꙋга́рі́й че́й ꙟцеле́пцй тре́бꙋе съ̀се грижѣ́скъ де Семѫ́нце, ка нꙋ̀ кꙋ́мва, пе́нтрꙋ Ли́пса Семѫ́нцелѡр май ꙟделꙋ́нг стѫ́нд аръ́тꙋра негръпа́тъ, съ̀се оу҆́ще ꙟзъда́р, шѝ кꙋ̀ ма́ре па́гꙋбъ. Ꙗ҆́ръ семѫ́нцеле, де ка́ре тре́бꙋе съ̀се грижѣ́скъ плꙋга́рі́й, тре́бꙋе се фіе Сѫнъто́асе, ꙟтре́цй, шѝ бине Коа́пте, ка́ре се по́т а̂вѣ̀:

1. Дѣ̀къ севѡ́р а̂лѣ̀џе ѕно́пїй чѣ́й май фрȣмо́шй, шѝ май ко́пцй, шѝ нȣ̑май дѣбѣ̀ се вѡ́р ꙟблъти̇, кȣ̑м сѫнт лега́цй; пе́нтрȣкъ а̂ша̀ вѡ́р къдѣ̀ нȣ̑май чѣ́ле май сѫнъто́асе, ꙟтре́цй, шѝ Коа́пте гръȣ̑нце; ꙗ́ръ чѣ́ле май некоа́пте, шѝ пъли́те вѡ́р ремѫнѣ̀ ꙟ Спи́че.
2. Прин чѣ́рнерѣ Бȣка́телѡр кȣ Чѣ́рȣл, май а̂ле́с кȣ чѣ́л де фѣ́р, саȣ прин Спъла́рѣ лѡ́р, къчи̇ спълѫ́ндȣсе Грѫ́ȣл, шѝ а̂лте Бȣка́те ꙟ а̂пъ кȣра́тъ Гръȣ̑нцеле чѣ́ле май бȣ̑не, ка́ре дрептачѣ́ сѫ́нт шѝ май грѣ́ле, се а̂шѣ́ѕъ ла фȣ̑нд, шѝ ле́ѕне се шѝ по́т а̂лѣ́џе де чѣ́ле вътъма́те, не коа́пте, саȣ пъли́те, ꙟкъ шѝ де а̂лте го́ѕȣрй.

Б. Фѣлю́риле чѣ́ле май бȣ́не а̂ле Бȣка́телѡр сѫ́нт:

1. Грѫ́ȣл, ка́реле є̑ май де мȣ̑лте Фѣлюрй:
   - а) Ро́шȣ, ка́реле є̑ де То́амнъ, саȣ де Примъва́ръ; ꙗ́ръш пъро́с (цъпо́с), саȣ Гола́ш.
   - б) А́лб, ка́реле ꙗ́ръш ꙗ́сте пъро́с, саȣ гола́ш, шѝ нȣ̑май де То́амнъ. Грѫ́ȣл

де То́амнъ че́л пъро́с є̃ май родиторю, декѫ́т че́л Гола́ш, ши̂ Фъри́на лꙋ́й ꙗ́сте май съціоасъ, ꙗ́ръ а̂лꙋа́тꙋл дин Фъри́на Грѫꙋ́лꙋй че́лꙋй де Примъва́ръ ꙗ́сте май вѫнжо́с.

в) Спѣ́лта, саꙋ Тѣ́нкꙋл (Лътинѣ́ще Triticum spelta, Оунгꙋрѣ́ще Tenkely, Немцѣ́ще Dünkel) є̃ прѣ̀ родито́рю, май а̂ле́с че́л де то́амнъ, ши̂ Фъри́на лꙋй є̃ фо́арте а́лбъ, ши̂ бꙋ́нъ де Кола́чий, де Коври́ций, де Плъчи́нте, ш. ч. Се сѣ́мънъ пре май мꙋ́лте ло́кꙋрй ꙟ Цѣ́ра Оунгꙋрѣ́скъ, ши̂ ꙟтрꙋ́неле ꙟ Ардѣ́л кꙋ ма́ре фоло́с а̂л Плꙋга́рилѡр; пе́нтрꙋкъ семъна́т нꙋ́май ꙟ Пъмѫ́нт де ми́жлок родѣ́ще де доаѡ ꙁе́чй пѫ́нъ ла тре́й ꙁе́чй де ѡ̆рй а̂тѫ́та, кѫ́т саꙋ семъна́т.

г) Мꙋкіа́т, саꙋ ꙟ па́трꙋ дꙋ́нций, ка́реле оунгꙋрѣ́ще се нꙋмѣ́ще Jerusálemi Búza, ши̂ се а̂ оничѣ́ще ꙟ Цѣ́ра Оунгꙋрѣ́скъ пре лѫ́нгъ Ти́съ, ꙗр ꙟ А́рдѣ́л пре май мꙋ́лте ло́кꙋрй, а́ре фо́арте ма́рй гръꙋ́нце, ка́ре, семънѫ́ндꙋсе май де па́рте де́ла ѡ̑ла́лтъ, родѣ́ск май мꙋлте спи́че. А̂чѣ́ста нꙋмай То́амна се сѣ́мънъ.

д) Чѣ́л дин Сꙋ́рмїꙋм, кꙋ́рꙋа ꙟй зик оўнгꙋрїй грѫꙋ Минꙋна́т (csudálatos Búza). А̂чѣ́ста се сѣ́мънъ ꙟнаи́нте де патрꙋзѣ́чй де Сфи́нцй. Семънѫ́ндꙋсе май ра́р, фїецїекаре Гръꙋнц а̂дꙋче чи́нчй, шѣ́се, шѝ шѣ́пте Спи́че, шѝ Спи́челе чѣ́ле май ма́рй ӑꙋ ꙟ сине дела шѣптезѣ́чй пѫнъ ла ѡ̂ Сꙋ́тъ доа́ѡ зѣ́чй шѝ па́трꙋ де гръꙋнце. Деꙋнде се поа́те ведѣ̀, кѫ́т є҃ де кꙋ спо́рю, шѝ де фоло́с Плꙋга́рилѡр ӑшй пръсѝ, шѝ семъна̀ грѫꙋ де а̂чѣ́ст Минꙋна́т!

е) Ꙟмелъто́рю, ка́реле се сѣ́мънъ ꙟтрꙋн ӑн То́амна, шѝ ꙟтра́лтꙋл примъвара. Грѫ́ꙋл а̂чѣ́ста се сѣ́мънъ май пре мꙋлте ло́кꙋрй, шѝ мъчинѫ́ндꙋсе дъ чѣ̀ май бꙋнъ фъри́нъ.

2. Сека́ра, ка́рѣ є҃ де тре́й Фѣ́люрй; Сека́ръ де рѫнд, ка́рѣ ка́де ка́м вѫнътъ; сека́ръ ӑлбъ; шѝ сека́ръ роди́тъ, саꙋ Мꙋскъчѣ́скъ. Чѣ ӑлбъ є҃ май бꙋнъ, декѫ́т чѣ ка́м вѫнътъ; чѝ чѣ Мꙋскъчѣ́скъ є҃ май бꙋнъ шѝ декѫ́т чѣ ӑлбъ, пентрꙋкъ шѝ ꙟ паю є҃ май та́ре, саꙋ май

Ца́пънъ, шѝ май мꙋ̆лт родѣ́ще, шѝ фъ́рина ꙟкъ є̆и ꙗ́сте май бꙋ̆нъ.

3. Ѻрзꙋл, ка́реле ꙗ́ръш є̃ де тре́й фѣлюри: Де доа́ѡ дꙋ̆нци; де па́трꙋ дꙋ̆нци, са́ꙋ Мꙋкіа́т; шѝ гола́ш. Че́л де доа́ѡ дꙋ̆нций май мꙋ̆лт ꙗ́сте ꙟ оўз, пе́нтрꙋ мъри́мѣ Ѳп́кꙋлꙋ̆й.

4. Ѻвсꙋл, ка́реле а̂шиждерѣ є̃ де тре́й фѣ́люрй: Ꙗ̆лб, Га́лбен, шѝ ка́м Мꙋ̆рг. Че́л ка́м Мꙋ̆рг се ци́не а̂ фи май бꙋн, нꙋ̀ нꙋма́й пе́нтрꙋ роди́рѣ лꙋ̆й, чѝ шѝ пе́нтрꙋ ма́на, ка́рѣ ѡ̂ ӑре ꙟ си́не.

5. Кꙋкꙋрꙋзꙋл, са́ꙋ Мъла́юл, пре ка́ре ꙟл нꙋме́ск ꙟ Цѣра Рѡмъне́скъ Порꙋмб, ꙟ Молдо́ва Пъпꙋшо́ю, пре ла Ѻра́дѣ Ма́ре, шѝ пре ӑлте оўнеле ло́кꙋрй Тѣнтю̆, дꙋ̀пъ дескопери́рѣ Ꙗмери́чей са́ꙋ а̂дꙋс ꙟ Є̂ѵрѡ́па. Ꙗчѣ́ста ꙟ врѣ́мѣ дѣкꙋма а̂трꙋ а̂тъ́та се а̂гонисѣще ꙟ Цѣ́ра Оўнгꙋрѣ́скъ, шѝ ꙟ Ꙗрдѣ́л, ка́т пре мꙋ̆лте ло́кꙋрй Ѳерѣчи́мѣ нꙋма́й кꙋ бꙋка́те фъ́кꙋте дин фъ́ринъ де Кꙋкꙋрꙋз тръѣ́ще, деспре а̂ къ́рꙋа семъ́нътꙋръ, шѝ лꙋкра́ре а̂мꙋ̆ш се ва ворбѝ май пре ларг.

6. Мълаюл че́л мъ́рꙋнт (Мѣюл), дин ка́реле се фа́че пъса́т фо́арте бꙋ̆н пе́нтрꙋ Храна ѡ̆аменилѡр, се ꙟгра́шъ кꙋ дъ́нсꙋл,

май а̂ле́с кꙋ фъри́на лꙋ̆й, дѣкъ се ѿ̂пърѣ́ще, шѝ се фа́че ꙟлътꙋ̆рй, По́рчїй, се Хрънє́ск ѡ̏аръле, май кꙋ сѣ́мъ Гъи́нєле, шѝ Пꙋ̆їй лѡ́р, ш. ч. вом ведѣ̀ а̂мꙋ̆ш, къ́нд, ꙟ̂че фѣ́лю̆ де ло́к, шѝ кꙋ̆м трє́бꙋе а̂гониси́т.

7. Хри́шка, ка́рѣ є̄ прѣ̀ спо́рникъ, шѝ мъно́асъ.

Де Бꙋ̆ка́те се цѫ́н шѝ Легꙋ̆миле, а̂ кърѡ́ра нꙋ̆май ро́дꙋл, ка́реле крѣ́ще ꙟ̂ боа́не, ꙟ̆л мѫнкъ́м: Ди́нтрꙋ а̂чѣ́стѣ чѣ́ле май де фрꙋ̆нте сѫ́нт: Фасо́лѣ (Пъсꙋ̆ла), Бо́бꙋл, Ма́зерѣ, Линтѣ, шѝ Цирцерица.

ꙟ̂тръ легꙋ̆мй са́р пꙋтѣ̀ нꙋмера̀ шѝ: Ма́кꙋл, Ӥнꙋл, кꙋ Кѫ́непа; къ́чи чѣлѣла́лте легꙋ̆мй ле ла́с ла ло́кꙋл лѡ́р.

в. Фїещека́ре фѣ́лю̆ де Бꙋка́те а̂ша̀ се Сѣ́мънъ:

1. Грѫ́ꙋл пофтѣ́ще Пъмѫ́нт май мꙋ̆лт ꙟ̂деса́т, декѫ́т ресфира́т, май мꙋ̆лт оўмед, декѫ́т оу̂ска́т, чѝ би́не гꙋ̆нои́т, шѝ трє́бꙋе съсе сѣ́мене ꙟ̂на́йнтѣ тꙋтꙋрѡ́р челѡралала́лте Бꙋка́те; пе́нтрꙋкъ реса́ре май тѫрзїꙋ, шѝ ръдъчи́ниле ꙟ̏й кре́ск май пре ꙟ̂чѣ́т. Оу̏нїй се оўитъ

шѝ

шѝ ла лȣ́нъ, а̑декъ сѣ́мънъ грѫ́ȣл шѝ чѣ́л де То́амнъ, шѝ чѣ́л де Примъва́ръ кȣ тре́й зи́ле ꙟ̑наи́нте, саȣ дȣ́пъ лȣ́на пли́нъ; чѝ а̑чѣ́ста, прекȣ́м ѥ̑сперїѣ́нціа не ꙟ̑ва́цъ, нȣ̀ мȣ́лт фа́че. Семѫ́нца, прекȣ́м са́ȣ зи́с, тре́бȣе сѣ́й фі́е сѫнъто́асъ, ꙟ̑тре́гъ, шѝ би́не ко́аптъ; къчи́й чѣ̀ неко́аптъ, шѝ ка́рѣ стъ ꙟ̑ са́чїи чѣ́й де фъри́нъ ра́педе рȣ́цинѣще. Семѫ́нца чѣ̀ дин а̑нȣл трекȣ́т є̑ кȣмȣ́лт май бȣ́нъ, декѫ́т чѣ̀ динтрȣ́ а̑чѣ́лаш а̑н; пе́нтрȣкъ Семѫ́нца чѣ̀ но́аѡ, де ва фѝ кȣ прѣ̀ мȣ́лтъ мѫ́згъ, шѝ се ва семъна̀ ꙟ̑ ло́к оу̑мед, ле́зне се ꙟ̑тъчȣнѣ́зъ. Кѫ́тъ Семѫ́нцъ пофтѣ́ще фі́ещека́реле пъмѫ́нт, пре Плȣга́рй ꙟ̑й ꙟ̑ва́цъ ѥ̑сперїѣ́нціа, нȣ́май ла а̑чѣ́ѧ тре́бȣе се ꙗ̑ сѣ́ма, ка се нȣ се сѣ́мене Пъмѫ́нтȣл ни́чй прѣ̀ де́с, ни́чй прѣ̀ ра́р. Хо́лделе чѣ́ле де Грѫ́ȣ престе ꙗ̑рнъ сѫнт ѥ̑рбо́асе, Примъва́ра Па́юл крѣ́ще дин мижло́к, ꙟ̑трȣ а̑кърȣ́ѧ а̑лпатрȣ́лѣ но́д крѣ́ще Спи́кȣл, шѝ, дȣпъчѣ̀ а̑ȣ прескȣ́т дестȣл, а̑чи́ннѣ зѝ ꙟ̑флорѣ́ще, ꙗ̑ръ гръȣ́нцȣл се ко́аче май кȣ сѣ́мъ ꙟ̑ па́трȣ зѣ́чй де зи́ле, а̑ оу̑не ѡ̑рй, дȣ́пъ кȣ́м ꙟ̑въ тѫ́мпȣл, май тѫ́рзїȣ, саȣ май де гра́бъ. Де вѡ́р фѝ Хо́лделе чѣ́ле де То́амнъ прѣ̀ ма́рй, шѝ спȣрда́те, ка се нȣ̀ ка́дъ пре врѣ́мѣ роди́рей, Ꙗ̏рна, кѫ́нд є҃ пъмѫ́нтȣл та́ре ꙟгеца́т, се па́ск кȣ Тȣ̏рмеле, шѝ Чȣ̏рзиле; чѝ май би́не фа́к а̂чѣ́ѧ, ка́рїй примъва́ра ле тȣ́нд бѫ́рвȣл кȣ Сѣ́черѣ, саȣ кȣ Ко́аса, шѝ стрѫнгѫ́ндȣл ꙟ̏л да́ȣ Хра́нъ Дибито́ачелѡр, чѣ́лѡр че а̏ȣ є̂ши́т ма́кре дин Ꙗ̏рнъ.

2. Сека́ра се сѣ́мънъ Примъва́ра, шѝ То́амна, а̂чѣ́ста є҃ май грѣ̀, шѝ слобо́аде май мȣ̆лтъ Фъ́ринъ, а̂чѣ́ѧ фа́че пѫ́не май гȣ̆сто́асъ; чѣ̀ де То́амнъ є҃ май оўза́тъ (ѡ̂бичнȣи́тъ). Дин Сека́ръ а̂тѫ́та се сѣ́мънъ ꙟтрȣ а̂чѣ́лаш Пъмѫ́нт, кѫ́т шѝ дин Грѫ́ȣ. Пофтѣ́ще Пъмѫ́нт де мижлок; нȣ̀ юбѣ́ще ни́чй Пъмѫ́нтȣл чѣл оўмед, саȣ ꙟ̂деса́т, ни́чй чѣл оу̂ска́т, саȣ ресфира́т. Де Семѫ́нцъ се цѫ́не а̂ фѝ май бȣ̆нъ чѣ̀ ди́нтрȣ а̂чѣ́лаш ӑн, декѫ́т чѣ̀ май вѣ́ке. Де се вѡ́р прѣ̀ ꙟ̂бȣечѝ Хо́лделе чѣ́ле де То́амнъ де Сека́ръ, а̂ша̀ тре́бȣе Фъкȣ̆т кȣ дѫ́нселе, ка шѝ кȣ Грѫ́ȣл.

3. Ѡ̏рзȣл ꙟ̂ ѡ̏рй че Фѣ́лю де Пъмѫ́нт крѣ́ще, шѝ родѣ́ще, нȣма́й лȣто́с се

нȣ̆ фїе; пе́нтрȣкъ ꙟ Пъмѫ́нтȣл лȣто́с се ꙟнѣ́къ, шѝ пѣ́ре. Атȣ̆нчй є҃ май бȣ̆н семъна́тȣл Ѡ̋рзȣлȣ̆й, кѫнд дȣ̆пъ гра́пъ мѣ́рџе пȣ̆лбере, а̂по́й пло́аѡ кȣрѫ́нд, шѝ лин; кѫ́чй ресаре Гра́с, шѝ Фрȣмо́с. Крѣ́ще ꙟ па́ю май скȣ̆рт, ка́реле а̋ре ѡ̋пт ꙉно́дȣрй. Че Сечери́ш вѐй се а̋йбй, по́цй жȣдекà дин ресъри́рѣ лȣ̆й; кѫ́чй де ва ресърѝ та́ре вѣ́рде, Сечери́шȣл ва фѝ бȣ̆н; ꙗ̋ръ де ва ресърѝ ка́м Га́лбен, Сечери́шȣл ва фѝ сла́б. Ѡ̋рзȣл че́л ꙟ до́аѡ дȣ̆нцй май кȣ сѣ́мъ се сѣ́мънъ Примъва́ра, ꙗ̋ръ че́л ꙟ па́трȣ То́амна то́т ꙟтрȣ а̂тѫ́та Мъсȣ̆ръ ꙟтрȣ а̂че́лаш Пъмѫ́нт, ꙟ кѫ́тъ Сека́ра.

4. Ѡ̂вѣ́сȣл се по́ате семъна̀ ꙟ ѡ̋рй че Пъмѫ́нт, тъ́тȣ̆шй май би́не родѣ́ще ꙟ Пъмѫ́нтȣл Гра́с. Се сѣ́мънъ примъва́ра, де ва фѝ кȣ пȣ̆ти́нцъ, ꙟ мȣ̆стȣл ѡ̂мѣ́тȣлȣ̆й, чѝ нȣ̆ ла Лȣ̆нъ но́аѡ; кѫ́чй пре че́л семъна́т ла Лȣ̆нъ но́аѡ, прекȣ̆м цѫн оӳнїй Плȣга́рй, ꙟ̋л мѫ́нкъ пȣ̆ричїй; прин ѡ̂вѣ́с нȣ̀ тре́бȣе тра́се бра́зде, ка прин а̋лте Хо́лде, ка съсе скȣ̆ръ а̋па; пе́нтрȣкъ ѡ̂вѣ́сȣл нȣ̀ тѫнжѣ́ще де оу̂мезѣ́лъ. Ѡ̂вѣ́сȣл фо́арте сȣ̆це Пъмѫ́нтȣл; дрепта́чѣа врѫ́нд се сѣ́менй Грѫ̆ȣ, саȣ

а̑лтъчѣа ꙟ Пъмѫ́нтȣл, ꙟ ка́реле а̏й а̑вȣт ѡ̑въ́с, май на́инте ꙟ̏л гȣноѣще. Ѕик оу̑нı́й Плȣга́рй, къ ꙟтрȣн Пъмѫ́нт требȣе семъна́т де тре́й ѡ̏рй а̑тѫ́та Ѡ̑въс, кѫ́т Грѫ́ȣ; чѝ а̑чѣста нȣмай пе́нтрȣ а̑чѣ́а се фа́че, пе́нтрȣкъ нȣмай а̀трѧ́ Па́рте а̑ ѡ̑въ́сȣлȣй єⷮ Семѫ́нцъ а̑девъра́тъ, чѣлѣла́лте до́аѡ пъ́рцй нȣ̀ реса́р, фъ́ръ нȣмай пȣтреѕе́ск, де ꙟгра́шъ Пъмѫ́нтȣл. Фъ̀ про́бъ, шѝ ве́й а̑фла, къ а̑шà ꙗ̏сте; Ꙗ̏ ѡ̑ Мъсȣ́ръ де Ѡ̑въ́с, шѝ ѡ̑ спа́лъ ꙟ а̏пъ кȣ́ратъ, ꙟ̏сȣш ве́й а̑флà, къ нȣмай а̑трѧ́ па́рте се а̑шѣ́ѕъ ла фȣнд, ꙗ̏ръ чѣ́ле до́аѡ ꙟно́атъ пре дѣсȣпра. Пре чѣ́ле, че ꙟно́атъ дѣсȣпра, ле ꙗ̆, шѝ ле дъ̀ ла Добито́аче, саȣ ла Ѡ̏аръ, ꙗ̏ръ пре чѣ̀ дин Фȣнд ѡ̑ сѣмънъ, шѝ ве́й ведѣ̀, кȣмкъ а̑шà нȣмай а̑тѫ́та Ѡ̑въ́с тре́бȣе се сѣ́мений ꙟтрȣн Пъмѫ́нт, кѫ́т шѝ Грѫ́ȣ.

5. Кȣкȣрȣ́ѕȣлȣй ꙟ̏й пла́че Пъмѫ́нтȣл ресфира́т, шѝ Гра́с, да́ръ ни́чй фъ́ръ де мъсȣ́ръ Гра́с; пе́нтрȣкъ, де ва фѝ прѣ̀ Гра́с Пъмѫ́нтȣл, а̏рде Кȣкȣрȣ́ѕȣл май вѫрто́с ꙟ сѣ́четъ. Пло́аѣ єⷮ то́кма де ли́псъ Кȣкȣрȣ́ѕȣлȣй май вѫрто́с кѫ́нд реса́ре, лѣ́гъ, шѝ фа́че Гръ́ȣнце, ꙗ̏ръ

пре врѣ́мѣ съпа́тȣлȣй (Къпълȣ́итȣлȣ́й), а̂ко́птȣлȣ́й, шѝ а̂ кȣле́сȣлȣй нȣ̀ а̏ре сѡ̏п (ли́псъ) де пло́ае; пе́нтрȣкъ де вѡр фѝ пло́й мȣ́лте пре врѣ́мѣ Съпатȣлȣ́й, Пъмѫ́нтȣл де мо́але нȣ̀ се поате съпа̀, бȣрȣ́ениле ѩ̏ръ се при́нд, шѝ Кȣкȣрȣ́зȣл ꙟ̂гълбинѣ́ще, шѝ ꙟ̂пилѣ́ще; де вѡр фѝ пло́й пре врѣ́мѣ Ко́птȣлȣй, нȣ̀ а̏ре Требȣ́инчо́аса Кълдȣ́ръ, шѝ дрепта̂чѣ́а ни́чй се по́ате ко́аче; ѩ̏ръ де вѡ́р фѝ пло́й пре врѣ́мѣ Кȣле́сȣлȣй, се прѣ̀ ревенѣ́зъ, се ꙟ̂кълзѣ́ще, мȣчезѣ́ще, ка ꙟ̏къ де мȣ́лте сѡ̏ри шѝ ꙟ̂колцѣ́ще Кȣкȣрȣ́зȣл, ка́ре то́ате сѫ́нт спре пери́рѣ лȣй. Кȣкȣрȣ́зȣл се сѣ́мънъ примъва́ра ми́нтени́й дȣ́пъ Грѫȣл чѣ́л де примъва́ръ пѫ́нъ ꙟ̂ Сѫнџѡ́рз; кѫ́чй ка́реле се сѣ́мънъ май тѫрзі́ȣ кȣ а̂нево́е се ко́аче, май а̂ле́с кѫ́нд ка́де Брȣ́ма май де врѣ́ме. Фри́гȣл, шѝ Брȣ́ма фо́арте мȣ́лт стри́къ Кȣкȣрȣ́зȣлȣй, чѝ чѣ̀ де примъва́ръ нȣ̀ а̂тѫ́та; пе́нтрȣкъ де се шѝ стри́къ Кȣкȣрȣ́зȣл пѫнъчѣ̀ ѩ̏сте ми́к де Брȣ́мъ, то́т реса́ре а̏лтȣл дин ръдъчи́на лȣ́й. Кȣ кѫ́т се сѣ́мънъ май а̂фѫ́нд, шѝ май ра́р Кȣкȣрȣ́зȣл, кȣ а̂тѫ́та ꙟ̏й мѣ́рџе май би́не, шѝ се фа́че май роди́т. Ръри́мѣ лꙋ́й тре́бꙋе се фі́е де тре́й, май пꙋцѫ́н де доа́ѡ шꙋ́хꙋри́й, а̏декъ фїещека́ре Тꙋле́ꙋ тре́бꙋе се фі́е кꙋ тре́й, май пꙋцѫ́н кꙋ доа́ѡ шꙋ́хꙋри́й де депа́рте де чеала́лций. Кѫ́нд а̏ре па́трꙋ фо́й Кꙋкꙋрꙋ́ꙁꙋл, ꙟ̑датъ тре́бꙋе съпа́т динтѫ́ѫ ѡ̏аръ; къ́чй съпа́т фїи́нд кре́ще, кꙋ́м е̑ ꙁика́ла, везѫ́нд кꙋ О̏кїй: а̑по́й, дꙋпъчѐ а̏ꙋ прекꙋ́т Пꙋ́їи пре лѫ́нгъ Тꙋле́ꙋ дии ръдъчи́нъ се са́пъ а̑до́аша ѡ̏аръ, се рꙋ́мп Пꙋ́їй пѫ́нъ ꙟ̑трꙋ́нꙋл, шѝ пре лѫ́нгъ фїещека́реле Тꙋле́ꙋ се стри́нџе, шѝ се гръмъде́ще кѫ́т де мꙋ́лт Пъмѫ́нт, ка се цѫ́нъ оумеꙁе́лъ ръдъчи́ней, съсе ꙟ̑търе́скъ Тꙋле́ꙋл, ни́чй се а̑тѫ́рне ꙟ̑ вре́ѡ Па́рте, кѫ́нд а̑дꙋ́че ро́дꙋл съ́ꙋ.

6. Мъла́юл че́л мъръ́нт ю̑бе́ще Пъмѫ́нтꙋл не́грꙋ, да́ръ ка́м нъсѫпо́с; фо́арте би́не роде́ще ꙟ̑ А̏лбїиле Ла́кꙋрилѡр че́лѡр се́чй, ꙟ̑ Це́линеле де но́ꙋ спа́рте, ꙟ̑ рѫтꙋриле де доа́ѡ, са́ꙋ де тре́й ѡ̏ри́ примъва́ра дꙋ́пъ ѡ̑ла́лтъ а̑ра́те, шѝ ꙟ̑ пъмѫ́нтꙋриле, ꙟ̑ ка́ре а̏ꙋ фо́ст Йи семъна́т ꙟ̑ а̏нꙋл май диннаи́нте. Гръꙋнцеле че́ле май мъръ́нте сѫ́нт май бꙋ́не де семѫ́нцъ, шѝ се се́мънъ кꙋ ꙟ̑чепꙋ-

тꙋл

тȣл Лȣней лȣй Маю. Дȣпъчѐ саȣ семънат, декъ се ва ꙟтѫмплà врȣн повою, кареле се бътȣчѣскъ арътȣра, май наинте де а рєсъри Мълаюл чел мърȣнт, ꙗръш требȣе грѫпатъ, се нȣ се нъдȣшѣскъ семѫнца ꙟ пъмѫнтȣл чел бътȣчит прин повою. Дєс таре нȣ требȣе семънат, даръ ничи прѣ рар.

7. Хришкей єїй плаче Пъмѫнтȣл свѫнтат, ши нъсѫпос, де чел гȣноїѡс нȣ аре липсъ, ши Пъмѫнтȣл нȣ нȣмай нȣл стоарче, чи ꙟкъ ꙟл ши дирѣџе; тоате ле сȣфере, нȣмай фригȣл нȣл рабдъ; крѣще, ши родѣще фоарте кȣрѫнд; къчи семънѫндȣсе дȣпъ сечератȣл Грѫȣлȣй ꙟкъ ꙟтрȣ ачѣаш Тоамнъ адȣче род; чи тот ꙟсе ꙟ пърциле чѣле май Фригȣроасе ꙟ лȣна лȣй Маю се сѣмънъ. Кѫнд йсе коаче семѫнца, карѣ динтрȣ ачѣа се кȣноаще, къ траџе кам нѣгръ, нȣ се сѣчеръ, чи се смȣлџе дин ръдъчинъ ши семѫнца єй се скȣтȣръ пре лепедѣѡ, апой Паеле се ꙟпръщїе престе Пъмѫнт, деȣнде, дȣпъчѐ саȣ оускат, се стринг кȣ гребла. Мȣнка ачѣста аре маре Фолос; пентрȣкъ ши семѫнцъ се адȣнъ май мȣлтъ, ничи є делипсъ алтъ ѡстенѣлъ. Де-

Деспре семъна́тȣл Легȣмелѡр, де каре са́ȣ фъкȣт поменире сȣпт Б. тре́бȣе се щіи, къ се фа́че примъва́ра, прекȣм оурмѣзъ:

Фасо́лѣ ѥсте май де мȣлте, ба, по́ч зи́че, прѣ де мȣлте фѣлюрй, ка́ре пе́нтрȣ ачѣ́а нȣле по́ч то́ате нȣмера̀, ка се нȣ̀ крѣскъ ка́ртѣ прѣ ма́ре: а̂чѝ нȣмай а̂тѫ́та а̂дȣк а̂ми́нте, къ Фасо́лѣ ꙟ̂ коммȣн є̃ де до́аѡ фѣ́люрй: ѡ̑ло́агъ, шѝ де Па́р; чѣ̀ ѡ̑ло́агъ се по́ате семъна̀ мъкарȣнде, да́ръ чѣ̀ де Па́р май би́не родѣ́ще, дѣ́къ се сѣ́мънъ ꙟ̂ ло́к дѣша̀, оу́нде а́ре пре че се гȣѝ; дрептачѣ́а нȣ̀ фъре де фоло́с ѡ̑ сѣ́мънъ оу́ній шѝ прин Кȣкȣрȣзе; чѝ Фасо́лѣ фіещеȣнде се фа́че ꙟ̂ Пъмѫ́нтȣл гра́с. Ꙟ̂кѫ́тȣй пе́нтрȣ семъна́т, се сѣ́мънъ май дѣ́съ декѫ́т Кȣкȣрȣзȣл, ꙟ́се а̂ша̀ де ра́ръ тре́бȣе семъна́тъ, ка се ꙟ̂ка́пъ са́па принтръ дѫ́нса; пе́нтрȣкъ ꙗ́ ꙟ́къ се са́пъ.

Ма́зерѣ нȣ̀ се са́пъ, тъ́тȣшй нȣ̀ тре́бȣе дѣ́съ семъна́тъ; пе́нтрȣкъ май ра́ръ май мȣлт родѣще. Пъмѫ́нтȣл, ꙟ̂ ка́реле се сѣ́мънъ, тре́бȣе се фіе ресфира́т, шѝ а̂пъто́с. Кȣ коси́тȣл є́ій нȣ̀ тре́бȣе ꙟ̂тѫрзіа́т, ничй тре́бȣе ꙟ̂делȣнг лъса́тъ пре Пъмѫ́нт; пе́нтрȣкъ дѣко́лѣ ꙟ́къ ви́не де нȣ̀ фѣрбе. Ла ѡ̑ла́лтъ, са́ȣ а̂ка́съ се ка́ръ но́аптѣ, са́ȣ диминѣца пре ро́аѡ; пе́нтрȣкъ зі́ѡа пре кълдȣ́ръ се десдео́акъ; шѝ причинȣ́ѣще ма́ре Па́гȣбъ Плȣга́рилѡр. Ма́зерѣ, ка́рѣ нȣ̀ фѣ́рбе, а̏ȣ ѡ̑бичнȣ́ит а̑ ѡ̑ фѣ́рбе кȣ лешíе; чѝ мӑй мӑй би́не фа́к Бȣкъта́рій (Сока́чїй), ка́рій а̑рȣ́нкъ оу̏н пȣмнишо́р де Фасо́ле ꙟтрѡ̀ ѡ̏алъ кѫ́т де ма́ре де Ма́зере; къчй а̑ша̀ ꙟ̏къ фѣ́рбе шѝ фъ́ръ де лешíе.

Бѡ́бȣл се фа́че ꙟ̑ Пъмѫ́нтȣл Гра́с, шѝ се сѣ́мънъ мӑй а̑фȣ́нд, декѫ́т Ма́зерѣ, шѝ де ра́р, ка шѝ дѫ́нса.

Ли́нтѣ се сѣ́мънъ ꙟ̑ пъмѫ́нт Гра́с, да́ръ свѫнта́т; пе́нтрȣкъ, мӑй а̑ле́с кѫ́нд ꙟ̑флорѣ́ще, лѣ́зне є̏ій стри́къ оу̑мезѣ́ла.

Ма́кȣлȣй ꙟ̏й пла́че пътѫ́нтȣл гра́с, шѝ фо́арте мърȣ́нт а̑ра́т: кȣ кѫ́т се сѣ́мънъ мӑй ра́р, кȣ а̑тѫ́та родѣ́ще мӑй мȣлт.

Йнȣл се а̑гонисѣ́ще са́ȣ пе́нтрȣ Семѫ́нцъ, са́ȣ пе́нтрȣ Фȣі́ѡр; ка́реле се а̑гонисѣ́ще пе́нтрȣ Семѫ́нцъ, тре́бȣе семъна́т ꙟ̑ че́л мӑй гра́с пъмѫ́нт, шѝ ра́р; ӥаръ ка́реле се сѣ́мънъ пе́нтрȣ Фȣі́ѡр, тре́бȣе семъна́т ꙟ̑ пъмѫ́нт де ми́жлок, ка́реле нȣ є̑ декȣрѫ́нд гȣ̑ноит, шѝ кѫ́т де де́с; пе́нтрȣкъ кȣ кѫт є̑ мӑй де́с семъна́т; кȣ а̑тѫ́та мӑй сипци́рій, шѝ мӑй ꙟ̑на́лте кре́ск Фи́риле Йнȣлȣи. Кѫ́нд са́ȣ ко́пт Йнȣл, шѝ Мъчȣ́ліиле лȣ́й

а̏ȣ

аꙋ ꙟчепꙋ́т а̂ крепа̀, се смꙋ́лџе, шѝ се лѣ́гъ Мъ́нꙋшй, а̂по́й, дꙋпъчѐ са́ꙋ оу́скат, се ꙟ̂блътѣ́ще. Фїиндкъ И̏нꙋл ꙟмъкрѣ́ще Пъмѫ́нтꙋриле, де нꙋ̀ ва фѝ де маре фоло́с, ни́чй тре́бꙋе семъ́нат.

Кѫ́непа се сѣ́мънъ ꙟ̂ пъмѫнт грас, рєфира́т, шѝ ка́м оу̏мед; май бинѐ рабдъ фри́гꙋл, декѫ́т кълдꙋ́ра: се а̂гонисѣ́ще ка шѝ И̏нꙋл шѝ пе̏нтрꙋ семѫ́нцъ, шѝ пе́нтрꙋ фꙋїѡр, да́ръ май мꙋ́лт пе́нтрꙋ фꙋїѡр. Плѫ́нта а̂чѣ́ста ꙗ̏сте де фѣ́люл а̂че́лѡра, ди́нтръ ка́ре оу̂неле нꙋмай ꙟфлоре́ск, а̏лтеле а̂дꙋ́к семѫ́нцъ: Кѫ́непа, ка́рѣ нꙋ́маи ꙟ̂флорѣ́ще, се кїа́мъ де ва́ръ, шѝ се кꙋ́лѣџе, кѫто́й ка́де Флоарѣ; ꙗ̏ръ ка́рѣ фа́че семѫ́нцъ, се кїамъ де То́амнъ, шѝ се смꙋ́лџе, дꙋпъчѐ са́ꙋ ко́пт Семѫ́нца.

Г. Деспре Пливи́рѣ Хо́лделѡр.

1. Врѣ́мѣ пливи́тꙋлꙋй ꙗ̏сте, пѫнъкѫ̀нд сѫ́нт май ти́нере Хо́лделе, шѝ Бꙋка́теле на́ꙋ крескꙋ́т ꙟ̂ па́ю; пе́нтрꙋкъ а̂тꙋ́нчй нꙋ̀ се ба́тъмъ, то́кма де се шѝ ка́лкъ Хо́лделе.
2. ꙗ̏ръ Го́здꙋриле, шѝ Голготи́неле, де ка́ре май кꙋ сѣ́мъ тре́бꙋе пливи́те, шѝ кꙋръци́те Хо́лделе, сѫ́нт а̂чѣ́стѣ: Пꙋчо́гна,

Ла́птеле Кѫнелȣ́й, Бо́зїй, Ра́пица, Ма́кȣл чѣ́л пъсере́ск, Мъзери́кѣ, Чормъ́гȣл, Неги́на, Ѡ̑до́сȣл, Хо́лбȣра, тот фѣ́люл де ска́й, Ѡ̑бси́га, лȣ́шка (чѣ́па чора́скъ), ши̇ поломи́да; пе́нтрȣкъ а̂чѣ́стѣ тоа́те сѫнт пъгȣ́боасе Хо́лделѡр.

§. 5.

Деспре стри́нсȣл Бȣка́телѡр.

А. Деспре Шȣ́ръ.

1. Га́зда бȣ́нъ май на́инте де сечера́т трѣ́бȣе се̇ши̇ гътѣ́скъ бине Шȣ́ра, саȣ ло́кȣл, оу̑нде ва се а̂шѣ́зъ Бȣка́теле са́ле: май вѫрто́с трѣ́бȣе є̈л се кȣ́ръце ӓрїиле; ши̇ Фȣ́ндȣриле Сто́гȣрилѡр фо́арте бине де па́еле чѣ́ле мȣ́чеде, ши̇ пȣ́треде, ши̇ селе ласе, де нȣ̀ май мȣ́лт, ꙟ̂ доа́ѡ Сѣптъмѫ́нй, съсе ресȣ́фле: а̂по́й ꙗ̈ръш трѣ́бȣе се ле а̂шѣ́рнъ кȣ па́е ноа́ѡ грос ка де доа́ѡ Пъ́лмй. Оу̑нїй динтръ Га́зделе чѣ́ле май бȣ́не ӓȣ ѡ̂бичнȣи́т (зик пре а̂коло̀, пре оу̑нде се поа́те фа́че) а̂ Гръмъдѝ престе ӓрїиле, ши̇ Фȣ́ндȣриле Сто́гȣрилѡр чѣ́ле де но́ȣ а̂шернȣ́те кре́нгȣрй де А̂рин кȣ

фрȣ̆нꙁе кȣ тóт оу̂скáте, престе кáре а̂пóй клъдѣск врѡ̀ кѫтва фѫн, кареле пѫ́нъ ꙟ̂ кърáт пренчѣ́т май тáре се оўскъ, шѝ пре крѣ́нгȣриле чѣ́ле де Ꙗрин ꙟ̆къ ле а̂пáсъ, шѝ ле тȣртѣ́ще, де, ла врѣ́мѣ кърáтȣлȣй, престе ꙗ̆ле, шѝ престе фѫ́нȣл, кáреле лѣ́ȣ тȣртит, се поáте клъдѝ Грѫ́ȣл, шѝ ѡ̆рй че фѣлю де Бȣкáте, прекȣ̆м се кȣвѝне.

2. Динтрѡ̀ ꙟ̂токмúре ка а̂чѣ́ста а̂ Ꙗ̆рїилѡр, шѝ а̂ фȣ̆ндȣрилѡр чéлѡр де Єтóг май мȣ̆лте фолóсȣрй ӑȣ плȣгáрїй; пéнтрȣкъ Бȣкáтеле нȣ̆ нȣ̆май стáȣ май ꙁвѫнтáте, чѝ шоáричїй ꙟ̆къ нȣ̆ле стрúкъ пéнтрȣ фрȣ̆нꙁеле Ꙗрúнȣлȣй, де кáре се ферéск: Гръ̆ȣнцеле ꙟ̆къ, кѫ́те се скȣ̆тȣръ ремѫ́н ꙟ̂ фѫ́н, кáре сѫнт спре сѫнътáтѣ добитоачелѡр, нѝчй мерг ꙟ̂ꙁъдáр. Ꙗфáръ де а̂чѣ́ста фѫ́нȣл де Бȣкáте се ꙟ̂дѣ́съ, шѝ ꙟ̆шй цѫнъ прекȣ̆м пȣтѣ́рѣ, а̂ша̀ фáца, шѝ мирóсȣл.

Б. Деспре Коáчерѣ Бȣкáтелѡр.

Дúнтрȣ а̂чѣ́а, къ ꙟ̂гълбинéск Хóлделе, ꙟ̆къ нȣ̀ се пóг жȣдекà а̂фѝ коáпте, чѝ трéбȣе черкáт Гръ̆ȣнцȣл, лъптóс є̄, саȣ тáре?

пéнпентрꙋкъ, де нꙋ еͭ таре Гръꙋнцꙋл, Холделе ꙟкъ нꙋ сѫнт коапте. Іаръ Холделе прѣнделꙋнг нꙋ требꙋе лъсате несечерате; къчи май превꙋрмъ оуна се рꙋмп, алта се скꙋтꙋръ кꙋ пагꙋба Ѣкономилѡр. Бꙋкателе сечерате ꙟ пѫргъ сѫнт май бꙋне де Хранъ, іаръ челе май тѫрзіꙋ сечерате сѫнт май бꙋне де семѫнцъ.

Б. Деспре Сечерат.

1. Ꙟкоммꙋн.

Доаѡ модꙋри сѫнт де а сечера, саꙋ (ка се скріꙋ май апріат) де а стринџе Бꙋкателе; оунꙋл се фаче кꙋ Сечерѣ, алтꙋл кꙋ Коаса. Оунѡра ле май плаче а стринџе Бꙋкателе кꙋ Коаса пентрꙋ ачѣсте причини:

а) Пентрꙋкъ кꙋ Коаса се стринг май рапеде, ши кꙋ май пꙋцинъ келтꙋѣлъ, декѫт кꙋ Сечерѣ; къчи оун Косас лꙋкръ кѫт ѕѣче сечерътори.

б) Кꙋ коаса нꙋ се изидеск атѫтѣ гръꙋнце, кѫте кꙋ Сечерѣ; пентрꙋкъ, кѫнд се тае кꙋ коаса паеле, нꙋмай ѡдатъ, ши атꙋнчи ꙟкъ аша де юте се мишкъ спичеле, кѫт наꙋ време гръꙋнцеле де а кѫдѣ; іаръ кꙋ Сечерѣ се мишкъ де трей ѡри: ꙟтѫю кѫнд се принде мънꙋнкюл, ꙟдоаша кѫнд се тае, ꙟтреа кѫнд се пꙋне џос.

в) Кꙋ коситꙋл се пъртинѣще ши сѫнътъцей лꙋкрътѡрилѡр; къчи нꙋ требꙋе съсе плѣче, ка ла сечерат.

г) Ничи требꙋе се ꙟрꙋнче чинева, къ кꙋ сѣчерѣ се пот май бине ꙟлѣџе Гозꙋриле, ши голготинеле чѣле дин Холде, декѫт кꙋ Коаса; пентрꙋкъ ꙟдꙋнарѣ ꙟчестѡра депре Пъмѫнтꙋри нꙋ єⷭ҇ спре пагꙋба Плꙋгарилѡр, чи ꙟкъ єⷭ҇ спре Фолосꙋл лѡр; ꙟтѫю пентрꙋкъ нꙋ ремѫн пре Пъмѫнтꙋри, ка се крѣскъ ꙗръш ꙟ ꙟнꙋл віиторю, ꙟдоаша пентрꙋкъ ꙟлегѫндꙋсе акасъ дин Бꙋкате, кꙋ дѫнселе се Хрънеск ѡареле (галицеле).

2. Чи ꙟпартикꙋлар ла чей май мꙋлцй Плꙋгарй ле плаче ꙟши стринџе Бꙋкателе, прекꙋм сева зиче ꙟ рѫндꙋриле, каре оурмѣзъ:

а) Грѫꙋл май кꙋ сѣмъ ꙟл сѣчеръ. Ꙗръ ши кѫнд ꙟл сѣчеръ, ши кѫнд ꙟл лѣгъ снопи, ши кѫнд ꙟл каръ, ши клъдеск, пофтѣще време звѫнтатъ; пентрꙋкъ кѫт крѣще ꙟ паю, нꙋ поате сꙋфери ничи плоае, ничи оумеѹ̂мезѣлъ; фїйндкъ де пло́ае, шѝ де мѹ̆лтъ ѹ̂мезѣлъ мѹ̆лт пѣрде дин пѹтѣре, шѝ мѣзѹл нѹ̆й поате фѝ то́кма ӑлб, ни́чй се цѫ́не де ѽла́лтъ ꙟ̂лѹа́тѹл лѹ̆й, кѫ́нд се фръмѫ́нтъ.

б) Секара ꙟ̆къ май кѹ сѣмъ ѽ сѣчеръ, шѝ ла сечера́тѹл є̆ій ꙗ̆ръш є̆ де ли́псъ тѫ́мпѹл ѕвѫнта́т, мъка́ркъ нѹ̀ мѹ̆лт є̆ій стри́къ, де ѽ шѝ бате ѽ пло́ае фїинд ꙟ̂ мънѹ̆нкюрй; пе́нтрѹкъ, пѫнъкѫ́нд се ѕбиче́ск мънѹ̆нкюриле де пло́ае, бѹрѹ́ениле динтрѫ́нселе ꙟ̆къ се ѹ̆скъ, шѝ кѹ а̂тѫта май би́не се лѣгъ, шѝ се пѹ̆н ꙟ̂ крѹ̆чй (Клъ́й) сно́пїй.

в) Ѡ̆рзѹл май би́не се стри́нџе пре врѣме ѹ̆медъ, декѫ́т пре сѣчетъ; пе́нтрѹкъ пре сѣчетъ, шѝ пре кълдѹ̆ръ ма́ре фо́арте та́ре ѝсе рѹ̆мп спичеле: пе́нтрѹ а̂чѣста май би́не шѝ фа́к, ка́рїй ꙟ̆л сѣчеръ, декѫ́т ка́рїй ꙟ̆л косе́ск; пе́нтрѹкъ май пѹ́цѫне Спиче ремѫ́н дѹ̆пъ сѣчере, декѫ́т дѹ̆пъ Ко́асъ. Ѡ̆рзѹл нѹ̀ тре́бѹе лега́т ꙟ̂да́тъ, кѫ́т се сѣчеръ, саѹ се косѣще, чѝ тре́бѹе лъса́т ꙟ̂ мънѹ̆нкюрй, саѹ ꙟ̂ бра́зде (поло́г), съсе

ROMANIA

оуще Бꙋрꙋѣнеле, каре сѫнт принтръ́нсꙋл, ка се нꙋ мꙋчезѣскъ ꙟ Крꙋчй, саꙋ ꙟ Стог. Кънд вей врѣ сел лѣџй Снопй, ꙟл лѣгъ ноаптѣ пре Лꙋнъ, саꙋ диминѣца пре роаѡ.

г) Ѡ̂въсꙋл се поате Коси, саꙋ Сечера ши пре плоае, ши се ласъ май мꙋлтъ врѣме нелегат, ка чел некопт съсе коакъ тъѧт, чи тъѧтꙋшй требꙋе а̂мꙋш а̂мꙋш ꙟторс, ка се нꙋ ꙟколцѣскъ; даръ се нꙋ се клъдѣскъ оуд; къчи се рошѣще, ши докитоачелѡр ꙟкъ нꙋле фолосѣще.

д) Ѧ̂лакꙋл, деспре кареле алцй Скріиторй фоарте пꙋцин ворбѣск, ꙟтръ Рѡмънй ѥ прѣ кꙋноскꙋтъ Бꙋкатъ, ши се поате семъна ши Тоамна, ши Примъвара. Се фаче ꙟ Пъмънтꙋриле, ꙟ каре ши Ѡ̂въсꙋл, дела акъръ лꙋкраре ꙗръш фоарте пꙋцин се ѡ̂себѣще. Ѧ̂лакꙋл ѥ мꙋлт родиторю, саꙋжѣще ꙟ локꙋл Ѡ̂въсꙋлꙋй, ꙗръ пентрꙋ Храна Ръмъторилѡр престе ꙗрнъ ѥсте кꙋ мꙋлт май бꙋн декът Ѡ̂въсꙋл.

Г. Де-

Г. Деспре Къратꙋл Бꙋкателѡр.

Дꙋпъче саꙋ легат ꙟ Снопй Бꙋкателе, Снопїй се клъдеск дꙋпъ ѡбичѣюл локꙋрилѡр ꙟ Клъй, саꙋ ꙟ Крꙋчй аколѣ пре пъмѫнт, шй се ласе, пѫнъче се оускъ, кꙋм се кꙋвине, дꙋпъ ачѣа се каръ ла ѡлалтъ ла локꙋл, оунде се ꙟблътеск, саꙋ се тръеръ. Ꙗръ ла кърат де ачѣстѣ ꙟцй фіе аминте:

1. Снопїй, кѫнд се ꙟкаркъ, нꙋ требꙋе фъръ де мъсꙋръ таре арꙋнкацй, ка се нꙋ се скꙋтꙋре гръꙋнцеле.
2. Оунде се адꙋнъ Бꙋкателе, шй май алес оунде стъ карꙋл, кѫнд се дескаркъ, локꙋл требꙋе кꙋръѕит, ка съсе поатъ стринџе гръꙋнцеле, чѣле че кад.
3. Фїиндкъ нꙋ тоате Бꙋкателе пот ꙟкъпѣ ꙟ Шꙋръ, май алес а Плꙋгарилѡр челѡр май марй, пре лѫнгъ Шꙋръ се пꙋн ꙟ Стогꙋрй. Ꙗръ Стогꙋриле аша се фак:
   - а) Фꙋндꙋриле Стогꙋрилѡр се фак, прекꙋм саꙋ ѕис май наинте сꙋпт Л. Оунїй нꙋ фъръ де фолос ле фак пре Стѫлпй; пентрꙋкъ тотдѣꙋна стаꙋ Бꙋкателе ѕбѫнтате, шй шоаречїй ꙟкъ нꙋле пот стрика аша лесне.

б)

в) Стóгꙋриле се клъдéск ротꙋ́нде ничй прѣ̀ лáрг, ничй прѣ̀ ꙟнáлт, дин џóс де вѫ́рв, кáреле трéбꙋе се фíе кꙋкꙋѧ́т, лíсе фáче бáртъ дин дóаѡ саꙋ трéй рѫ́ндꙋрй де Снóпй, шѝ пéнтрꙋ ка се цѫнъ Гóꙁꙋл, кꙋ кáреле се кóпере вѫ́рвꙋл, шѝ пéнтрꙋ ка съсе скꙋ́ръ а̏па, ка се нꙋ̀ кꙋ́ръ пре мáрџинѣ, саꙋ лáтꙋрѣ Стóгꙋлꙋй.

§. 6.

Деспре Ꙟблъти́тꙋл, Кꙋръци́тꙋл, шѝ Грижи́тꙋл Бꙋкáтелѡр.

А. Деспре Ꙟблъти́т.

Ꙟблъти́тꙋл Бꙋкáтелѡр се фáче кꙋ Тръерáтꙋл, шѝ кꙋ Ꙟблъчі́їй. Тръерáтꙋл є̑ май кꙋ спóрю, декѫ́т Ꙟблъчі́їй; чѝ тъ́тꙋшй май де фолóс се вíд а̂фѝ Ꙟблъчі́їй; пéнтрꙋкъ май бúне се а̂дꙋ́нъ Гръꙋ́нцеле кꙋ ꙟблъчі́їй, декѫ́т кꙋ Тръерáтꙋл, шѝ Пáеле а̏къ нꙋ̀ се й̂зидéск, чѝ се ꙟ̂требꙋинцѣ́зъ пéнтрꙋ Нóтрец ла вúте; май вѫртóс ꙟ̂ а̏ні́й чéй май Сꙋгшꙋгáцй де Фѫ́нꙋрй. Дрептачѣ́ ничй вóю а̂ ворвѝ деспре Тръерáт, фъ́ръ нꙋ́май деспре Ꙟблъти́т, кáреле а̂шà се фáче:

Дꙋпъчѐ цѣй кърáт Бꙋкáтеле, нꙋ́май а̂тѫ́та трѣ́бꙋе ꙟблътит, кѫ́т вѣй сокотѝ, кѫ́цй ꙗ̆сте де ли́псъ де Семѫ́нцъ, шѝ пѐнтрꙋ ка́съ, май а̂лѐс кѫ́нд те а̂сꙋпрѣ́ще лꙋкрꙋл де варъ, саꙋ де То́амнъ; челала́лт ꙟблътит трѣ́бꙋе лъса́т пре ꙗ̆рнъ, кѫ́нд на́й а̂тѫ́та де а̂ лꙋкра̀, шѝ ꙟтѫашда́тъ Грѫ́ꙋл трѣ́бꙋе ꙟблътѝт; пѐнтрꙋкъ а̂чѣ́ста пла́че май та́ре Па́серилѡр, шѝ Шоа́речилѡр. Ѡ҆въ́сꙋл, шѝ Ꙗ̂лáкꙋл ӑꙋ ѡ҆бичнꙋи́т а̂ се лъса̀ май прѣꙋ́рмъ.

Кꙋкꙋрꙋ́зꙋл, ка́реле е҄ та́лпа Кѫ́сей ꙟ па́ртѣ чѣ̀ май ма́ре а̂ Рѡмѫнимѣ́й, се поа́те мъкаркѫ́нд ꙟблътѝ, нꙋ́май се фіе бине ѹ҆ска́т. Ꙗ̆ръ ка съсе поа́тъ ѹ҆ска̀ прекꙋ́м се кꙋвѝне, кѫ́нд се кꙋлѣ́џе, чѣ́л лъпто́с се а̂лѣ́џе, шѝ се дъ̀ ла по́рчй, саꙋ ла ѡ҆ꙗ̆ръ, а̂по́й чѣ́л май ко́пт се пꙋ́не пре по́дꙋл Кѫ́сей, саꙋ ꙟ Кощѣ́е, сѣ́л поа́тъ а̂џꙋ́нџе вѫ́нтꙋл. ꙟблътѝтꙋл Кꙋкꙋрꙋ́зꙋлꙋй е҄ кꙋ мꙋ́лт май лѣ́зне, декѫ́т а̂л ӑлтѡр Бꙋка́те.

Б. Деспре Кꙋръци́тꙋл Бꙋка́телѡр.

1. Кꙋръци́тꙋл Бꙋка́телѡр, саꙋ Фелезꙋи́тꙋл кꙋ мъ́тꙋра чѣ̀ ла́тъ пофтѣ́ще ма́ре сѫргꙋи́нцъ дела Плꙋга́рй, дѣ́къ ле ꙗ̆сте во́а, ка се сѣ́мене, шѝ сѣ́чере Бꙋка́те бꙋ́не,

бȣ́не, ва ꙟ̏къ селе ши поа́тъ кȣ май бȣ̑н пре́ц ви́нде.

2. Ла вѫнтȣра́т тре́бȣе черка́т вѫнт де ми́жлок, ка съсе а̑лѣ́гъ Гръȣ́нцеле чѣле рѣ́ле дела чѣле бȣ́не. Ꙗ̏ръ а̑чѣ́лѣ гръȣ́нце сѫнт май бȣ́не, ка́ре ка́д май депа́рте, кѫнд се вѫнтȣ́ръ; а̑шада́ръ ди́нтрȣ а̑чѣ́стѣ тре́бȣе гъти́тъ семѫ́нца, ва ꙟ̏къ ши кѫ̀т вре́й се ви́нѕй, че май ꙟ̑тре́че ꙟ̏цй ва ремѫнѣ̀ пе́нтрȣ ли́пса Къ́сей, ꙗ̏р коа́деле пе́нтрȣ Добитоа́че, шѝ пе́нтрȣ ѡ̏аръ.

3. Май преȣ́рмъ тоа́те Бȣка́теле, да́р май вѫрто́с чѣ́ле де Ѳемъна́т, шѝ чѣ́ле де вѫндȣ́т, май на́инте де а̏се лȣа̀ депре А̏рїе, тре́бȣе фоа́рте би́не чернȣ́те, ка съсе кȣ́ръце де тоа́те Голготи́неле чѣле нетрѣ́бниче.

В. Деспре Грижи́тȣл Бȣка́телѡр.

1. Кѫ́нд се і̏ȣ Бȣка́теле депре А̏рїе, шѝ се а̑шѣ́ѕъ, нȣ̏ тре́бȣе гро́с грѫмъди́те пре́сте ѡ̑ла́лтъ; пе́нтрȣкъ тоа́те Гръȣ́нцеле, кѫ́т се скȣ́тȣръ дин тїѡ́кȣриле са́ле, ꙟ̑да́тъ тра́г оу̑мезѣ́лъ ла си́не, ка́рѣ ꙟ̑гръма́да май гроа́съ крѣ́ще, шѝ дрепта-

чѣ́а

чѣѧ лѣ́зне са́р ꙟчи́нџе, шѝ стрика̀ Бꙋка́теле.

2. Пе́нтрꙋ а̂шеза́рѣ Бꙋка́телѡр сѫ́нт бꙋ́не Хъмба́реле, Гъбъна́шꙋриле са́ꙋ Къмъ́риле чѣ́ле де цѫнꙋ́т Бꙋка́те; чѝ фїи́ндкъ нꙋ̀ фїещека́ре плꙋга́рю а̂́ре мо́дрꙋ де а̂́ши фа́че де а̂чѣ́стѣ, кꙋ̀ дѣди́нсꙋл тре́бꙋе съсе ферѣ́скъ фїещека́реле де а̂чѣ́ѧ, ка се нꙋ́ши а̂шѣ́зе Бꙋка́теле са́ле пре По́дꙋл Гра́ждꙋрилѡр, ꙟ̂ ка́ре се є̂рнѣ́зъ, са́ꙋ въ̀рѣ́зъ Добито́аче; пе́нтрꙋкъ а̂́борꙋл, ка́реле ꙗ̂се дела Добито́аче, стръба́те при́н подѣ́ле, шѝ ꙟ̂чингѫ́нд Бꙋка́теле ле фа́че дꙋхо́асе. По́дꙋл Къ́сей, ꙟ̂ ка́рѣ лъкꙋ́ещи, шѝ а̂ Бꙋкътъ́рїей (Кꙋ́хней) пе́нтрꙋ Фꙋма́рю (Хорно́ю) ꙟ̂къ нꙋ̀ є̂ прѣ̀ бꙋ́н; кѫ́чи лѣ́зне се по́т ꙟ̂кълзѝ Бꙋка́теле. Декѫ́т тоа́те сѫ́нт ма́й бꙋ́не спре цѫнѣ́рѣ Бꙋка́телѡр по́дꙋриле де Ти́ндъ, де Пи́вницъ, де Шо́прꙋ, шѝ де Шꙋ́ръ, ꙟ̂ ка́ре ни́чи дин џо́с, ни́чи дѣсꙋ́пра, ни́чи де пределатꙋ́ри по́ате стръба́те кълдꙋ́ра, шѝ оумезѣ́ла ла дѫ́нселе.

3. Ти́нзиле, Пи́вницеле, Шо́прꙋриле, Ко́лницеле, шѝ Шꙋ́риле, пре а̂къ́рѡра По́дꙋри са́ꙋ а̂шеза́т Бꙋка́теле, а̂ша̀ тре́бꙋе грижи́те, ка се нꙋ̀ стръба́тъ ла Бꙋка́те

плоа́е,

плóае, саȣ кълдȣ́ръ; дрептачѣ́а трéбȣе се фíе бíне коперíте, шѝ се а̑йбъ Ферéщиле, бíне ꙟ̑токмíте, кáре пре Фриг, пре вѫ́нт, шѝ пре врѣ́ме ѕвѫнтáтъ се дескíд, ка сѫсе ресȣ́фле Бȣкáтеле, даръ пре кълдȣ́ръ, пре нéгȣръ, пре плóае, шѝ пре ѡ̑ри че врѣ́ме оу̑медъ тотдѣ́ȣна се ꙟ̑кíд.

4. Гáѕделе чѣ́ле сѫргȣитóаре, ка сéший пóатъ май бíне цѫнѣ̀, шѝ пъстрà Бȣкáтеле, примъвáра, шѝ вáра ле ꙟ̑тóарнъ тóт а̑ѡ́пта ѕѝ, іаръ Тóамна, шѝ Іарна тóт а̑патраспръѕѣ́чѣ ѕѝ, прин карѣ ꙟ̑тóарчере шѝ а̑чѣ́ста ꙟ̑къ ꙟ̑шй Фолосéск, къ Гѫргърíцеле нȣ̀ пóт ресъ̀ри дин ѡ̑аѡле, че сѫ́нт ꙟ̑ Бȣкáте.

5. Де Пáсерй се пóт а̑пърà Бȣкáтеле прин Ферéщй, фѫкȣ́те де Дрóт, де а̑цъ ка шѝ Мрѣ́жа, саȣ де Нȣѣ́ле, нȣ̀май се фíе кáм дéс ꙟ̑гръдíте; іаръ де шóаречй, дѣ́къ вéй оу̑дà врѡ̀ кѫ́тъ ва фърíнъ кȣ мȣ́рсъ, а̑пóй ѡ̑ вéй а̑местекà кȣ вáр нестѫнс, шѝ а̑шеѕѫндȣѡ ꙟ̑ лóк дѣшà, оу̑нде цѫ́й Бȣкáтеле вéй пȣ́не лѫ́нгъ дѫ́нса оу̑н Блíд кáм лáт кȣ а̑пъ; пéнтрȣкъ фііѝнд дȣ̀лче фърíна де мȣ́рсъ Шóаречій бȣкȣрóшй ѡ̑ мѫнѫ́нкъ, шѝ

бíна

ки́нд дꙋпъ дѫнса, се а̑при́нде ва́рꙋа ꙟ̑трѫншїй, ши̓ крѣ́пъ.

6. Маи преꙋ̏рмъ спре цѫнѣ́рѣ Бꙋка́телѡр се фа́к Хъмба́ре де лꙋ̏т Га́лбин клео́с, каре а̏ꙋ дѣсꙋ̏пра ѡ̑ оу̑ши́цъ, прин ка́рѣ се ка́гъ, ши̓ дедесꙋ̏пт а̏лтъ оу̑ши́цъ, прин ка́рѣ се ско́т Бꙋка́теле. Хъмба́реле а̑чѣ́стѣ, дꙋпъчѐ се оу̏скъ, тре́бꙋе та́ре а̏рсе динлъꙋ̏нтрꙋ, ши̓ дꙋпъчѐ са́ꙋ ръчи́т, а̑ша̀ а̑копери́те, кѫ́т се нꙋ̏ле пло́ае ничи́ пре дѣсꙋ̏пра, ни́чй пре дела́тꙋрй. Теме́юл лѡ́р ꙟ̏къ тре́бꙋе ꙁиди́т де пѣ́тръ, са́ꙋ де къръми́дъ кꙋ до́й, са́ꙋ тре́й Цо́ли ма́й сꙋ̏с декѫ́т фа́ца Пъмѫ́нтꙋлꙋ́й, ка ни́чй дедесꙋ̏пт се фїе оу̏меде. А̑ша̀ гъти́нд Хъмба́рюл, а̑фа́ръ къ нꙋ̏ци вине ꙟ̑ ма́ре Келтꙋѣ́лъ, май би́не по́цй цѫнѣ ꙟ̑трѫ́нсꙋл Бꙋка́теле, декѫ́т ꙟ̑ мъка́рчѣ̀ Гро́апъ, кꙋ́м ѡ̑ нꙋме́ск, де Брѫ́ꙋ: ба, по́ч ꙁи́че, декѫ́т пре мъка́рчѣ̀ по́д; пе́нтрꙋкъ ни́чй тре́бꙋе де а̑тѫ́тѣ ѡ̏ри ꙟ̑тоа́рсе, ни́чй а̏й де а̑те тѣ́ме де фо́к; къчи̑ де а̏р ши̓ а̏рде копери́шꙋл, ва ремѫнѣ Хъмба́рюл кꙋ Бꙋка́теле, ка́реле ꙗ̏ръш ꙟ̏ла по́цй коперѝ.

КꙖП III.

Деспре Ливе́зй, саꙋ ло́кꙋриле чѣле де Коси́т.

Кꙋвѫ́нт Ꙟна́инте.

Коси́тꙋл кꙋ Ꙗра́тꙋл а̂тѫ́та ꙗ̏сте де ꙟ̂клеща́т ла ѿла́лтъ, кѫ́т оу̏нꙋл фъ́ръ де а̏лтꙋл нꙋ̀ по́ате фѝ. Пе́нтрꙋкъ пре́кꙋм Пъмѫ́нтꙋриле чѣле а̂ръто́аре нꙋ́се по́т а̂гонисѝ фъ́ръ де гꙋно́ю, шѝ фъ́ръ де Добито́аче, а̂ша̀ шѝ Добито́ачеле нꙋ̀ по́т тръ̀и фъ́ръ де хра́нъ, шѝ фъ́ръ де нотре́ц. Ꙗ̂шада́ръ фо́арте мꙋ́лт фолосѣ́ще Плꙋга́рилѡр Грижа, карѣ тре́бꙋе се ѿ а̏йбъ, де а̏шй лꙋкра̀, шѝ дирѣще Ливе́зиле, шѝ ло́кꙋриле чѣле де Коси́т.

§. 1.

Деспре Ливе́зиле, саꙋ ло́кꙋриле де Коси́т чѣле Фире́щй.

Ꙗ. Тѫлкꙋи́рѣ лѡ́р.

Ло́кꙋриле де Коси́т, ка́ре фъ́ръ ни́чй ѿ а̂ра́ре, саꙋ съпа́ре нꙋ́май дин фи́рѣ са̀ роде́ск Ꙗ̂рбꙋрй, се кїа́мъ фире́щй.

Б.

Б. Ꙟпърцирѣ лѡр.

Локȣриле де Косит сѫнт де доаѡ фелюрй:

1. Оумеде, каре проприе се нȣмеск Рѫтȣрй.
   - а) Ꙟ Рѫтȣрй май кȣ семъ креще Рогоз, Трѫстїе, ши Ѥрбȣрй кȣ Фрȣнзе лате.
   - б) Рѫтȣриле се пот дирѣџе, прекȣм оурмѣзъ:
     1) Апа че клочитъ депре Рѫтȣрй, ꙟ кѫт ꙗсте кȣ пȣтинцъ, прин Шанцȣрй, ши прин Гропй требȣе секатъ; а̂пой Мȣшкюл, кареле заче пре фаца Рѫтȣрилѡр, рȣмпт кȣ Плȣгȣл, ши кȣръцит кȣ гребла.
     2) Фїиндкъ ꙟ оунеле Рѫтȣрй ꙗрба креще фоарте раръ, пѫлкȣриле челе Гоале сау фъръ де ꙗрбъ, требȣе семѣнате кȣ семѫнце де Ѥрбȣрй бȣне, ши пресерате кȣ Маргъ грос ка де оун цол, а̂пой а̂пъсате кȣ Кѵлиндрȣл. Єͭ бине а̂ ши Гȣной Рѫтȣриле дȣпъ а̂чѣа, спре а̂кърѡра гȣноире май бȣн ꙗсте варȣл нестѫнс здробит, ши а̂местекат кȣ Гипс ꙗръш здробит;

ви́т; ченȣ́ша де лѣ́мне, шѝ чѣ̀ де Тȣ́рфъ; гъина́цȣл де то́т фѣ́люл де Га́лице, шѝ Пъмѫ́нтȣл клео́с, ка́реле є̆ ꙟместека́т кȣ Ма́ргъ; пе́нтрȣкъ ꙟчѣ́стѣ то́ате сѫ́нт спре пери́рѣ Мȣ́шкюлȣй, шѝ ꙟ Дȣдецилѡр че́лѡр ꙟмари́, шѝ рѫ́тȣл ꙟ́л ꙟгра́шъ, шѝ дире́це спре роди́рѣ Ѡрбȣрилѡр че́лѡр бȣ́не де фѫ́н.

2. Звѫнта́те, ка́ре про́прїе се нȣме́ск Фѫна́це.

- а) Фѫна́целе нȣ сѫ́нт ꙟпъто́асе, ка рѫ́тȣриле, шѝ ꙟтрѫнселе кре́ск Ѡрбȣри кȣ мȣ́лт май дȣ́лчи.
- в) Фѫна́целе ꙟша̀ тре́бȣе грижи́те:
  - 1) Фѫна́целе то́амна, шѝ примъва́ра тре́бȣе кȣръци́те де Мȣшино́ае, шѝ де Фȣрника́ри, ꙟпо́й
  - 2) То́амна май тѫрзѫ́ȣ тре́бȣе Гȣно́ите кȣ гȣно́ю де По́рчи, де сѡ́й, саȣ де ви́те, саȣ, де на́й де ꙟче́ста фѣ́лю де Гȣно́ю, кȣ Ма́ргъ, саȣ кȣ Ги́пс здроби́т.
  - 3) Дȣпъ ꙟчѣ́а ꙟ Ма́ртїе, саȣ ꙟ Ꙗпри́лїе тре́бȣе кȣръци́те Фѫна́целе де го́зȣриле, ка́ре ꙟ́ȣ рема́с

пре фа́ца лѡ́р дин гꙋно́ю, саꙋ ка́ре вѫ́нтꙋл лѣꙋ сꙋфла́т, шѝ стрѫ́нсе престе дѫ́нселе. Ꙟ҆фа́ръ де а҆чѣ́ста трѣбꙋе пливи́те кꙋ ръдъчи́ний кꙋ то́т дин фѫна́це тоа́те Бꙋрꙋ́ениле, шѝ то́т фѣ́люл де дꙋдет, ка́ре нъдꙋшѣ́ск ꙗ҆рба: Ѳпи́нїй, шѝ Тꙋ҆феле ꙟкъ трѣбꙋе кꙋръци́те де прин фѫна́це; пе́нтрꙋкъ рꙋдъчи́ниле, шѝ оу҆мбра а҆чѣ́стѡра ꙟпѣ́декъ крѣ́щерѣ Ѥ҆рбꙋрилѡр.

4) Оу҆нде се поа́те фа́че, є҆ фоарте де фоло́с а҆ шѝ оу҆да̀ фѫна́целе, кѫ́нд є҆ ꙗ҆рба май ти́неръ. Ꙗ҆ръ оу҆да́тꙋл а҆чѣ́ста нꙋмай а҆колѡ̀ се поате фа́че кꙋ пꙋцѫ́нъ мꙋнкъ, шѝ ѡ҆стенѣ́лъ, оу҆нде сѫнт фѫна́целе пре шѣ́с, шѝ а҆ꙋ Ї҆звоа́ре, саꙋ рѫ́ꙋрий пре лѫ́нгъ си́не; пе́нтрꙋкъ дела Ї҆звоа́ре, шѝ дин рѫ́ꙋрий лѣ́зне се по́т съпа̀ ша́нцꙋрий, шѝ дꙋ́че прин фѫна́це, дин ка́ре а҆по́й кꙋ пꙋцѫ́нъ мꙋнкъ се по́т оу҆да̀ шѝ фѫна́целе. Май кꙋ пꙋцѫ́нъ мꙋнкъ се по́т оу҆да̀ фѫна́целе чѣле депре Коа́сте, де вѡ́р а҆вѣ Ї҆звоа́ре бꙋне дѣсꙋпра лѡ́р.

лѡр; пентрꙋкъ май кꙋ оушор се поате слобози апа прин дѫнселе. Апа че тꙋрбꙋре, каре кꙋръ дꙋпъ Повоае, кꙋ мꙋлт май бꙋнъ ар фи де а оуда нꙋ нꙋмай фѫнацеле, чи ѡри че фелю де Пъмѫнт, пентрꙋкъ аре ꙟ сине тоатъ гръсимѣ, ши инима Гꙋноюлꙋй.

ѕ) Де фолос ар фи а ши ꙟгръди Фѫнацеле, май алес пре ачѣлѣ, каре сѫнт ꙟтръ Дрꙋмꙋри, кътръ Цѣрини, саꙋ лѫнгъ пъдꙋри, ка вителе се нꙋ стриче іарба че де фѫн, ши ѡтава.

В. Деспре Стрѫнсꙋл Фѫнꙋлꙋй.

1. Деспре врѣмѣ Коситꙋлꙋй требꙋе щїꙋт, къ нꙋ се кꙋвине тот пре ачѣаш врѣме а коси тоате Ливезиле; пентрꙋкъ Рѫтꙋриле се косеск май тѫмпꙋрїꙋ (де врѣме), Фѫнацеле май тѫрзїꙋ, адекъ Рѫтꙋриле се косеск ꙟ лꙋна лꙋй Маю, іаръ Фѫнацеле ꙟ лꙋна лꙋй Іꙋнїе. Ла амѫндоаѡ требꙋе алѣсъ врѣме сечътоасъ, ка съ се поатъ оуска бине Бразделе, ши требꙋе гръбит нꙋ нꙋмай кꙋ коситꙋл, чи ши кꙋ

Стрѫнсȣл фѫнȣлȣй, ка нȣкȣмва сосѫнд шѝ сечератȣл Холделѡр се те ꙟпресоаре лȣкрȣриле, шѝ се нȣ цій, декаре те вей а̂пȣкà.

2. Деспре модрȣл Коситȣлȣй ꙟсѣмнѫ, кѫ бине се косѣще ꙗ̏рба шѝ пре Плоае, (нȣмай дȣпѫ а̂чѣѧ се фіе сѣчетѫ, ка сѫсе оўще Базделе) чѝ кȣ мȣлт май бине се косѣще пре сѣчетѫ Диминѣца, Сѣра, сав Ноаптѣ пре лȣнѫ, декѫт ѕіѡа; пентрȣкѫ, а̂тȣнчй фіинд равѫнѫ ꙗ̏рба, май бине ѽ принде Коаса, шѝ май пре ла рѫдѫчинѫ ѽ тае; Дрептачѣѧ фѫн ꙟ̏кѫ се а̂дȣнѫ май мȣлт, шѝ май бȣн спре Храна Добитоачелѡр, шѝ ѽтава ꙟ̏кѫ май бине крѣще.

3. Кѫнд се ꙟторк Бразделе чѣле де ꙗ̏рбѫ, нȣ требȣе прѐ таре решкирате, ничй пре прѐ маре кѫлдȣрѫ ꙟтоарсе; пентрȣкѫ Фѫнȣл ю̏те оўскат мȣчезѣще, а̂пой се ꙟкѫлзѣще, шѝ пȣтрезѣще. Дрептачѣѧ

4. Дѣкѫ сав шѝ оўскат Фѫнȣл, Газда бȣнѫ, ꙟ̏кѫ пѫнѫкѫнд є̃ ꙟ кѫмп, ꙟ̏л пȣне ꙟ Бодюрй, сав ꙟ Кѫпице, шил ласе май ꙟделȣнг, ка а̂шà стѫнд сѫсе оўще шѝ май бине, а̂пой ꙟ̏л клѫдѣще ꙟ Клѫй, сав ꙟ Жирезй. Ѧчѝ ꙟсѣмнѫ,

къ фѫ́нꙋл май би́не стѣ̀ ꙟ̂ кла́е, декѫ́т ꙟ̂ жирѣ́дъ; пе́нтрꙋкъ фі́инд клъ́иле ротꙋ̆нде, шѝ кꙋкꙋ́ате ла вѫ́рв, а̏па май ле́ѕне се скꙋ̆ръ џо́с, ничи́й пꙋтрезѣ́ще а̂тѫ́та фѫ́н, кѫ́т пꙋтрезѣ́ще ꙟ̂ жире́ѕй, чѝ па́еле май кꙋ сѣ́мъ се клъде́ск ꙟ̂ жире́ѕй.

5. Се по́ате ꙟ̂тѫмпла̀, ка ѡ̂ лива́дъ а̂ша̀ се ѕа́къ, кѫ́т се крѣ́скъ ꙟ̂трѫ́нса май мꙋ̆лте фѣ́люри де ѥ̏рбꙋри, ди́нтръ ка́ре оу̏неле сѫ́нт май дꙋ̆лчи, шѝ май хръно́асе, а̏лтеле май а̏кре, шѝ май де пꙋцѫ́нъ хра́нъ, а̏лтеле де мижлок. Га́ѕда сѫргꙋито́аре фѫ́нꙋриле ди́нтрꙋ а̂чѣ́сте трей фѣ́люри де ѥ̏рбꙋри фъкꙋ̆те а̏ꙋ ѡ̂бичнꙋ́ит а̏ле а̂дꙋна̀ де кили́н, шѝ чел май де фрꙋ̆нте а̂л да̀ ѡ̏илор шѝ ва́чилор че́лор фѫта́те, мі́еилор, шѝ вице́илор; че́л де ми́жлок бо́илор че́лор де жꙋ̆г; че́л май сла́б ка́илор. Шѝ ꙟ̂пърци́рѣ а̂чѣ́ста ѥ̏сте май де ма́ре фоло́с, декѫ́т ѡ̂ сокоте́ск оу̏ній плꙋга́ри; пе́нтрꙋкъ а̂ша̀ ꙟ̂пърцѫ́нд нотре́цꙋл де май мꙋ̆лте бо́але се по́т а̂пъра̀ добито́ачеле.

§. 2.

Деспре Ливе́зиле чѣ́ле кȣ Мещешȣг фъкȣте.

А. Тѫлкȣирѣ лѡ́р.

Ливе́зй кȣ Мещешȣг фъкȣте пре а̂чѣ́лѣ ле нȣми́м, ꙟ ка́ре а̂лми́нтрелѣ ꙗ̆рба нȣ крѣ́ще, фъръ нȣмай прин семъна́тȣл семѫ́нцелѡр че́лѡр май де мȣ́лте фѣ́люрй де ѣ̆рбȣрй, ка́реле се фа́че прин стръда́нїа плȣга́рилѡр, че́лѡр че врѣ́ȣ се́шй ꙟмȣлцѣ́скъ Нотрѐцȣл пре сѣ́ма вите́лѡр.

Б. Гътитȣл лѡ́р.

Cluj / Central University Library Cluj

Плȣга́рюл дин Пъмѫ́нтȣриле, ка́ре нȣ сѫ́нт бȣне де а̂ра́т пе́нтрȣ Хо́лде, шѝ дин фи́рѣ са̀ ꙟкъ нȣ̀ роде́ск ꙗ̆рбъ, по́ате фа́че Ливе́цй кѫ́т де бȣне ꙟтрȣ а̂че́ста ки́п. Оўнеле пъмѫ́нтȣрй ка а̂чѣ́стѣ тре́бȣе кѫ́т де а̂фȣнд а̂ра́те, а̂по́й ꙟкъ ꙟтрȣ а̂че́лаш ӑн се по́т семъна̀ кȣ Мъла́ю мъ́рȣнт, са́ȣ кȣ Хри́шкъ, ка́ре пѫ́нъ а̂ нȣ̀ се ко́аче, тре́бȣе коси́те де фѫ́н. А̂чѣ́стѣ, фїи́нд де́с семъна́те, бȣрȣе́ниле, шѝ дȣдецїй кȣ то́тȣл ꙟй недȣше́шк, де пе́р. То́амна то́т ꙟтрȣ а̂че́лаш ӑн, май на́йнте де а̂ ꙟгеца̀ пъмѫ́нтȣл, ꙗ̆ръш тре́бȣе а̂ра́те Пъмѫ́нтȣриле а̂чѣ́лѣ, да́ръ нȣмай предѣсȣпра, шѝ нȣ трѣбȣе гоно́ите; чѝ ꙟ примъвара вїито́аре трѣбȣе май а̂фȣнд а̂ра́те, декѫ́т а̂ȣ фо́ст а̂ра́те ꙟ То́амна трекȣтъ; гръпа́те, шѝ семъна́те кȣ семѫнцеле, ка́ре оурмѣѕъ:

В. Фѣлюриле Трифо́юлȣй сѫнт:

1. Лȣцѣрна (Medicago sativa; Frantzia Ló-here, vagy Burgundiai ſzéna; Luzern, oder Schneckenklee) ка́рѣ се нȣмѣще дела ло́кȣл, деȣнде ѥсте а̂дȣсъ, се по́ате косѝ шѝ де шѣсе ѻри ꙟтрȣн а̂н, цѫ́не нȣмай кȣ ѽ семънътȣръ, (дѣкъ ва фѝ семъна́тъ ꙟ пъмѫ́нт шѣс, шѝ ка́м гра́с) дȣпъ оуниј, ѕѣче а̂ни, ꙗ́ръ дȣпъ а̂лцїй, пѫ́нъ ла чинчиспрезѣче а̂ни, ка се нȣ ѽ сѣмени май мȣлт. Чѝ оунѡр Плȣгарй нȣле прѣ пла́че, саȣ пе́нтрȣкъ на́ре прѣ мȣлте фрȣнѕе, саȣ пе́нтрȣкъ а̂шà ѥсе ꙟклѣщъ ръдъчи́ниле ꙟ пъмѫ́нт, кѫ́т дѣбѣ се по́ате кȣръцѝ де дѫнселе.
2. Ѣ̂ди́сарȣл (Hedysarum; Sponyól Ló-here; Spanischer Klee) ꙟтрѣ́че Лȣцѣрна; пе́нтрȣкъ крѣ́ще ꙟ фїещече пъмѫ́нт, фі́е а̂чѣ́ла а̂пъто́с, фі́е ма́крȣ, фі́е петро́с, ничй се ва́тъмъ де Фри́г, шѝ кȣ

ѽ

ѡ̂ семънътꙋръ цѫ́не пѫ́нъ ла доиспръѕѣ́че а̋нй, нꙋ, кꙋм ѕи́к оӳнїй, нꙋмаи пѫ́нъ ла а̂лпа́трꙋлѣ а̋н.

3. Трифо́юл Тꙋрче́ск, саꙋ Мъѕери́кѣ (Trifolium pratense; Török Ló-here, vagy Bábó; **Türkiſcher Klee**) крѣ́ще ꙟ фїещечѣ пъмѫ́нт, родѣ́ще, дꙋпъ Pankl, нꙋмай тре́й а̋нй, ꙗ̋ръ дꙋпъ а̋лцїй пѫ́нъ ла шѣ́се а̋нй, нꙋмай кꙋ ѡ̂ семънътꙋръ, шѝ є̂ май бꙋн декѫ́т а̋лте Трифо́юрй; пе́нтрꙋкъ а̋ре май мꙋлте фрꙋнѕе.

4. Трифо́юл ми́к кꙋ Фло́рй а̋лбе (Somkóró; **Mariengras**) ꙟ Помера́нїа, Литва́нїа, шѝ Силе́ѕїа се ꙟтребꙋинцѣ́ѕъ май мꙋлт.

5. Трифо́юл че́л ꙟна́лт, шѝ кꙋ фрꙋнѕе ла́те, а̂ къ́рꙋѧ Фло́рй сѫ́нт га́лбине, семѫ́нца май ка а̂ Лꙋцѣ́рней, є̂ врѣ́дник де а̂ се пръсѝ пе́нтрꙋ крѣ́щерѣ, гръси́мѣ, шѝ роди́рѣ лꙋй, кѫчй ꙟтрꙋн а̋н се поа́те шѝ де чи́нчй ѡ̋рй косѝ, шѝ цѫ́не нꙋмай кꙋ ѡ̂ семънътꙋръ шѝ па́трꙋ а̋нй фъръ ни́чй ѡ̂ а̋лтъ гри́жъ.

Г. Деспре Семъна́тꙋл Трифо́юлꙋй.

1. Трифо́юл се поа́те семъна̀ ꙟ ѡ̋ри́че тѫ́мп престе а̋н, чѝ тъ́тꙋшй май кꙋ фоло́с се

сѣ́мънъ Примъва́ра, ши̇ То́амна, дꙋпъчѣ са́ꙋ семъна́т Бꙋка́теле.

2. Пъмѫ́нтꙋл, ка́реле са́ꙋ а̑ра́т пе́нтрꙋ Трифо́ю, тре́бꙋе май на́инте, де а̑се семъна̀, гръпа́т, а̑по́й, дꙋпъчѣ̀ са́ꙋ семъна́т семѫ́нца Трифо́юлꙋй, їаръш тре́бꙋе гръпа́т, ши̇ нетезѫ́т кꙋ Кѵли́ндрꙋл, ка кꙋ а̑тѫ́та май ле́зне съсе поа́тъ коси ла врѣ́мѣ са̀. Кꙋ оӳн фꙋ̑нт де семѫ́нцъ де Трифо́ю се по́т семъна̀ ѿ сꙋ̑тъ де стѫ́нжиний, кꙋ̑м са́р зи́че, Квадра́ций, а̑декъ Лꙋа́ций, са́ꙋ сокоти́ций ꙟ лꙋ̑нг, ши̇ ꙟ ла́т.

Д. Деспре пливи́тꙋл Трифо́юлꙋй.

Ꙟ а̑нꙋл динтѫ́ю, кѫ́нд се сѣ́мънъ, Трифо́юл тре́бꙋе кꙋ ма́ре сѫргꙋ̑инцъ пливи́т де то́т фѣ́люл де є̑ркотъчи́ний, бꙋрꙋе́ний, ши̇ дꙋ̑деций, ка прин а̑чѣ́стѣ се нꙋ̀ се нъдꙋшѣ́скъ, пѫнъкѫ́нд є̑ ти́нър, кꙋ мꙋ̑лт май вѫрто́с ка нꙋкꙋ̑мва кокѫ́ндꙋсе семѫ́нца а̑че́стѡра, ши̇ кѫзѫ́нд пре пъмѫ́нт, ꙟтра́лт а̑н їаръш се реса́ръ; пе́нтрꙋкъ, а̑ша̀ фъкѫ́нд, Трифо́юл сева ꙟпꙋтерничи̇ престе їале, ши̇ нꙋ̑ва май требꙋ̀й пливи́т.

в. Деспре а̑гониси́рѣ, ши̏ стрѫ́нџерѣ семѫ́нцей Трифо́юлꙋй, ши̏ а̑ ӑлтѡр ѥ̆рбꙋрй.

1. Ꙟсꙋш Плꙋга́рюл ꙟшй по́ате а̑гонисй, ши̏ стрѫ́нџе семѫ́нцъ де Трифо́ю, кѫ́тъ ꙟй ва требꙋ̀й, дѣ́къ ва лъса̀ дин ро́дꙋл чѣ́л де а̑лдо́илѣ ꙟн оўн Пѫ́лк, ка́реле ва фи̏ май роди́т, съсе ко́акъ. Деса́ꙋ ко́пт, се по́ате кꙋно́аще деспре Пъстъꙋ̆це, къчй, кѫ́нд сѫ́нт ко́апте, тра́г ка́м ꙟтꙋнека́т ро́шїе, ши̏ а̑тꙋ̆нчй се по́ате коси̏ Трифо́юл чѣ́л де семѫ́нцъ лъса́т. Дꙋпъ а̑чѣ́а се стрѫ́нџе, ши̏ се а̑шѣ́ѕъ престе ѡ̑ла́лтъ, дар нендеса́т, ꙟ ло́к ка а̑чѣ́ла, оўнде сꙋ̆флъ вѫ́нтꙋл, ши̏ то́т а̑до́аша ѕи̏ се ꙟто́арче, пѫнъчѣ̀ се оўскъ. Ка прин фрека́ре се ѝсе скꙋ̆тꙋре семѫ́нца, врѣ́мѣ чѣ̀ май бꙋ̆нъ ꙗ̆сте Ꙗ̆рна, кѫ́нд є̆ май Фри́г; пе́нтрꙋкъ а̑лми́нтрелѣ фо́арте а̑небо́е се деѕлипѣще семѫ́нца де пъстъꙋ̆це.

2. Ꙗ̆ръ семѫ́нцеле де ӑлте ѥ̆рбꙋрй, де ка́ре до́аръ ӑй вой а̑ семъна̀ прин рѫ́тꙋрй, саꙋ прин Фѫна́це, ка селе май дире́цй ро́дꙋл, се кꙋле́г саꙋ дин кѫ́мп кꙋ мѫ́на, саꙋ дин ѕаро́хꙋл Фѫ́нꙋлꙋй, ка́реле са́ꙋ

кърат а̂касъ. Ꙟцелепцѣще фак а̂шадаръ Плꙋгарїй, карїй стрѫнг ꙁарохꙋл, чѣл че се фаче дин Фѫнꙋл чѣл май бꙋн, шийл прѣсъръ престе Фѫнацеле чѣле май слабе, саꙋ престе Рѫтꙋрй, къчй кꙋ врѣме пре а̂чѣстѣ ꙟкъ ле дирѣг, нꙋмай се шй Грапе, саꙋ Греблѣꙁъ Фѫнацеле, шй Рѫтꙋриле. преꙋнде саꙋ пресерат ꙁарохꙋл, шй а̂пой селе нетеꙁѣскъ кꙋ Кѵлиндрꙋл. А̂чѣста, а̂ꙋ ѡбичнꙋит, а̂ ѡ̂ фаче примъвара ꙟ мꙋстꙋл ѡ̂мътꙋлꙋй.

Ж. Деспре Коситꙋл Трифоюлꙋй,

Трифоюл трѣбꙋе косит, пѫнъкѫнд ꙗсте ꙟ Флоаре. Дꙋпъ а̂чѣѧ нꙋ трѣбꙋе бъилꙋит кꙋ дѫнсꙋл пре кълдꙋръ, чй Єѣра, саꙋ Диминѣца трѣбꙋе ꙟторс, шй стрѫнс пре роаѡ, кѫнд ꙟй сѫнт Фрꙋнꙁеле кам жилаве, шй нꙋмай вѣщеде, ꙗръ нꙋ таре оускате: ничй трѣбꙋе а̂щептат, ка а̂ша съсе оуще пре браꙁде, прекꙋм сар кꙋвинй, къчй а̂чѣста сар фаче тѫрꙁїꙋ; чй, кѫнд саꙋ оускат партѣ чѣ май маре, трѣбꙋе стрѫнс, кърат, шй а̂шеꙁат ꙟ Шꙋръ, саꙋ ꙟ Шопрꙋ, оунде сѣл сꙋфле вѫнтꙋл, шй пренчѣт съсе оуще кꙋ тотꙋл; а̂лминтрелѣ девей фаче, ꙟй кад Фрꙋнꙁеле, шй нꙋмай которїй лꙋй ꙟй вей кърà а̂касъ, деꙋнде кѫтъ пагꙋбъ най а̂вѣ?

КА́П IV.

Деспре Прѫси́рѣ Добито́ачелѡр чѣ́лѡр де Ка́сѫ.

Кȣвѫ́нт ꙟнаи́нте.

Прин Добито́аче се ꙟ̂целе́г то́ате Фѫптȣ́риле, ка́ре а̋ȣ трȣп, сѫ́нцє, віа́цѫ, шѝ сѫмпци́ре ꙟ̂трȣ си́не, ꙗ̋рѫ нȣ̀ а̋ȣ ꙟ̂целепчȣне, прин ка́рѣ са́р пȣтѣ̀ кивернисѝ, ѡ̂кѫ́рмȣѝ, шѝ ꙟ̂дрепта̀ пре си́не. Добито́ачеле, ка́ре се кȣпри́нд ꙟ̂ Дефини́ціа (Тѫлкȣи́рѣ) а̂чѣ́ста, сѫ́нт де до́аѡ Фѣ́люрй, а̋декѫ Селба́тече, шѝ Блѫ́нде, са́ȣ де Ка́сѫ. То́ате Добито́ачеле, ка́ре а̂кȣма сѫ́нт де Ка́сѫ, ѡ̂арекѫ́нд а̋ȣ фо́ст Селба́тече, шѝ нȣмай прин сѫргȣи́нца Ѡ̋аменилѡр са́ȣ ꙟ̂блѫнзи́т; пе́нтрȣкѫ Ѥ̂спері́ѣнціа не а̂ра́тѫ, кѫ ѡ̋рй кѫ́те сѫ́нт блѫ́нде, а̂тѫ́тѣ, ба ꙟ̆кѫ шѝ май мȣлте, шѝ то́т де а̂чѣ́лаш фѣ́лю, сѫ́нт шѝ Селба́тече. Ѥ̋ȣ ꙟ̂ Ка́пȣл а̂чѣ́ста нȣ̀ врѣ́ȣ а̂ ворбѝ деспре то́ате Добито́ачеле чѣ́ле блѫ́нде, са́ȣ домѣ́стиче, чѝ нȣмай деспре а̂чѣлѣ, де ка́ре а̋ре сѡ̋п (ли́псъ) Плȣга́рюл, ка саȣ съсе а̂жȣ̋торе ла лȣкра́тȣл пъмѫ́нтȣлȣй; саȣ съсе хрънѣ́скъ, ши̇̀ ꙟ̂бра́че пре си́не, ши̇̀ пре а̋лцїй; саȣ се́шй кѫщи́це май ма́рй вени́тȣрй, ши̇̀ фоло́сȣрй. Ꙟ̂ша́даръ фїе

§. 1.

Деспре Вите.

А. Деспре Кай.

1. Деспре Ха́сна Ка́илѡр.

Ка́їй ши̇̀ пе́нтрȣ а̂чѣ́а сѫ́нт де фоло́с, пе́нтрȣкъ кȣ дѫ́ншїй май лѣ́зне се по́т а̂ра̀ Пъмѫ́нтȣриле чѣ́ле петро́асе, ши̇̀ нъсѫпо́асе, декѫ́т кȣ Бо́їй; пе́нтрȣкъ оӳнгиле Бо́илѡр се ро́д де Пе́три, да́р а̂ Ка́илѡр нȣ̀ се ро́д, фїи́ндкъ се потковѣ́ск: дрептачѣ́а май де фоло́с ле ѥ̋сте Плȣга́рилѡр, ка́рїй лъкȣ̋ѣск пре Ло́кȣрй петро́асе, а̂ цѫнѣ̀ Ка́й, декѫ́т Бо́й. Ꙟ̂фа́ръ де а̂чѣ́ста пе́нтрȣ Кърȣ̆шїй Ка́їй сѫ́нт непрецȣ̆и́цй пре лѫ́нгъ Бо́й пе́нтрȣ ꙟ̋блетȣл, ши̇̀ ющи́мѣ лѡ́р, мъка́ркъ цинѣ́рѣ лѡ́р ви́не май скȣ̆мпъ, пȣтѣ́рѣ, те́рѣ, шѝ сѫнъта́тѣ лѡ́р ѥ́сте май пȣцѫ́нъ, декѫ́т а̂ Бо́илѡр.

8. Деспре Пръси́рѣ лѡ́р.

Кȣ мȣлт май ма́ре фоло́с ва а̂вѣ̂ Плȣга́рюл, дѣ́къ се ва сѫргȣ̀й, се спорѣ́скъ є̆л Ка́й, декѫ́т се кȣмпере; пе́нтрȣкъ ꙟ кȣмпъра́т пе́нтрȣ мȣлте ꙟшълъчȣний мȣлт се по́ате шѝ пъгȣбѝ. Ꙟсе врѫ́нд се́шй спорѣ́скъ Ка́й, ла а̂чѣ́стѣ тре́бȣе се ꙗ̆ бине сѣ́ма:

а) Се цѫ́нъ Ꙗпе фрȣмо́с фъкȣте, чито́ве, ма́рй ꙟ трȣп, шѝ ка́м а̂сѣ́мене Ярмъса́рилѡр, ла ка́рїй ле ва мѫнà.

б) Фїи́ндкъ ꙟ Це́риле чѣ́ле де сȣпт Стъпѫни́рѣ Прѣннълца́тей Ꙟпъръте́щей, Ке́сарѡ-Кръе́щей, шѝ Япостоличе́щей Сале Мъри́рй май претȣти́ндене се ӑфлъ Ярмъса́рй Ꙟпъръте́щй ла а̂че́щїѧ тре́бȣе се́шй мѫ́не Плȣга́рїй Ꙗпеле са́ле.

в) Тѫ́мпȣл чѣ́л май кȣвїинчо́с де а̂ слобоѕѝ Ярмъса́рїй ла Ꙗпе є̆ дин ꙟчепȣтȣл лȣй Ма́ртїе пѫ́нъ ꙟ сфѫрши́тȣл лȣй Ма́ю; пе́нтрȣкъ Ꙗпеле по́артъ ꙟ пѫ́нтече оу̂нспрѣзѣ́че лȣний, шѝ а̂шà Мѫ́нѕїй чѣ́й де кȣрѫ́нд фътáцй нꙋ̆ нꙋ̆май май рáпеде а̂пꙋ̆къ ла ꙗ̏рбъ, чѝ пре Ꙗ̏рнъ ꙟ̏къ май мꙋ̆лт се ꙟ̑търе́ск.

г) Тре́бꙋе лꙋ̆áт сѣ́ма, ка, де нꙋ̆ва а̂вѣ̂ вреѡ̀ Ꙗ̏пъ ла́пте, Мѫ́нꙁꙋл є̏ій съсе а̂плѣ́че ла а̏лтъ Ꙗ̏пъ, шѝ, кѫт ресáр ла Мѫнꙁй че́й дойспрѣꙁѣ́че динци диннаинте. ꙟ̑да́тъ се ли́се дѣ̂ кѫ́те ѡ̑цѫ́ръ де ѡ̑въ́с саꙋ мꙋ̆ѫ́т ꙟ̑ а̏пъ, саꙋ ꙁарꙋмика́т ꙟ̑ Пъса́т, пе́нтрꙋка се а̂пꙋ̆че пꙋ̆тѣ́ре.

д) Мѫ́нꙁїй май на́инте де чи́нчй лꙋ̆нй нꙋ̆ тре́бꙋе ꙟ̑церка́цй, шѝ кѫт се ꙟ̑цѣ́ркъ, тре́бꙋе депърта́цй де Мꙋмѫ́нй, ка нꙋ̆кꙋ̆мва а̂ꙋꙁѫ́ндꙋле рѫнтеꙁа́тꙋл съсе топѣ́скъ де до́рꙋл ла́птелꙋй.

е) Мѫ́нꙁилѡр, кѫ́нд се ꙟ̑цѣ́ркъ, тре́бꙋе да́т Търѫ́це, Фѫ́н, Ꙗ̏рбъ, шѝ ѡ̑въ́с, чѝ нꙋ̆ а̂тѫ́та, кѫт ла че́й май ма́ри.

ж) Пѫ́нъ сѫ́нт Мѫнꙁїй ти́нерй, тре́бꙋе ꙟ̑въца́цй ꙟ̑ Къпъ́стрꙋ, цесела́цй, перїѣ́цй, фрека́цй, щѣ́ршй, шѝ спъла́цй, нꙋ̆ нꙋ̆май ка се фїе кꙋра́цй, чѝ съсе дꙋмерѣ́скъ де ти́нерй. Нꙋ̆ ва стрика̀, а̏ле а̂рꙋнка̀ стѣ́гꙋрй, шѝ а̏лте мътъхъ́лй ꙟ̑наинте, шѝ а̂ хꙋрдꙋка̀ Чꙋ̆бѣ́ре, Бꙋтла́не, Бꙋ̆цй, шѝ а̏лте ва́се, саȣ а̂ ба́те До́бе, ка съсе дедѣ̀ ла то́ате, шѝ кȣ врѣ́ме де неми́ка съсе тѣ́мъ, ни́чй съсе спа́рїе. Кѫ́нд, шѝ кѫ́нд ле тре́бȣе ръдика́те Пичо́ареле, шѝ чокъни́те копи́теле, ка ꙟ̂ врѣ́мѣ са̀ се стѣ̀ бине ла потко́вит, се по́ате пȣ̆не пре дѫ́шїй шѝ кѫ́те оу̏н прȣнкȣ̆ц, ка а̂по́й се нȣ̀ се сѫ́ѣскъ де Кълъре́ц.

б) Плȣга́рїй че́й май бога́цй, ка́рїй а̏ȣ Єта́бе ꙟ̂тре́цй, а̏ȣ ѡ̂бичнȣ́ит а̂ лъса̀ Мѫ́нзїй че́й май бȣ̆нй, май фрȣмо́шй, шѝ май и̂сте́цй де преси́лъ, а̏декъ Ꙗ̂рмъса́рй; ꙗ̏ръ пре чела́лцй, кѫ́нд сѫ́нт де до́й а̏нй, шѝ а̏ȣ слобозит би́не Боа́шеле, ꙟ̏й жȣгъне́ск примъва́ра, пѫ́нъ а̂ нȣ̆ да̀ мȣ̆ска, саȣ то́амна, дȣ̆пъ чѐ ꙟ̂чѣ́тъ мȣ̆ска.

3. Деспре Гри́жа Ка́илѡр.

а) Мѫ́нзїй, пѫ́нъ нȣ̆ пли́неск тре́й а̏нй, нȣ̆ тре́бȣе ꙟ̂въца́цй ни́чй сȣ̆пт Шѣ̀, ни́чй ꙟ̂ Ха́м, дȣ̆пъ а̂чѣ́ѧ пѫнъче̏ ѡ̂р фѝ де па́трȣ а̏нй, нȣ̆май сȣ̆пт пȣцѫ́нъ пово́аръ тре́бȣе сили́цй, ка́рѣ се по́ате ꙟ̂мȣ̆лцѝ дин зѝ ꙟ̂ зѝ, ка се нȣ̆ се ꙟ̂вѣ́це ни́чй прѣ̀ ю̏цй ла тра́с, ни́чй прѣ̀ несȣ̆фери́торй де греȣта́те.

б) Мѫ́нзїй, кѫ́т ꙟчѐп а̂ се ꙟвъца̀, трѣбȣе пȣ̆шй ла Гра́ждю, Хрънѝцй кȣ фѫ́н, кȣ Ѡ̂вѣ́с, шѝ кȣ па́е тъꙗ́те (кȣ Ѳа́чкъ), ка шѝ чеꙗла́лцй Ка́й; ꙗ̆р нȣ̀ кȣ ꙗ̆рбъ, къ́шй пе́рд дин пȣтѣ́ре: ꙟ тоа́те ѕи́леле тре́бȣе цесела́цй, щѣ́ршй, шѝ май а̂дѣ́се ѡ̆рй престе ӑн скълда́цй, саȣ спъла́цй; пентрȣкъ а̂чѣ́стѣ тоа́те фоа́рте ле фолосе́ск Ка́илѡр.

в) Гра́ждюриле, пе́нтрȣкъ Ка́їй фоа́рте мȣ̆лт ӑбȣр (ва́пȣръ) слобо́д ꙟтрѫ́нселе, тре́бȣе съсе фа́къ ꙟна́лте, шѝ ка се нȣ̆ фїе тино́асе, трі́бȣе съсе би́не подѣ́скъ, шѝ пресȣ̆пт подѣ́ле съсе фа́к Ша́нц, прин ка́реле съсе скȣ̆ре пишъ̆лъ́ȣл а̂фа́ръ, оўнде се а̂рȣ̆нкъ гȣно́юл, ка кȣ а̂тѫ́та май би́не се пȣтреѕѣ́скъ шѝ гȣно́юл.

г) Ꙗ̆селиле пе́нтрȣ Ка́й нȣ̆ се фа́к ка пе́нтрȣ Бо́й, чѝ май ꙟна́лте, кȣ тро́акъ, шѝ шѫре́глъ дѣсȣ̆пра тро́чей, ꙟ тро́акъ се дъ̀ Ка́илѡр Ѡ̂въ́сȣл, шѝ Ѳа́чка, ꙟ Шире́глъ фѫ́нȣл, шѝ Па́еле чѣ́ле де ѡ̆рѕ.

д) Ла ка́петеле подѣ́лелѡр чѣ́ле декъ́тръ Кȣ̆рȣл Ка́илѡр се ръди́къ стѫ́лпй, де ка́рїй, шѝ де почȣмбїй чїй де сȣпт тро́акъ се лѣгъ ꙟтръ фїещека́ре ка́л ѡ҆ ста́цилъ, ка оу҆нȣл пре а҆лтȣл се нȣл по́атъ бътъма̀, саȣ лобй престе пичо́аре.

Б. Деспре ви́теле чѣле кȣ ко́арне.

1. Деспре Бо́й.

а) Деспре Фоло́сȣл Бо́илѡр.

Фїи́ндкъ Бо́їй сѫ́нт май де ꙟделȣнга́тъ сѫнъта́те, шѝ май та́ри, декѫ́т Ка́їй, спре чѣ май греȣ мȣнкъ де кѫ́мп ꙟкъ сѫ́нт май бȣни, шѝ май ръбдȣрїй. Хра́на ло́р ꙟкъ нȣ̀ стъ̀ ꙟтрȣ ꙟтѫ́та, ꙟ кѫ́т стъ̀ а̂ Ка́илѡр. Дȣпъчѐ а҆ȣ пȣрта́т Жȣгȣл зѣче, саȣ шѝ май мȣлций а҆ний, ꙟкъ а҆ȣ пре́цȣл съ́ȣ; пе́нтрȣкъ ꙟгръшѫндȣсе се по́т винде Мъчела́рилѡр, саȣ Флешѣрилѡр (Миса́ръшилѡр), саȣ белѝ пе́нтрȣ Хра́на Къ́сей.

в) Деспре пръси́рѣ Бо́илѡр.

Май би́не, шѝ май де фоло́с а҆р фѝ, ка ꙟшȣшй Плȣга́рїй Бо́й ꙟкъ се́ши пръсѣскъ, декѫ́т се кȣмпере: дрептачѣ́а де липсъ ꙗ̋сте, ка сѣ́шй кѫщи́џе ва́чй ти́нере, ма́рй, шѝ вине фъкȣ́те ꙟ̂ трȣ́п, сѫнъто́асе, бȣ́не де пръси́лъ, шѝ де ла́пте. Та́ȣрїй ꙟ̋къ тре́бȣе се фїе а̂ле́шй де Фрȣмсѣ́це, шѝ де Фѣ́лю, шѝ фїиндкъ фїещека́реле Плȣга́рю нȣ̀ є ꙟ̂ ста́т де а̋шй цѫнѣ̀ де си́не Та́ȣр, а̋ȣ ѡ̂бичнȣ́ит коммȣнитъ́циле (сѡ̋бщиле) плȣга́рилѡр а̂ цѫнѣ̀ ꙟ̂преȣнъ а̂тѫ́ца Та́ȣрй, кѫ́цй ле тре́бȣе пе́нтрȣ ва́чиле лѡ́р, саȣ ꙟ̂прȣмȣтъ Та́ȣрїй дела До́мнїй чей пъмѫнте́щй. Боȣцїй, пре оӳнеле ло́кȣрй, се ꙟ̂цѣ́ркъ дȣпъ чи́нчй, саȣ шѣ́се септъмѫ́нй, прекȣм шѝ вицѣ́леле, да́ръ май ꙟ̂целепцѣ́ще се ве́д а̂ фа́че, ка́рїй дела ѡ̂ врѣ́ме а̂ле́г вицеїй дела ва́чй, шѝ нȣмай а̂тȣнчй ꙟ̋й слобо́д ла Мȣмѫ́неле лѡ́р, кѫ́нд ле мȣлг, ка селе мо́ае Џи́целе, шѝ оӳџерȣл, пе́нтрȣка съсе мȣлгъ май оу̂шо́р, а̂по́й ꙟ̋й кȣтїеск, саȣ ꙟ̋й ба́гъ ꙟ̂трȣн жȣгȣц, ка́реле а̂ша̂ ꙗ̋сте ꙟ̂токми́т ꙟ̂ Ка́пȣл оӳнȣй Почȣмб, кѫ́т съсе по́атъ ꙟ̂вѫртѝ вицеїй прелѫ́нгъ Почȣмб, пѫ́нъ се мȣлг ва́чиле, дȣпъ а̂чѣ́а се слобо́д дин жȣг, шѝ се ла́се пѫнъчѣ̀ сто́рк то́т ла́птеле дин оу́џерȣл Мȣмѫ́нилѡр, а̂по́й ꙗ҆́ръш се а̂ле́г. Ши̇̀ а̂ша̀ се мѫнъ, пѫнъкѫ́нд нȣ̆й ꙟцѣ́ркъ ва́чиле пре вице́й. Дин фа́черѣ а̂чѣста доаѡ Фоло́сȣри аȣ Плȣга́рїй, оу́нȣл, къ вице́їй кре́ск май би́не, май фрȣмо́ши, май сѫнъто́ши, ши̇̀ май та́ри ла вѫртȣте, прекȣм по́ци кȣлѣџе дин вице́їй че́й мѫнѕа́ци; а̂лтȣл, къ ва́чиле ꙟкъ да́ȣ май мȣлт, ши̇̀ май бȣн ла́пте.

Боȣцї́й, ка́рїй се кре́ск де жȣг, кȣ кѫ́т май ти́нери се жȣгъне́ск, кȣ а̂тѫ́та май фрȣмо́ши се фа́к ла пър, ши̇̀ ла ко́арне. Жȣнчий фъкѫндȣсе, пѫ́нъ нȣ бѡр пли́ни̇̀ тре́й а̂ни, нȣ тре́бȣе ꙟвъца́ци ꙟ Жȣг, ни́чи тре́бȣе лъса́ци, се трѣкъ пре́сте чи́нчи а̂ни, къ а̂по́й май а̂нево́е се дȣмере́ск. Ꙟвъцѫ́ндȣй ꙟ Жȣг, ꙗ сѣма, се́й при́нѕй пърѣке ла ѡ̂ла́лтъ де вѫ́рстъ, де пър, де ко́арне, де юци́ме, де трȣп, ши̇̀ май а̂ле́с де вѫртȣте; пе́нтрȣкъ че́л май ма́ре ꙟ трȣп, ши̇̀ май та́ре ра́педе по́ате пръпъди̇̀ пре че́л май ми́к, ши̇̀ май сла́б. Ꙟкѫт ꙗсте пе́нтрȣ рѫ́ндȣл при́нсȣлȣй, че́й май ю́ци, ши̇̀ май ма́ри ла ко́арне се при́нд диннафа́ръ, ꙗ̆ръ чѣ́й май лѣнешй, шѝ май ми́чй ла ко́арне декѫтръ ѿм. Кѫнд се ꙟва́цъ жꙋ̆нчїй, ꙟтѫꙗшда́тъ нꙋмай сꙋпт пꙋцѫ́нъ греꙋта́те тре́бꙋе сили́цй, ка́рѣ се поате ꙟмꙋлцѝ дин зѝ ꙟ зѝ пѫнъчѐ се вѡ́р деда̀ ꙟпꙋрта̀ греꙋта́тѣ, ка́рѣ ѡ̂ по́артъ Бо́їй чѣй ма́рй.

в) Деспре Хра́на Бо́илѡр.

Хра́на Боилѡр чѣ̀ де ꙗ̆рна ѥ̆ фѫ́нꙋл ꙟ си́не, саꙋ ꙟместека́т кꙋ па́е, шѝ фо́иле чѣле де Кꙋкꙋрꙋ̆з, саꙋ пенꙋшеле; би́не ар фѝ де лиса́р пꙋтѣ̀ да̀ шѝ кѫ́те пꙋцѫнте́л ѿвъс, саꙋ ѿрз, прекꙋ̆м фа́к пре оўнеле ло́кꙋрй. Чѣ̀ де ва́ра Хра́нъ ле ꙗ̆сте ꙗ̆рба ла Ꙗ̆селе, да́р май мꙋ̆лт Пъшꙋнѣ ла кѫ́мп; ꙗ̆ръ чѣ̀ де то́амна то́т фѣ́люл де трифо́ю, шѝ фрꙋ̆нзеле де Вѣ́рзе (кꙋре́к), чѝ прелѫ́нгъ ꙟчѣ́стѣ ли́се дъ̀ шѝ кѫте пꙋцѫнте́л фѫ́н май вѫрто́с но́аптѣ, ка се нꙋ̆шй пѣ́рдъ дин пꙋтѣ́ре.

2. Деспре Ва́чй.

а) Деспре пръсѝтꙋл Ва́чилѡр.

Ва́чиле се пръсе́ск ка шѝ Бо́їй: деспре ꙟцерка́тꙋл вицѣлелѡр ꙟ̆къ саꙋ зи́с, оу́нде са́ȣ ворби́т деспре Боȣций; а̂чи нȣмай а̂чѣ́ста ꙟсѣ́мнъ, къ Жȣни́нчеле нȣ тре́бȣе да́те ла Та́ȣр, пѫнъчѣ нȣ̀ вѡ́р плини̇ тре́й а̋ни.

в) Деспре Гри́жа Ва́чилѡр.

Пре оӳшеле ло́кȣрй Ва́чиле шѝ ва́ра ꙟкъ ле цѫ́н ла ꙗселе, чѝ ꙟтрȣ Рѡмѫ́ни, май а̂ле́с ꙟтръ плȣга́рй, ка сѫсе фа́къ а̂чѣ́ста, нȣ̀ є̃ де ли́псъ, къ є̋й лѫкȣ́еск ꙟ ло́кȣрй, оӳнде се а̋флъ дестȣле пѫшȣни, саȣ де нȣ̀ се а̋флъ, се по́т прѣлѣ́зне фа́че, нȣмай дѣ́къ вѡ́р лȣкра̀, дȣпъкȣм са́ȣ зи́с, май на́инте, оӳнде са́ȣ ворби́т деспре дирѣ́сȣл Рѫ́тȣрилѡр, шѝ а̋л Фѫна́целѡр. Ꙟчѝ нȣмай а̂тѫ́та зи́к, къ Ва́чиле се по́т да̀ шѝ ꙟ чȣрдъ, нȣмай сѫсе сѫргȣѣ́скъ плȣга́рїй, ка се а̋ибъ адъпъто́рй бȣне, шѝ Ѳѣ́ра ꙟкъ селе милȣѣ́скъ кȣ кѫ́те чѣ́ва, къ а̂ша̀ вѡ́р да̀ май мȣлт ла́пте. Жȣни́нчеле, кѫ́нд фа́тъ динтѫ́ашда́тъ, трѣ́бȣе мȣлсе де тре́й сѡ́рй ꙟ зѝ, ка сели́се лъргѣ́скъ, шѝ лъцѣ́скъ вѫниле оӳџерȣлȣй чѣле че а̂дȣнъ, шѝ слобо́д ла́птеле, чѝ Кора́стра, а̋декъ ла́птеле чѣ́л динтѫ́ȣ дꙋпъ Фътáт, нꙋ̀ трéбꙋе лꙋáтъ дела вицéй; пéнтрꙋкъ Корáстра нꙋ̀ нꙋ̆май дин вицéй, чѝ дин ѡ̏рй чѣ̀ пꙋ̆ю де Добитóк ȃтꙋ̆нчй нъскꙋ̆т кꙋръцѣ́ще тóатъ рꙋ̆тáтѣ, дин кáрѣ дꙋпъ ȃчѣ́а лѣ́р оу̑рмà мꙋ̆лте Боале.

в) Деспре Лѣ́кꙋл Вúтелѡр чѣ́лѡр Корнꙋ̆те.

Прекꙋ̆м Бóалеле вúтелѡр чѣ́лѡр Корнꙋ̆те нꙋ̀ сꙟ́нт нꙋ̆май де оўн фѣ́лю̆, ȃшà шѝ лѣ́кꙋриле лѡ́р сꙟнт май де мꙋ̆лте фѣлюри: ѥ̏ꙋ нꙋ̆май ȃчѣ́ста ꙟсíмн ȃчѝ, къ фóарте де фолóс ꙗ̏сте, ȃ ꙁаробѝ пелúн, шѝ семꙟ́нцъ де Брáд ла ѡ̑лáлтъ, ȃле ȃместекà кꙋ сарéтр (шлѣ́тром), саꙋ кꙋ сáре де рꙟнд шѝ ȃ дà ꙟ тóатъ септемꙟ́на ѡ̑дáтъ ла вúте; пéнтрꙋкъ ȃчѣ́стѣ фóарте мꙋ̆лт ȃжꙋтъ, шѝ пъꙁéск вúтеле де ненꙋмерáте Боале, ꙟ кáре ȃлмúнтрелѣ ȃ̏р къдѣ̀.

§. 2.

Деспре Ѡ̋й.

А. Деспре фоло́сȣл Ѡ̋илѡр.

Дела Ѡ̋й се по́ате а̂вѣ̀ ма́ре фоло́с нȣ̆ нȣ̋май дин ла́пте, шѝ дин лѫ́нъ, чѝ шѝ дин гȣно́юл лѡ́р; пе́нтрȣкъ прин стъȣли́тȣл Ѡ̋илѡр фо́арте би́не се дирѐг Цѣ̆ринеле.

Б. Деспре Пръси́рѣ Ѡ̋илѡр.

1. Деспре Кѫшига́тȣл Ѡ̋илѡр, шѝ а̋л Берве́чилѡр. Плȣга́рюл, ка́реле воѣ́ще, сѣшй пръсѣ́скъ Ѡ̋й бȣ̆не де пръси́лъ, фрȣмо́асе, мъно́асе, шѝ де фоло́с, тре́бȣе съсе сѫргȣѣ́скъ а̋ле кѫшига̀ пре а̂чѣ́стѣ шѝ динтра́лте Цѣ́рй, дѣ́къ нȣ̆ле ва а̂флà ꙟ Цѣ́ра са̀. Ꙗ̋ръ сѣ́мнеле оӳнѡр Ѡ̋й ка а̂чѣ́стѣ сѫ́нт:
   - а) А̂ Ѡ̋илѡр, ка се фі́е ла́те ꙟ пе́пт, лȣ̆нцй ꙟ грȣма́ѕй, шѝ ка́м кѫрлига́те, саȣ кѫрни́те, кȣ ѻ̋кй ма́рй, шѝ а́импеѕй, єкȣ̆рте шѝ ма́кре ꙟ пичо́аре, шѝ кȣ оӳцер фрȣмо́с. Лѫ́на лѡ́р тре́бȣе се фі́е лȣ̆нгъ, дѣ́съ, ка́м кре́цъ, а̋лбъ, декъ́тръ пѣ́ле ка́м єъи́нъ, мо́але ла пипъи́т, шѝ ка́м

оу҆несȣро́асъ. Ꙟмклетȣл ши҆ то́атъ мишка́рѣ лѡ́р тре́бȣе се фі́е и҆́стѣцъ, ю҆те, ши҆ де тръи́т. Ꙗ҆ръ се́мнеле сѫнътъ́цей лѡ́р сѫ́нт, дѣ́къ нȣ́ле пȣ́те дȣхо́арѣ; ли́мба ле ꙗ҆́сте кȣра́тъ, ши҆ невътъма́тъ; ши҆ чѣ́ле динлъȣ́нтрȣ пъ́рцй а҆ле ѡ҆килѡр, кȣ пѣ́лѣ десȣ́пт лѫ́нъ, тра́г ка́м ро́шїе.

в) Ꙟ Бербе́чилѡр, ка се фі́е де Мȣмѫ́ний, ка́ре ши҆ май наи́нте а҆ȣ фъта́т кѫ́те оу҆н бербекȣ́ц, ши҆ фо́арте фрȣмо́шй; май вѫрто́с лѫ́на лѡ́р чѣ́ дела грȣма́ѕй, дела фо́але, ши҆ динтръ ѳпѣ́те се фі́е то́кма мо́але, ши҆ дѣ́съ. Май ꙟколѡ̀ Бербе́чїй тре́бȣе се фі́е бине крескȣ́цй, ꙟна́лцй, гро́шй, ши҆ ѡ҆со́шй, кȣ фрȣ́нтѣ латъ, кȣ ѡ҆кїй лимпеѕй, ши҆ ка́м ро́шїй, кȣ на́сȣриле кѫ́рните, спа́теле се ле фі́е лате, грȣма́ѕїй гро́шй, пичо́ареле та́рй, ꙟмблетȣл а҆пъса́т, ши҆ ка́м мѫ́ндрȣ, ши҆ ко́ѕиле мȣ́лт лѫно́асе.

2. Деспре ꙟпреȣна́тȣл ѡ҆и́лѡр кȣ Бербе́чїй.

Кѫ́нд се багъ ѡ҆и́ле ꙟ мъсȣ́ръ, а҆декъ кѫ́нд се а҆ле́г кȣ то́тȣл Мїе́йй дела дѫнселе, Бербе́чїй кȣ ѡ҆и́ле чѣ́ле ѳтѣ́рпе ꙟкъ се а҆ле́г, ꙟтръ ка́рїй а҆пой кȣ

време

врѣ́ме се а̂мѣ́стекъ пре оу́не ло́кꙋрй шѝ Міеій, чѝ прела Сѫн-Пе́трꙋ, саꙋ минтенй дꙋпъ а̂чѣ́а, Міеій, шѝ ѡиле чѣ́ле Стѣ́рпе ꙗ̆ръш се а̂мѣ́стекъ кꙋ Ѡ̆иле чѣ́ле мꙋлгътоа́ре, ꙗ̆ръ Бербе́чїй се паскꙋ де кили́н пѫ́нъ ла Ви́нерѣ ма́ре, ӑдекъ пѫ́нъ ла ме́зꙋл лꙋй Ѡктомврїе. Атꙋ̆нчй а̂лега́ндꙋсе Міеій, шѝ Міо́риле, ка́ре ꙟ̆къ нꙋ̀ сѫ́нт де мѫрли́т, декили́н, Бербе́чїй се слобо́д ꙟ̂тръ Ѡ̆й ни́чй се а̂ле́г май мꙋ̆лт, пънъкѫ́нд нꙋ̀ се багъ ꙗ̆ръш ꙟ̂ мъсꙋ̆ръ ѡ̆иле.

Бербе́чїй пе́нтрꙋ а̂чѣ́а се слобо́д пре ла Ви́нерѣ ма́ре ꙟ̂тръ Ѡ̆й, ка̀ а̂чѣ́стѣ се нꙋ̆ фѣ́те ни́чй прѣ̀ ꙟ̂ Ꙗ̆рнъ, ни́чй ꙟ̂ ва́ръ. Да́ръ а̂чѝ ꙟ̂сѣ́мнъ, къ то́цй ѡ̆аменїй, че́й че сѫ́нт де ма́ре є̂сперїѣнцїе, шѝ ӑꙋ лꙋа́т кꙋ дѣди́нсꙋл сѣ́ма ла цѫ̆нꙋтꙋл, киверниси́тꙋл, шѝ спори́тꙋа Ѡ̆илѡр че́лѡр де бꙋ̆н фѣ́лю̆, кꙋ оўн кꙋвѫ́нт ꙟ̂търе́ск, кꙋ̆мкъ нꙋ̀ є̄ кꙋ пꙋ̆ти́нцъ а̂ ци́нѣ, шѝ крꙋца̀ фѣ́люл че́л бꙋ̆н ӑл Ѡ̆илѡр, де се ва а̂местека̀ пре врѣ́мѣ Мѫрли́тꙋлꙋ̆й сѫ́нце кꙋ сѫ́нце, ӑдекъ Та́та кꙋ Фа́та, саꙋ Фра́теле кꙋ со́ра. Дрѣптачѣ́а да́ꙋ сфа́т, ка фїека́ре Плꙋга́рю̆ сїшй скимбе Бербе́чїй кꙋ

ӑлцїй

а̏лцй Вечини май адѣсе ѡрй, адекъ врѣ сеши цѫнъ фѣюл Ѡилѡр. Ѡбичѣюл ачеста де а̏шй скимба̀ Бербечїй ꙟтръ сине пре врѣмѣ Мѫрлитȣлȣй ꙟл цѫн таре пекȣрарїй чей дин Швецїа; пентрȣ ачѣа ꙟтрȣ атѫта шаȣ дирес Тȣрмеле, кѫт лѫна Ѡилѡр лѡр, дин карѣ се фаче кѫщигȣл чел май маре, ꙟтрѣче пре чѣ дин А̏нглїа.

3. Деспре Грижа, карѣ трѣбȣе пȣртатъ, кѫнд фатъ Ѡиле.

Ѡиле поартъ Мїейй, аккȣрат доаѡ ѕечи шѝ оу̏на де Єептемѫни: ашадаръ, карѣ Ѡае се мѫрлѣще ꙟ ѕїѡа де Винерѣ маре (ꙟ апатраспрѣѕѣчѣ ѕѝ алȣй Ѡктомврїе), фатъ ꙟ ѕїѡа де патрȣѕечи де Єфинцй, а̏декъ ꙟ аноаѡа ѕѝ а лȣй Мартїе; Чѝ прѣтȣнчй тѫмпȣл ѥ ꙟкъ ръкȣрос, пентрȣ ачѣа пре сѣма Ѡилѡр челѡр де а фѫта̀ трѣбȣе фѫкȣт Кошѣрю (Ѡкол) де килин, шѝ ꙟтрѫнсȣл Колницъ (Шопрȣ) бине коперитъ, ка нѣоа (ѕъпада), плоаѣ, шѝ вифорȣл се нȣ аџȣнгъ ла Ѡй, ничй селе батъ вѫнтȣл чел де амѣѕѫноапте. Ѧфаръ де ачѣа, май наинте де а фѫта̀ Ѡиле, Пекȣрарїй чей май прокопсицй аȣ ѡбичнȣит але а̂фꙋмà кꙋ нище матéрій, а̂ кърѡра фꙋм ꙗ̋сте фóарте мироситорїѡ, прекꙋм сѫ́нт: Копи́теле де Кáй, оу̑нгиле де Вите, Ѡ̋рй че фѣ́лю де Кóарне, Пърꙋл, Кóама, Лѫ́на чѣ̀ нетрѣ́бникъ ш. ч. а̂пóĭ семѫ́нца чѣ̀ де Брад сау Шнѣ́пънꙋл (Финїóрꙋл), Пели́нꙋл, Мъцерáнꙋл, Тъмѫ́ѧ, шѝ а̋лте Ѥ̋рбꙋрй, шѝ Флóрй мироситоре. Пре врѣмѣ фътáтꙋлꙋй Ѡ̋иле трѣ́бꙋе май а̂дѣсе Ѡ̋рй черчетáте, ка де кꙋ̆мва нꙋ а̋р пꙋтѣ̀ фъта̀ се ли́се а̂жꙋ̆те, шѝ кѫ́т фáтъ, ꙟдáтъ трѣ́бꙋе кꙋръци́те де флóчй пре ла оу̑це, мꙋ̆лс кѫ́тва лáпте, шѝ спълáте кꙋ дѫ́нсꙋл Ци́целе, ка съсе май мóае, а̂пóĭ трѣ́бꙋе а̂плекáцй Міей. Ꙗ̋ръ лáптеле нꙋ̀ пе́нтрꙋ а̂чѣ́ла се мꙋ̆лџе, пе́нтрꙋкъ дóаръ а̋р стрика̀ Мїеилѡр, фїинд чѣ́л динтѫ́ю, чѝ пе́нтрꙋка съсе спѣ́ле кꙋ дѫнсꙋл Ци́целе де пе́рй, ка се нꙋ̆й сꙋ̆гъ Міей, къ пе́рїй фóарте ле стри́къ.

4. Деспре крѣ́щерѣ Мїеилѡр.

Мїелꙋшéй дꙋпъ Ѡ̋пт зиле ꙟчéп а̂ чꙋгꙋлѝ кѫ́те чива, шѝ а̂ рóаде. Пе́трꙋ а̂чѣ́ла фóарте де фолóс а̋р фѝ, ка прелѫ́нгъ фѫ́нꙋл сꙋ̆н, кáреле се дъ̀ ла Мїей, съсе фѣ́ръ пꙋцѫнтéл Ѡ̋възъ ꙟ̋ а̋пъ сърáтъ, шѝ, дꙋпъчѐ сау ръчи́т, съсе пꙋ̆нъ, оунде стъ̀ фѫ́нꙋл, динаи́нтѣ Мїєилѡр, ка се апꙋ́че кѫ́т де кѫ́т ши̇ дин Ѻ̂въс: пе́нтрꙋкъ де Ѻ̂въс фоа́рте кре́ск, ши̇ се ꙟ̂търе́ск Мїе́ии. Де фоло́с ꙗ҆сте ши̇ а̂чѣа, ка Мїе́и дꙋ́пъ врѡ̀ кѫ́тева ѕи́ле съсе а̂лѣ́гъ дела Мꙋмѫ́ни, пе́нтрꙋка се нꙋ̀ се сва́тъ прѣ̀ та́ре Ѻ̂иле прин сꙋ́птꙋл Мїе́илѡр, ши̇ се слъбѣ́скъ: пе́нтрꙋ Мїе́и ꙟ̂къ є̃ май би́не, съсе а̂лѣ́гъ; кѫ́чи май ꙟ̂гра́бъ се деда́ꙋ а̂ мѫнка̀, ши̇ а̂ бѣ̀: чѝ ши̇ а̂ле́ши тре́бꙋе слобози́ѕи, се сꙋ́гъ ꙟ̂ тоа́тъ ѕі́ѡа ди трє́й ѻ́ри, Диминѣ́ца, ла а̂мѣ́ѕи, ши̇ сѣ́ра, ши̇ а̂чѣ́ста пѫ́нъ а̂тꙋ́нчи тре́бꙋе съсе фа́къ, пѫнъкѫ́нд се ва́гъ ѻ̂́иле ꙟ̂ мъсꙋ́ръ. Ѻ̂ꙋпт вре́мѣ а̂чѣ́ста се поа́те ѿтърѫ̀, ка́рїи, ши̇ кѫ́ци Мїе́и съсе ла́се де пръси́лъ; чеала́лци се вѫ́нд де бѣли́т, са́ꙋ, ка́рїи сѫ́нт Бербекꙋ́ци, ши̇ нꙋ̀ сѫ́нт де А̂рѣ́те, се жꙋгъне́ск май наи́нте, де а̂ да̀ мꙋ́ска, ши̇ а̂ша̀ се кре́ск Бербе́чи ма́ри. А̂чѣ́ста ꙟ̂къ ѻ̂ ꙟ̂сѣ́мнъ, къ пре Мїе́и де ꙗ҆рба чѣ̀ ти́нъръ ле́ѕне ꙟ̂й ловѣ́ще Кꙋфꙋрѣ́ла, де ка́рѣ ка се́й а̂пе́ри, май наи́нте де а̂й мѫна̀ ла ꙗ҆рбъ, ле дъ̀, се ли́нгъ са́ре кꙋ семѫ́нцъ де бра́д, ши̇ кꙋ пели́н ла ѡ̂ла́лтъ ѕдро́битъ, ши̇ писа́тъ.

В.

В. Деспре Грижа Ѻилѡр.

Пъгꙋбо́с лꙋкрꙋ ѥсте а̂ мꙋлџе Ѻиле, пѫнъкѫнд сꙋг Міїй, нꙋ нꙋмай пе́нтрꙋ Міеи, чѝ шѝ пе́нтрꙋ Ѻй, шѝ пре вре́мѣ а̂чѣѧ тре́бꙋе сѫсе дескилинѣскъ де Бербе́чи, шѝ де стерпъчꙋни, ка сѫсе поатъ ꙟкиде ноа́птѣ ꙟ̂ Кошѣре, саꙋ сꙋпт Шо́прꙋри, шѝ шѝ Хръни̇ май би́не, декѫт Ѻиле чѣле стѣрпе. Кѫнд сѫнт мꙋлте Пло́и Ѻиле нꙋ тре́бꙋе пъскꙋте пре Шѣсꙋри, ни́чи пре рѫтꙋри, чѝ пре ко́асте, шѝ пре дѣлꙋри, саꙋ, де на́р фѝ ꙟ̂ Хѡта́р ко́асте, шѝ дѣлꙋри, май би́не сѫсе ѻпрѣскъ а̂ ка́съ сꙋпт Шопрꙋ, пѫнъчѐ трі́к пло́иле; пе́нтрꙋкъ вре́мѣ плоїѡ́асъ, вѫ́нтꙋл оумед, шѝ ѥрба кре́скꙋтъ ꙟ̂ ло́кꙋри оумеде причинꙋе́ск бо́алъ Ѻилѡр. Ѧшиждерѣ шѝ ѥрна, кѫнд ѥ̃ ꙁъпа́да ма́ре, нꙋ тре́бꙋе ско́асе дин Кошѣрю; чѝ де а̂р фѝ ка́м а̂про́апе ниска́ре ко́асте, пре ка́ре кре́ск тꙋфе де бра́д (Фино́рй), шѝ кꙋпрꙋ (Ѥрикъ), ла а̂чѣлѣ се по́т ско́ате шѝ ѥрна кѫ́нд шѝ кѫ́нд, ка се ро́адъ ꙟ̂ врѡ кѫ́тева ча́сꙋри. Кꙋ ви́теле чѣ́ле корнꙋте а̂ ꙟкиде Ѻиле нꙋ нꙋмай нꙋ ѥ̃ вреꙋн фоло́с, чѝ ѥ̃ ма́ре па́гꙋбъ; пе́нтрꙋкъ се ка́лкъ де ви́те, ꙁаро́хꙋл, ка́реле ко́де дин ѥселѣ Ви́телѡр, нꙋл мѫнѫ́нкъ, шѝ де а̂сꙋрѣ, шѝ ва́пꙋра, ка́рѣ ꙗ̋съ дин ви́те, се нъдꙋшѐск фо́арте та́ре; чѝ ни́чӣ ви́теле по́т сꙋфері̀ дꙋхо́арѣ де Ѻ̋й, ка́рѣ пꙋ̆рꙋрѣ ле ꙗ̋сте не сѫнѫто́асъ ви́телѡр.

Г. Деспре Тꙋ́нсꙋл Ѻ̋илѡр.

Фїи́ндкъ чѐл мӑй де фрꙋ̆нте фоло́с дела Ѻ̋й се а̋ре дин лѫ́нъ, кꙋ дѣди́нсꙋл тре́бꙋе лꙋа́т сѣ́ма, ка Ѻ̋иле, съсе тꙋ̆ндъ, кѫ́нд, шѝ кꙋ̆м се кꙋви́не. Тѫ́мпꙋл Тꙋ̆нсꙋлꙋй є҃ Примъва́ра, кѫ́нд Ѻ̋иле на́ꙋ ѻ̋п де лѫ́нъ, ни́чӣ спре а̑ фри́гꙋлꙋй, ни́чӣ спре а̑ Ка́лдꙋлꙋй а̑пъра́ре. Оӳнїй а̋ꙋ ѻ̑бичнꙋи́т а̑ тꙋ̆нде Ѻ̋иле шѝ а̑до́аша ѻ̋аръ, шѝ а̑чѣста ѻ̑ фа́к ꙟ̑ Ѳепте́мвріе. Де тре́бꙋе тꙋ̆нсе Ѻ̋иле де до́аѡ ѻ̋рй, са́ꙋ нꙋ̆май ѡ̑да́тъ? дин стъриле ꙟ̃прецꙋ̆р тре́бꙋе жꙋдека́т; пе́нтрꙋкъ, де во́еџй а̑ а̑вѣ̀ лѫ́нъ бꙋ̆нъ, шѝ а̋цй крꙋца̀ Ѻ̋иле, нꙋ̆май ѡ̑да́тъ тре́бꙋе тꙋ̆нсе, ꙗ̆ръ де врѣ́й а̑ а̑вѣ̀ лѫнъ мꙋ̆лтъ, шѝ май сла́бъ, ле по́цй тꙋ̆нде шѝ а̑до́аша ѻ̋аръ. Ѧ̑лѣџеци дин до́аѡ, ка́рѣ ве́й вой̀, ꙟ̋се міе ми́се вѣ́де, къ май би́не ве́й фа́че, де ве́й а̑лѣџе чѐл май пꙋцѫ́н, шѝ май бꙋ̆н, декѫ́т чѐл май мꙋ̆лт, шѝ май сла́б; пе́нтрꙋкъ а̑шà Ѻ̋иле нꙋ̀ ле вей трꙋдѝ, ни́чӣ ле вей пꙋ̆не

ꙟ̑

ꙟ примéждїа Цéрꙋлꙋй вїитóрїю, кáреле ӑр пꙋтѣ̀ оу҆рма̀ ꙗ҆рна. Май сѫ́нт оу҆нїй, кáрїй жꙋдекъ а̂ фѝ де фолóс, ка ѿиле кꙋ ѡ̂ ꙁѝ, сау кꙋ дóаѡ ꙁиле май наи́нте, де ӑсе тꙋнде, съсе скáлде ꙟ̂ рѫꙋрй, ꙟ̂торкѫ́ндꙋсе де трéй, сау де пáтрꙋ ѡрй прин рѫ́ꙋ, ка се лисе спѣ́ле лѫ́на; чѝ а̂чѣ́ста ꙟ̆къ нꙋ̀ мисе вѣ́де а̂фѝ де ли́псъ; пíнтрꙋкъ претꙋти́нденѣ нꙋ̀ сѫ́нт рѫꙋрй, шѝ лѫ́на се поате спъла̀, шѝ дꙋпъчѣ̀ сáу тꙋнс. А̂чѣста єⷮ тóкма де ли́псъ, ка ѡ̆аменй де а̂чѣа съсе рѫндꙋѣ́скъ ла тꙋнс, кáрїй се нꙋ̀ чокѫртѣ́скъ Пéиле ѿ̆илѡр кꙋ фóарфечиле, шѝ лѫ́на чѣ̀ май бꙋнъ се ѡ̂ щíе а̂лѣ́џе дела чѣ̀ май слáбъ, ка кꙋ а̂тѫ́та май кꙋ прéц съсе пóате винде: ꙗ̆ръ лѫ́нъ май бꙋнъ ꙗ̆сте чѣ̀ депре спáте, депре кóасте, шѝ депре Шѣ́ле. Кѫ́нд се тꙋнд ѿ̆иле, се пóт шѝ а̂лѣ́џе, шѝ ѿ̂търѫ̀, кáре сѫ́нт де а̂ се май цѫнѣ̀, шѝ кáре де а̂ се ви́нде, сау де ӑсе бели̇.

Д. Деспре Бóалеле Ѿилѡр.

Бóалеле Ѿ̆илѡр сѫ́нт фóарте мꙋлте, шѝ дин мꙋлте при́чиний ле шѝ ви́н. Нꙋ̆ нꙋмай оу҆нелe, кáре сѫ́нт май кꙋноскꙋте, шѝ май примеждїóасе, вóю а̂дꙋче ꙟ̂наи́нте, а̑рътѫ́нд при́чиниле, дин ка́ре ви́н, ка Га́зделе се́шй по́атъ а̑пъра̀ Ѡ̏иле де дѫ́нселе, шѝ спꙋнѫ́нд ꙟ̑проти́ва бо́алелѡр шѝ ниска́ре лѣ́кꙋрй, ка́ре саꙋ дин къ́рцй, саꙋ дела Пекꙋра́рй бътрѫ́нй, шѝ мꙋ̏лт прокопси́цй лѣ́м ꙟ̑въца́т.

1. Пре врѣ́ме плоїѡ́асъ дѣ́къ се па́ск Ѡ̏иле ꙟ̑ ръ́тꙋрй, май то́т дѣ́ꙋна ка́пътъ Кълбѣ́зъ, ка́рѣ се фа́че ꙟ̑ фика́тꙋл Ѡ̏илѡр ла́тъ ка оу̏нгѣ̀ дела дѣ́џетеле мѫ́ней: де а̑чѣ́ста Ѡ̏илѡр ле ка́ꙋтъ, съсе стѫ́нгъ, тъ́тꙋш а̏м везꙋ̏т ꙟ̑ А̏рдѣ́л ꙟ̑ вармѣ́џїа Дъбѫ́чей ла Гро́фꙋл Ваш Данїи́л, къ кꙋ бра́хъ, шѝ кꙋ ѡ̏ткъ де вина́рс (Ракїе) са́ꙋ мѫнтꙋ̏ит де кълбѣ́зъ нꙋ̏ нꙋ̏май Ѡ̏иле, чѝ шѝ ви́теле чѣ́ле корнꙋ̏те, ка́ре ꙟ̏къ се кълбези́се.

2. Кълдꙋ̏ра, сѣ́тѣ, шѝ ѡ̑стенѣ́ла фа́че пре Ѡ̏й де се Ѳѫ́нџеръ, а̏декъ ли́се ꙟ̑гро́ашъ сѫ́нџеле, де нꙋ̀ по́ате ꙟ̑мбла̀ при́н ви́не, кꙋ̏м а̏р требꙋ̀й; де бо́ала а̑чѣ́ста се мѫнтꙋ̏еск нꙋ̀ нꙋ̏май Ѡ̏иле, чѝ шѝ ви́теле чѣ́ле корнꙋ̏те прин слобози́рѣ сѫ́нџелꙋ̆й дин оўрѣ́кй, шѝ дин на́с, прекꙋ̏м ви́не щї́ꙋ то́цй Пъсто́рїй, а̏декъ Пекꙋра́рїй, Бо́арїй, Въка́рїй, шѝ Вицела́рїй.

3.

3. Вѫрсатꙋл тóкма аша̀ ꙗ҆сте де примеждїóс ѡ҆илѡр, прекꙋм є҃ ѡ҆аменилѡр: ꙗ҆рѫ лѣкꙋриле ꙟпротива лꙋй сѫнт ачѣстѣ: -

а) Се амѣстекѫ ѡ҆ оу҆нчїе де прав де Гѫндачй де тꙋркаре, карїй сѫнт верꙁй, шѝ се фак май кꙋ сѣмѫ пре Фрасинй, кꙋ патрꙋ оу҆нчїй де ѡ҆лѣю де Ин, шѝ амѣстекѫтꙋра ачѣста, каре се кїамѫ Лѫтинѣще (Emplastrum Cantaridum), се пꙋне ла ѡ҆аѣ чѣ вѫрсатѫ ꙟтрѫ пичоареле чѣле дин дѫрѣпт оу҆нде є҃ лѫна май рарѫ.

в) Се фѣрбе ѡ҆рꙁ, шѝ ꙟ ꙁама ачѣа се тоарнѫ пꙋцинтѣл ѡ҆ꙁѣт, шѝ пꙋцинтикѫ Мїѣре, апой ѝсе дѫ де бєꙋт; ꙗ҆рѫ де мѫнкат нꙋмай ꙗ҆рбѫ вѣрде, шѝ напй дѫрѫбꙋрицй ѝсе даꙋ.

в) Май пребꙋрмѫ трѣбꙋе бѫгат де сѣмѫ, ка ѡ҆иле чѣле вѫрсате се айбѫ пꙋрꙋрѣ аꙋрѫ ноаѡ, шѝ стѫмпѫратѫ.

4. Де мꙋлте ѡ҆рй капкїе ѡ҆иле, адекѫ ꙟшй ꙟтоарнѫ капꙋл кѫтрѫ коасте, шѝ ю҆те се ꙟвѫртѣск ротогол. Рєꙋтатѣ ачѣста вине саꙋ дин прѣ марѣ ꙟфлѫмаре а крїерилѡр, саꙋ дела вермїй, карїй нѫꙁꙋѣск ла крїерй; адекѫ сѫнт нище Мꙋще,

ще, ка́ре, пѫнъкѫнд ꙗ̏сте ти́нъръ гъвъцѫна Мїеилѡр, ѡ̑ гъꙋ́реск кꙋ чо́кꙋл, шѝ слобо́д ѡ̏аъ ꙟ̑трѫ́нса, дин каре ѡ̏аъ а̑по́й се фак ве́рмїй, ка́рїй дꙋ̑пъ а̑чѣѧ па́ск Крїерї̈й. Къпкїерѣ чѣ̀ че ви́не дин ꙟ̑флъма́рѣ Крї̈ерилѡр, се по́ате виндека̀, слобоѕѫ́ндꙋ̆й сѫнџе Ѡ̏їей дин фрꙋ̑нте, шѝ дѫ́ндꙋ̆й де беꙋ̑т, шѝ де мѫнка́т а̑ша̀, прекꙋ̑м са́ꙋ ѕи́с ла бърса́т; Къпкїерѣ, ка́рѣ ви́не дин ро́сꙋл ве́рмилѡр, а́лми́нтрелѣ нꙋ̑ ѡ̑ вей виндека̀, фъ̆ръ нꙋ̑май кꙋ лѣ́кꙋл, къ́рꙋѧ ꙟ̏й ѕи́к ꙟ̑ Ѩпоте́къ: Spiritus cornu cervi, шѝ oleum cornu cervi, спи́ритꙋл стѫмпъра́т кꙋ а̏пъ ӥ̏л то́арнъ пре нъ́рй, ꙗ̏ръ ѡ̑лѣ́юл а̑местека́т кꙋ мїѣ́ре ӥ̏л то́арнъ ꙟ̑ гꙋ̑ръ, къ а̑ша̀ ѡ̏р перѝ вермїй дин крї̈ерй.

5. Рѫ́ѧ ꙗ̏сте чѣ̀ май примеждї̈о́асъ боа́лъ ла Ѡ̏й, пе́нтрꙋкъ дела оу̏на се лъцѣ́ще май ла мꙋ̑лте, ка̀ ꙟ̏къ шѝ ла Тꙋ̑рма ꙟ̑трѣ́гъ. Дрептачѣ́ѧ ѡ̏иле, ка́ре се причѣ́п а̑ фѝ рѫ̈і́ѡасе, ꙟ̑да́тъ тре́бꙋе а̑лѣ́се дела чѣ́ле сѫнъто́асе, шѝ пѫ́нъ а̑тꙋ̑нчй спъла́те кꙋ ѕа́мъ де Тъба́к (Дꙋха́н, Тꙋтꙋ̑н) фе́рт, пѫнъчѐ се ви́ндекъ. Фак ꙟ̏лцїй шѝ а̏лте лѣ́кꙋрй ꙟ̑протива рѫ́ей,

чѝ, прекꙋ́м ꙟсꙋмѝ ӑм черка́т нꙋ̀ ѿда́тъ, ка̀ дела Пекꙋра́рі бътрѫ́ни май найнте ꙟкредінца́т, нꙋ̀ є̃ май бꙋн лѣ́к, декѫ́т ꙁа́ма де Дꙋха́н; пе́нтрꙋкъ шѝ ле́ꙁне се кѫщи́гъ, шѝ ꙟгра́бъ вѝнидекъ.

6. Пъдꙋкі́й Ѡилѡр ꙟкъ пе́р де ꙁа́ма де Дꙋха́н, прекꙋм а̂ вите́лѡр че́лѡр корнꙋте де ѡ̂ле́юл рѫ́нчед де Ін, чѝ оунії спꙋн, къ Ѡиле се по́т кꙋръцѝ де пъдꙋкѝ шѝ кꙋ оунт а̂местека́т кꙋ гълбинꙋш де Ѡꙋ, дѣкъ се ва ꙟкълꙁѝ, шѝ се вѡ́р оунџе Ѡиле, преꙋнде ӑꙋ пъдꙋки.

§. 3.

Деспре Рѫмъто́рі, сӑꙋ По́рчі.

А. Деспре Фоло́сꙋл По́рчилѡр.

Ꙟтръ тоа́те Добито́ачеле чѣ́ле домѣ́стиче (де ка́съ, шѝ блѫ́нде) По́рчїй сѫ́нт, дела ка́рїй нꙋ̀ се ӑре ничі́й оу́н Фоло́с, пѫнъкѫ́нд нꙋсе оу́чид, сӑꙋ вѫ́нд, тъ́тꙋш га́ꙁда кѫ́т де сла́бъ фъ́ръ де по́рчій нꙋ̀ тре́бꙋе съсе ла́се (ꙁикъ чи́не, че ва ꙁи́че); пе́нтрꙋкъ по́рчїй се цѫн май кꙋ се́мъ кꙋ де а̂чѣ́а хра́нъ, ка́рѣ ӑлте Добито́аче нꙋ̀ ар мистꙋ̀й, стȣ̀й, шѝ є҄й са́тȣръ стра́йца, шѝ Ка́са Плȣга́рилѡр кȣ Єлънинъ (кли́съ), кȣ оу̂нтȣ̆ръ, кȣ оу̂нсо́рй, шѝ кȣ кърнȣ́рй, нȣ̆май се нȣ ціє Плȣга́рїй май мȣ̆лцй по́рчй, дека́т ле ꙗ҄сте пȣтѣ́рѣ, (май а̂ле́с преȣ̆нде нȣ̀ кре́ще Ги́нде, шѝ Жи́р); пе́нтрȣкъ се келтȣ́ѣще ка́м мȣ̆лт спре ꙟ̂грѫша́тȣл, ші̂ Хра́на лѡ́р чѣ̀ де ꙗ҄рнъ.

Б. Деспре Пръси́рѣ По́рчилѡр.

Вра́ста деспори́т а̂ По́рчилѡр шѝ ꙟ̂ Ве́рй, шѝ ꙟ̂ Єкро́афе ꙗ҄сте дела до́й а҄нй пѫ́нъ ла чи́нчй, саȣ ла шѣ́се а҄нй, шѝ се цѫ́н май бȣ̆нй де пръси́лъ, ка́рїй а҄ȣ оу̂ре́кй ма́рй, шѝ трȣ̆п лȣ̆нг, фі́є де че пъ́р вѡ́р фѝ. Єкро́афеле фа́тъ де до́аѡ ѻ҄рй ꙟ̂трȣ̆н а҄н кѫ́те дойспрѫꙁѣ́че пȣрчѣ́й, чѝ то́цй нȣ̆ тре́бȣе лъса́цй; нȣ̆май ѡ҄пт саȣ ѡ̂бичнȣ́ит а҄се лъсà ла ѡ̂ Єкро́афъ, чеала́лцй се мѫ́нкъ, саȣ се вѫ́нд, май ва́ртос чѣ́й ꙁъпитичи́цй. Май на́йнте де а̂ фъта̀, Єкро́афеле тре́бȣе а̂лѣ́се дин кѫ́рд (Ба́шкъ), шѝ ꙟ̂ки́се де ки́лин ꙟ̂ ко́чине (котѣ́це) ка се нȣ̀ се стропшѣ́скъ Пȣрчѣ́їй де чеала́лцй по́рчй. Тро́чиле (Въла́еле) а̂ша̀ тре́бȣе а̂шеꙁа́те ꙟ̂ Ко́чиниле, ꙟ̂ ка́ре се ꙟ̂ки́д Єкро́афеле, кѫ́т се поатъ а̑џȣ́нџе ла ꙗ̋ле пȣрчеїй, ка съсе ꙟвѣ́це де Мȣмѫ́ний май деѓра́бъ а̑ мѫнка̀. Фїиндкъ Ѳкро́афеле по́артъ пȣрче́їй па́трȣ лȣ́ний, фо́арте бине а̋р фѝ, дѣ́къ а̑ша̀ са́р верѝ, ка селе ка́дъ фъта́тȣл динтѫ́ю ꙟ Ма́ртїе, саȣ Ꙟпри́лїе, а̑лдо́илѣ ꙟ Ю́лїе, саȣ ꙟ А̋ѵгȣ́ст.

в. Деспре Пъшȣнѣ, шѝ Ꙟгръша́рѣ По́рчилѡр.

Ка се ле мѣ́ргъ бине По́рчилѡр, тре́бȣе а̑вȣ́т гри́жъ, ка шѝ ла кѫ́мп пъшȣ́не, шѝ а̑ка́съ хра́нъ се а̋йбъ бȣ́нъ. Ла кѫ́мп то́т ло́кȣл ле ꙗ̋сте бȣ́н, тъ́тȣш май би́не ле пла́к рѫ́тȣриле, шѝ ло́кȣриле чѣ́ле мочирло́асе. Пъдȣ́риле, ꙟ ка́ре се а̋флъ по́аме пъдȣрѣ́це, ги́нде, шѝ жи́р, сѫ́нт чѣ́ле май бȣ́не пе́нтрȣ По́рчий; чѝ тре́бȣе а̀вȣ́т гри́жъ, ка претȣти́нденѣ се а̋йбъ дестȣ́лъ а̋пъ; пе́нтрȣкъ ꙟсетошѣ́ꙁъ кȣрѫ́нд, шѝ бѣ́ȣ фъръ де мъсȣ́ръ мȣ́лт: дрептачѣ́ꙗ ла кѫ́мп тре́бȣе пъскȣ́ций прелѫ́нгъ рѫ́ȣрий, въ́й, ла́кȣри, шѝ бъ́лций, ка съсе по́атъ тъвъ́лѝ ꙟ мочирле, кѫ́нд ле ꙗ̋сте ка́лд; де нȣ̀ а̋р фѝ де а̑чѣ́стѣ ꙟ хота́р, тре́бȣе ско́асъ а̋пъ дин Пȣцȣ́рий (Фѫнтѫ́ний), шѝ слобоꙁи́тъ пре Ша́нцȣрй, ка се́шй фа́къ ꙟшїй По́рчїй мочи́рле; Ӑка́съ се хрънéск По́рчїй кȣ то́т фѣ́люл де ко́аде де Бȣка́те, кȣ оу̑рѕи́чй, кȣ ши́р, шѝ кȣ а̎лте фѣ́люрй де бȣрȣ́енй а̂местека́те кȣ тъ́рѫце, кȣ ѕе́р, шѝ кȣ то́ате Єпълъту̑риле дин Кȣ̑кнъ, нȣ̑май пипе́рю се нȣ̀ фїе ꙟтрѫнселе; пе́нтрȣкъ де пипе́рю се болнъве́ск, шѝ пе́р. Котѣ́целе, ꙟ ка́ре се ꙟки́д По́рчїй, тре́бȣе май а̂дѣ́се ѡ̎рй рѫни́те, шѝ пре ꙗ̎рнъ липи́те, сау ꙟболдори́те кȣ Гȣно́ае, ка се нȣ̑ле фі́е фри́г, пае ꙟкъ тре́бȣе бъга́те ꙟ ко́чинъ, ка се́шй по́атъ фа́че кȣлкȣ̑ш бȣн. ꙟтръ то́ате въла́еле а̂ша̀ тре́бȣе а̂шеѕа́те, шѝ ꙟтокми́те, кѫ́т се нȣ̀ ле по́атъ рестȣрна̀ ни́чй а̎се скѫрнъвѝ ꙟтрѫ́нселе.

Май наи́нте де а̂ се бъга̀ ла ꙟгръша́т, шѝ ве́рїй шѝ Єкро́афеле се жȣ̑гъне́ск, а̂по́й, дȣпъчѐ са́ȣ пȣ̑с ѡ̂да́тъ ла ꙟгръша́т, май мȣ̑лт нȣ̀ се мѫ́нъ ла кѫ́мп, чѝ а̂ко́лѣ ꙟ Коте́ц, сау ꙟ ѡ̂ко́л, оу̎нде са́ȣ ꙟки́с, ли́се да́ȣ Лътȣ̑рй, Бра́хъ, шѝ Боста́нй (Кȣкȣ̑рбете, Дȣлі́цй, Лȣдъ́й), де ка́рїй де́стȣ̑й по́цй пръсѝ шѝ ꙟгръди́нъ (Кѣ́ртю) шѝ ла кѫ́мп, шѝ прин Кȣкȣрȣ̑ѕ, кѫ́цй по́т мѫнка̀, шѝ се а̎йбъ тотдѣ̑ȣна мѫнка́рѣ динаи́нтѣ лѡ́р; пе́нтрȣкъ динтрȣ̑нчепȣ̑т а̂кȣ̑ш а̂кȣ̑ш мѫнѫ́нкъ, ꙗ̎ръ дѣ́къ ꙟче́п а̂ пȣ̑не оу̂нтȣ̑ръ,

шѝ

шѝ слънинъ, нȣ̀ се ба́т а̂ша̀ та́ре дȣпъ мѫнка́ре. Пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ а̂тȣ̆нчй, кѫ́нд ꙟ̂че́п По́рчій а̂ се ꙟ̂грѫша̀, кȣ де а̂чѣ́лѣ мѫнкъ́рй тре́бȣе Хрѫни́цй, де ка́ре пȣ̆н слънинъ ꙟ̂деса́тъ, прекȣ̆м сѫ́нт ги́ндѣ, жи́рȣл, ѡ̏рзȣл, шѝ Кȣкȣрȣ̆зȣл, чѝ де жи́р прекȣ̆м Кли́са, а̂ша̀ оу̂нтȣ̆ра се фа́к мо́й, шѝ ѡ̂леоа́се. Ла пъри́нцій ме́й мъчина̀ мъла́ю де че́л мърȣ̆нт, шѝ дȣпъчѐ се гифтȣѣ̀ По́рчій, дин фъри́на а̂чѣ́ѧ, дȣпъчѐ ѡ̂ ѡ̂пърѣ̀ кȣ мȣръто́аре ферби́нте, фъчѣ̀ бȣ̆лзй, шій да̀ ла По́рчй доа́ѡ, са́ȣ тре́й септемѫ́нй ма́й на́инте, де а̏й оу̂чи́де, са́ȣ а̏й ви́нде, ка́м кълдȣ̆цй, а̂по́й нȣ̆ма́й а̏пъ рѣ̀че ле да̀ де бе́ȣ̆т, де ка́рій бȣ̆лзй а̂ша̀ се ꙟ̂грѫша̀ По́рчій, кѫ́т а̂нево́е се пȣтѣ̀ рѫдика̀ де џо́с.

Г. Деспре Боа́леле По́рчилѡр.

Боа́леле, къ́рѡра сѫ́нт сȣ̆пȣ̆шй По́рчій, сѫ́нт ма́й де мȣ̆лте фѣ́люрй, шѝ се стѫрне́ск дин ма́й мȣ̆лте при́чинй, ка́ре то́ате а̏ле нȣ̆мера̀ нȣ̀ бо́ю, чѝ нȣ̆ма́й оўнеле, ка́ре сѫ́нт ма́й дѣ́се ꙟ̂тръ По́рчй. А̂чѣ̀стѣ сѫ́нт:

1. Кȣфȣрѣ́ла, ка́рѣ ѡ̂ ка́пътъ дин мѫнка́рѣ Лободелѡр че́лѡр пȣтȣро́асе; чѝ де а̂чѣ́ста ле́зне се мѫнтȣе́ск По́рчій, дѣкъ

мѫ́нкъ гръ̆ȣнце, шѝ а̏лтъ хра́нъ оуска́тъ.

2. Рѫ́а, де ка́рѣ се ви́ндекъ, дѣ́къ се спа́лъ кȣ леші́е, шѝ ли́се дъ̀ де мѫнка́т а̑па́тра па́рте де оу̏нчїе де А̑нтимо́нїе а̑местека́тъ кȣ Фъри́нъ, шѝ кȣ пȣ̆цѫнти́къ мїѣ̆ре.

3. Брѫ́нка, саȣ̆ ꙟ̑фла́рѣ грȣма́ѕилѡр, ка́рѣ а̑тѫ́та є̑ де кȣ приме́ждїе, кѫ́т ꙟ̑ 24 де Ча́сȣрй, дȣпъчѐ ꙟ̏л ловѣ́ще, пѣ́ре По́ркȣл, а̑лми́нтрелѣ нȣ̀ се по́ате виндека̀, саȣ̆ ꙟ̑педека̀, фъ́ръ се а̑ле́џй По́рчїй, пре ка́рїй ꙟ̏къ нȣ̀ ꙗ̏ȣ лови́т, селе слобо́ѕй сѫ́нџе дин грȣма́ѕй, шѝ селе да́й де беȣ̆т а̑тѫ́та ѕе́р, кѫ́т ѡ̏р пȣтѣ̀ бѣ̀. Стрѫ́нг оу̏нїй Бро́аще рѫї̈ѡ́асе, шѝ тъи́ндȣле фо́арте мъ́рȣ̆нт ле а̑мѣ́стекъ ꙟ̑ Лътȣ̆рй, шѝ ле да́ȣ По́рчилѡр де мѫнка́т, дȣпъ а̑ кърѡ́ра мѫнка́ре нȣ̀ ловѣ́ще Брѫ́нка пре По́рчй.

4. Гѫ́лчиле, ка́ре се ви́ндекъ, дѣ́къ се слобо́аде сѫ́нџе По́рчилѡр десȣ̆пт ли́мбъ, шѝ ли́се фрѣ́къ гȣ̆ра прединлъ́ȣнтрȣ кȣ са́ре мъ́рȣ̆нтъ, шѝ кȣ фъри́нъ де грѫ́ȣ.

5. Къпкїѣ́рѣ, ка́рѣ се кȣно́аще динтрȣ а̑чѣ́а, дѣ́къ ꙟ̏мблъ По́рчїй кȣ ка́петеле стри́мбе, шѝ дȣпъчѐ а̏ȣ а̑лерга́т кѫ́тва

прин пъшȣне, ю̏те ста́ȣ, ши̂ ка́д ла пъмѫ́нт. Ꙟ бо́ала а̂чѣ́ста тре́бȣе лȣа́т сѣ́ма, ꙟ ка́рѣ па́рте ꙟ̏ши ꙟто́рк капетеле, ка а̂по́й десȣ́пт оȣрѣ́кѣ чѣ̀ де а̏лтъ па́рте, шѝ десȣ́пт ко́адъ се ли́се ѕлобо́адъ сѫ́нџе: дȣпъ а̂чѣ́а се ꙟки́д врѡ̀ кѫ́тева ꙁи́ле, шѝ ли́се да́ȣ алтȣ́рй де фъ́ринъ де ѡ̏ръꙁ фъкȣ́те кȣ а̏пъ ка́лдъ.

§. 4.

Деспре Га́лиџе, саȣ Ѡ̆аръ.

Га́лиџеле, ка́ре май кȣ дѣди́нсȣл се цѫ́н, шѝ се спо́реск де Плȣга́рй, сѫ́нт де тре́й Фѣ́люрй: Ѕкȣрмъто́аре, саȣ Рѫкъито́аре, Ꙟнътъто́аре, шѝ Ѕбȣръто́аре. То́ате сѫ́нт де ма́ре фоло́с Плȣга́рилѡр, май вѫрто́с чѣ́лѡр че лъкȣе́ск а̂про́апе де четъ́цй, шѝ де ѡ̆ара́ше; пе́нтрȣкъ ле по́т ви́нде кȣ бȣн пре́ц: а̂фа́ръ де а̂чѣ́ста Плȣга́рилѡр ꙟ̏къ ле сѫ́нт спре бȣнъ хра́нъ, ни́чй ле ви́не скȣмпъ, саȣ кȣ а̂невое цѫнѣ́рѣ, шѝ спори́рѣ лѡр.

Ꙟ.

А. Деспре Га́лицеле чѣ́ле Скꙋрмъто́аре.

1. Деспре Гъи́нй.

Гъи́ниле сѫ́нт вести́те пе́нтрꙋ ѡ̂а́тꙋл лѡ́р, дрептачѣ́а шѝ май врѣ́дниче де а̏ле цѫнѣ̀, дека́т ѡ̏рй че фѣ́лю де Га́лице. Гъи́ниле а̏ꙋ ѡ̂бичнꙋи́т а̂ ѡ̂а̀ престе то́т а̏нꙋл, лꙋѫ́нд а̂фа́ръ тѫмпꙋриле, кѫ́нд ꙟ̏шй скимбъ пѣ́неле, шѝ кѫ́нд ли́се фа́че а̂ клочѝ. По́цй фа́че, (прекꙋ́м ѕи́че Па́нкл) ка Гъи́ниле ни́чй ѡ̂да́тъ се нꙋ̀ клочѣ́скъ, чѝ пꙋ́рꙋрѣ се ѡ̏аѡ, дѣ́къ ле ве́й лега̀ де пꙋ́й ми́чй вѫ́рвꙋл коѕе́й, дин ка́реле кре́ск Пѣ́неле чѣ́ле лꙋ́нџй, а̂ша̀ де та́ре кꙋ а̏це, кѫ́т се сѣ́че, а̂по́й, дꙋпъчѐ са́ꙋ оу̂ска́т, ꙟ̏л ве́й тъа̀. Кѫ́нд ли́се фа́че гъи́нилѡр а̂ клочѝ, ꙟ̂че́п а̂ клокъѝ: дрептачѣ́а а̂тꙋ́нчй тре́бꙋе а̂лѣ́се Ѡ̏аъле, ка́ре сѫ́нт май про́аспете, шѝ пꙋ́се сꙋ́пт дѫ́нселе, чѝ нꙋ̀ то́ате Ѡ̏аъле сѫ́нт бꙋ́не де ско́с, фъ́ръ нꙋ́май чѣ́ле кокоши́те. Ꙟ̂кѫ́тꙋй деспре Коко́шй, пе́нтрꙋ чинчйспръѕѣ́че Гъи́нй дестꙋ́л ꙗ̏сте оу́нꙋл, ка́реле дꙋпъ па́трꙋ а̏нй нꙋ́май ꙗ̏сте бꙋ́н де кокоши́т, прекꙋ́м ни́чй Гъи́ниле де ско́с. Се ѕи́че, къ дин Ѡ̏аъле чѣ́ле ротꙋ́нде се ско́т

пꙋйпȣ́иче, ꙗ̏ръ дин чѣ́ле лȣнгърѣ́це пȣ́й, сау кокоше́й. Сȣпт ѡ̑ Гъи́нъ де рѫ́нд нȣмай чинчйспръꙁѣ́че ѡ̏аъ се пȣн, ꙗ̏ръ сȣпт чѣ́ле май ма́рй се по́т пȣне шѝ май мȣлте.

Пȣїй да́у ꙟвїу ка́м ла ноаѡспръꙁѣ́че ꙁи́ле, дȣпъчѐ ꙟчѣ́п Гъи́ниле а̂ клочѝ, дрептачѣ́ѧ а̂тȣнчй шѝ чокнѣ́ск Гъо́чиле ѡ̏аълѡр. Декȣмва а̏р фѝ Пȣїй сла́бй, шѝ на́р пȣтѣ̀ спа́рџе гъо́чиле, трѣ́бȣе а̂жȣта́цй. Се по́т пȣне Пȣїй дела май мȣлте Гъи́нй то́т ла оу̏на; да́ръ, ка се ремѫ́нъ Гъи́ниле де ѡ̑а́т, а̏у ѡ̑бичнȣи́т Гъꙁдо́иле чѣ́ле бȣне а̂ да̀ Пȣїй ла Копо́нй, се́й крѣ́скъ; шѝ а̂чѣ́ста а̂шà ѡ̑ фа́к:

Ꙟ ꙁїѡа, ꙟ ка́рѣ є̏с Пȣїй дин гъо́чй, се при́нде Копо́нȣл, ѝсе смȣлг пȣцинѣ́ле пѣ́не депре пѫ́нтиче, а̂по́й се оуръꙁи́къ би́не пре пѫ́нтиче, дȣпъ а̂чѣ́ѧ ѝсе ꙟдо́апъ пре грȣма́ꙁй ѡ̑ бȣкъцѣ̀ де пѫ́не ꙟти́нсъ ꙟ вина́рс, шѝ бъгѫ́ндȣисе ка́пȣл сȣпт а̏рипъ се ꙟвѫртѣ́ще де па́трȣ, сау чи́нчй ѡ̏рй, дин ка́рѣ ꙟвѫрти́ре а̂мецѣ́ще. Фъкѫ́ндȣсе а̂чѣ́ста се кȣлѣ́г Пȣїй, се пȣн сȣпт Копо́н ла ло́к ка́м ꙟтȣнеко́с, шѝ се а̂ко́пере кȣ оу̏н

Кътре́ц, ка десмецѫ́ндꙋсе Копо́нꙋл се нꙋ̀ поа́тъ фꙋџѝ. Плини́ндꙋсе то́ате а̂чѣ́стѣ Копо́нꙋл сокотѣ́ще, къ Є̋л ꙟ̋сꙋ̆ш а̋ꙋ ско́с Пꙋ̆ї́й, ши̇̀ дрептачѣ́а ꙟ̋й грижѣ́ще, пѫнъкѫ́нд сѫ́нт ꙟ̂ ста́т, дѣ́се пꙋтѣ̀ хръни̇̀ де си́не.

Хра́на чѣ̀ динтѫ́ю̆ а̂ Пꙋ̆илѡр ꙗ̋сте Мълаю́л чѣ́л мърꙋ̆нт фі́рт, зъмъти́ша де ла́пте де ва́къ, фъри́на де Кꙋкꙋрꙋ̆з, саꙋ търѫ́целе де Грѫ́ꙋ мꙋѣ́те; дꙋпъчѐ кре́ск, мѫнѫ́нкъ то́т фѣ́юл де грꙋ̆нце, май вѫрто́с чѣ́ле де Грѫ́ꙋ, де Ѡ̋рз, де Ѡвъ́с, ши̇̀ де Кꙋкꙋрꙋ̆з: ли́се по́т да̀ ши̑ оу̑рзи́чй тъѣ́те, ши̇̀ а̂местека́те кꙋ търѫце. Примъва́ра, Ва́ра, ши̇̀ То́амна се ця́н Гъи́ниле май фъръ де келтꙋѣ́лъ; пе́нтрꙋкъ мѫнѫ́нкъ ꙗ̋ркъ де чѣ̀ ти́нъръ, ши̇̀ вермꙋлѣ́цй: тъ́тꙋшй кѫ́нд ши̇̀ кѫ́нд тре́бꙋе а̂рꙋнка́тъ лѡ́р хра́нъ ши̇̀ прелѫ́нгъ ка́съ, ка се нꙋ̆се сълбътъчѣ́скъ, ши̇̀ ꙟ̂ то́ате зи́леле тре́бꙋе ꙟ̂плꙋ̆те трокꙋ̆целе, ка́ре сѫ́нт пре сѣ́ма лѡ́р пꙋ̆се, кꙋ а̋пъ ли́мпеде; пе́нтрꙋкъ де а̋па тꙋ̆рбꙋре се болнъвѣ́ск.

Гъинъри́щиле, ꙟ̂кѫ́т ва фѝ кꙋ пꙋти́нцъ, тре́бꙋе фъкꙋ̆те спре ресъри́т, ши̇̀ а̂ша̀, кѫ́т Оӳлі́й, Гъи́ле, ши̇̀ а̋лцй про-

ти́внитївничїй а̂й Гъинилѡр се нꙋ поатъ стръбате ла дѫнселе. Ничй трєбꙋе лъсате Гъиниле, съсе кꙋлче пре Месй, Лъдоае, Кошꙋрй, саꙋ Табле; къчй дин гъинацꙋл, пре кареле ѕак, лисе ватъмъ пичоареле, шѝ капътъ подагръ (боалъ де пичоаре), чѝ трєбꙋе прин Гъинърище сꙋс дела нъмѫнт, ка се нꙋсе поатъ сꙋѝ Дихорїй, саꙋ Вꙋлпиле, ꙟплѫнтате май мꙋлте рꙋде (пръжинй, лѣцꙋрй) май а̂сѣменѣ, май оуна май сꙋс, алта май џос, дар а̂шà, ка се нꙋ кадъ оуна дѣсꙋпра алтеа, ка нꙋкꙋмва оунеле Гъиний се спꙋрче пре чѣлѣлалте, ка пре рꙋделе а̂чѣстѣ съсе сꙋе, шѝ се доармъ Гъиниле. Ꙗръ десеѡр ꙟкиде гъиниле, оунде се ꙟкид, трєбꙋе пꙋсъ Пꙋлбере, шѝ Ченꙋшъ, ка съсе поатъ скълдà, шѝ ръшкирà пѣнеле сале.

Боалеле Гъинилѡр сѫнт, шѝ се виндекъ прекꙋм оурмѣѕъ: Де пъдꙋкй, се прѣсеръ кꙋ пиперю мърꙋнт писат, саꙋ се оунг кꙋ Ѡлею де Ин; де Кобе се виндекъ, лꙋѫндꙋлисе Кобѣ кꙋ акꙋл, саꙋ алтъ оунѣлтъ; де чꙋмпъџире, саꙋ подагръ, оунгѫндꙋсе пре пичоаре кꙋ оунтꙋръ де Гъинъ; де алте боале, ѕаро-

вина

вѝнд коа́жъ, саꙋ ле́мн де Фра́син, шѝ бъгѫ́нд пра́вꙋл ꙟ ӑпа, дин ка́рѣ бѣꙋ. Ка́ре ле́к ѥ̏сте бꙋ̑н, шѝ фоа́рте де фоло́с нꙋ̀ нꙋ̑май пе́нтрꙋ Гъи́ний, чѝ шѝ пе́нтрꙋ чѣлѣла́лте Га́лице.

2. Деспре Коркоти́не, ӑдекъ Кꙋрка́ний, шѝ Кꙋрчй.

Коркоти́неле, май на́инте де а̑ се а̑флà, саꙋ дескоперѝ А̑ме́рика, ꙟ Е̑ѵрѡ́па ӑꙋ фо́ст некꙋноскꙋ̑те, ꙗ̏ръ дꙋпъ а̑чѣ́а а̑шà саꙋ спори́т, кѫ́т ꙟ тѫмпꙋл де а̑кꙋ̑м претꙋти́нденѣ се пръсе́ск кꙋ микъ ѡ̂стенѣ́лъ, да́ръ кꙋ ма́ре фоло́с а̑л Плꙋга́рилѡр; пе́нтрꙋкъ ни́чӣ ѡ̂ Ѡ̏аръ се ви́нде а̑шà де скꙋ̑мп, ка Кꙋрка́нꙋл.

Кѫ́т трѣ́че ꙗ̏рна, Кꙋ̑рчиле ꙟда́тъ ꙟче́п а̑ се кокошѝ, шѝ Ѡ̏аѡ пѫ́нъ ꙟ чи́нчйспрезѣ́че, ӑлтеле шѝ май мꙋ̑лте Ѡ̏аъ, дꙋпъ а̑чѣ́а ка́д а̑ клочѝ, шѝ клоче́ск па́трꙋ септемѫ́ний ꙟкїе́те. Оу̏неле Кꙋ̑рчй Ѡ̏аѡ, шѝ ско́т пꙋ̑й шѝ то́амна, чѝ пꙋ̑їй а̑че́стѣ пїе́р де фри́г май тотдѣꙋ̑на. Коркоти́неле тре́бꙋе а̑лѣ́се де ма́рй, шѝ та́рй ꙟ трꙋ̑п, шѝ май би́не ѥ̏сте, ка се фі́е тотдеꙋ̑н коло́р (де ѡ̂ фа́цъ) ла пѣ́не. Примъва́ра се пꙋ̑н

Кꙋ́рчиле ла клочи́т пре доаѡспрѣзѣ́че пѫ́нъ ꙟ̂ патрꙋспрѣзѣ́че Ѡаъ ꙟ̂ лꙋ́на лꙋй А̂при́лїе, ка ско́сꙋл пꙋ́илѡр се ка́дъ, кѫ́нд Єⷮ врѣ́мѣ ка́лдъ, шѝ фрꙋмо́асъ; пе́нтрꙋкъ Пꙋ́їй, кѫ́нд є̂с дин Гъо́чй сѫнт фо́арте џи́нгашй, шѝ нꙋ ра́бдъ, ни́чй фри́г, ни́чй пло́ае, ни́чй ѡ́рй че врѣ́ме оу́медъ: дрепта́чѣа пре врѣ́мй ка а̂чѣстѣ ни́чй ꙗ́сте ѡ̂бичѣ́ю а́й слобози дин Коті́ц, саꙋ дин ка́съ пѫ́нъ дꙋ́пъ ѡпт зи́ле. А́м вѫзꙋт кꙋ ѡкі́й ꙟ̂ А̂рдѣ́л, Варме́џїа Дъбѫ́чей, са́тꙋл Сꙋхꙋта́рд ла Гро́фꙋл Во́аш Данїи́л, оу́нде се скотѣ̀ Пꙋ́їй де Кꙋ́ркъ кѫ́те чи́нчй, шѣ́се сꙋ́те, шѝ май мꙋ́лцй, къ, кѫ́т є̂шѣ̀ пꙋ́їй де Кꙋ́ркъ дин гъо́чй, ꙟ̂да́тъ ꙟ́й спъла̀ пре пичо́аре кꙋ вина́рс де дро́ждїй, шѝ ле бъга̀ кѫ́те оу́н фи́р де пипе́рю ꙟ̂тре́г ꙟ̂ Гꙋ́шъ, а̂по́й ле да̀ демѫнка́т Ѡаъ ко́апте, тъѣ́те мъ́рꙋнт, шѝ а̂местека́те кꙋ ко́ада Шоричѣлꙋлꙋ́й, саꙋ кꙋ Оу́рзи́чй кръе́щй ꙗ́ръш мъ́рꙋнт тъѣ́те; дꙋпъчѐ се май ꙟ̂тъ́рѣ кꙋ мѫнкъ́риле а̂чѣ́стѣ, ле да̀ Мъла́ю мъ́рꙋнт, семъти́шъ, шѝ мѣ́з де пѫ́не мꙋ́ѣ́т ꙟ̂ ла́пте пѫнъкѫ́нд кре́щѣ̀, шѝ пꙋ́тѣ̀ мѫнка̀ грѫ́ꙋнце; шѝ мерџѣ̀ тотдѣ́ꙋна фо́арте би́не Пꙋ́илѡр; пе́нтрꙋкъ

трꙋкъ Пипе́рюл ле ꙟ̑търѣ̑ стома́кꙋл, шѝ ꙟ̆й юцѣ̀, ꙗ̆ръ Вина́рсꙋл а̑тѫ́та а̑жꙋта̀, кѫ́т дꙋпъ а̑чѣ́а нꙋ̆ ле стрика̀ неми́к оу̑рꙁика́тꙋл. де ка́реле а̑лми́нтрелѣ̑ та́ре пі́ер Пꙋ̆їй чѐй де Кꙋ̆ркъ. Кѫ́нд ле є̑шѣ̀ мърцѣ́леле, ꙗ̆ръш ꙟ̆й спъла̀ кꙋ вина́рс де дро́ждїй пре грꙋма́ꙁй, шѝ нꙋ̆ а̑вѣ̑ ни́чй ѡ̑ бѫнтꙋѣ́лъ: дрептачѣ́а є̆ꙋ ꙟ̆къ сфътꙋє́ск пре то́цй а̑чѣ́а, ка́рїй врѣ́ꙋ ꙗ̆шй пръсѝ, шѝ спорѝ Коркоти́не, ка а̑ша̀ се лꙋ̆кре кꙋ Пꙋ̆їй.

Коркоти́неле дꙋпъчѐ ӑꙋ кре́скꙋт ѡ̑да́тъ, нꙋ̀ ба́гъ сѣ́ма де фри́г, ни́чй де ꙁъпа́дъ, чѝ ꙗ̆рна ꙟ̆къ се кꙋ̆лкъ мъка́р ꙟ̑ че ло́к, мѫ́нкъ ꙗ̆рбъ, то́т фѣ́юл де гръꙋ̆нце, ꙟ̆къ шѝ пѣ́ре де пъмѫ́нт кꙋ ӑлте ръдъчи́нй: дрептачѣ́а фо́арте лѣ́ꙁне се по́т цѫнѣ̀. Ꙗ̆ръ фоло́сꙋл лѡ́р кꙋ а̑тѫ́та є̑ май ма́ре, къ ꙟ̑ то́ате мѣ́селе ла то́т фѣ́люл де Ѡ̆амени Ка́рнѣ лѡ̀р, ꙗ̆сте ꙟ̑ фо́арте ма́ре чи́нсте, шѝ де ма́ре требꙋ́инцъ.

Б. Деспре Га́лицеле чѣ́ле ꙟ̑нътъто́аре.

1. Деспре Гѫ́нще.

Ꙟ̑тръ Га́лицеле чѣ́ле ꙟ̑нътъто́аре Гѫ́нщеле сѫ́нт чѣ́ле май де фрꙋ̆нте, ка́ре нȣмай ꙟ лóкȣрй ка ачѣлѣ сѫнт врѣдниче дѣсе цѫнѣ, оунде ꙗсте дестȣлъ шѝ ꙗпъ, шѝ Пъшȣне; пéнтрȣкъ примъвáра, вáра, шѝ тóамна май нȣмай кȣ ꙗрбъ тръéск; ꙗръ Хрáна чѣ̀ де престе ꙗрнъ, кáрѣ стъ̀ дин тóт фѣлюл де гръȣнце, шѝ вердѣце, кȣ фолóсȣл Пѣнелѡр, ал Кърней, ал Оунтȣрей, шѝ ал Фикáтȣлȣй де присосúт ѡ респлътéск.

Се жȣдекъ а фѝ май бȣне де пръсúлъ, кáре сѫнт скȣрте ꙟ пичóаре, шѝ фолтикóасе: ла чинчиспрѣзѣче Гѫнще оун Гѫнсáк ле ꙗсте дестȣл спре кокошúт, дáръ пéнтрȣ грижа, шѝ апъраре Пȣилѡр се пóт лъсà шѝ май мȣлцй. Гѫнщеле май кȣ сѣмъ ѡаѡ ꙟ Мáртїе, кáрѣ кѫ̀т се причѣпе, трéбȣе ꙟкисе, ѡаъле кȣлѣсе ꙟ тóате ѕилеле, шѝ цѫнȣте ла лóк стѫмпъръат; апóй нúчй май пȣцѫне де доашспрѣзѣче, нúчй май мȣлте де чинчиспрѣзѣче се пȣн сȣпт Гѫнще де клочúт. Ѡаъле ачѣстѣ, де ва клочй бúне Гѫнска, се скóт, кѫнд се плинéск пáтрȣ септемѫ́нй.

Пȣїй, дȣпъчѣ̀ сáȣ скóс, ꙟ трéй ѕиле нȣ̀ трéбȣе слобоѕúцй ла ꙗрбъ, чѝ требȣе Хрънúцй кȣ ѡаъ кóапте тъѣте,

шѝ

ши̏ а̏местека́те, кꙋ тъ̀рѫце де Грѫ́ꙋ, саꙋ кꙋ мѣ́з де пѫ́не, дꙋ́пъ а̂чѣ́ѧ ши̂ оу̂рзи́чй тъѣ́те, ши̂ а̂местека́те кꙋ тъ̀рѫ́це. Дꙋпъ тре́й зи́ле се слобо́д ла ꙗ̏рбъ, ꙗ̏ръ дꙋпъче̂ се ръдикъ ро́аша, ши̂ кꙋ къ́т май де́с се хръне́ск кꙋ фъри́нъ де Кꙋкꙋрꙋз мꙋѣ́тъ, кꙋ а̂тѫ́та май ра́педе кре́ск. Дꙋпъ па́трꙋ септемѫ́нй ꙟче́п а̏ле крѣ́ще Пѣ́неле, ши̏ а̂тꙋ́нчй пїѣр фо́арте та́ре; дрептачѣ́ѧ пре врѣмѣ а̂чѣѧ май кꙋ дѣди́нсꙋл тре́бꙋе хръни́цй. Ꙟ Ю̏нїе, ши̏ Ю̏лїе, май на́инте дѣ́ле крѣ́ще пѣ́не прелѫ́нгъ оу̂ре́кй, а̏ꙋ фо́арте ма́ре бѫнтꙋѣ́лъ де ни́ще Мꙋще, ка́ре се цѫ́н прелѫ́нгъ ла́кꙋрй, къчй ли́се ба́гъ ꙟ оу̂ре́кй, ші̆ къзне́ск де мо́арте: де Мꙋ́щеле а̂чѣ́стѣ се по́т мѫнтꙋи̂, оу̂нгѫ́ндꙋй прела оу̂ре́кй кꙋ ѡ̂лѣ́ю де Ӣн, саꙋ кꙋ клѣ́ю депре Прꙋнй, саꙋ депре Ви́шинй: пе́нтрꙋкъ де а̂чѣ́стѣ се фере́ск Мꙋ́щеле а̂чѣлѣ.

Гѫ́нщеле се по́т смꙋлџе де доа́ѡ ѡ̏ри ꙟтрꙋн а̏н: ла сфѫршитꙋл лꙋней лꙋй Ма́ю, ши̏ ꙟда́тъ дꙋпъ сечера́тꙋл Хо́лделѡр: ꙗ̏ръ ꙟкѫ́т ꙗ̏сте пе́нтрꙋ ꙟгръша́тꙋл лѡ́р, нꙋ се ꙟгра́шъ май би́не, декѫ́т кꙋ Кꙋкꙋрꙋз, ши̏ кꙋ Ѡ̏рз.

2. Деспре Ра́це.

Ꙟ Кȣ́рциле, де ка́ре нȣ̀ сѫ́нт депа́рте Бъ́лциле, Тъ́ȣриле, шѝ Ла́кȣриле чѣ́ле де цѫнȣт пе́щй, ра́целе се по́т пръсѝ, шѝ спорѝ кѫ́т де бине, чѝ нȣ̀ сѫ́нт а̂шà де врѣ́дниче а̋ле цѫнѣ̀, ка чѣлѣала́лте Га́лице; пе́нтрȣкъ нȣ̀ нȣмай мѫнѫ́нкъ май мȣлт, чѝ ничй фоло́с нȣ̀ а̂дȣк а̂тѫ́та. Ѡ̋аѡ ра́целе май мȣлт де трıйзе́чй, да́ръ нȣ̀ клоче́ск май мȣлт де патрȣспръзѣ́че, ꙟ̋къ оӳмеле ничй а̂тѫ́тѣ; дрıптачѣа Ѡ̋аъле се пȣ́н сȣ́пт Гъи́нй, саȣ сȣ́пт Кȣ́рчй; къ́чй се клоче́ск, ка шѝ чѣ́ле де Кȣ́ркъ, саȣ де Гѫ́нще, па́трȣ септемѫ́ни. Ла кѫ́те ра́це поа́те фа́че дестȣл оӳн Ръцо́ю? Ꙟ скри́с се фі̊ю чети́т, нȣмй а̂дȣк а̂ми́нте, чѝ е̋ȣ, ꙟ̂ врѣ́мѣ мѣ̀, пе́нтрȣ зѣ́че ра́це нȣмай оӳн Ръцо́ю цѫнѣ́м, шѝ нȣ̀ пъгȣбѣ́м. Гри́жа Пȣилѡр де Раце трѣ́бȣе се фі́е, ка шѝ а̂ чѣ́лѡр де Гѫ́нскъ; нȣмай ꙗ̋ сѣ́ма, ка май мȣлт, декѫ́т зѣ́че ра́це, шѝ оӳн Ръцо́ю, се нȣ̀ цѫ́нй пре ꙗ̋рнъ, де вѣ́й фѝ кѫт де ма́ре Га́здъ.

В. Деспре Га́лицеле чѣ́ле Сбȣрътоа́ре.

Га́лице Сбȣрътоа́ре ла ка́са Плȣга́рюлȣй сѫ́нт Порȣ́мбій: деспре а̂чещѣ́, нȣ́мй іа́сте во́ѧ, се ворбе́ск, нѣдȣкѫ́ндȣмй а̂ми́нте, че а́м ѕи́с ꙟ Ка́пȣл I. §. 2. Б. 2. (прекȣ́м а́ȣ фъкȣ́т а̂чѣ́ѧ, ди́нтрȣ а̂ кърѡра скрисо́рй а́м префъкȣ́т а̂чѣ́стъ Є̑кономіе), чѝ ѕик, къ ни́чй гȣноі́тȣл Цѣ́ринелѡр кȣ Гъинацȣл лѡ́р, ни́чй спори́рѣ лѡ́р, ни́чй дȣлчѣ́ца Къ́рней лѡ́р нȣ̀ є̑ дѣ́се пріимѝ, шѝ дѣ́се сȣферѝ, дѣкъ ве́й сокотѝ па́гȣба, ка́рѣ ѡ̑ фа́к .ціе, шѝ Вечи́нилѡр тъ́й; дрептачѣ́ѧ ни́чй сѫ́нт врѣ́дничй дѣ́се цѫнѣ, шѝ спорѝ.

КА́П V.

Деспре Гръди́нй.

§. 1.

Деспре Ꙟгръди́тꙋл Гръди́нилѡр.

Де ли́псъ ꙗ́сте, ка Гръди́ниле а̂ша̀ сѫсе ꙟгръдѣ́скъ ꙟпрецꙋ̂р, кѫ́т ꙟтрѫ́нселе се нꙋ̀ по́атъ стрѫбате ни́чй Ѡм, ни́чй Добито́к. Спре а̂чѣ́ста слꙋжѣ́ще Га́рдꙋл оу́ска́т, шѝ Га́рдꙋл віꙋ.

А. Га́рдꙋл оу̂ска́т се по́ате фа́че:

1. Прин шънцꙋи́т, ка́реле ми́се вѣ́де а̂ фѝ че́л май лѣ́ѕне; кѫ́чй нꙋ пофтѣ́ще ма́ре Келтꙋѣ́лъ, чѝ нꙋ̂май Мꙋ̂нкъ.
2. Дин Нꙋ̀ѣле, шѝ Па́рй, ка́реле пре Кѫмпі́й деꙋ̂нде сѫнт депа́рте Пъдꙋ̂риле, а̏л фа́че, Ѡмꙋлꙋ̂й сирима́н є̂ кꙋ непꙋти́нцъ, че́лꙋй май кꙋ при́ндере ꙟ̏й вине ꙟ ма́ре Келтꙋѣ́лъ.

3. Де Бѫ́рне, саꙋ де Пъла́нк, ка́реле ши май ꙟ ма́ре келтꙋѣ́лъ ви́не.
4. Де Зи́д, чѝ а̑ ѕидѝ нꙋмай а̑чѣ́ѧ по́т, ка́рїй а̏ꙋ Пꙋ́нга пли́нъ. А̑шада́ръ

Б. Пе́нтрꙋ Плꙋга́рїй Рѡмѫне́щй на́р фѝ май би́не, ка деса́р ꙟвъца̀, а̏шй фа́че Га́рдꙋрй вїе, ка́ре ва́рем се фа́к кꙋ че́ва ѡ̑стенѣ́лъ, да́ръ а̑по́й цѫн дин Непо́цй ꙟ Непо́цй. А̑чѣ́стѣ се по́т фа́че ѡ̏рй дин че фѣ́лю де А̏рбꙋрй, чѝ май бꙋне сѫ́нт чѣ́ле ꙟгимпоа́се, прекꙋм сѫнт тоа́те фѣ́люриле де Спи́ни. Мїе ми́се вѣ́де, къ Пъдꙋчѣ́їй сѫ́нт чѣ́й май бꙋнй де а̑ фа́че Га́рдꙋрй, ка́рїй а̑ша̀ се съдѣ́ск: Пре́ꙋнде ꙟ̏й ꙗ̏сте плꙋга́рюлꙋй воѧ, сѣ́шй ꙟки́дъ ло́кꙋл де Гръди́нъ, ꙟплѫ́нте Па́рй, шѝ пре а̑чѣ́щїѧ ꙟ̏й ꙟгръдѣ́скъ кꙋ нꙋѣ́ле нꙋмай ра́р, а̑по́й То́амна де а̑мѫндо́аѡ ла́тꙋриле Га́рдꙋлꙋй са́пе до́аѡ Шънцꙋцꙋрй ни́чй прѣ̀ ла́рцй, ни́чй прѣ̀ а̑фꙋнде, шѝ ле ла́се, се ремѫ́нъ а̑ша̀ престе Ꙗ̏рнъ, ка се дѣ́џере Пъмѫ́нтꙋл чѣ́л съпа́т; а̑по́й Примъва́ра, кѫ́т се дꙋче Нѣ́ѡа, са́пе деꙋнде ва а̑фла̀ Пъдꙋчѣ́й, шїй седѣ́скъ ꙟ шънцꙋцꙋрй ка де до́аѡ пъ́лмй депа́рте оу̏нꙋл де а̏лтꙋл, тȣл, а̑по́й ꙟ̏й оу̏де, ка съсе при́ндъ. Дȣпъчѐ са́ȣ при́нс, ла а̑лдо́илѣ, саȣ а̑лтре́илѣ а̏н, та́е кȣ Фире́зȣл то́цй Пъдȣче́їй дела пъмѫ́нт кȣ ѡ̑ па́лмъ; саȣ че́ваш май сȣс, ка се а̑дȣкъ май мȣлте Млъди́це. Млъди́целе а̑че́стѣ, дȣпъчѐ а̏ȣ кресќȣт кѫ́тва, ле ꙟ̑плете́ще ла ѡ̑ла́лтъ; шѝ а̑шà дȣпъ врѡ̀ кѫ́цйва а̏нй вей а̑вѣ̀ Гръди́на а̑шà де ꙟ̑ки́съ, кѫ́т нȣ́цй ва май требȣ̀й а̑ ѡ̑ ꙟ̑ки́де. Ѧ̑тȣ́нчй по́цй кȣлѣ́ще шѝ Га́рдȣл чѣ́л дин ми́жлок.

Ѳеде́ск оу̏нїй шѝ Ѳо́чй, май а̑ле́с пре Ша́нцȣрй, чѝ а̑че́щѣ нȣ̀ сѫ́нт де фоло́с прелѫ́нгъ Гръди́нй; пе́нтрȣкъ тра́г фо́арте та́ре ла дѫ́нщїй фȣрни́чиле, шѝ а̏лцй вермȣле́цй, ка́рїй стри́къ а̑по́й шѝ ла Легȣ́мй, шѝ ла Ѧ̏рбȣрй.

§. 2.

Деспре Гръди́ниле чѣ́ле де Легȣ́мй.

Ѧ. Деспре ло́кȣл Гръди́нилѡр чѣ́лѡр де Легȣ́мй.

1. Ло́кȣл Гръди́нилѡр чѣ́лѡр де Легȣ́мй тре́бȣе се фі́е а̑шеза́т, шѝ ꙟ̑ фа́ца Ѳо́арелȣ̆й.

2 Фїещека́рѣ Гръди́нъ де Легꙋ́мй тре́бꙋе ꙟпърци́тъ ꙟ па́трꙋ Пъ́рцй неасѣ́мене, ꙟкѫт ꙗ̋сте пе́нтрꙋ гръси́мѣ пъмѫ́нтꙋлꙋй, ꙟ ка́ре пъ́рцй ка́ре Легꙋ́мй тре́бꙋе семъна́те? се ва ѕи́че, оӳнде во́ю ворбѝ деспре Фѣ́люриле Легꙋ́милѡр.

3. Пъ́рциле а̂чѣ́стѣ ꙗ̋ръш се ꙟпа́рт ꙟ Та́бле, прелѫ́нгъ ка́ре нꙋ̀ фъ́ръ де фоло́с се седе́ск По́мй ѡ̂лтꙋи́цй ꙟ Гꙋтѫ́й, ка́рїй нꙋ̀ цѫ́н оӳмбръ Легꙋ́милѡр.

Б. Деспре Оу̂нѣ́лтеле чѣ́ле требꙋинчо́асе ла лꙋкра́тꙋл Гръди́нилѡр де Легꙋ́мй.

ꙟтръ Оу̂нѣ́лтеле, ка́ре сѫ́нт де ли́псъ ла Лꙋкра́тꙋл Гръди́нилѡр, чѣ́ле май де фрꙋ́нте сѫ́нт, ка́ре оу̂рмѣ́ѕъ:

1. Хѫрле́цꙋл (А̂шъ́ꙋл) ꙗ̋сте ѡ̂ Лопа́тъ де фе́р а̂скꙋци́тъ ла вѫ́рв, шѝ кꙋ тъи́ш фъкꙋ́тъ пре дела́тꙋрй, саꙋ ѡ̂ Лопа́тъ де ле́мн кꙋ фе́р а̂скꙋци́т ꙟ ка́път, кꙋ ка́рѣ се са́пъ Пъмѫ́нтꙋл.
2. Гре́бла, кꙋ ка́рѣ се нетеѕѣ́ще съпъ́тꙋра, шѝ се а̂стꙋ́пъ семѫ́нца. А̂чѣ́ста по́ате а̂вѣ̀ ко́лцй де фе́р, саꙋ де ле́мн, чѝ Є̃ май бꙋ́нъ чѣ̀ кꙋ ко́лцй де фе́р.

3.

3. Са́па, ка́ре є̄ май ма́ре, ши̇ май ми́къ, кȣ чѣ май ма́ре се дрȣсȣлȣе́ск кърърилє, ши̇ се са́пъ (кълълȣе́ск) легȣмилє чѣлє май ра́ре; кȣ чѣ май ми́къ се скормонѣще пъмѫ́нтȣл принтръ лігȣмилє чѣлє май де́се.
4. Ко́фа чѣ де оу̂да́т, ка́ре тре́бȣе се а́ибъ ꙟ вѫрвȣл Цевей чеїй де пле́ȣ оун чȣр май ла́т, ка съсе по́атъ оуда̀, ка ши̇ кѫ́нд а́р Плоа̀.
5. Ро́аба (тирибо́анца) ѥсте де липсъ, ка съсе ка́ре кȣ дѫ́нса пъмѫ́нт, сау гȣно́ю пре Стра́тȣри.

В. Деспре Съпа́тȣл Гръди́нилѡр.

Гръди́нилє се са́пъ Примъва́ра, сау То́амна; чи̇ май бȣн ѥсте Съпа́тȣл чѣа де То́амна; пе́нтрȣкъ съпътȣра прин пло́иле, ши̇ зъпе́зиле чѣ́ле де Ѥрнъ фо́арте се ꙟтокмѣще: Гръдина́рїй ꙟкъ нȣ ау а̂тѫ́та лȣкрȣ, кѫт ау Примъва́ра. Съпътȣра чѣ де То́амнъ Примъва́ра нȣмай се гребле́зъ, ши̇ се фа́че Стра́тȣри, ка́ре нȣ тре́бȣе се фіе май ла́те де чи́нчи Шȣхȣри.

Г. Деспре Гꙋно́йтꙋл Гръди́нилѡр.

Гръди́ниле, кѫ́нд се са́пъ, се шѝ гꙋное́ск. Де ва фѝ пꙋ́тред гꙋно́юл, се прѣ́съръ пре дѣсꙋ́пра, ꙗ̋р а̂лминтрелѣ се а̂стꙋ́пъ сꙋ́пт съпътꙋ́ръ, ка се пꙋтрезѣ́скъ престе ꙗ̋рнъ. Гꙋно́юл де Ка́й, фі́инд май кълдꙋро́с, ꙗ̋сте кꙋ мꙋ́лт май бꙋ́н пе́нтрꙋ гръди́ний, кърѡра та́ре ле пла́че кълдꙋра.

Д. Деспре Семъна́тꙋл Гръди́нилѡр.

Май наи́нте де а̋ций семана̀ Гръди́на, тре́бꙋе се а̋йбй семѫ́нце бꙋ́не, стрѫ́нсе дин а̋нїй трекꙋ́ций, ка́ре а̂ша̀ ле ве́й а̂вѣ̀, дѣ́къ а̋й лꙋа́т сѣ́ма, кѫ́нд лѣ́й стрѫ́нс, се фіе семѫ́нцеле: Коа́пте, грѣ́ле, ꙟ̂тре́џй, пли́не, нꙋ̀ депре кочѣ́ний, чѝ депре ра́мꙋрй стрѫ́нсе, ни́чй а̋ꙋ деџера́т, саꙋ са́ꙋ ꙟ̂чи́нс, саꙋ мꙋчези́т, дꙋпъчѐ лѣ́й кꙋлѐс. Ꙗ̂вѫ́нд семѫ́нце га́та, ла сімъна́тꙋл лѡ́р ꙗ̋ сѣ́ма:

1. Ка семѫ́нцеле чѣ́ле дин фи́рѣ са̀ та́рй май наи́нте челе мо́й, ка кꙋ а̂тѫ́та май ра́педе се реса́ръ.
2. Се щі́й, ка́ре семѫ́нце кѫ́нд тре́бꙋе селе сѣ́мений.

3. Семѫ́нцеле чѣ́ле глȣтино́асе (липичо́асе де сѽла́лтъ), ка се ка́дъ а̂сѣ́менѣ, кѫ́нд ле бе́й семъна̀, тре́бȣе а̂местека́те кȣ церѫнъ.

4. Семѫ́нцеле, ка́ре сѫ́нт а̂сѣ́менѣ кȣ а̏лт фѣ́лю де Семѫ́нце нȣ̀ тре́бȣе семъна́те а̂про́апе де сѽла́лтъ; а̂лми́нтреле вей пȣтѣ̀ сминтѝ, ка П. П. ꙟ̂ ло́к де Кȣре́к се съде́щй Корела́бе, саȣ дин проти́въ.

5. Дȣпъчѐ са́ȣ а̂стȣпа́т Семѫ́нцеле прин гребла́т, стра́тȣриле тре́бȣе бътȣчи́те кȣ лопа́та, ка съсе липѣ́скъ пъмѫ́нтȣл де Семѫнце; пе́нтрȣкъ а̂ша̀ кȣ мȣ̏лт ма́й кȣрѫ́нд вѡ́р ресърѝ.

В. Деспре оу̂да́тȣл Гръди́нилѡр.

Гръди́на фъръ де а̏пъ є҃ ка шѝ трȣ̏пȣл фъръ де сȣ̏флет, шѝ мȣ̏нка пȣсъ ꙟ̂ Гръди́ний фъръ де оу̂да́т, кѫ́нд є҃ врѣ́мѣ сечето́асъ, ꙗ̏сте ꙟ̂ѕъда́р. Дрептачѣ́а де ли́псъ ꙗ̏сте, ка ꙟ̂ Гръди́ниле ꙟ̂ ка́ре нȣ̀ сѫ́нт ла́кȣрй, ни́чй кȣръ Рѫ́ȣрй, саȣ Пѫра́ѡ пре́лѫнгъ дѫ́нселе, съсе са́пе а̂тѫ́тѣ фѫнтѫ́нй, кѫ́те вѡ́р фѝ де ли́псъ, ка съсе по́атъ оу̂да̀ Гръди́на. Ꙗ̏ръ ла оу̂да́т ꙟ̂сѣ́мнъ а̂чѣ́стѣ:

1. Кꙋ а̂па, кѫ́т ѿ ско́цй дин фѫнтѫ́нъ, ꙟда́тъ нꙋ тре́бꙋе оу҆да́т, чѝ дꙋпъчѐ стъ̀ оу҆н дъ́рак ꙟ ка́дъ, шѝ се май ꙟкълзѣ́ще.
2. Легꙋмиле нꙋ тре́бꙋе оу҆да́те пре Со́аре ни́чй ѡ҆да́тъ, чѝ нꙋмай Сѣ́ра, саꙋ Диминѣ́ца.
3. Май бине ѥсте, а̂ оу҆да̀ Стра́тꙋриле май а̂дѣ́се ѡ҆́рй, декѫ́т ѡ҆да́тъ прѣ̀ та́ре; пе́нтрꙋкъ оу҆дѫ́ндꙋсе прѣ̀ та́ре се бътꙋчѣ́ще пъмѫ́нтꙋл прелѫ́нгъ ръдъчи́на Легꙋмилѡр.
4. Нꙋмай пѫнъ сѫ́нт ти́нере тре́бꙋе оу҆да́тъ, ꙗ҆ръ дꙋпъчѐ а҆ꙋ лепъда́т флоа́рѣ стри́къ Легꙋмилѡр а҆ле оу҆да̀.

Ж. Деспре Съдитꙋл Легꙋмилѡр.

Легꙋмиле пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ се съде́ск, ка се нꙋ фіе прѣ̀ дѣ́се. Ꙗ҆ръ ла съди́т тре́бꙋе лꙋа́т сѣ́ма, ка

1. Се нꙋсе съдѣ́скъ, пѫнъ нꙋ вѡ́р а̂вѣ̀ па́трꙋ, саꙋ чи́нчй фо́й.
2. Сѫсе съдѣ́скъ, пре сѣ́четъ нꙋмай сѣ́ра; пре пло́ае, мъкаркѫ́нд ꙁі́ѡа.
3. Се нꙋ лисе ва́тъме ръдъчи́ниле, май а̂ле́с чѣ́ле депре де́латꙋрй, кѫ́нд се смꙋлг.

4. Се нꙋ́се съдѣ́скъ ꙟ май сла́б ло́к, декꙋ́м а̏ꙋ фо́ст крескꙋ́т. Бине а̏р фѝ, кѫ́нд са́р пꙋтѣ̀ съдѝ кꙋ то́т пъмѫ́нтꙋл депрелѫ́нгъ ръдъчи́нъ.

5. Прѣ̀ де́с се нꙋ́се съдѣ́скъ, шѝ кѫ́т се съде́ск ꙟда́тъ съсе оу̏де, ка сфърѫмѫ́ндꙋсе пъмѫ́нтꙋл прин а̏пъ кꙋ а̂тѫ́та май би́не съсе липѣ́скъ де ръдъчи́ний.

Ѕ. Деспре Съпа́тꙋл, шѝ Пливи́тꙋл Легꙋ́милѡр.

Съпа́тꙋл, шѝ Пливи́тꙋл бꙋрꙋ́енилѡр динтръ Легꙋ́мий є̂ то́кма де ли́псъ, деспре ка́реле, фїи́ндкъ ꙗ̏сте шїꙋ́т тꙋтꙋрѡ́р, а̏лта нꙋ̆ ѕи́к, фъ́ръ нꙋ́май, къ трі́ебꙋе лꙋа́т фо́арте би́не сѣ́ма, ка, съпѫ́ндꙋсе, шѝ пливи́ндꙋсе бꙋрꙋ́ениле, ръдъчи́ниле Легꙋ́милѡр се нꙋ́се ва́тъме.

З. Деспре Фѣ́люл Легꙋ́милѡр.

Легꙋ́миле, ка́ре се фа́к ꙟ Гръди́ний, сѫ́нт фо́арте де мꙋ́лте фѣ́люрий. Є̏ꙋ деспре то́ате а̂ скрі́е нꙋ̆ по́ч, пе́нтрꙋка сє нꙋ́мисе прѣ̀ ꙟмърѣ́скъ Ка́ртѣ спре май ма́ре келтꙋ́ѣлъ а̂ Школа́стичилѡр; чѝ нꙋ́май деспре а̂чѣлѣ вою а̂ скріе, ка́ре сѫ́нт май де липсѫ пе́нтрꙋ Плꙋга́рїй Рѡмѫне́щий, шѝ деспре а̂чѣлѣ ꙟкъ нꙋмай прескꙋрт. Ꙟшада́ръ легꙋмиле се ꙟ̂ па́рт:

1. Ꙟ̂ чѣле Кочено́асе, шѝ Фоїѡ́асе. Де а̂чѣ́стѣ се цѫ́н: то́т фѣлюл де Кꙋре́к, Ки́лꙋл, Картифїѡ́лꙋл, Корела́беле, Щи́рꙋл, Шпина́тꙋл, то́т фѣлюл де Сълатъ, Макри́шꙋл, Мъра́рюл, Ꙟ̋нишꙋл (Мъра́рюл чѣл та́ре), Чи́мбрꙋл, Шпа́рга, Карчо́фоїй, ш. ч. Ꙟшиждерѣ Ербꙋриле чѣле миросито́аре: Съфра́нꙋл, Мъцера́нꙋл, Бꙋсꙋїѡ́кꙋл, Ми́нта, Жа́ѧ, Рꙋ́та, Тъмѫ́йца, ш. ч.

2. Ꙟ̂ чѣле Ръдъчино́асе, прекꙋм сѫ́нт: Сфе́клиле, Мо́рковїй, На́пїй, Петринжѣ̈й, Пъстърна́чїй, Цѣллѣ́рꙋл, Ръди́теле, Хирѣ́нꙋл, Крꙋмпеле (Пѣреле чѣле де пъмѫ́нт), Пичъ́ꙋчиле, ш. ч.

3. Ꙟ̂ чѣле Чепо́асе, прекꙋм сѫ́нт: Ꙟ̋юл (оўстꙋро́юл), Чѣпа, Ха́џмиле, По́рꙋл, Хъџми́целе, ш. ч.

4. Ꙟ̂ чѣле Пъстъїѡ́асе (Гижо́асе), прекꙋм сѫ́нт: Фасо́лѣ (Пъсꙋла), Ма́ѕерѣ, Ли́нтѣ, Бо́бꙋл, Цѫ́рцерица, Чѣ́чїй, ш. ч.

з. ꙟ̂ чѣле ꙟ̂пȣлпа́те, шѝ Кърно́асе, прекȣ̆м сѫ́нт: Пѣ́пеній, Лȣбеницеле, Краєставе́цій, Кȣкȣ̆рбетеле, ш. ч.

§. 3.

Деспре Гръдиниле чѣле кȣ По́мй, сау Поме́тȣрй.

Ло́кȣл, ꙟ̂ ка́реле се съде́ск А̋рбȣрй родито́аре, се кіамъ Поме́т; ꙗ̋ръ Поме́тȣриле а̂тѫ́та де чинсти́те а̋ȣ фо́ст дела ꙟ̂чепȣ̆т, кѫ́т дела лȣкра́рѣ лѡр ꙟ̋къ ни́чй ꙟ̂пъра́ційй, ни́чй Кра́ійй, ни́чй Ѡ̋амені́й чѣ́й май ма́рй, сау май ꙟ̂въца́цй ша́ȣ ѽпри́т мѫниле вреѡда́тъ. Ни́чй фъръ де при́чинъ (ка́ȣзъ) а̋ȣ фъкȣ̆т, шѝ фак а̂чѣ́ста; пе́нтрȣкъ, а̂фа́ръ де фоло́сȣл че́л ма́ре а̋л По́амелѡр че́лѡр де мȣ̆лте фѣ́люрй, десфъта́рѣ, ка́рѣ се а̋ре дин Поме́тȣрй, ꙟ̋къ є̋ фо́арте ма́ре. Кȣ Є̂кономі́а де кѫ́мп ꙟ̋къ а̂тѫ́та сѫ́нт де ꙟ̂клеща́те Поме́тȣриле, кѫ́т оўна де а̋лта нȣ̀ се по́ате деспърцѝ: Дрептачѣ́а врѣдник лȣкрȣ̆ ꙗ̋сте, а̂ лȣа̀ бине сѣ́ма ла то́ате, кѫ́те се цѫ́н делȣкра́тȣл Поме́тȣрилѡр, де ка́реле се цѫн: Семъна́тȣл, Крескȣ̆тȣл, Ѡ̋лтȣитȣл, Съди́тȣл, Чȣнгъри́тȣл, Лекȣи́тȣл, шѝ А̂гониси́ тȣл, фїещекърȣй фѣлю де Ӑрбȣрй родитоаре.

А. Деспре Семъна́тȣл Ӑрбȣрилѡр.

Ꙟ Поме́т се а̂лѣџе оу́н дъра́к де ло́к а̂шеза́т ꙟ фа́ца Соа́релȣй, ꙟ ка́реле се фа́к Шънцȣцȣ́рй ка де ѡ шкїѡ́апъ де ла́рџй, шѝ де а̂фȣ́нде, ӥа́ръ де депа́рте дела ѡ̂ла́лтъ ка де тре́й Шȣхȣ́рй, ка съсе поа́тъ съпа̀, шѝ пливѝ принтръ ӥа́ле; а̂по́й То́амна, саȣ Примъвара Сѫ́мбȣрїй че́й де По́аме се сѣ́мънъ прин Шънцȣцȣ́риле, саȣ бра́зделе а̂че́лѣ оу́нȣл де а̂́лтȣл де оу́н Шȣх де де́парте. Сѫ́мбȣрїй по́т фѝ де По́аме саȣ Селба́тече, саȣ Домѣ́стиче (ка́сниче); чѝ май бȣ́нй сѫ́нт Сѫ́мбȣрїй че́й де По́аме бȣ́не; пе́нтрȣкъ ꙟ Млъдицеле, ка́ре кре́ск динтрѫ́ншїй, кȣ мȣ́лт май кȣ фоло́с се ѡ̂лтȣѣ́ще. Сѫ́мбȣрїй, ка́рїй се сѣ́мънъ Примъва́ра, престе Ӥа́рнъ се цѫн ꙟ нъсѫ́п ла ло́к дѣша̀, ка се нȣ ꙟгѣ́це, чѝ се ꙟколцѣ́скъ, къ а̂ша̀ а̂по́й май ра́педе реса́р. Дȣпъчѐ аȣ ресъри́т Ӑрбȣриле, пѫнъчѐ сѫ́нт май ти́нере, тре́бȣе май а̂дѣ́се ѡ́рй оуда́те; пе́нтрȣкъ а̂ша̀ кре́ск би́не.

Б. Деспре Крескȣтȣл А̏рбȣрилѡр.

Дȣпъчѣ̀ а̏ȣ плини́т Млъди́целе оу̏н а̏н, дин ло́кȣл, ꙟ̂ кареле а̏ȣ ресъри́т, се по́т мȣта̀ ꙟ̂ а̏лт ло́к, ка́реле дрептачѣ́а се гътѣ́ще ꙟ̂ Поме́т, ка ꙟ̂трѫ́нсȣл съсе крѣ́скъ А̏ркȣриле, пънъчѣ̀ сѫ́нт де Ѡ̂лтȣи́т, шѝ се нȣмѣ́ще Шко́алъ де Ѡ̂лто́й, прекȣм се нȣмѣ́ще шѝ ло́кȣл, ꙟ̂ ка́реле се сѣ́мънъ, Шко́алъ де семъна́т. Кѫ́нд се мȣтъ По́мїй дин Шко́ала чѣ̀ де семънат ꙟ̂ чѣ̀ де Ѡ̂лто́й, ли́се та́е Ръдъчи́на чѣ̀ дин ми́жлок, ка чѣ́ле депре дела́тȣрй кȣ ꙟ̂тѫ́та май вине съсе по́атъ лъци̇, шѝ ꙟ̂търѝ; чи̇ Млъдица нȣ̀ трѣ́бȣе вътъма́тъ; пе́нтрȣкъ вътъмѫ́ндȣсе́ фо́арте тѫнжѣ́ск По́мїй; ни́чй трѣ́бȣе де́с съди́цй, ка се по́атъ крѣ́ще шѝ ꙟ̂ ръдъчи́нъ, шѝ ꙟ̂ трȣпи́нъ.

В. Деспре Ѡ̂лтȣ́ит.

Фїи́ндкъ то́цй По́мїй, ка́рїй реса́р дин сѫ́мбȣрй, кѫ́т де кѫ́т селбътичѣ́ск, ка съсе цѫ́нъ ꙟ̂ бȣнѣ́целе чѣ́ле май диннаи́нте, трѣ́бȣе Ѡ̂лтȣицй; ꙗ̏ръ Ѡ̂лтȣи́тȣл є҃ май де мȣлте фѣ́люрй, шѝ се фаче прекȣм оу̑рмѣ́зъ:

1. Прин ꙟплѫнта́тꙋл Ра́мꙋрилѡр ꙟ Трꙋ́пинъ, ка́реле се фаче ꙟ доа́ѡ ки́пꙋри: ꙟплѫнтѫнд Ра́мꙋриле ꙟтръ коа́жа, шѝ ле́мнꙋл Трꙋпи́ней, саꙋ ꙟ крепътꙋ́риле Трꙋпи́ней. Ꙟ чѣ динтѫ́ю ꙟплѫнта́ре ла ачѣстѣ се ꙗ сѣ́ма:

а) Ра́мꙋриле чѣ́ле де ѿлтꙋи́т тре́бꙋе кꙋлѣ́се дин По́м родито́рю, шѝ де бꙋн фѣ́лю, ꙟ лꙋ́на лꙋй Фъꙋра́рю, май наи́нте де а порнѝ Мꙋ́гꙋрꙋл спре ꙟфлори́т, шѝ тре́бꙋе кꙋлѣ́се, ка́ре сѫнт небътъма́те, шѝ нꙋ́май ꙟ а́нꙋл тре́кꙋт май тѫрꙁі́ꙋ кре́скꙋте, а́декъ нꙋ́май кꙋ оу́н нод; апо́й тре́бꙋе цѫ́нꙋте пѫ́нъ ла вре́мѣ ѿлтꙋи́тꙋлꙋй ꙟ ло́к акопери́т, оу́нде се нꙋ ꙟгѣ́це, шѝ кꙋ ка́пꙋл чѐл рꙋ́пт бъга́те ꙟ пъмѫ́нт, саꙋ ꙟвъли́те кꙋ лꙋ́т, ка се нꙋ̀ се вещежѣ́скъ.

б) Ра́мꙋриле тре́бꙋе се фі́е де ѡ фи́ре кꙋ трꙋпи́ниле, ꙟ ка́ре се ѿлтꙋе́ск, врѣ́ꙋ а ꙁи́че, тре́бꙋе съсе ло́бѣскъ ꙟ Сѫ́мбꙋри, къ нꙋ́май аша̀ се при́нд. П. П. Пъ́р ꙟ Мъ́р, саꙋ Мъ́р ꙟ Пъ́р, шѝ амѫндо́аѡ фѣ́люриле ꙟ Гꙋтѫ́к бине се при́нд, ꙗ́ръ нꙋ̀ ꙟтра́лт фѣ́лю де А́рбꙋри, лꙋѫ́нд афа́ръ Съ́лчиле,

чиле, шѝ Пъдȣчеїй; а̂ши́ждерѣ се при́нд Прȣнїй ꙟ Пѣрсечи, Чирѣ́шй ꙟ Ви́шини, шѝ ꙟ Порȣмбе́и, шѝ дин проти́въ. Чѝ кȣ мȣлт май де фоло́с ѥсте, ка фїещечѣ фѣлю де Ра́мȣри съсе ѡ̂лтȣѣ́скъ ꙟ трȣпи́ний де а̂чѣ́лаш фѣлю.

в) Дин лȣна лȣй Ма́ртїе ꙟчепѫ́нд пѫ́нъ ꙟ сфѫрши́тȣл лȣй А̂при́лїе се по́т ѡ̂лтȣѝ май ꙟтѫ́ю Чирѣ́шїй, шѝ Ви́шинїй, а̂по́й Пѣ́рсечїй, шѝ Прȣнїй, май прерȣмъ Пе́рїй, шѝ Ме́рїй. Кѫ́нд се ѡ̂лтȣѣ́ще, трȣпи́ниле, преȣнде ле ѥсте май чи́товъ ко́ажа, дела ръдъчи́нъ май ꙟсȣс кȣ оун шȣх, саȣ кȣм вей вой, се та́е кȣ Фирѣ́зȣл, а̂по́й се нетезѣ́ск фо́арте би́не кȣ Кȣци́тȣл, дȣпъ а̂чѣ́а, фъкѫ́ндȣсе оун Икȣз де Со́к оуска́т, саȣ де Бȣкс, кȣ Икȣл а̂че́ста се деслипѣ́ще ко́ажа Трȣпи́ней декътръ ле́мнȣл ѥїй ꙟтрȣ а̂тѫ́тѣ ло́кȣри, кѫ́те Ра́мȣри ꙟцй ѥсте во́а ка се ꙟплѫ́нцй ꙟ Трȣпинъ (ꙟсе а̂шà, ка се нȣ крѣ́пе ко́ажа) шѝ Ра́мȣриле чѣ́ле де ꙟплѫнта́т се чоплѣ́ск то́кма прелѫ́нгъ но́д дин џо́с, дȣпъкȣм ꙗ́сте чоплит Йкꙋл, ка съсе лове́скъ ле́мнꙋл Ра́мꙋлꙋй ꙟ ле́мнꙋл Трꙋпиней, ши ко́ажа ꙟ ко́ажъ, ши ꙟ ло́кꙋл Йкꙋлꙋй се ꙟплѫ́нтъ Ра́мꙋл а҆ша̀ гъти́т: ка́ре фъкѫ́ндꙋѡ, ко́ажа трꙋпи́ней се стрѫ́нџе та́ре кътръ ле́мн, ши̏ се ле́гъ кꙋ сфо́аръ, саꙋ кꙋ ско́арцъ де Те́ю, а҆по́й се оу҆нџе трꙋпи́на, преꙋнде са́ꙋ ръ́тезат, кꙋ фла́щром фъкꙋ́т дин Че́ръ, Реши́нъ, Се́ꙋ, ши̏ Терпе́нтин; саꙋ нꙋма́й кꙋ лꙋт де чел клео́с; дꙋпъ то́ате а҆че́сте се пꙋне пъмѫ́нт жи́лав прелѫ́нгъ ра́на Трꙋпи́ней, ши̏ се ле́гъ кꙋ кѫ́рпъ, саꙋ кꙋ чѣва Го́з, ка се нꙋ̏ ка́дъ.

г) Де ве́й вой се́ций кре́скъ По́мїй ꙟна́лций, кѫ́нд ꙟй ве́й ѡ҆лтꙋ̏й, ꙟй ръте́зъ кѫ́т де сꙋс дела̀ пъмѫ́нт; ꙗ҆ръ во́инд се кре́скъ май мъ́рꙋнций, ꙟй ръте́зъ то́кма прелѫ́нгъ пъмѫ́нт.

2. ꙟплѫнта́тꙋл Ра́мꙋрилѡр ꙟ крепъ́тꙋриле Трꙋпи́пей то́кма а҆ша̀ се фа́че, ка ши̏ чел динтръ ко́ажъ, ши̏ ле́мн, нꙋма́й ꙗ̏ се́ма, къ оу҆нїй кре́пъ Трꙋпи́на пре́сте то́т де а҆тѫ́те ѡ҆ри, кѫ́те пъре́кй де Ра́мꙋри врѣꙋ се ꙟплѫ́нте ꙟтрѫ́нса;

алцїй

алціи́й нȣмай предела́тȣрй ѡ̂ крѣпъ, а̂по́й Ра́мȣриле ле чопле́ск, ка шѝ кȣм ꙗсте фъкȣт Кȣци́тȣл че́л де крепа́т, ка ꙟ̂плѫнтѫ́ндȣсе ꙟ̂ Трȣпи́нъ съсе ловѣ́скъ ле́мн ꙟ̂ ле́мн, шѝ ко́ажъ ꙟ̂ ко́ажъ. Міє ми́се вѣ́де, къ май би́не лȣкръ а̂че́щий депреȣрмъ; пе́нтрȣкъ Трȣпи́на, невътъмѫ́ндȣсе а̂шà та́ре, май ле́ꙁне се ви́ндыкъ, шѝ се при́нде ла ѡ̂ла́лтъ.

3. Прин Ꙟнокȣла́ціє, ꙟ̂трȣ ка́рѣ ꙗ̂ сѣ́ма ла то́ате, кѫ́те оу̂рмѣꙁъ:

а) Дин Ра́мȣл ꙟ̂трȣ а̂че́ста а̂̆н крескȣт, дин ка́реле врѣ́й се ѡ̂лтȣе́щй, пре Мȣгȣрȣл, де ка́реле нъдъждȣе́щй, къ ва ѡ̂дръслѝ, а̂шà ꙟ̆л та́е кȣ оу̂н Кȣци́т а̂скȣци́т, ка се ремѫ́нъ шѝ пȣцинте́л ле́мн сȣпт ко́ажъ то́кма дре́пт дѫ́нсȣл.

б) Ко́ажа По́мȣлȣй, ꙟ̂ ка́реле врѣ́й се ꙟ̂нокȣле́щй, ѡ̂ та́е кȣрмеꙁи́ш, шѝ дин тъетȣръ ѡ̂ спи́нтекъ нȣ̀ мȣлт, ꙟ̂ сȣс, ка се фіе тъетȣра то́атъ ка оўн ⊥ ꙟ̂то́рс, ко́ажа а̂шà ꙟ̂ тре́й оу̂нгюрй тъѣ́тъ ѡ̂ десфъ̀ пȣцинте́л, шѝ Мȣгȣрȣл че́л гъти́т ꙟ̆л вѫ́ръ сȣпт дѫ́нса, чѝ а̂шà, ка нȣмай ко́ажа де прелѫ́нгъ Мꙋ́гꙋр се ви́нъ сꙋ́пт ко́ажа Трꙋпи́ней, ꙗ̆ръ Мꙋ́гꙋрꙋл се ремѫ́нъ афа́ръ, апо́й оўнџе ра́на кꙋ фла́щром, сав кꙋ лꙋ́т клео́с, ши̇̀ ѡ̂ лѣ́гъ кꙋ ско́арцъ де Те́ю, сав кꙋ Спетѣ́ѕъ (па́пꙋръ) аша̀, ка Мꙋ́гꙋрꙋл се нꙋ̀ ка́дъ сꙋ́пт легътꙋ́ръ.

в) Дꙋпъчѐ са́в при́нс Мꙋ́гꙋрꙋл, Кло́амба, ꙟ ка́рѣ са́в ꙟнокꙋли́т, ѡ̂ та́е де чѣ́а па́рте де дре́пт Мꙋ́гꙋр кости́ш ꙟ сꙋ́с, ши̇̀ ѡ̂ оўнџе кꙋ фла́щром, сав кꙋ лꙋ́т клео́с, ка съсе ӑпере де Со́аре, ши̇̀ де Пло́ае, пѫнъкѫ́нд ꙟ̆й ва крѣ́ще ко́ажъ.

г) Ꙗ̆ръ млъди́целе, ка́ре ѡ̂дръсле́ск дин по́мй, тре́бꙋе кꙋ дѣди́нсꙋл рꙋ́пте, ка се̇ нꙋ̀ ꙗ̆ хра́на ѡ̂дра́слелѡр челѡр че сѫ́нт дин Мꙋ́гꙋрїй че́й ꙟнокꙋли́цй.

д) Ꙟнокꙋла́ціа се фа́че ꙟ Ю̆ніе, ши̇̀ ꙟ Ю̆ліе, пѫнъкѫ́нд сѫ́нт По́мїй мѫѕго́ший ла ко́ажъ, ши̇̀ оўнїй Мꙋ́гꙋрй нꙋ̀ ѡ̂дръсле́ск пѫ́нъ Примъва́ра.

4. Ꙟтилинчи́рѣ ꙗ̆ръш ꙟ Ю̆ніе, ши̇̀ ꙟ Ю̆ліе се фа́че, прекꙋ́м оу̂рмѣ́ѕъ:

а) Се ꙗ̆ оўн Ра́м кре́скꙋт ꙟтрꙋ ачѣ́лаш ӑн, ка ши̇̀ ла Ꙟнокꙋла́ціе.

б)

б) Ка́м дела мижлокꙋл Ра́мꙋлꙋй (пе́нтрꙋкъ ла мижлок сѫ́нт Мꙋгꙋрі́й май бꙋни) се тра́џе ѡ̂ Тилинкꙋцъ кꙋ оу́н Мꙋгꙋр, саꙋ шѝ кꙋ май мꙋлцй, нꙋмай съсе по́атъ.

в) ꙟ По́мꙋл а̂че́ла, пре ка́реле врѣ́й се́л Ѡ̂лтꙋ́ещй, се ла́се нꙋмай а̂тѫ́тѣ ра́мꙋрй, кѫ́те врѣ́й се ꙟтилинче́щй, ꙗръ челѣла́лте се та́е: челе лъса́те ꙟкъ се кꙋръце де то́ате ѡ̂дра́слеле, шѝ де то́цй Мꙋгꙋрі́й чей де сꙋпт Фрꙋнѕе.

г) Се че́ркъ оун Ра́м де а̂чѣ́аш гроси́ме кꙋ Тили́нка, йсе та́е вѫ́рвꙋл, ко́ажа декътръ вѫ́рв йсе десфа́че ꙟ до́аѡ, тре́й, саꙋ шѝ май мꙋлте пъ́рцй, а̂по́й тръгѫ́ндꙋсе тилинкꙋца, пре ра́мꙋл че́л бели́т а̂тѫ́та се а̂па́съ ꙟче́т, ка се нꙋ̀ кре́пе, пѫнъкѫ́нд се ꙟпле кꙋ ле́мнꙋл Ра́мꙋлꙋй че́лꙋй бели́т, то́кма прекꙋм а̂ꙋ фо́ст де пли́нъ кꙋ ле́мнꙋл съ́ꙋ, шѝ се ба́гъ пꙋцинте́л дедесꙋпт кꙋ ка́пътꙋа че́л дин џо́с сꙋпт ко́ажа ра́мꙋлꙋй че́лꙋй бели́т.

д) Ле́мнꙋл, кѫ́т ꙟтрѣ́че дин Тили́нкъ, се рътѣ́ѕъ то́кма прелѫ́нгъ дѫнса, шѝ ка́пѫтꙋл се прѣсѫрѫ кꙋ пꙋлбере, ка оумо́рїй дин ле́мн, шѝ дин Тилинкꙋцѫ се нꙋ поа́тѫ є̂шѝ: ко́ажа чѣ̀ белитѫ, де ва фѝ лꙋнгѫ, ка се нꙋ̀ а̂тѫрне прѣ̀ та́ре, ꙟкѫ требꙋе сꙋврита́тѫ, ꙟсе кꙋ лꙋа́ре де сѣ́мѫ, ка се нꙋ̀ се крѣ́пе ко́ажа, сꙋпт ка́рѣ са́ꙋ вѫрѫт Тилинкꙋца кꙋ ка́пꙋл че́л дин џо́с.

5. Прин Мѫрита́т се ѡ̂лтꙋѣ́ще, кѫ́нд се ѡ̂лтꙋѣ́к ла ѡ̂ла́лтѫ до́й По́мй, ка́рїй сѫ́нт де ѡ̂ гроси́ме; шѝ а̂чѣ́ста а̂ша̀ се фа́че:

а) По́мꙋл че́л селба́тек, пре ка́реле врѣ́й се́л ѡ̂лтꙋѣ́щй, се рѫтѣ́зѫ преꙋнде вѣ́й сокотѝ, а̂по́й се та́е кости́ш ла дѣ́л ка де доа́ѡ дѣ́цете. А̂шиждерѣ се фа́че шѝ кꙋ По́мꙋл, пре ка́реле врѣ́й се́л мѫри́цй, нꙋмай кѫ́т а̂чѣста ꙟ ка́пѫт се та́е кости́ш ла ва́ле.

б) Тре́бꙋе лꙋа́т бине сѣ́ма, ка ѡ̂лто́юл кꙋ трꙋпи́на а̂ша̀ сѫсе ловѣ́скѫ ла ѡ̂ла́лтѫ, ка шѝ кѫ́нд са́р фѝ тѫѣ́т кꙋ ѡ̂ тѫетꙋрѫ дела ѡ̂ла́лтѫ, а̂декѫ ле́мнꙋл, шѝ ко́ажа ѡ̂лто́юлꙋй сѫсе ловѣ́скѫ ꙟтрꙋ тоа́те кꙋ ле́мнꙋл шѝ ко́ажа Трꙋпи́ней че́їй селба́тече.

в)

в) Дꙋпъ а̂чѣ́а ѽлто́юл, шѝ Трꙋпи́на се оўнг кꙋ фла́щром пре́ла тъетꙋ̆ръ, се стрѫ́нг, шѝ се лѣ́гъ та́ре ла ѽла́лтъ кꙋ скоа́рцъ де Те́ю, саꙋ̆ кꙋ фꙋї́ѡр де кѫ́непъ, шѝ се ꙟ̂фъ́шꙋръ ла а̂мѫндо́аѡ ка́петеле тъетꙋ̆рей кꙋ кѫ́рпе: а̂по́й бътѫ́ндꙋсе оўн па́р цѣ́пън лѫ́нгъ трꙋпи́нъ се лѣ́гъ де дѫ́нсꙋ̆л, ка се нꙋ̆л рꙋ̆мпъ вѫ́нтꙋл, саꙋ̆ ӑлтъчѣ́ва, шѝ а̂шà се ла́се, пѫнъчѐ се ви́ндекъ ла ѽла́лтъ.

6. Прин Ꙟ̂плека́т се ѽлтꙋѣ́ще, кѫ́нд се плѣ́къ оўн ра́м де по́м бꙋ̆н ꙟ̂трꙋ̆н по́м селба́тек, ка́рѣ а̂шà се фа́че:

а) По́мꙋл чѣ́л селба́тек се та́е а̂тѫ́та де сꙋ̆с, кѫ́т се поа́те плекà ра́мꙋл чѣ́л де ѽлтꙋи́т, шѝ се та́е кости́ш, ка ра́мꙋл чѣ́л де а̂плека́т се по́атъ стà кꙋ вѫ́рвꙋл ꙟ̂ сꙋ̆с.

б) Се крѣ́пъ По́мꙋл чѣ́л селба́тек, ка шѝ кѫ́нд ӑй ꙟ̂плѫнтà ꙟ̂трѫ́нсꙋл, а̂по́й Ра́мꙋл чѣ́л де а̂плека́т се чоплѣ́ще ка шѝ чѣ́л де ꙟ̂плѫнта́т, чѝ нꙋ̆май де џимъта́те, ка се поа́тъ ꙟ̂мблà прин дѫ́нсꙋл оу̂мо́рїй чѣ́й дин трꙋпи́на лꙋ̆й, дин ка́рѣ ӑꙋ крескꙋ̆т. Дꙋпъ а̂чѣ́а

в)

в) Ꙟплѫ́нтъ ра́мȣл ꙟ трȣпина чѣ селба́тикъ а̂ша̀, ка се ка́дъ ко́ажъ ꙟ̂ ко́ажъ, шѝ кȣ вѫ́рвȣл ла дѣ́л, прекȣ̆м са́ȣ ѕи́с, а̂по́й оу̂нгѫ́ндȣл кȣ фла́стром ꙟ̏л лѣ́гъ, ши́л ла́се ꙟ̂трȣ̆н ӑн а̂ша̀, пѫнъчѐ ли́се ви́ндекъ ко́ажа ла ѡ̂ла́лтъ. Дȣпъчѐ са́ȣ виндика́т ко́ажа Ѡ̂лто́юлȣ̆й чѣлȣ̆й а̂плека́т ла ѡ̂ла́лтъ кȣ ко́ажа трȣпи́нѣй чѣ̈й селба́тече, та́е ѡ̂лто́юл то́кма прелѫ́нгъ ко́ажа трȣпи́нѣй чѣ̈й селба́тече, шѝ деспърцѫ́ндȣл дела Мȣ̆мъса, тъетȣ̆ра ꙗ̏ръ ѡ̂ оу̏нџе кȣ фла́щром, шѝ ве́й а̂вѣ̀ ѡ̂лто́юл га́та деплин.

По́цй причѣ́пе, къ А̂плека́тȣл нȣ̀ се по́ате фа́че, фъръ нȣ̆май а̂тȣ̆нчй, кѫ́нд ѕа́че а̂про́апе трȣпи́на чѣ̀ бȣ̆нъ де чѣ̀ селба́тикъ; пе́нтрȣ а̂чѣ́а кȣ мȣ̆лт май лѣ́ѕне са́р пȣтѣ̀ фа́че кѫ́нд ѡ̏ри ка́рѣ динтръ Трȣпи́ни а̏р фѝ съди́тъ ꙟ̂ ва́с, пре ка́реле се́л поцй пȣрта̀, кȣ̆м ве́й вои̇.

7. Нȣ нȣ̆май По́мїй, чѝ ѡ̆ри́чѐ фѣ́лю де Ӑрбȣрй се по́т спори̇ шѝ прин Ѡ̂млитȣ́ит, ӑдекъ се́ле ꙟ̂гро́пи клоамбеле ꙟ̂ пъмѫ́нт, шѝ се́ле ла́шй, пѫнъчѐ фа́к ръдъчи́нй, а̂по́й се́ле та́й дела Трȣпи́-

ниле

нилє лѡ́р; чѝ а̂чѣ́стъ лȣкра́рє винє прѣ̀ тѫрзіє, ни́чй се кȣвинє а̋лтѡр А̋рбȣрй, фъ̀ръ нȣмай а̂чѣ́лѡра, ка́рє дин фирѣ̀ са̀ а̋ȣ мȣ́лцй оу̂мо́рй. Міє, ка́рєлє а̋м черка́т кȣ фа́пта то́т фѣ́люл дє ѡ̂лтȣит, нȣ̀ міа́ȣ плъкȣ́т, ка ѡ̂лтȣи́тȣл фъкȣ́т прин ꙟплѫнта́тȣл Ра́мȣрилѡр ꙟ̂ трȣпи́нилє крєпа́тє, шѝ ка ꙟтилинчи́рѣ.

Г. Деспрє Съди́тȣл А̋рбȣрилѡр ꙟ̂ Помѣ́т.

Врѫнд се мȣ́цй По́міи дин Шко́ала чѣ̀ дє крєскȣ́т, шѝ сє́й съдѣ́щй ꙟ̂ Помѣ́т, а̂ша̀ лȣкръ:

а) Чѣ́ркъ ло́к бȣ́н, шѝ пъмѫ́нт плъкȣ́т По́милѡр, а̂по́й ꙟтрѫ́нсȣл са́пъ гро́пй ка́м а̂фȣ́ндє, дє чѣ́ркъ, ꙗ̋стє пъмѫ́нтȣл дє трѣ́бъ май а̂фȣ́нд, саȣ нȣ̀?

б) По́міи нȣ́й съдѝ, пѫ́нъ нȣ̀ вѡ́р фѝ ка ко́ада са́пѥй дє гро́шй: а̂тȣ́нчй ꙟ̋й ꙟ̂плѫ́нтъ ѡ̋бліи ꙟ̂ гро́пй, шѝ пъмѫ́нтȣл ꙟ̋л ка́лкъ фо́артє бинє прєлѫнгъ дѫ́нші́й ка се стѣ̀ цѣ́пєнй; чѝ бъйлȣ́инд кȣ По́міи, ꙗ̋ сѣ́ма, ка се нȣлисєта́є, саȣ рȣ́мпъ ръдъчи́нилє чѣ́лє дєпрєдєла́тȣрй.

в) По́мїй ꙟ̏й съдѐще ꙟ рѫ́нд, шѝ ра́рй, ка креска́нд се а̏йбъ, оу̏ндешй лъцѝ Кре́нџиле. Динтрꙋ̀нчепꙋ̏т тре́бꙋе шѝ оуда́цй май а̂де́се ѡ̏рй, пѫ́нъче се вѡ́р при́нде.

г) По́мїй май кꙋ фоло́с се съде́ск То́амна, дека́т мъ́кар пре че тѫ́мп.

Д. Деспре Чꙋнгъри́тꙋл По́милѡр.

По́мїй съди́цй ꙟ пѫмѫ́нт бꙋ̏н кꙋ вре́ме кре́ск фоарте ꙟна́лцй, шѝ лъцѫ́цй ꙟ кре́нџй, дрептаче́а оу̏нїй ꙟ̏й чꙋнгъре́ск, сокоти́нд къ чꙋнгъри́цй май мꙋ́лтъ роадъ вѡр а̂дꙋ́че; чѝ а̂че́ста нꙋ ѥ́сте а̂девера́тъ; пе́нтрꙋкъ кꙋ кѫ́т се та́е май мꙋлт По́мїй, кꙋ а̂тѫ́та се шѝ май ꙟтꙋфъша́зъ, ꙗ́ръ ꙟтꙋфъша́ре пре́ ма́ре ꙟпе́декъ роди́ре. А̂шада́ръ По́мїй нꙋ̀ тре́бꙋе чꙋнгъри́цй, фъ́ръ нꙋ̀май кѫ́нд се съде́ск, ка се нꙋ̏й поатъ та́ре скꙋ́тꙋра̀, шѝ мишка̀ вѫ́нтꙋл, пѫ́нъче се при́нд, шѝ кѫ́нд стри́къ чева кꙋ клоамбеле, сау кꙋ оу̏мбра лѡ́р.

Е. Деспре Лекꙋйтꙋл По́милѡр.

Боалеле По́милѡр сѫ́нт сау динлъꙋнтрꙋ, сау динафа́ръ:

1. Боа́леле чѣ́ле динлъꙋ̆нтрꙋ сѫ́нт, шѝ се лекꙋѣ́ск, прекꙋ̆м оу̂рмѣ́ѕъ:

а) Дѣ́къ се дꙋбѣ́ще (десфа́не) коа́жа депре брꙋ̆н По́м, шѝ ꙟчѣ́пе а̂ се оу̂ска̀ депре па́ртѣ а̂чѣ́ѧ, тре́бꙋе тъѣ́т, че ꙗ̆сте оу̂ска́т, пѫ́нъ да́й де вѣ́рде, шѝ оўнс кꙋ ба́легъ де ви́тъ.

б) Дѣ́къ ꙟгълбине́ск фрꙋ̆нѕеле брꙋ̆нꙋ̆й По́м, є҃ се́мн, къ пъмѫ́нтꙋл прелѫ́нгъ ѐл нꙋ̀ є҃ бꙋ̆н, дрептачѣ́ѧ тре́бꙋ дире́с.

в) Дѣ́къ нꙋ се ꙟгроа́шъ По́мꙋл, чѝ нꙋ̆май ꙟ сꙋ̆с кре́ще, търи́мѣ коже́й ꙗ̆сте при́чина, дрептачѣ́ѧ коа́жа трꙋпи́ней тре́бꙋе креста́тъ де сꙋ̆с пѫ́нъ џо́с.

г) Дѣ́къ се ꙟ̆пле По́мꙋл де Мꙋ̆щю, тре́бꙋе ра́с кꙋ кꙋци́тꙋл, спъла́т кꙋ ӑпъ, шѝ фрека́т кꙋ Пе́рїа.

д) Дѣ́къ нꙋ роде́ще По́мꙋл, є҃ се́мн, къ ӑре хра́нъ саꙋ прѐ мꙋ̆лтъ, саꙋ прѐ пꙋцѫ́нъ: ꙟтрꙋ а̂мѫндоа́ш ꙟтѫмплѣ́риле се лекꙋѣ́ще кꙋ дире́сꙋл пъмѫ́нтꙋлꙋ̆й ꙟ май се́к, саꙋ ꙟ май гра́с; ничй стри́къ ӑй ꙟплетѝ кре́н-

џиле,

џиае, къ́чй прин ꙟплети́т се силѣ́ще а̂ роди̇.

е) Дѣ́къ ка́д фао́риле врȣ̆нȣ̆й По́м май на́йнте де врѣ́ме, при́чина ꙗ̋сте неро́дирѣ, дрептачѣ́ѧ а̂ша̀ се ши̇ лекȣ́ѣще, ка чѣ́л неродито́рю̆.

ж) Къ́те ѿда́тъ По́мїй нȣ̀ роде́ск пе́нтрȣ бътрꙟне́це, кърѡра се а̂жȣ̆тъ, дѣ́къ се та́е, кꙟт ꙗ̋сте оу̂ска́т ꙟтрꙟ́ншїй, се са́пъ пъмꙟ́нтȣл де пре́лꙟнгъ ръдъчи́нъ, ши̇ се пȣ̆не а̋лт пъмꙟ́нт а̂местека́т кȣ сꙟ́нџе де ви́тъ гро́с ка де ѿ̂ џимъта́те де Шȣ̆х, а̂по́й пъмꙟ́нтȣл а̂чѣ́ст а̂местека́т се а̂ко́пере, кȣ пъмꙟ́нтȣл чѣ́л дела ръдъчи́нъ съпа́т.

2. Боа́леле чѣ́ле динафа́ръ а̂ле По́милѡр сꙟ́нт, ши̇ се лекȣ̂е́ск а̂ша̀:

а) Де фри́г се а̋пъръ По́мїй, ꙟ̂колдори́ндȣ̆й Ꙗ̋рна кȣ па́е, да́р май би́не кȣ тръ́стїе; пе́нтрȣкъ ла Тръ́стїе нȣ̀ нъзȣ̆е́ск а̂ша̀ та́ре Шоа́речїй, ка ла Па́е, ши̇ гръмъди́нд гȣ̆но́ю̆ предесȣ̆пт.

в) Де брȣ̆мъ се пъзе́ск прин а̂копери́тȣл кȣ рогоџи́ний (житїе), Цо́але, ши̇ лепедѣ́ѡ, ꙗ̋ръ, дѣ́къ нȣ̀ се по́ате а̑коперѝ По́мꙋл, се пꙋне сꙋпт кре́нџй оу̑п ва́с кꙋ а̑пъ, шѝ се слобо́д ꙟтрѫ́нсꙋл май мꙋлте шомоѣџе де Па́е, ка́ре сѫ́нт а̑къца́те де кре́нџй; пе́нтрꙋкъ а̑ша̀ врꙋма нꙋ стри́къ По́мꙋлꙋй.

в) Ꙟ сѣ́четъ се а̑жꙋтъ По́милѡр, дѣ́къ се ѡ̑колѣ́ск ꙟпрецꙋр кꙋ оу̑н шънцꙋц ка́м депъртишо́р де Трꙋпи́нъ, шѝ а̑чѣ́ста се ꙟпле май а̑дѣ́се ѡ̑ри кꙋ а̑пъ.

г) Де фꙋрни́чй се по́т а̑пъра̀ По́мїй, дѣ́къ ли́се ꙟфъ́шꙋръ трꙋпи́на кꙋ кѫ́рпъ мꙋѣ́тъ ꙟ ѡ̑лѣ́ю де Йн, шѝ се ꙟгро́апъ лѫ́нгъ ръдечи́на лѡ́р ѡ̑ ѡ̑алъ оу̑нсъ прединлъꙋнтрꙋ кꙋ Мїѣре, кꙋ ка́рѣ фо́арте би́не се по́т при́нде, шѝ а̑по́й а̑рде фꙋрни́чиле.

д) Де ѡ̑ми́де, шѝ де гѫнда́чй нꙋмай прин кꙋлѣ́сꙋл, шѝ ѡ̑морѫ́тꙋл лѡ́р се по́т кꙋръцѝ По́мїй; їаръ ѡ̑ми́деле май лѣ́ѕне се кꙋлѣ́г Їарна, кѫ́нд сѫ́нт ꙟ Кꙋйбꙋри, декѫ́т Примъва́ра, дꙋпъчѣ̀ ѥс; пе́нтрꙋкъ ѥши́нд ѡ̑да́тъ се прѣ̀ ꙟпръ́щїе.

Ж. Деспре Фѣлюриле, шѝ А̑гониси́тȣл По́милѡр.

По́мїй, дȣпъкȣм ле ꙗ̏сте Ко́ажа, Ка́рнѣ, Мѣѕȣл, шѝ Сѫмбȣрїи Ро́дȣлȣй, би́не се ꙟ̑пърцѣ́ск ꙟ̑ па́трȣ фѣлюрй, а̏декъ

1. ꙟ̑ Помо́шй-Кърно́шй, прекȣм сѫ́нт: Пѣрїй, Мѣрїй, Гȣтѫ́їй, Скорȣшїй, шѝ Со́рбїй.
2. ꙟ̑ Кърно́шй-Ѡ̑со́шй, прекȣм сѫ́нт: Прȣнїй, Пѣ́рсечїй, Тѣ́нгерїй, Кѫйси́нїй, Ви́шинїй, Чире́шїй, Порȣмбе́їй, Ко́рнїй, Ѡ̑леа́стрїй (Масли́нїй), Фини́кїй.
3. ꙟ̑ Нȣко́шй, саȣ Кожо́шй, прекȣм сѫ́нт: Нȣчїй, А̑ми́гдалїй, А̑лȣнїй, А̑гисти́нїй (Каста́нїй).
4. ꙟ̑ Бомба́цй, саȣ Мȣро́шй, прекȣм сѫ́нт: Фръга́рїй, Мȣрїй, А̑гри́шїй, Ѕибибїй (стрȣгȣра́шїй), Смоки́нїй, Стафи́ѕїй.

Ꙗ̏ръ А̑гониси́тȣл По́милѡр а̑ша̀ се фа́че:

1. Пѣрїй се спорѣ́ск прин ѡ̑лтȣи́т, шѝ ле пла́че ло́кȣл гра́с ка́м а̑рино́с, шѝ кѫ́т де ка́лд.
2. Мѣрїй ꙟ̏къ се ѡ̑лтȣѣ́ск, шѝ ле пла́че ло́кȣл гра́с, шѝ ка́м оу̏мед.

3. Гꙋтѫ́їй се по́т пръсѝ прин съди́тꙋл Млъди́целѡр че́лѡр кꙋ ръдъчи́ний, саꙋ нꙋ́май прин ꙟплѫнта́тꙋл кло́амбелѡр, ка шѝ се́лчиле, шѝ ле пла́че ло́кꙋл оу҆мед.

4. Прꙋ́нїй, Чире́шїй, шѝ Ви́шинїй май кꙋ фоло́с се ꙟнокꙋле́ск, шѝ ꙟтилинче́ск, декѫ́т са́р ѡ̂лтꙋ̀й а̂лми́нтрелѣ, шѝ кре́ск мъ́кар ꙟ че ло́к.

5. Пе́рсечилѡр, А̂ми́гдалилѡр, шѝ Каста́нилѡр ле фолосѣ́ще ло́кꙋл кълдꙋро́с.

6. Нꙋ́чїй се пръсе́ск дин семѫ́нцъ, а҆́декъ дин нꙋ́къ, шѝ ле пла́че то́т фѣ́люл де пъмѫ́нт, нꙋ́май мочирло́с се нꙋ̆ фі́е: зи́к оу҆нїй, къ кꙋ кѫ́т ли́се ба́т май та́ре кре́нциле, кѫ́нд се кꙋле́г Нꙋ́чиле, кꙋ а̂тѫ́та се фа́к дꙋпъ а̂чѣ́ѧ май родито́рий.

Де́спре фръга́рий се ва да̀ ꙟвъцъ́тꙋръ май пре ла́рг, оу҆́нде во́ю ворбѝ де́спре ве́рмїй, ка́рїй фа́к Мъта́са, то́кма кътръ сфѫрши́тꙋл Кърцей.

КА́П

КА́П VI.

Деспре А̂гониси́рѣ Ві́илѡр.

§. 1.

Деспре съди́тȣл Віилѡр.

А. Деспре ло́кȣл, ꙟ ка́реле тре́бȣе съди́те Ві́иле.

Нȣ се по́ате спȣ́не, кѫ́т се ѿсибе́ск ви́нȣриле пе́нтрȣ ло́кȣриле, ꙟ ка́ре сѫ́нт съди́те Ві́иле: арепта́чѣа кȣ кȣвіи́нцъ ꙗсте, ка ворби́нд деспре Ві́й, май наи́нте де то́ате се ворби́м деспре ло́кȣриле, ꙟ ка́ре тре́бȣе съди́те Ві́иле. А̂шада́ръ

1. Ві́илѡр ле прі́ѣще (фолосѣ́ще) ло́кȣл колино́с, ши̇ дело́с; да́ръ че́л мȣнто́с, ши̇ прѣ̀ ꙟна́лт нȣ̀ ле фолосѣ́ще нȣ̀май пе́нтрȣ греȣта́тѣ лȣкра́тȣлȣй, чи̇ ши̇ пе́нтрȣкъ май ле́ѕне ле аџȣ́нг вѫ́нтȣ.

тȣриле чѣле рéчй: ꙟ вѫй, шѝ ꙟ лóкȣрй ашеѕáте ꙟкъ нȣле плáче; пéнтрȣкъ ꙟтрȣ ачѣлѣ прѣ адѣсе ѡрй кáде брȣмъ, кáрѣ шѝ лȣцерїй вицелѡр ꙟкъ ашáй арде, кѫт ꙟ врѡ кѫцва áнй дебѣ ꙟшй вѝн ꙟ ѡрй; шѝ фъръ де ачѣа ꙟкъ ꙟ лóкȣриле чѣле ꙟцосáте де пȣцѫне ѡрй крѣще вин бȣн. Пáртѣ вїей, кáрѣ стъ спре амѣѕй, фáче винȣл чел май бȣн, чѣ динтръ ресърит шѝ амѣѕй крѣще вин де мижлок. ꙟ пáртѣ дѣлȣлȣй, кáрѣ ѕáче спре мѣѕъноапте, прекȣм шѝ ла поалеле Вїилѡр, аȣ ѡбичнȣит а съдѝ фѣлю де фѣлю де Помй, нȣмай се нȣ фїе апроапе де Вице, ка се нȣле цѫнъ оумбръ. Пре вѫрвȣл Вїилѡр декътръ мѣѕъноапте, кѫнд ар фи кȣ пȣтинцъ, ар фѝ бине а съдѝ Брáѕй, Пинй, шѝ Фїѡрй, кáрїй кȣ фрȣнѕеле сáле Вїей нȣ стрикъ, чѝ вѫнтȣл чел рѣче де амѣѕъноапте ꙟл ꙟпѣдекъ декътръ Вїе. ꙟ кѫт ва фи кȣ пȣтинцъ, Тъȣрй, Лáкȣрй, Бълцй, Млáщине, шѝ Мочирле ꙟкъ се нȣ фїе апроапе де Вїе; пентрȣкъ негȣра, кáрѣ се рѫдикъ динтрѫнселе, фоарте стрикъ Вїилѡр.

2. Фѣлюл пъмѫ́нтȣлȣй, ꙟ ка́реле креск ви́целе, фо́арте мȣ́лт ꙟжȣ́тъ, ка ви́нȣл съсе фа́къ бȣ́н. Дрептачѣ кȣ дѣди́нсȣл трѣ́бȣе черка́т, ѡаре ѥсте ꙟтѫ́та де ꙟместека́т пъмѫ́нтȣл, кѫ́т ѥсте де ли́псъ спре ꙟгониси́тȣл вїей? Ѕик оунїй, къ пе́нтрȣ вїй чел май бȣ́н ѥсте пъмѫ́нтȣл ка́лд, ѕбичи́т, ра́р, шѝ ꙟместека́т кȣ сфъримитȣ́рй де пе́три; чѝ ꙟчѣ́ста нȣ̀ є҃ де́стȣл, къ нȣ̀ трѣ́бȣе сокоти́тъ нȣмай фа́ца пъмѫ́нтȣлȣй, чѝ шѝ ꙟдѫ́нкȣл; пе́нтрȣкъ дин то́атъ ꙟлкътȣирѣ дѣ́лȣлȣй пȣрчѣде бȣнъта́тѣ ви́нȣлȣй. Ꙟдевера́т ѥсте, къ ꙟ пъмѫ́нтȣл мо́але креще ви́н гȣсто́с ла беȣ́т, динда́р мо́але, шѝ мо́але шѝ ремѫне; динпроти́въ ꙟ пъмѫ́нтȣл та́ре ви́нȣл ꙟкъ креще май та́ре, шѝ цїнто́рю.

Б. Деспре фирѣ, шѝ фѣлюл ви́целѡр.

1. Ви́целѡр дин фирѣ са̀ ле пла́че ло́кȣл стѫмпъра́т, дрептачѣ нȣле сȣфере ни́чй кълдȣра ѕо́ней чеїй ꙟпри́нсе, ни́чй фри́гȣл ѕо́ней чеїй рѣче; шѝ фїиндкъ Млъди́целе лѡр сѫ́нт фо́арте сла́бе, ка се по́атъ лȣпта̀ ꙟ сȣс, фа́к кѫрчей, кȣ

ка́рїй

карїи се ажȣтъ. Аша де рапеде креск Млъдицеле вицелѡр, кѫт ꙟ скȣртъ врѣме пре тоате Арбȣриле ле ꙟтрѣк. Ꙟ Пъмѫнтȣл, каре ле плаче, нетъиндȣсе вицеле, адȣк неспȣсъ роадъ; їар кȣръцѫндȣсе, родȣл ꙟл респлътѣск кȣ ꙟбȣнътъцѣрѣ винȣлȣй, бине лȣкратъ вїа, кȣстъ ꙟделȣнг, шй родȣл сѣȣ дин ан ꙟ ан ꙟл ꙟбȣнътъцѣзъ.

2. Вицеле сѫнт де фоарте мȣлте фѣлюрй, чй єȣ ачй пентрȣ кȣвїоасе причинй нȣле поч тоате нȣмера, нȣмай атѫта адȣк аминте, къ оунеле вице родѣск май пȣцѫн вин, даръ май марманзїȣ, адекъ прѣ бȣн; алтеле май мȣлт, чй їаръш кȣ мȣлт май слаб. Газделе чѣле ꙟцелѣпте нȣ каȣтъ атѫта ла мȣлцимѣ, кѫт ла бȣнътатѣ винȣлȣй; пентрȣ ачѣа вицеле, кѫнд врѣȣ селе съдѣскъ, ле алег де фѣлюл чел май бȣн, депре май мȣлте локȣрй.

В. Деспре съдитȣл вицелѡр.

1. Тѫмпȣл чел май бȣн де а съдй вицеле, фаче вей вїе де ꙟтрег ноаѡ, саȣ нȣмай чѣ вѣке ѡвей кѫрпй, їасте

Тоа́мна, ꙟтрȣ ка́рѣ по́цй то́т съдѝ, пѫнъчѐ ꙟгїа́цъ пъмѫ́нтȣл.

2. Ви́целе тре́бȣе съди́те ꙟ пъмѫ́нт ресфира́т, ка се́ле поа́тъ кре́ще рѫдъчі́ниле че́ле дедесȣ̋пт ꙟ тоа́те пърциле фъръ де вре́ѡ ꙟпедика́ре. Дрептаче́ѧ гро́пиле, ꙟ ка́ре вре́й се съде́щй, тре́бȣе съпа́те май пȣцѫ́н де доа́ѡ Шȣ̋хȣрй де а̂фȣ̋нд, шѝ де доа́ѡ шѝ ѡ̂ џимъта́те де ла́ргъ; да́ръ Ви́ца нȣ̋се ꙟплѫ́нтъ май а̂дѫ́нк де оӳн Шȣ̋х, шѝ ѡ̂ џимъта́те. Де́къ са́ȣ гръмъди́т прелѫ́нгъ Ви́цъ пъмѫ́нт ка де ѡ̂ џимъта́те де Шȣ̋х, тре́бȣе пресера́т гȣно́ю де че́л пȣ̋тред, шѝ а̂че́ста а̂копери́т кȣ пъмѫ́нт де че́л дин гроа́пъ съпа́т. Пѫ̋ръ а̂чѣ́ста дин фи́рѣ са̀ се щіе, къ рѫдъчи́нилѡр ле пла́че пъмѫ́нтȣл че́л гра́с; а̂шада́ръ че́л ма́крȣ тре́бȣе а̂рȣнка́т депрелѫ́нгъ дѫ́нселе. Ка съсе съдѣ́скъ Віѧ ꙟ рѫ́ндȣрй, є̄ фо́арте де фоло́с шѝ пе́нтрȣ лȣкра́тȣл є̋ій, шѝ пе́нтрȣ Ко́птȣл Стрȣ̋гȣрилѡр: дрептачѣ́ѧ ла а̂чѣ́ста шѝ тре́бȣе лȣа́т бине сѣ́ма.

3. А̋ȣ ѡ̂бичнȣи́т оӳній а̂ лега̀ май мȣ̋лте Кѫрли́џе де Ви́це ла ѡ̂ла́лтъ, шѝ а̂стȣпѫ́ндȣле ꙟ гро́пй а̋ле оу̂да̀, ка се сло-

бо́адъ дин ѡ̑кюрй ръдъчи́ний, а̑по́й а̑ле съдѝ; чѝ а̑че́ст мо́дрȣ де а̑ съдѝ віе нȣ̀ ꙗ̑сте де ма́ре фоло́с; пе́нтрȣкъ ръдъчи́ниле, ка́ре де си́лъ а̑ȣ ѥ̑шит дин ѡ̑кюрй, дȣпъчѣ̀ се съде́ск вице́ле, фо́арте кȣрѫнд се оу̑скъ, май а̑ле́с де се ва ꙟтѫмпла̀ Съди́тȣл пре сѣ́четъ.

4 Ѡ̑млитȣи́тȣл, а̑декъ тра́сȣл вице́лѡр дела Бȣ̑чȣмй, кȣлка́тȣл, шѝ а̑стȣпа́тȣл лѡ́р, ка съсе фа́къ а̑лцй Бȣ̑чȣмй, ꙟкъ нȣ̀ ѥ̑ а̑къта́ре мо́дрȣ де а̑ съдѝ віе; пе́нтрȣкъ принтрѫ́нсȣл фо́арте се ꙟтѫрзіе ро́ада чѣ̀ дела віе а̑щептатъ.

Г. Деспре Шко́ала, сау Ръса́дница Ви́целѡр.

Не фіи́нд а̑шада́ръ де бȣ̑н фоло́с мо́дрȣриле де съди́т, ка́ре ꙟда́тъ май сȣ̑с се ѕи́серъ, ꙟцелепсѣ́ще ва фа́че Плȣга́рюл, ка́реле, воинд а̑шй ꙟтемеѣ̀ віе, ꙟшй ва ꙟки́де оу̑н дъра́б де ло́к ла віе, сау а̑ка́съ, ка се нȣ̑л стръба́тъ ви́тиле, шѝ ꙟ гръди́на а̑чѣ́ста ва съдѝ (дȣпъкȣ̑м са́ȣ ѕи́с сȣ̑пт Б. 2.) ви́це то́т де ѡ̑ па́лмъ дедепа́рте оу̑на де а̑лта, пре ка́ре ꙟ примъва́ра, шѝ ва́ра оу̑рмъто́аре, дѣ́къ вѡ́р фѝ сечъто́асе, тре́бȣе селе оу̑де май ꙟдѣсе ѡрі; пентрȣкъ аша фъкѫнд віцеле ачесте ѡр слобоӡи, ші фаче ръдъчіні натȣраліниче (дȣпъ фіре), нȣ силите, ші кȣ време бȣчȣміі динтрѫнселе крескȣцй кȣ мȣлт май трайничі вѡр фі, декѫт чеі алминтрелѣ пръсиції. Дин Ѳадница ачѣста дȣпъ ачѣа се пот ꙟтемеѣ віі ноаѡ, саȣ кѫрпи челе векі.

§. 2.

Деспре лȣкратȣл віилѡр.

Фіиндкъ Картѣ ачѣста се ꙟтоарче ꙟ лимба Ромѫнѣскъ пентрȣ фолосȣл тȣтȣрѡр Ромѫнилѡр, ші Ромѫніи аша сѫнт де спориції, ші лъциції прин мила Дȣмнезѣскъ, кѫт нȣ ѡ Цѣръ, саȣ доаѡ, чі май мȣлте аȣ ле ѡблъдȣеск (стъпѫнеск кȣ тоатъ Маестатѣ), прекȣм іасте Молдова, ші Цѣра Ромѫнѣскъ, аȣ ле лъкȣеск де сине, прекȣм іасте Бȣковина, саȣ ꙟпреȣнъ кȣ алте Нѣмȣрі, прекȣм сѫнт Ардѣлȣл, Бънатȣл, Марамȣръшȣл, ші алте Вармеџіи, чі сȣпт Маестатѣ Ѳ. Короней Апостоличещеі Кръимі а Оунгаріеі, сар кȣбині, се арът, кȣм трѣбȣе лȣкрате віиле ꙟ фіещекаре патріе Ромѫнѣскъ; чі скȣртарѣ мȣнчеі, карѣ дела ми́не се пофтѣще, а̂чѣ́ста а̂ ѡ̂ фа́че нȣ̆мй ꙟгъ́дȣе. Дрептачѣ́а, лъсѫ́нд Молдо́ва, шѝ Цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ, нȣ̆май деспре а̂чѣ́а во́ю̆ ворбѝ, кȣ̆м тре́бȣе лȣкра́те Віиле ꙟ̂ Цѣ́ра Оу̂нгȣрѣ́скъ, шѝ ꙟ̂ А̂рдѣ́л дескилини́т; пентрȣкъ Віиле ꙟ̆къ а̂лми́нтрелѣ се лȣкръ ꙟ̂трȣ а̂мѫндо́аѡ Па́тріиле; а̂шада́ръ

А. Деспре Тъѣ́тȣл Ві́илѡр.

1. ꙟ̂ Цѣ́ра Оу̂нгȣрѣ́скъ.

а) Віиле нȣ̆ тре́бȣе тъѣ́те май на́инте де чинчиспрѣзѣ́че зи́ле а̂ле лȣ̆й Ма́ртіе, ка нȣ̆ ꙟ̂тѫмплѫ́ндȣсе врѣ́ȣн ꙟ̂гѣ́ц фъ́ръ де вѣ́сте, селе стри́че фри́гȣл.

б) Ръдъчи́ниле, ка́ре а̂ȣ̆ креск̆ȣт прілѫ́нгъ Бȣ̆чȣм, тре́бȣе би́не кȣръци́те, шѝ лȣцѣ́рії̆ чѣ̆й оу̂ска́цй, саȣ вътъма́цй.

в) Млъди́целе чѣ́ле родито́аре а̂шà тре́бȣе тъѣ́те, кѫ́т се ремѫ́нъ ꙟ̂ ло́кȣл чѣ́л май гра́с па́трȣ, ꙟ̂ чѣ́л май ма́крȣ до́й сѫ̏й предѫнселе.

г) Кѫ́те Млъди́це тре́бȣе лъса́те де ро́д ла фіещека́ре Бȣ̆чȣм, вѣ́й жȣдекà дин Фѣ́люл Віцей, дин гръси́мѣ ло́кȣлȣй, шѝ

шѝ

Biblioteca Universitară Ferdinand I. din Cluj • ROMANIA

шѝ дин ѡ̑бичѣ́юл а̏лтѡр вїѣ́рй, оу̏нїй нꙋ̆май тре́й Млъди́цє ла́се.

д) Млъди́целе тре́бꙋе тъѣ́те кꙋ кꙋци́т фо́арте а̑скꙋци́т, прела ми́жлокꙋл ꙟ̑трънодꙋрилѡр, шѝ дин џо́с ꙟ̑ сꙋе динпроти́ва ѡ̏килѡр, ка мѫ́зга, ка́рѣ кꙋ̆ръ дин тъєтꙋ̆ръ, се нꙋ̀ кꙋ̆ръ пре ѡ̏кїй Млъди́цей, шѝ се́й ѡ̑рбѣ́скъ.

2. Ꙟ̑ Ꙗ̑рдѣ́л Вїиле се лꙋ̆кръ пре чѣ́рк, а̏декъ се та́е то́амна ꙟ̑да́тъ дꙋпъ Кꙋлє́с то́ате ви́целе чѣ́ле гѫ̀ржобе, шѝ динтрѫ́неле се а̑ле́г а̑тѫ́тѣ Кѫ́рлице, кѫ́те требꙋ́еск Га́здей спре съди́т, ꙗ̏ръ чѣлѣ́ла́лте се пꙋ̆н пре га́рдꙋл Вїе́й, саꙋ се дꙋ̆к а̑ка́съ де фо́к. Ви́целе чѣ́ле ѡ̏абле шѝ чѣ́ле бътрѫ́не шѝ чѣ́ле ти́нере динтрꙋ а̑чѣ́лаш а̏н крескꙋ̆те нꙋ̀ то́ате, фъръ нꙋ̆май ка́ре сѫ́нт май фрꙋмо́асе, май ко́апте, шѝ май бꙋ̆не де ро́д, се кꙋ̆ръце де Кѫрче́й, шѝ де фрꙋ̆нзе, шѝ тъи́ндꙋлисе дин вѫ́рв а̑тѫ́та, кѫ́т ꙗ̏сте неко́пт, се ла́се а̑ша̀ де лꙋ̆нџй, ка съсе по́атъ примъва́ра фа́че дин фїєщека́рѣ оу̏н Чѣ́рк, ꙟ̏къ шѝ до́аѡ, а̑по́й се кꙋ̆лкъ ла пъмѫ́нт спре Дѣ́л, шѝ се а̑ко́пере кꙋ церѫ́нъ, ка се нꙋ̀ дѣ́џере, престе Ꙗ̏рнъ. Примъва́ра кѫ́т се дꙋ̆че Зъпа́да, шѝ се

звѫ́нтъ

ѕвѫ́нтъ ло́кȣл, па́рїй, ка́рїй се гъте́ск Ꙗ̋рна, се дȣ̆к ла Вїе, шѝ се ꙟ̂плѫ́нтъ лѫ́нгъ фїещека́ре Бȣ̆чȣм оўн па́р, са́ȣ шѝ до́й, дȣпъкȣ̆м вѐй жȣдека̀, къ ꙗ̋сте де требȣи́нцъ. Кѫ́нд се ꙟ̂плѫ́нтъ па́рїй вицеле ꙟ̋къ се ско́т десȣ̆пт Церѫ́нъ, ка съсе май ресфътѣ́зъ, а̂по́й, дȣпъчѣ̀ се май ꙟ̂кълѕѣ́ще врѣ́мѣ, ви́целе се лѣ́гъ ꙟ̂ фо́рма чѣ́ркȣлȣ̆й прелѫ́нгъ па́рй а̂ша̀, ка чѣ́ркȣриле се нȣ̀ ꙟ̂пѣдече ꙟ̋мблетȣл при́нтръ рѫ́ндȣрй, шѝ лȣкра́тȣл Вїе́й.

Кѫрли́целе чѣ́ле де съди́т а̂ша̀ се а̂лѣ́г дин Ви́целе чѣ́ле Гѫ́ржове, шѝ тъѣ́те: Млъди́целе динтрȣ а̂чѣ́лаш а̋н крескȣ̆те се а̂лѣ́г де коа́пте, се ла́се лȣ̆нџй ка де доа́ш па́лме: дин Ви́ца чѣ̀ бътрѫ́нъ, дин ка́рѣ а̋ȣ крескȣ̆т Млъди́целе, ꙟ̋къ се ла́се ка де ѡ̂ џимъта́те де па́лмъ шѝ де ѡ̂ па́рте, шѝ де а̋лта, а̂по́й а̂чѣ́ста се сȣчѣ́ще, ка се крѣ́пе, шѝ дȣпъ а̂чѣ́а се съдѣ́ще, прекȣ̆м са́ȣ ѕи́с май наи́нте.

Б. Деспре Съпа́тȣл Вїилѡр.

Дȣпъчѣ̀ са́ȣ пърȣи́т Вїиле, шѝ ꙟ̂ ꙗ̂рдѣ́ла са́ȣ лега́т, прекȣ̆м а̋м ѕи́с май наи́нте, а̋ȣ

а̋се

ѧсе съпа май пȣцѫн де трей ѡри ꙟтрȣн ан: ꙟтѫѧ датъ, кѫт саȣ пърȣит, ши ꙟкъ наȣ порнит лȣцерїй; ꙟдоаша, дȣпъче аȣ кѫꙁȣт флоарѣ; ꙟтрѣа ꙟ лȣна лȣй Аȣгȣст. Ꙗръ, кѫнд се сапъ вїиле, ла ачѣстѣ требȣе лȣат бине сѣма:

1. Ка се нȣсе батъме ръдъчиниле кȣ Сапа, ши съсе стрѫнгъ май мȣлтишор пъмѫнт прелѫнгъ дѫнселе, ка ꙟфербѫнтѫндȣсе врѣмѣ се нȣле стриче фербѫнцѣла.

2. Ка ла ꙟтѫѧ, ши адоаша съпътȣръ съсе сапе пъмѫнтȣл кѫт де адѫнк, ка съсе скоатъ дȣдецїй, ши ѡри че фѣлю де ȣрботинъ нетрѣбникъ токма дин ръдъчинъ.

3. Ка принтръ съпат съсе рȣмпъ лȣцерїй чей нетрѣбничй, ши фрȣнꙁеле чѣле ꙟкъркате кȣ вермȣлецй, кȣ ѡмиде, кȣ молїй, ши ѡри кȣ че фѣлю де мȣщице, съсе кȣлѣгъ, ши съсе ꙟгроапе, саȣ съсе ардъ.

4. Ла съпатȣл чѣл дин Аȣгȣст, кареле се фаче дȣпъ алдоилѣ пърȣит, ши пливитȣл, ши легатȣл вицелѡр, саȣ ал лȣцернилѡр ꙟтрȣ ачелаш ан крескȣцй, пъ-

мѫнтȣл

мѫ́нтꙋл нꙋсе са́пъ а̂фꙋнд, чѝ нꙋмай се дрꙋсꙋѣ́ще пре дѣ́сꙋпра.

В. Деспре Пърꙋи́тꙋл Вїилѡр.

Шѝ ꙟ Цѣ́ра Оу̂нгꙋрѣ́скъ, шѝ ꙟ А̂рдѣ́л Вїиле, прекꙋ́м са́ꙋ ꙁи́с май на́инте, се пърꙋѣ́ск примъва́ра ꙟна́инте де а̂ да̀ Къпꙋ́шеле, ка а̂чѣ́стѣ се нꙋ се скꙋ́тꙋре; чѝ, кѫ́нд се пливе́ск, шѝ се лѣ́гъ лꙋџе́рїй че́й ꙟтрꙋ а̂че́лаш а̂н крескꙋ́цй оу̂нде, ꙗ́сте де ли́псъ, ꙗ́ръ се ꙟплѫ́нтъ па́рй. А̂се па́рїй, ка се цѫ́нъ май мꙋ́лт, то́амна се кꙋлѣ́г, шѝ престе Ꙗ́рнъ се цѫ́н ꙟ ло́к дѣша̀, оу̂нде се нꙋ́й ва́тъ плоа́ѧ, шѝ ꙁъпа́да, шѝ ꙟ то́т а̂нꙋл се ꙟплѫ́нтъ кꙋ челала́т ка́път ꙟ пъмѫ́нт.

Г. Деспре Лега́тꙋл, шѝ Пливи́тꙋл Вїилѡр.

Кѫ́нд се лѣ́гъ лꙋџе́рїй че́й ꙟтрꙋ а̂че́лаш а̂н крескꙋ́цй, кѫ́т а̂ꙋ крескꙋ́т май ꙟна́лцй декѫ́т па́рїй, се та́е. Прелѫ́нгъ а̂чѣ́ста Кѫрче́їй, шѝ Фрꙋнꙁеле, ка́ре ꙟпѣ́декъ коа́черѣ Стрꙋгꙋрилѡр, ꙟкъ се кꙋ́ръцъ, ка се поа́тъ стръба́те ла стрꙋгꙋ́рй соа́реле, не́гꙋра, шѝ плоа́ѧ, прин ка́ре се ко́к стрꙋгꙋ́рїй.

Пливи́тꙋл ꙟкъ ꙗ̏сте фо́арте де ли́псъ ла Вій; пе́нтрꙋкъ ѥ̂рботи́нелє пъмѫ́нтꙋл ли́л слъбе́ск, оу̂мезѣ́ла ꙟ̂трѫ́нсꙋл ѿ стрѫ́нг, шѝ ѿ сꙋгрꙋ́мъ, пре со́аре, шѝ пре ꙗ̏ер ꙟ̏л ꙟ̂пѣ́декъ дела Бꙋчꙋмй, шѝ дела стрꙋгꙋрй. Дрептачѣста нꙋ̀ тре́бꙋе семъна́те, ни́чй съди́те ꙟ̂тръ Вице легꙋ́мй фрꙋнѕоасе, шѝ кочино́асе, прекꙋ́м сѫ́нт Кꙋре́кюл, Картифі́ѡлꙋл, Къръла́беле, Кꙋкꙋрꙋ́ѕꙋл, шѝ а̏лте а̂се́мене, чѝ нꙋмай легꙋ́мй, ѡ̂кърѡра ръдъчи́нй кре́ск ꙟ̂ фаца пъмѫ́нтꙋлꙋй, ни́чй сѫ́нт фрꙋнѕо́асе ꙟ̂ фой, се по́т семъна̀, саꙋ съдѝ прин Віиле чѣле родито́аре.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Д. Деспре Гꙋнои́тꙋл Ві́илѡр.

Віиле май кꙋ фоло́с се гꙋное́ск Примъва́ра, кѫ́нд се са́пъ динтѫ́ю, нꙋ̀ ꙟ̂ фіещека́реле а̏н, чѝ ла а̂лтре́илѣ, саꙋ ла а̂лпа́трꙋлѣ а̏н; пе́нтрꙋкъ ви́целе, дѣр а̂дꙋче мъкаркѫ́т ро́д, ле́мн, шѝ фрꙋнзе пре́сте а̏н, нꙋ̀ слъбе́ск пъмѫ́нтꙋл, ка шѝ а̏лте плѫ́нте. Ꙗ̏ръ ꙟ̂ гꙋнои́ре май наи́нте де то́ате тре́бꙋе лꙋа́т би́не сѣ́ма ла фи́рѣ шѝ а̑ пъмѫ́нтꙋлꙋй, ка́реле се гꙋноѣ́ще, шѝ а̂ гꙋно́юлꙋй, кꙋ ка́реле се гꙋноѣ́ще. Дева фѝ пъмѫ́нтꙋл дин фи́рѣ са̀ динтръ чѣле мо́й, тре́бꙋе гꙋнои́т кꙋ гꙋ-

но́ю

нóю вúне пȣ́тред де вúте корнȣ́те, саȣ де пóрчй; ї҆аръ де ва фѝ динтръ чѣле тáрй, трéбȣе гȣнóит ȃшúждерѣ кȣ гȣнóю вúне пȣтред, чѝ де Кáй, де ѡ҆́й, саȣ де кáпре. Оу҆н Пȣтóн (Бóт) де гȣнóю ȇ дестȣ́л пентрȣ шѣсе Бȣ́чȣмй. Ѧ҆се ла гȣнóитȣл вїнлѡр трéбȣе лȣáт сѣ́ма, ка гȣнóюл ȃшà съсе грьмъдѣ́скъ прелѫ́нгъ Бȣ́чȣмй, ка се нȣ̀ ȃџȣ́нгъ ла рьдъчúниле лѡ́р; пéнтрȣкъ, де ва ȃџȣ́нџе ла рьдъчúнй, вúнȣл вúцей ва фѝ ȃмáр, шѝ фъръ де гȣ́ст, шѝ стрȣгȣрїй ѧ҆къ май кȣрѫ́нд пȣтрезéск. Пéнтрȣ ȃчѣ́а трéбȣе лъсáт прелѫ́нгъ рьдъчúна фїещекъ́рȣй Бȣ́чȣм пъмѫ́нт грóс ка де трéй дѣџете, шѝ ȃшà пресерáт шѝ ȃстȣпáт гȣнóюл кȣ пъмѫ́нт де прелѫ́нгъ Бȣ́чȣмй съпáт. Ѧ҆къ шѝ май бúне фáк, кáрїй ȃстȣпъ гȣнóюл дин сȣ́с де Бȣ́чȣмй; къ́чй ȃшà ȃстȣпѫ́ндȣсе прин а҆па чѣ де плóае тóатъ грьсúмѣ гȣнóюлȣй се скȣ́ръ ла рьдъчúниле вúцелѡр.

Б. Деспре Кѫрпúтȣл Вїилѡр.

Деспре съдúтȣл Вїилѡр дестȣ́л а҆м кȣвѫнтáт ѧ҆ §. 1. ал ȃчéстȣй Кáп, деȣ́нде мȣ́лт те пóцй фолосѝ шѝ ла кѫрпúтȣл віей; пе́нтрꙋкъ віѧ се поа́те кѫрпѝ кѫт де ви́не кꙋ Бота́шй дин Са́днице мꙋта́цй ꙟ віе; чѝ май ꙗсте ꙟкъ оун мо́дрꙋ де а̂ кѫрпѝ віиле ꙗ́ръш де фоло́с, ка́реле є̂ а̂че́ста: Се са́пъ ѡ̂ гро́апъ ꙟтрꙋ а̂че́лаш ло́к, оу́нде врѣ́й се а̂йкй Бꙋ́чꙋм но́ꙋ, се тра́џе ѡ̂ Млъди́цъ дела Бꙋ́чꙋмꙋл че́л май дѣпроа́пе ꙟ гро́апа а̂чѣ́а, се а̂стꙋ́пъ кꙋ пъмѫ́нт де че́л май бꙋ́н, шѝ се ка́лкъ лъсѫ́ндꙋсе вѫ́рвꙋл ѡ̂блꙋ ꙟ сꙋ́с кꙋ до́й, саꙋ тре́й ѡ̂кй а̂фа́ръ де пъмѫ́нт, а̂по́й ꙟплѫнтѫ́ндꙋсе оу̑н па́р вѫ́рвꙋл а̂че́ла а̂ Млъди́цей се лѣ́гъ де дѫнсꙋл. А̂чѣ́ста се фа́че то́амна. Ꙟтра́лт а̂н дин ѡ̂кіи че́й ꙟгропа́цй а̂й Млъди́цей кре́ск ръдъчи́нй, ꙗ́ръ дин че́й, че ста́ꙋ а̂фа́ръ де пъмѫ́нт, кре́ск а̂лте Млъди́це. Ꙟсе ка се нꙋ́ тра́гъ Млъди́ца то́атъ пꙋте́рѣ дин Мꙋ́мъса, чѝ съсе дедѣ́ кѫ́т май кꙋрѫ́нд а̂ тръ̀й дин ръдъчи́ниле са́ле, оу́нде се пле́къ, шѝ ꙟгѫржо́бъ де́ла Бꙋ́чꙋмꙋл є̂іи, се кре́стъ дѣсꙋ́пра пѫпъ ꙟ Мѣ́дꙋхъ. Ремѫнѫ́нд а̂ша̀, дꙋ́пъ до́й а̂ний се та́е дела̀ Бꙋ́чꙋм, шѝ ка́пꙋл че́л а̂тꙋ́нчй тъе́т ꙟда́тъ се ꙟгро́апъ, ка се нꙋ́ поа́тъ шѝ динтрѫ́нсꙋл кре́ще Млъди́це. Ка́ре фъкѫ́ндꙋле, а̂й Бꙋ́чꙋм но́ꙋ. А̂лт ки́п де а̂ кѫрпѝ віиле ꙗсте; ка прелѫ́нгъ Бꙋ́чꙋмꙋл, делѫ́нгъ ка́ре а̂ꙋ пери́т

челчеѫлалцй Бȣчȣмй, съсе сапе ѡ гроапъ аша де ларгъ, кѫт де департе требȣе се стѣ Бȣчȣмїй дела ѡ̂лалтъ, апой Бȣчȣмȣл съсе кȣръце де ръдъчиниле чѣле депределатȣрй, съсе кȣлче ꙟ ѡрй каре парте, Млъдицеле съсе трагъ ла локȣриле, ꙟ каре врѣй а пръсй Бȣчȣмй ной, съсе астȣпе, бътȣчѣскъ, шй тае ла вѫрв, ка се нȣ ремѫнъ фъръ нȣмай трей, саȣ патрȣ ѡкюри ла фїещекаре Млъдицъ афаръ де пъмѫнт. Ачѣста фъкѫндȣѡ примъвара, вей авѣ нȣ нȣмай Бȣчȣмй ной кѫт май ꙟграб, чй шй род дела фїещекаре Млъдицъ ꙟкъ ꙟтрȣ ачелаш ан.

Май превȣрмъ вицеле чѣле стѣрпе, саȣ слабе де ро̆ се пот ꙟбȣнътъца прин ѡлтȣит, кареле токма аша се фаче ꙟ Вице, прекȣм саȣ зис деспре Ѧрбȣрй ꙟ Капȣл V. §. 3. В. 2. 5. шй 6. нȣмай кѫт врѣмѣ де а ѡлтȣй Вицеле ѥсте дин ꙟчепȣтȣл лȣй Мартїе пѫнъ ла мижлокȣл лȣй Априлїе. Вицеле чѣле ѡлтȣите родеск май мȣлцй стрȣгȣрй, шй стрȣгȣрїй се кок кȣ доаѡ септемѫни май наинте де алт фѣлю де стрȣгȣрй; дрептаѣѧ винȣл лѡр ꙟкъ ѥсте шй май мȣлт, шй май бȣн, прекȣм ачѣста прин есперѣнцїа де мȣлцй ани ѡ адевърѣзъ чей дин Ѡкчитанїа, каре е оун Цинȣт ꙟ Галлїа.

§. 3.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 3.

Деспре Кȣлесȣл Віилѡр.

А. Деспре Васеле чѣле де липсъ ла Кȣле́с.

Май наи́нте де тоа́те де ли́псъ ꙗ̆сте, къ Къ́ꙁиле, Чȣбѣ́реле, Пȣтоа́нелe, Кошѣ́рчиле, Ко́феле, шѝ май вѫрто́с Тѣ́скȣл, кȣ тоа́те пъ́рциле лȣ̆й, ла ка́ре стръба́те Мȣ̆стȣл, ꙟтѫ́ю кȣ ӑпъ фербинте а̂по́й кȣ рѣ́че а̂ша̀ съсе спѣ́ле, кѫ́т ꙟтрѫ́нселе се нȣ̆ ремѫ́нъ ни́чй мȣ̆чеꙁѣ́лъ, ни́чй врѣ́ѡ а̂кри́ме. Дȣпъ а̂чѣ́ѧ трѣ́бȣе лȣа́т сѣ́ма кȣ дѣди́нсȣл, ка Бȣ̆циле, шѝ Бȣтла́нелe, ꙟ ка́ре се ба́гъ Мȣ̆стȣл, се нȣ̆ фіе мȣ̆чеде, кȣ миро́с грѣ́ȣ, саȣ пȣтȣро́асе; пе́нтрȣкъ Мȣ̆стȣл фоа́рте ле́ꙁне тра́џе ꙟсине то́т фѣ́люл де миро́с, ка́ре миро́сȣрй нȣ̆май дȣпъ фе́ртȣл, шѝ а̂шеꙁа́тȣл Мȣ̆стȣлȣ̆й се по́т симцѝ ꙟтрѫ́нсȣл. Дрепта̂чѣ́ѧ пре де ли́псъ ꙗ̆сте, ка скоци́нд дела оўн ка́пет фȣ̆ндȣриле Бȣ̆цилѡр, шѝ а̂ле Бȣтла́нелѡр, а̂чѣ́стѣ съсе ѡ̂пъ́рѣскъ, а̂по́й спъ́лѫндȣле кȣ ӑпъ рѣ́че фоа́рте бине съсе фрѣ́че кȣ ѡ̂ спълъто́аре ка́м ӑспръ, саȣ кȣ ѡ̂ мъ́тȣръ, ка́ре фъкѫ́ндȣле, Бȣ̆циле, шѝ Бȣтла́нелe се ла́съ врѡ̀ кѫ́тъва врѣ́ме десфȣнда́те, да́те, ка съсе ресȣ́фле. Дȣ́пъ а̂чѣ́ѧ, а̂пропїи́ндȣсе Кȣле́сȣл, се ꙟфȣ́ндъ, се черкȣ́еск, се спа́лъ ѩ̆ръ, се а̂фȣ́мъ кȣ пѣ́тръ пȣчо́асъ спре а̂чѣ́ѧ гъти́тъ, саȣ кȣ Нȣкшо́аръ, шѝ се ба́гъ Мȣ́стȣл ꙟтрѫ́нселе.

Май би́не ꙗ̆сте а̂ бъга̀ ба́р нестѫ́не ꙟ Бȣ́ций, шѝ ꙟ Бȣтла́не, кѫ́нд ле ѿпъре́щий; пе́нтрȣкъ ѿ̆рй че шмѣ́г вѡ́р а̂вѣ̀, ꙟл тра́џе ва́рȣл, ка́реле а̂по́й ꙟда́тъ се спа́лъ дин Бȣ́ций, шѝ дин Бȣтла́не, ка се нȣ́се липѣ́скъ де доа́нџеле лѡ́р, шѝ съсе оў́ще.

Б. Деспре кȣвїо́аса Кȣлѣ́џере а̂ Стрȣгȣрилѡр.

Мо́дȣл бȣ́н дѣкȣлѣ́џе Стрȣгȣрїй потолѣ́ще па́гȣба, ка́рѣ ꙟ оўнїй ӑнїй се ꙟтѫ́мплъ ꙟ вїй; пе́нтрȣкъ кȣ съргȣи́нцъ а̂легѫ́нд, шѝ кȣ мещешȣ́г кȣлегѫ́нд Стрȣгȣрїй, де нȣ̀ вѣ́й шѝ а̂вѣ̀ а̂тѫ́та бȣн, кѫ́т ӑй а̂вȣ́т ꙟтрȣа́лцй ӑнй, да́ръ кȣ мȣлт май бȣ́н по́цй а̂вѣ̀, нȣмай ла а̂чѣ́стѣ ꙗ̆ би́не сѣ́ма:

1. Ка Стрȣгȣрїй ла кȣле́с сѐй дескилине́щй, ӑдекъ пре чѣ́й май фрȣмо́шй, шѝ май копцй сѐй кȣле́цй ꙟтрѡ̀ Ка́дъ, пре чѣ́й пȣтрезй ꙟтра́лта, пре чѣ́й неко́пцй ꙟтрȣ а̂трѣ́ѧ Ка́дъ.

2. Ка Стрȣгȣрїй чѣй май ко́пцй се нȣй кȣлѣџй пре роаѡ, саȣ плоае, чѝ пре врѣме бȣнъ, шѝ ѕвѫнта́тъ, ка кȣ а̂тѫта май лимпеде съсе поатъ тескȣй, ничй се ла́шй ма́рй кочѣнй, саȣ ко́торй ла дѫншїй. Чѣй пȣтрезй, шѝ неко́пцй се пот кȣлѣџе мъкаркѫнд.

3. Нȣ ꙗсте бȣн ѡбичѣю, а̂ рȣмпе кочѣнїй Стрȣгȣрилѡр кȣ мѫна; пе́нтрȣкъ мишкѫндȣсе Бȣчȣмїй, шѝ Вицеле се скȣтȣръ Бо́амбеле чѣле май мѫндре шѝ май бȣне, пре ка́ре пȣцинй Кȣлегъто́рй ле а̂дȣнъ. Кȣ Кȣци́т а̂скȣци́т се та́е бине Кочѣнїй Стрȣгȣрилѡр, даръ кȣ фо́арфечй а̂нȣме пе́нтрȣачѣа фъкȣте кȣ мȣлт май бине се та́е; кѫчй нȣ нȣмай Кочѣнїй се сȣври́нтъ май скȣрцй, чѝ ничй фрȣнѕе, ка́ре а̂местекѫндȣсе кȣ трѣвериле а̂мъре́ск ви́нȣл, ꙟкъ нȣ ка́д а̂тѫтѣ ꙟтръ Стрȣгȣрй.

В. Деспре Грижитȣл Мȣстȣлȣй, оунде се ꙗ сѣма ла трей тѫмпȣрй.

1. ꙟнаинте де Тескȣит.

а) Мȣстȣл нȣ трѣбȣе ꙟделȣнг лъсат ла Соаре, ка се нȣсе силѣскъ де кълa-

дȣра

дꙋра соарелꙋй май наинте де врѣме а̂ фѣрбе. Пе́нтрꙋ а̂чѣа фоа́рте де ли́псъ ꙗсте, де нꙋ ка́съ, ꙟкай Шо́прꙋ а̂ фа́че сꙋпт фїешека́рѣ Вїе, сꙋпт ка́ре съсе поатъ а̂шеѕа̀ Бꙋциле, ка се стѣ̀ ла оꙋмеръ; деꙋнде шѝ а̂чѣста фоло́с се поате а̂вѣ̀, къ пре врѣме плоїѡасъ нꙋ ва плоа̀ ꙟ Мꙋст, ка се́л слъбѣскъ.

б) Мꙋстꙋлꙋй нꙋй фолосѣще а̂ ста̀ ꙟделꙋнг престе Трѣвере, шѝ престе Кочѣний; пе́нтрꙋкъ сꙋџе, ка шѝ а̂па, ꙟ сине а̂мъръчꙋне, шѝ крꙋѕиме дин трѣвере; шѝ дин Кочѣний, шѝ винꙋл ꙟл фаче негꙋстос; дрептачѣа, кѫт се кꙋлег стрꙋгꙋрїй, ꙟдатъ требꙋе шѝ тескꙋиций.

2. Сꙋпт тескꙋит, кѫнд се тескꙋеск Стрꙋгꙋрїй чей май копций, май вѫртос ла а̂чѣа требꙋе лꙋат сѣма, ка боамбеле, каре аꙋ трекꙋт прин Кошѣрка чѣ де стрекꙋрат, съсе кꙋръце де тинъ, шѝ а̂пой съсе тескꙋѣскъ; пентрꙋкъ а̂ша̀ се ва фаче винꙋл бꙋн. Ꙗръ Кочѣнїй Стрꙋгꙋрилѡр челѡр май копций се пот тескꙋѝ дꙋпъ а̂чѣа кꙋ Стрꙋгꙋрїй чей пꙋтреѕий, саꙋ кꙋ чей некопций.

з. Дꙋпъ тескꙋи́т.

а) Дꙋпъ тескꙋи́т Мꙋстꙋл ꙟ̂да́тъ се то́арнъ ꙟ̂ Бꙋцй, чѝ Бꙋциле нꙋсе ꙟплꙋ, ка съсе май по́атъ бъга̀ ꙟ̂трѫнселе Мꙋст, декꙋмва ӑр фѣ́рбе прѣ́таре; пе́нтрꙋкъ то́кма а̂ша̀ се стѫ́мпъръ Мꙋстꙋл, кѫнд фѣ́рбе, дѣ́къ се ба́гъ Мꙋст но́ꙋ ꙟ̂трѫ́нсꙋл, ка шѝ ӑпа чѣ̀, че фѣ́рбе, дѣ́къ се ба́гъ ӑпъ рѣ́че ꙟ̂трѫ́нса.

б) Мꙋстꙋл, пѫнъкѫ́нд на́ꙋ ꙟ̂чета́т а̂ фѣ́рбе, нꙋ тре́бꙋе а̂шеѕа́т ꙟ̂ Пи́вницъ ꙟ̂тръ ви́нꙋирле чѣ́ле ве́кй; пе́нтрꙋкъ ӑбꙋрѣ Мꙋстꙋлꙋй, ка́рѣ ѽ причинꙋѣ́ще фе́ртꙋл лꙋй, стри́къ ви́нꙋрилѡр чѣ́лѡр ве́кй.

в) Пѫнъкѫ́нд фѣ́рбе Мꙋстꙋл, кꙋ ма́ре сѫргꙋи́нцъ тре́бꙋе грижи́т, ка пꙋтѣ́рѣ Мꙋстꙋлꙋй се нꙋ фа́къ па́гꙋбъ ꙟ̂ Бꙋцй, сау ӑлтъ неноро́чире се нꙋ̀ причинꙋѣ́скъ. Дꙋпъчѐ стъ̀ Мꙋстꙋл де а̂ фѣ́рбе, До́пꙋриле ꙟфъшꙋра́те кꙋ кѫ́рпе се по́т пꙋне пре врѣ́неле Бꙋцилѡр, нꙋмай се нꙋсе цепенѣ́скъ ꙟ̂ врѣ́не, пѫнъкѫ́нд нꙋсе ва а̂шеѕа̀ Мꙋстꙋл, ка нꙋкꙋмва ӑерꙋл чѣ́л ꙟ̂тръ Мꙋст ꙟки́с се спа́ргъ фȣ́ндȣриле Бȣ́цилѡр. Дȣпъчѣ̀ са́ȣ а̂шеѕа́т ви́нȣл чѣ́л но́ȣ, се ꙟ̋плȣ Бȣ́циле, дȣпъ ѡ̂бичѣ́юл Ви́нȣрилѡр, шѝ се а̂шѣ́зъ ꙟ̂ пи́вницъ пе За́скȣрй.

Г. Деспре гри́жа Тѣ́скȣлȣй дȣпъ Кȣлѣ́с.

Тѣ́скȣл кȣ то́ате, кѫ́те се цѫ́н де дѫ́нсȣл, дȣпъ кȣлѣ́с, ка май на́инте де кȣлѣ́с, трѣ́бȣе спъла́т, оу̂ска́т, шѝ а̂шà гри́жит, ка се нȣ̀ ремѫ́нъ Мȣ́ст прин Га́ȣрй, са́ȣ прин крепътȣ́рй; пе́нтрȣкъ Мȣ́стȣл а̂шà рема́с се ѡ̂цетѣ́ще, шѝ ꙟ̂ а̋нȣл оу̂рмъто́рю, то́кма де се шѝ оӳскъ, прекȣ́м а̂девера́т се оӳскъ, стри́къ Мȣ́стȣлȣй чѣ́лȣй но́ȣ; къ́чй а̂цецимѣ̀ чѣ̀ дин ле́мни трѣ́че ꙟ̂ Мȣ́стȣл чѣ́л но́ȣ.

Д. Деспре фа̂черѣ ви́нȣлȣй чѣ́лȣй де Бо́амбе, са́ȣ де Стȣгȣрй оу̂ска́цй.

Ви́н де Бо́амбе се кїа́мъ, ка́реле се фа́че дин бо́амбеле чѣ́ле ѕбѫрчи́те а̂ле Стрȣгȣрилѡр чѣ́лѡр май Ко́пцй. Прела Тока́ю, шѝ пре а̂йрелѣ ꙟ̋къ, а̂шà ꙟ̋л фа́к: Кȣ ма́ре скъргȣ́инцъ кȣлѣ́г бо́амбеле чѣ́ле ѕбѫрчи́те депре

Стрȣ-

Стȣгȣрій чей май копцй, ле пȣн грѫмадъ ꙟ васе ѡсебите, шй ле ласе, пѫнъкѫнд гатъ де ꙟ стоарче чеалалцй стрȣгȣрй. Дȣпъче аȣ сторс тоцй стȣгȣрій, Мȣстȣл, кареле саȣ скȣрс дин боамбеле челе ѕбѫрчите нȣмай де сине, ꙟл іаȣ, ꙟл тоарнъ ꙟ васе спре ачѣа требъ гътите, шил нȣмеск Єссѣнціе. Дȣпъче нȣ май кȣръ де сине Мȣст дин боамбеле челе ѕбѫрчите, кȣ амѫндой пȣмній ле іаȣ, шй ле мȣтъ ꙟтрȣ алт вас, оунде атѫта ле калкъ кȣ пичоареле, пѫнъче се ѕдробеск ла ѡлалтъ. Дȣпъ ачѣа тоарнъ престе іале атѫта Мȣст де чел май бȣн, кѫт сокотеск, къ требȣѣще, ка се нȣ фіе ничй прѣ мȣлт, ничй пȣцѫн, шй акоперйнд ꙟдатъ васȣл, ка се нȣсе ресȣфле, ꙟл ласъ акоперит доаѡ, саȣ трей ѕиле, ꙟсе Мȣстȣл, шй боамбеле челе ѕдробите шй атȣнчй се мѣстікъ май адѣсе ѡрй. Кѫт аȣ ꙟчепȣт асе ꙟкълѕй аместікътȣра ачѣста, се іа кȣ пȣмній, шй Мȣстȣл се стоарче ꙟтралт вас; іаръ хоаспеле се тескȣеск, шй, кѫт Мȣст кȣръ, се амѣстекъ кȣ Мȣстȣл чел прин пȣмнй сторс, апой се ашѣзъ ꙟ Бȣтлане. Аша се фаче винȣл чел май бȣн де Боамбе. Се поате фаче шй алдоилѣ вин де Боамбе, дѣкъ іаръш вей тȣрна Мȣст престе хо́аспеле чѣ́ле тескȣи́те ѡ̃да́тъ, шѝ ве́й лȣкра̀, ка май наи́нте; нȣ̆май ла а̂лдо́илѣ май ꙟделȣ̆нг стъ̀ Мȣ̆стȣл местека́т кȣ хо́аспеле.

В. Деспре гъти́рѣ Ви́нȣлȣй кȣ Пели́н.

Ꙟ Ви́нȣл кȣ Пели́н се пофтѣ́ще, се ӑйбъ дȣлчѣ́цъ а̂местека́тъ кȣ чѣ́ва а̂мъръчȣ̆не, ка́рѣ а̂ша̀ се по́ате добѫнди̂: Се а̂лѣ́џе Мȣ̆стȣл чѣ́л май бȣ̆н, шѝ май дȣлче, ӑдекъ ка́ре кȣ̆ръ нȣ̆май дин ѕароби́тȣл Стрȣ̆гȣрилѡр кȣ ѕароби́то́рюл (Щромфъни́то́рюл, Писъто́рюл), шѝ се стръ́кȣ̆ръ прин Кошѣркъ; се то́арнъ ꙟ Бȣтла́н, шѝ, кѫ́нд ꙟчѣ́пе а̂ фѣ́рбе, џимъта́те се ско́ате; се то́арнъ ꙟ Кълда́ре; се фѣ́рбе би́не лепъдѫ́ндȣсе спȣ̆ма; шѝ, дȣпъчѐ са́ȣ речи́т, ꙗ̆ръш се то́арнъ ꙟ Бȣтла́н, а̂ша̀ лȣкрѫ́нд пȣтѣ́рѣ чѣ̀ де а фѣ́рбе се ꙟпѣ́декъ, шѝ Мȣ̆стȣл ремѫ́не дȣ̆лче; дȣпъ а̂чѣ́а се ба́гъ пели́нȣл ꙟтрȣ̆н съкȣле́ц, шѝ слобоѕѫ́ндȣсе ꙟ Бȣтла́н се а̂мъръ́ще Мȣ̆стȣл, кѫ́т врѣ́й се фі́е де а̂ма́р. А̂ша̀ гъти́нд Мȣ̆стȣл, ꙟ̆шй цѫ́не дȣлчѣ́ца кȣ а̂кри́ме, шѝ кȣ а̂мъръчȣ̆не а̂местека́тъ май ꙟделȣнга́т.

Оунїй ферб Пелинꙋл ꙟпреꙋнъ кꙋ Мꙋстꙋл, а̂по́й Мꙋстꙋл, прекꙋм са́ꙋ ѕи́с май ꙟ сꙋс, дꙋпъчѐ са́ꙋ ръчи́т, ꙟл тоарнъ ꙟ Бꙋтла́н не май фъкѫ́нд а̂лтъче́ва; чѝ а̂шà Бꙋтла́нꙋл тра́џе ꙟ си́не миро́сꙋл Пели́нꙋлꙋй, шѝ нꙋмай ꙗ̏сте бꙋн спре цѫне́рѣ а̏лтꙋй фѣлю де ви́н.

Ж. Деспре Гри́жа Ви́нꙋрилѡр.

1. Бꙋциле ꙟ Пи́вницъ трі́бꙋе цѫнꙋте то́кма кꙋра́те: дрептачѣ де нꙋ ꙟ фїещека́рѣ, то́т а̂до́аша септемѫ́нъ трі́бꙋе щѣ́рсе кꙋ оу̏н дъраб де пънꙋръ де чѣ̀ гроасъ, шѝ кꙋръци́те де мꙋчеѕѣ́лъ.
2. Кѫ́нд се щерг Бꙋциле, де ва фѝ де ли́псъ, се шѝ ꙟ̏плꙋ, пе́нтрꙋкъ, стѫ́нд Бꙋциле май ꙟ мꙋлтъ вре́ме го́але, ви́нꙋл ꙟфлорѣ́ще, шѝ се стри́къ ꙟтрѫ́нселе; чѝ Ви́нꙋл, дин ка́реле се ꙟ̏плꙋ Бꙋциле, тре́бꙋе се фїе че́л май бꙋн; кѫчѝ ви́нꙋл че́л май бꙋн нꙋ̀ нꙋмай цѫ́не вѫртꙋтѣ ви́нꙋрилѡр че́лѡр ꙗ̏ръш май бꙋне, чѝ пре чѣ́ле май сла́бе ꙟкъ ле дирѣ́џе.
3. Ви́нꙋриле чѣле а̏спре, шѝ селба́тече кꙋ кѫ́т май а̂дѣ́се ꙍ̏рй се тра́г ꙟ а̏лте

Бꙋций,

Бꙋ҆цй, кꙋ а̂тѫ́та се май ꙟ̂бꙋ҆нѫтѫцѣ́ѕе, ші̀ се фа́к май гꙋ҆сто́асе: дрептачѣ́ѧ де до́аш ѡ̋рй ꙟ̋кѫ се тра́г ꙟ̂трꙋ҆н а̋н.

4. Пи́вницеле ꙟ̋кѫ а̂ша̀ де кꙋра́те тре́бꙋ҆е се фі́е, кѫ́т ꙟ̂трѫ́нселе се нꙋ҆се цѫ́нѫ чѣ́ва, че ѥ̋сте де мѫнка́т; май вѫрто́с се нꙋ҆се цѫ́нѫ ꙟ̂ Пи́вницеле чѣ́ле де ви́н ѡ̋рй че фѣлю̆ де Кꙋ҆ре́к, фі́е а̋крꙋ, фі́е вѣ́рде, на́пй, мо́рковй, ш. ч. ші̀ май а̂ле́с ка́ш мо́але, ші̀ а̋лте бꙋ҆ка́те гре́ꙋ҆ а̂мироси́то́аре; пе́нтрꙋкѫ миро́сꙋриле чѣ́ле грѣ́ле фо́арте сѫ́нт стрикѫто́аре ви́нꙋрилѡр.

5. Деспре Дире́сꙋл ви́нꙋрилѡр чѣ́лѡр стрика́те.

Ви́нꙋриле се стри́кѫ саꙋ пе́нтрꙋ негрижи́рѣ Бꙋ҆цилѡр, саꙋ пе́нтрꙋ негрижи́рѣ Пивницелѡр ꙟ̂ май мꙋ҆лте ки́пꙋрй, а̋декѫ саꙋ се ѡ̂цете́ск, саꙋ ꙟ̂флоре́ск, саꙋ ка́пѫтѫ шмѣ́г, саꙋ се тра́г. Ви́нꙋриле чѣ́ле ѡ̂цеци́те май кꙋ а̂нево́е се по́т лекꙋ҆̀й, ші̀ дирѣ́це; ѥ̋рѫ чѣлѣла́лте се дире́г мꙋтѫ́ндꙋле ꙟ̂тра́лте Бꙋ҆цй, ші̀ лекꙋ҆и́ндꙋле прекꙋ҆м оу̂рмѣ́ѕѫ:

Оӳні́й, май а̂ле́с пе́нтрꙋ Тра́цере, ꙟ̂трѡ̀ Бꙋ҆те де ѕѣ́че ꙗ̂ка́ѡ (патрꙋѕе́чй де вѣ́дре,

саꙋ

саȣ ферїй Арделенещий) багъ ѡ̂ Кȣпъ (оун Мос, доаѡ Йце) де винарс де Дрождїй де вин, ши тъвълинд, ши хълтъкъринд Бȣтѣ, пѫнъкѫнд ꙟкъ нȣ ѥ де тот плинъ, ѡ̂ ꙟплȣ, ши ѡ̂ ашѣѕъ ла локȣл ѥїй, ꙟ каре дȣпъ нȣ мȣлтъ време се дирѣџе винȣл.

Алцїй ѕаробеск Бешикъ де пѣще, че се нȣмѣще Морон, ши ачѣа ѡ̂ багъ ꙟ вин, тъвълинд, ка май ꙟ сȣс, ши хълтъкъринд Бȣциле.

Даръ май бине, ши май пре оушор се лекȣеск винȣриле де ѡрй че боалъ а лѡр, ши се дирег фъкѫнд, прекȣм оурмѣѕъ: Ꙟй Кърбȣнй де стъжѣрю, ꙟй писѣѕъ мърȣнт, ꙟй чѣрне кȣ сита, ши правȣл десȣпт ситъ ка ла доаѡ Йце ꙟл амѣстекъ кȣ доаѡспръѕѣче Албȣшȣрй де ѡаъ проаспете, ꙟ каре се нȣ фїе ничй цѫръ де гълбинȣш; пентрȣкъ гълбинȣшȣл ар стрика винȣлȣй; апой бъгѫнд аместекътȣра ачѣста ꙟ Бȣте, тъвълѣще, ши хѫлтъкърѣще Бȣтѣ, ка май наинте, ши ꙟплѫндȣѡ, ѡ̂ ашѣѕъ ла локȣл ѥїй. Єсперїєнцїа та ꙟцй ва аръта, къ винȣл дȣпъ скȣртъ време а пѣрде ѡцецирѣ, флориле, шмѣгȣл, ши нȣса май траџе, чи се ва лимпеѕи, прекȣм ꙗсте ѕикала, ка Крищалȣл.

Мещє-

Мєшєшꙋ̆гꙋл а̂чє́ста ла́м ꙟвѫца́т дєла оўн Бꙋ̆гнє́р (Пи́нтєр, фѫкѫто́рю̆ дє Бꙋ̆цй) фо́артє прокопси́т дин Цє́ра Нємцє́скѫ, шй дєкѫ́тє ѡ̋рй ма́м фолоси́т, сау а̏лції̆ са́у фолоси́т кꙋ дѫ́нсꙋл дꙋпѫ спꙋ̆нєрѣ мѣ, ни́чи ѡ̂да́тѫ нꙋ̀ ма́м ꙟшѫла́т, ни́чй са́у ꙟшѫла́т.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

КА́П VII.

Деспре Го́анцеле чѣ́ле де фоло́с Ѿаменилѡр.

§. 1.

Деспре Я̂лби́не.

Кȣвѫ́нт Ꙟнаи́нте.

Ꙟтрѫ то́т фѣ́люл де Го́анце Я̂лби́неле сѫ́нт чѣ́ле май де фрȣ̆нте нȣ̆ нȣ̆май пе́нтрȣ фоло́сȣл чѣ́л дин Чѣ́рѫ, шѝ Мїѣ́ре, ка́реле ꙟ҆л а̂вѣ́м дела дѫ́нселе, шѝ ка́реле кȣ̆ мȣ̆лт май ма́ре ѥ҆сте, декѫ́т то́атѫ сѫргȣи́нца, шѝ келтȣѣ́ла, ка́рѣ ѿ пȣ̆нем пе́нтрȣ цѫнѣ́рѣ лѡ́р, чѝ шѝ пе́нтрȣ чѣ̀ минȣна́тѫ лȣкра́ре, шѝ ꙟ̂соци́ре а̂ Я̂лби́нелѡр, кȣ ка́рѣ пи́лдѫ да́ȣ Ѿ҆аменилѡр спре Ꙟ̂соци́рѣ ѡ̂мене́скѫ, дин ка́рѣ ка динтрȣ̆н И̂зво́р кȣ̆рџе то́атѫ фери́чирѣ но́астрѫ; кѫ́чй фїешека́рѣ

Ко́жницъ ꙟкипꙋѣ́ще ѡ̑ Соціѥта́те ѡ̑менѣ́скъ, ꙟ̑трꙋ ка́рѣ ꙗ̏сте Кра́ю, Маєста́те, ши̑ ꙟсоци́ре. Деспре оу̏н Нѣ̏м а̂ша̀ де а̂лѐс де Го́анце, прекꙋ̑м сѫ́нт А̂лби́неле, са́р кꙋвинѝ, ка є̏ꙋ ꙟ̏къ се скрі́ꙋ дꙋ̑пъ вредничі́а лѡ́р, прекꙋ̑м а̏ꙋ фъкꙋ̑т че́й, че нꙋ̑май деспре дѫ́нселе а̏ꙋ скри́с то́мꙋрй дестꙋ̑л де ма́рй, чѝ скꙋрта́рѣ, ка́рѣ мисаꙋ́ порꙋнчи́т, прекꙋ̑м май де мꙋ̑лте ѡ̏рй а̏м Кꙋвѫнта́т май наи́нте, нꙋ̑мй ꙟ̑гъдꙋе. Дрептачѣ́а є̏ꙋ деспре А̂лби́не нꙋ̑май а̂чѣ́лѣ ле во́ю ꙟ̑семна̀, ка́ре сѫ́нт май де ли́псъ, селе щїе Ти́нерїй, ꙗ̏ръ чѣ́ле май мꙋ̑лте ле во́ю лъса̀, селе ꙟ̑вѣ́це динтра́лте кѫ́рцй, саꙋ дин про́прїа са̀ є̂сперїѣ́нцїе. А̂шада́ръ фїе Кꙋвѫ́нт:

А. Деспре фѣ́люл А̂лби́нелѡр.

Ꙟ фїещека́рѣ Ко́жницъ сѫ́нт тре́й фѣ́люрй де А̂лби́не, а̏декъ А̂лби́не лꙋкрърто́аре, Трѫ́нторй, ши̑ Ма́тче.

1. Деспре А̂лбинеле чѣ́ле лꙋ̑кръто́аре.

А̂лби́неле чѣ́ле лꙋкръто́аре сѫ́нт май ми́че ꙟ̑ трꙋ̑п, декѫ́т Трѫ́нторїй, саꙋ Ма́тчеле, ши̑ ши̑ май мꙋ̑лте, кѫчй ꙟ̑трѡ̀ Ко́жницъ бꙋ̑нъ сѫ́нт дела доашзе́чй пѫ́нъ ла патрꙋзе́чй де мі́й де ка́-

пете; фрȣнтѣ ѡ̂ аȣ нѣтедъ, шѝ май ꙟ трей корнȣри, ꙟ карѣ аȣ дой ѡкй ꙟ формъ де ѡȣ; фълчиле ле стаȣ а̂фаръ, шѝ сѫнт, декъ те вей оуйта ла пропорціа Трȣпȣлȣй, фоарте марй; Пичоаре аȣ Шѣсе, динтръ каре чѣле май диндъръпт доаѡ пичоаре сѫнт кам лате, шѝ кам флокоасе, пре каре липеск фъри́на чѣ де флорй, шѝ Чѣра, кѫнд ле каръ а̂касъ ла Кожниче; Пѫнтечеле ꙟл аȣ кам сȣлѣџет; Гȣша мъришоаръ, ꙟ карѣ стрѫнг, шѝ каръ міѣрѣ, токма ла коадъ аȣ оун Ѧк ꙟклещат кȣ ръдъчина де доаѡ Бешикȣце плине де венин, кȣ каре Ѧк стрепȣнг флориле, ка кȣ а̂тѧта май лѣѕне се поатъ кȣлѣџе Міѣрѣ динтрѫнселе, шѝ се апъръ де Ѡамений, де Добитоаче, шѝ де ѡри че фѣлю де жиганій, саȣ живиний.

2. Деспре Трѫнторй.

Трѫнторій сѫнт де доаѡ ѡрй а̂ша де марй, ка Ѧлбинеле, шѝ се ивеск примъвара май кȣрѫнд, саȣ май тѫрѕіȣ, дȣпъкȣм ꙟмблъ времѣ. Ивиндȣсе кȣ глоата ла ꙟчепȣтȣл лȣй Маю, се поате сȣппȣне, къ Стȣпій вѡр рой бине, нȣмай времѣ оурмътоаре се нȣй ꙟпѣдече; десевѡ́р и̂ви май тѫрзіȣ, пȣцѫ́нъ нъде́жде се по́ате а̂ве̂ деспре роит. Чей май мȣлци, ка́рій скрїȣ деспре Стȣпи, зи́к, къ Трѫ́нторій нȣ̀ сѫ́нт де ни́чй ѡ̂ тре́бъ, чѝ нȣмай мѫнкъ ꙟзъда́р, шѝ къ пе́нтрȣ а̂чѣ ꙟй шѝ ѡ̂мо́аръ А̂лби́неле декъ́тръ То́амнъ; а̏лзій зи́к, къ Трѫ́нторій сѫ́нт ка ни́ще върсътȣшй а̂й А̂лби́нелѡр, шѝ до́аръ шѝ а̂й Ма́тчей, шѝ къ декъ́тръ То́амнъ пе́нтрȣ а̂чѣ ꙟй ѡ̂мо́аръ; пе́нтрȣкъ а̂тȣнчй нȣ̀ а̏ȣ май мȣлт ли́псъ де върсътȣшй пѫнъ ꙟтра́лт а̏н: Тȣ̀ четито́ріюле! цѫ́не, саȣ кре́де, кȣм ве́й вре̂, пе́нтрȣкъ е̏ȣ сѫ́нт ꙟкредин́ца́т, къ фи́ре нȣ лȣ́кръ неми́к ꙟзъда́р, шѝ а̂ша̀ Трѫ́нторій ꙟ̏къ нȣ по́т фѝ нȣмай ꙟзъда́р пръси́цй, мъка́ркъ но́й нȣле пȣте́м кȣно́аще фоло́сȣл.

3. Деспре Ма́тче.

Ма́тка ꙗ̏сте че̂ май дефрȣнте ꙟтръ А̂лби́не, ни́чй по́т фѝ май мȣлте ꙟтрѡ̀ Ко́жницъ, фъръ нȣмай оу̏на̀, дела а̂ къ́рїѧ Кȣста́ре, саȣ Некȣста́ре кȣ́ръ то́атъ мѫнтȣи́ре, саȣ пери́ре А̂лби́нелѡр. Ма́тка е̂ май лȣнгъ ꙟ трȣп, шѝ диндъ́рѣпт май сȣлѣ́цетъ, декѫ́т челѣла́лте А̂лби́не; а̏рипиле е̏їй а̂ша̀ сѫ́нт

дескȣрдеськѹрте, кѫт дѣсѣ ꙟй акоперѣ трѹпѹл де џимѫтате, тъ́тѹшй ѕбоаръ ка шй челела́лте Албине; Ꙟк ꙟкъ аре, чй кѹ ачѣста нѹ ва́тъмъ, ка шй Албинеле чѣле лѹкрътоаре, дрептачѣѧ се поате шй принде, шй ꙟкиде ꙟ късѹліе де дрот спре ачѣѧ се́мъ фъкѹтъ фъръ ничй ѡ примеждіе. Декѫте ѡрй ѩсе дин Кожницъ, тотдеѹна ѡ ѹрмѣзъ май мѹлте Албине, шй ѹнде се ашѣзъ, аколѡ прелѫнгъ дѫнса се ашѣзъ шй Албинеле.

Б. Деспре Пръсирѣ, саѹ Нащере Албинелѡр.

Фіиндкъ Пръсирѣ, саѹ Нащерѣ Албинелѡр атѫта ѩсте де ꙟкѫлчитъ, шй аскѹнсъ, кѫт динтръ чей, че аѹ скрис деспре дѫнса, пѫнъ акѹм ничй ѹнѹл аѹ пѹтѹт а ѡ дескѫлчи, шй аръта, єѹ ꙟкъ нѹмъвою сили спре ачѣѧ, чй нѹмай кѹ пѹцѫне кѹвинте вою спѹне, че цѫн чей май мѹлцй Скріиторй деспре Пръсирѣ, шй Нащерѣ Албинелѡр. Ашадаръ чей май мѹлцй зик, къ ѡаъле, дин каре се скот Албинеле чѣле лѹкрътоаре, нѹмай Матка ле ѡаѡ; іаръ къ пре ачѣлѣ, дин каре се скот Трѫнторій, ле ѡаѡ Албинеле; пентрѹ скоатерѣ, шй пръсирѣ Матчелѡр нꙋ̀ ꙟгъ́дꙋе, сѫсе пꙋ̆нъ ѡ҆аъ де кили́н, саꙋ де ѿсе́би; чѝ ꙁи́к, къ дин фіїщекаре ѡ҆ꙋ де Ма́ткъ А҆лби́неле ꙟ҆шй по́т скоа́те шіе Ма́ткъ, лꙋкрѫ́нд а҆шà:

Дѣ́къ пѣре Ма́тка Стꙋ̆пꙋлꙋй, саꙋ ꙟбътрѫнѣ́ще (ꙁи́к є҆й), де нꙋ̆май ꙗ҆сте Ха́рникъ, де а҆ ѡ҆кѫрмꙋ̀и Соціета́тѣ шіе ꙟкреди́нцатъ, А҆лби́неле се а҆дꙋ̆нъ, шѝ а҆лег [illegible] вермꙋлѣ́ц ꙟкъ нꙋ̀ де тре́й ꙁи́ле де пли́н є҆ши́т дин ѡ҆ꙋл че́л де Ма́ткъ, кърꙋа ꙟй май мъре́ск, шѝ гъте́ск ꙟда́тъ Късꙋліа, прекꙋ̆м се вѣде ла Ма́тче, а҆по́й ꙟл кре́ск ка шѝ пре чеалала́лцй вермꙋле́цй, дин ка́рії се фа́к А҆лби́неле, деспре ка́рії, кꙋ̆м се ско́т, а҆кꙋ̆ш во́ю ворбѝ; шѝ а҆тꙋ̆нчй, кѫ́нд ꙟшй гъте́ск А҆лби́неле шіе Ма́ткъ, нꙋ̀ гъте́ск нꙋма́й оу҆на, чѝ май мꙋ̆лцй вермꙋле́цй кре́ск, ка се фіе Ма́тче, дин ка́ре оу҆на се а҆лѣџе пе́нтрꙋ ѡ҆кѫрмꙋи́рѣ Соціетъ́цей чеі̆и дин Ко́жницъ, чѣлѣла́лте саꙋ се ꙟпа́рт Ро́илѡр, ка́рії вѡ́р се ꙗ҆съ, саꙋ се ѡ҆мо́аръ: дрептаѣ А҆лби́неле нꙋ̀ тре́бꙋе тимꙋ̆те, къ вѡ́р ремѫнѣ̀ фъ́ръ де Ма́ткъ, пѫнъкѫ́нд се а҆флъ ѡ҆аъ де Ма́ткъ неклочи́те престе тре́й ꙁи́ле ꙟ Ко́жницъ, ка́ре негъсѫндꙋсе Стꙋ̆пꙋлꙋй тре́бꙋе да́тъ Ма́ткъ при́нсъ динтра́лтъ Ко́жницъ, саꙋ тре́бꙋе се піѣ́ръ.

Ꙗ̂ръ ѡаъле дин ка́ре се фа́к Ѧ̂лби́неле, а̂ша̀ се ско́т: Дȣпъчѐ а҆ȣ ꙟплȣт Ѧ̂лби́неле то́ате Късȣліиле кȣ Міѣ́ре, ни́чи а҆ȣ май мȣлт де лȣкрȣ, Ма́тка ꙟ Късȣліиле чѣле го́але, ка́ре сѫнт гъти́те спре плъмъдирѣ Ѧ̂лби́нелѡр чѣлѡр лȣкръто́аре, слобо́аде кѫте оу҆н ѡ҆ȣ (мъкѫркъ оу҆нії̆ ꙁи́к, къ Ма́тка ѻ҆аѡ дин лȣна лȣй фъȣра́рю пѫнъ ꙟ Ѡ̂кто́мвріе, ка ши̇̀ престе Ꙗ҆рнъ, кѫ́нд єⷮ врѣмѣ домо́алъ), пре ка́ре, кѫт ле ѻ҆аѡ Ма́тка, Ѧ̂лби́неле ꙟче́п а҆ле клочѝ, ка ши̇̀ кȣм клоче́ск Гъи́ниле. Че ꙗ҆съ дин ѡ҆ȣл чѣл де Ма́ткъ, ꙗ҆сте оу҆н вермȣле́ц а҆лб, ши̇̀ ꙁаче кȣрмеꙁиш ꙟ Късȣліе, кърȣа ꙟда́тъ ꙟй да́ȣ де мѫнка́т Пъстȣръ, пре ка́рѣ Стръмо́шії но́щри Лъти́нії чей дедемȣлт ѡ̂ а҆ȣ кіъма́т Panis Apum, пѫ́нѣ Ѧ̂лби́нелѡр вермȣле́цȣл а̂че́ста, дȣпъчѐ кре́ще дестȣл де ма́ре, се ꙟки́де ꙟсȣш пре си́не ꙟ Късȣліе, ши̇̀ ꙟки́с, дȣпъчѐ са́ȣ фъкȣт ши̇̀ єл Ѧ̂лби́нъ де пли́н, ꙗсъ дин Късȣліе, ши̇̀ ꙟда́тъ се а̂пȣкъ де лȣкрȣ ꙟпреȣнъ кȣ чѣлѣла́лте Ѧ̂лби́не. То́ате а̂чѣстѣ се фа́к ꙟ доаѡꙁе́чи ши̇̀ оу҆на де ꙁи́ле; ꙗ҆ръ пре Ма́тка, ка́рѣ нȣмай По́ате ѡ̂а̀ де бътрѫ́нъ, Ѧ̂лби́неле ѡ̂ ѡ̂мо́аръ, ши́шй фа́к а҆лта, прекȣм са́ȣ ꙁи́с май наи́нте.

Трѫ́нторїй, прекꙋ́м са́ꙋ зи́с, се фа́к дин Ѻазъле А̑лби́нелѡр че́лѡр лꙋкрътоа́ре, се ско́т май кꙋ сѣ́мъ ꙟ̑ ꙟ̑чепꙋ́тꙋл лꙋ́й Ма́ю, ни́чй се ла́съ а̑ тръ̀и май ꙟ̑колѡ̀ де А̑ꙋгꙋст. Фїи́нд то́амна кълдꙋро́асъ, а̑до́аша ѡ҆́аръ ꙟ҆къ се пръсе́ск Трѫ́нторїй, чѝ ꙟ̑ Ѻкто́мбрїе ꙗ҆ръш ꙟ҆й ѡ̑мо́аръ А̑лбинеле.

В. Деспре Ро́йтꙋл Стꙋ́пилѡр.

1. Нꙋ̀ то́цй Стꙋ́пїй рое́ск ꙟ̑ то́т а҆́нꙋл, а̑по́й оу҆́нїй рое́ск нꙋ́май ѡ̑да́тъ, а҆́лцїй май де мꙋ́лте ѡ҆́рй. Пентрꙋчѐ нꙋ̀ рое́ск Стꙋ́пїй ни́чй ѡ̑да́тъ, саꙋ де шѝ рое́ск, а̑чѣ́ста май а̑ра́ре ѡ҆́рй ѡ̑ фа́к, причи́ниле сѫ́нт, ка́ре оу̑рмѣ́зъ:

а) Дѣ́къ сѫ́нт Ко́жницеле май ма́рй, декѫ́т а҆́р требꙋ̀и се фїе дꙋ́пъ мꙋлци́мѣ А̑лби́нелѡр, ни́чй а҆́ꙋ а̑тѫ́та Мї́ѣре, кѫ́тъ а҆́р требꙋ̀и се а҆йбъ; деꙋ́нде по́цй причѣ́пе, къ ꙟ̑мъри́нд Ко́жница Стꙋ́пꙋлꙋй, ꙟ҆л по́цй фа́че, се нꙋ̀ рое́скъ.

б) Дѣ́къ се ꙗ҆ прѣ̀ мꙋ́лтъ Мїѣ́ре, саꙋ се та́е прѣ̀ прѣфꙋ́нд фа́гꙋрїй че́й го́лй примъва́ра, кѫ́нд се ръте́зъ; кѫ́чй кꙋ фа́гꙋрїй че́й го́лй, ꙟ̑трꙋ а̑ кърѡра Късꙋлїй са́ꙋ ѡа́т Ма́тка, се стри́къ прѣ̀ мꙋлте ѡ̆аъ; ꙗ̆ръ кꙋ лꙋарѣ Мїе́рей се ꙗ мижлочирѣ дѣхръни̇ вермꙋле́цїй, дин ка́рїй се фа́к Ꙗлби́неле чѣ́ле тинере.

б) Дѣкъ се ꙟтѫ́мплъ врѣме рѣче, ши̇ пло́їѡасъ, дꙋпъче̇ сѫ́нт га́та де а̑ рой; пе́нтрꙋкъ деснъдъждꙋинд Ꙗлби́неле, дꙋпъ ѡ̆пт ѕи́ле ꙟшй ѡ̑мо́аръ Ма́тка, ши̇ стрикѫ́нд то́ате Късꙋлїиле чѣ́ле де Ма́ткъ, ꙟшй ле́пъдъ войнца де а̑ се мꙋта̇ делѫнгъ Ма́тка чѣ̀ бътрѫ́нъ.

г) Де мꙋлте ѡ̆рй пе́нтрꙋ а̑чѣ́а нꙋ рое́ск, пе́нтрꙋкъ а̑ша̇ сѫ́нт а̑шеѕа́те Ко́жницеле, кѫ́т нꙋле а̑џꙋнџе Со́ареле ничй ѡ̑да́тъ, саꙋ а̑ша̇ де а̑про́апе сѫнт пꙋсе оўна де ӑлта, кѫ́т Ꙗлби́неле се а̑мѣ́стекъ, ши̇ ꙟмоцї́ск ла ѡ̑ла́лтъ; деꙋнде ма́й а̑дѣ́се ѡ̆рй оурмѣ́ѕъ, къ Ꙗлби́неле динтрѡ̀ Ко́жницъ, ѡ̑морѫ́ндꙋшй Ма́тка, се мꙋтъ ꙟ̑ Ко́жницеле чѣ́ле вечи́не.

д) Сѫнт ши̇ Ꙗлби́не, ка́ре ꙟ̑ то́т ӑнꙋл Примъва́ра ѡ̑мо́аръ Ма́тка чѣ̀ бътрѫ́нъ, ши́шй фа́к ӑлта ма́й ти́нъръ, ши̇ а̑чѣ́сте нꙋ рое́ск ничй ѡ̑да́тъ.

2. Де вѡ́р се роѣ́скъ би́не, ши̇́ де врѣ́ме Стȣпі́й, ꙟкъ дин А̑прилїе по́ци̇́ причѣ́пе; пе́нтрȣкъ, девѡ́р Пъръсй ꙟ̑ пȣцѫнтикъ врѣ́ме фа́гȣрі́й, ꙟ̑ ка́рі́й се плъмъде́ск, ши̇̀ ско́т Албинеле чѣ́ле лȣкрътоа́ре, ши̇̀ се вѡ́р мȣта̀ ла фа́гȣрі́й, ꙟ̑ ка́рі́й се плъмъде́ск, ши̇̀ ско́т Трѫнторі́й, ши̇̀ ꙟ̑трѫ́ншіи ѡ̏р лȣкра̀, фъръ ни́чи́ ѡ̑ ꙟ̑доѣ́лъ стȣпі́й вѡ́р ро́й ши̇̀ би́не, ши̇̀ де врѣ́ме: і̏аръ стȣпі́й а̑тȣнчи́ се ѕи́к, къ ро́ѣск би́не, кѫ́нд ро́ѣск трѣ́й, са́ȣ май мȣ́лци́ ро́й.

3. По́ате фи̇̀ тѫ́мп ка а̑чѣ́ла, кѫ́т нȣ̀ нȣмай стȣпі́й чѣ́й бътрѫ́ни́й, чи̇̀ ро́і́й ꙟ̏кь се роѣ́скъ то́т ꙟ̑трȣ а̑чѣ́лаш а̏н, ши̇̀ ро́і́й а̑чѣ́щи́й де ро́й се кїа́мъ Паро́й. Ꙟ̏сȣми́й а̏м а̑вȣ́т ꙟ̑ Ардѣ́л, ꙟ̑ Вармѐџїа Бългра́дȣлȣи́ чѣ̀ де џо́с, ла Мѫнъстирѣ Чȣнџе́й (кѫ́нд Є̑ра́м Дирѣ́ктор престе Шко́але) ѡ̑ стȣпи́нъ деврѡ́ кѫ́тева сȣ́те де Ко́жнице, ꙟ̑ ка́рѣ са́ȣ ꙟ̑тѫмпла́т нȣ̀ ѡ̑да́тъ, де ши̇̀ дела Паро́й а̏м а̑вȣ́т ро́й; і̏аръ дела оу̏нї́й стȣпи́й бътрѫ́ни́й пѫ́нъ ꙟ̑ шѣ́се ро́й, чи̇̀ а̑лшѣ́селѣ тотдѣ́ȣна лам а̑местека́т кȣ̀ а̑лчи́нчилѣ, ка ꙟ̏къ ши̇̀ пре а̑л па́трȣлѣ кȣ̀ а̑лтрѣ́илѣ, ка съсе фа́к май бȣни́й. Ачѣ́ста де ѡ̑вѡ́р

фа́че шѝ а̂лцй Стꙋпа́рй, нꙋ се вѡ́р пъгꙋбѝ.

4. Ꙟ̋се, фїиндкъ прин ро́итꙋл прѣ́ мꙋлт Стꙋпїй че́й бътрѫ́ни фо́арте слъбе́ск, май а̂ле́с дѣ́къ се ꙟ̂то́арче тѫмпꙋл спре сѣ́четъ, са́ꙋ спре пло́й, шѝ речѣ́лъ, нꙋ̀ тре́бꙋе ꙟ̂гъдꙋи́цй се ро́ѣскъ прѣ̀ мꙋлт; кѫ́чй май би́не ꙗ̋сте ꙟ̂трꙋ то́ате, а̂ а̂вѣ̀ май пꙋцѫ́н, шѝ май бꙋн; дека́т май мꙋлт, шѝ май сла́б. Оӳнїй ѕи́к, къ ро́итꙋл Стꙋпилѡр са́р пꙋтѣ̀ ꙟ̂педека̀ май ꙟ̂мъри́ндꙋле Ко́жницеле, ка се а̋йбъ Ѧлби́неле де́стꙋл ло́к. Чѝ а̂чѣ́ста фо́арте пꙋцѫ́н фолосѣ́ще; пе́нтрꙋкъ Ѧлби́неле, ка́ре ѡ̂да́тъ са́ꙋ гъти́т спре є̂ши́т, вѡ́р є̂шѝ, мъ́кар кѫ́т ле ве́й лъргѝ ло́кꙋл. Нꙋ̀май ѡ̂ мижлочи́ре ꙗ̋сте де а̂ ꙟ̂педека̀ Стꙋпїй дела ро́ит, ка́рѣ є̂ а̂чѣ́ста: ꙟ̂ ѕїша, ꙟ̂ ка́рѣ а̋ꙋ є̂ши́т ро́юл, ка́реле а̋й врѣ̀ сѣ фїе че́л май де-ѧ̋пре оӳрмъ, ꙟ̂то́арнъ Ко́жница, шѝ кꙋ Кꙋци́тꙋл че́л де ретеѕа́т та́е Трѫ́нторїй, кѫ́т ста́ꙋ май ꙟ̂ а̂фа́ръ де фа́гꙋрй, ка́рѣ фъкѫ́ндꙋѡ, Ѧлби́неле се вѡ́р а̂пꙋка̀ де Кꙋръци́тꙋл Трѫ́нторилѡр чѣ́лѡр ѡ̂морѫ́цй дин Ко́жнице, шѝ де ско́сꙋл а̋лтѡр Трѫнто́рй, шѝ а̂ша̀ вѡ́р оуи̋та̀ де ро́ит.

5.

5. Стȣпа́рїй че́й май прокопси́цй цѫн, шѝ ꙟва́цъ, кȣ́мкъ кȣ ро́юл че́л динтѫ́ю ꙗ̏съ Ма́тка чѣ̀ бътрѫ́нъ, ꙗ̏ръ кȣ чеала́лцй ро́й є̏с динтръ Ма́тчиле чѣ́ле май ти́нере нȣ̀ оу̏на, чѝ май мȣ́лте, да́ръ преȣ́рмъ нȣ́май оу̏на се ла́съ, чѣлѣла́лте тоа́те се ѡ̑моа́ръ де Ѧ̑лбине, прекȣ́м а̏м май кȣвѫнта́т шѝ а̑ири́лѣ. Вре́мѣ є̑ши́тȣлȣй ро́юлȣй че́лȣй динтѫ́ю ꙗ̏сте а̑про́апе, кѫ́нд сѫ́нт гъти́те деплин Късȣлїиле чѣ́ле де Ма́тче; ꙗ̏ръ а̑лдо́илѣ ро́ю поа́те є̑шѝ дȣ́пъ че́л динтѫ́ю (прекȣ́м ꙟ̏мблъ тѫ́мпȣл) а̑тре́а, а̑шѣ́птѣ, а̑но́аша, са́ȣ де ва фѝ вре́ме то́кма оу̑рѫ́тъ, а̑па́тра спръѕѣ́чѣ ѕи, шѝ май тѫрѕі́ȣ.

6. Се́мнеле є̑ши́тȣлȣй ро́илѡр сѫ́нт; дѣ́къ ꙟ̑ ѕи́леле май диннаи́нте, май вѫрто́с сѣ́ра ста́ȣ ꙟ̑наи́нтѣ вре́ней Ко́жницей май мȣ́лте Ѧ̑лби́не ꙟ̑клещїа́те де ѡ̑ла́лтъ ка шѝ Стрȣгȣрїй; чѝ кȣ мȣ́лт май а̑деве́рат се́мн ꙗ̏сте, къ ꙟ̑да́тъ ва є̑шѝ ро́юл, дѣ́къ Ѧлби́неле чѣ́ле, че ста́ȣ ꙟ̑наи́нтѣ вре́ней, ꙟ̑тѫ́ю а̑лѣ́ргъ ꙟ̑коа́че, шѝ ꙟ̑колѣ̀, ка шѝ ꙟ̑трѡ̀ рескоа́лъ (сва́дъ, а́армъ, гѫлча́въ), а̑по́й скоа́ръ ꙟ̑ а̏ер, ничй се май ꙟ̑тоа́рнъ. Ла ка́ре се́мн

чѣлѣла́лте ꙟ҄къ є҄с, се ѭ҄птъ ꙟ̑ а҄ер, ши̂ а̑колѡ̀ сбо́аръ, пѫнъ се стрѫнг то́ате, ши̂ ле сосѣще ши̂ Ма́тка, ка́рѣ ꙟ҄съ кꙋ чѣ́ле май̆ депре оу҄рмъ дин Ко́жница чѣ̀ бътрѫ́нъ, а̑по́й се а̑шѣ́ѕъ пре ѡ̑арекарѣ́ крѣ́нгъ де ꙟ҄рбꙋре, де вѡр фѝ а̑про́апе, саꙋ пре ни́ще шомоѣ́џе де тꙋ́фърй, саꙋ де спи́нй спре а̑чѣ́лаш ско́п лега́те ꙟ̑ па́рй, ши̂ ꙟ̑клѫнта́те прелѫ́нгъ стꙋпи́нъ.

7. Ро́їй тре́бꙋе кꙋ дѣди́нсꙋл пъѕи́цй дела ѡ҄пт ча́сꙋрй ꙟ̑на́йнте де а̑мѣ́ѕй пѫ́нъ ла па́трꙋ дꙋпъ а̑мѣ́ѕй; пѐнтрꙋкъ пре врѣ́мѣ а̑чѣ́ста є҄с май кꙋ сѣ́мъ, мъкаркъ по́т є̑ши̂ ши̂ май тѫмпꙋрїꙋ, ши̂ май тѫрзїꙋ; ба ꙟ҄къ ши̂ но́аптѣ се по́т фꙋра̀, ши̂ стръмꙋта̀ дин Ко́жницъ, де ба оу̑рма̀ но́апте кълдꙋро́асъ дꙋпъ врѣме рѣ̀, прекꙋ҄м се доведѣще дин май мꙋ҄лте пи́лде.

Г. Деспре при́нсꙋл ро́илѡр.

1. Май на́йнте де а̑ ꙟ̑въца̀, кꙋ҄м съсе при́ндъ ро́їй, бо́ю а̑ръта̀ сминтѣ́леле, ка́ре се фа́к ла при́нсꙋл ро́илѡр. Ꙗшада́ръ сминте́ск,

а)

а) Ка́рїй, кѫ́нд ꙗ̏съ ро́юл, а̑тъ́та ꙟмикшорѣ́ѕъ врѣ́на Ко́жницей̆, кѫт се нȣ̆ по́атъ май̆ мȣ̆лте, фъръ нȣмай̆ ѡ̑ Ѧлби́нъ, Є̑шѝ принтрѫ́нса; пе́нтрȣкъ фъкѫ́нд а̑чѣ́ста Ма́тка се прѣ̀ зъбъвѣ́ще, шѝ Ѧлби́неле, чѣле май̆ динтѫ́ю̆ Є̑ши́те, оу̑рѫ́ндȣсе а̑ а̑щепта̀ Ма́тка, лѣ́ѕне се по́т ꙟто́арче ꙟ̑ Ко́жница чѣ̀ бътрѫ́нъ.

б) Ка́рїй лешȣ̆е́ск Ма́тка, ѡ̑ при́нд, ѡ̑ ба́гъ ꙟ̑ Кали́цкъ спре а̑чѣ́а трѣ́бъ фъкȣ̆тъ, ѡ̑ дȣк ꙟ̑тръ Ѧлби́неле ро́юлȣй̆, ка съсе а̑дȣ̆не ла дѫ́нса, шѝ а̑ша̀ врѣ́ȣ селе ꙟ̑шѣ́ле ꙟ̑ Ко́жницъ; пе́нтрȣкъ Ма́тка нȣ̆се по́ате при́нде кȣ мѫ́на фъръ де вътъма́ре, шѝ Ѧлби́неле ско́аръ май̆ сȣ̆с, декѫ́т се по́ате ръдика̀, шѝ ꙟ̑нълца̀ Ма́тка, дрептачѣ́а въѕѫ́ндȣсе сѫ́нгȣре, ꙗ̏ръ се ꙟ̑то́арнъ ꙟ̑ Ко́жница чѣ̀ пъринцѣ́скъ.

в) Ка́рїй оу̏нг Ко́жница чѣ̀ спре принсȣл ро́юлȣй̆ гъти́тъ кȣ Мї́ѣре; пе́нтрȣкъ Ѧлби́неле чѣ́ле стръи́не а̑дȣ̆лмекъ Мїѣ́рѣ, шѝ май̆ на́инте, де а̑при́нде ро́юл, се ба́гъ ꙟ̑трѫ́нса, а̑по́й̆ принѕѫ́ндȣсе шѝ ро́юл ꙟ̑ Кожница ачѣ́а Албинеле ѡ̂мо́аръ оуна пре а̏лта.

г) Май пре оу̏рмъ сминтѣ́ск ши ачѣ́а, ка́рій фа́к сȣ́нете, сау арȣ́нкъ цържнъ, сау а̏пъ десȣ́пра ро́илѡр, ка съсе ашѣ́зъ; пе́нтрȣкъ кȣ ачѣ́стѣ нȣ́май ꙟтърѫ́тъ ро́ій, шій фа́к, де сау се ꙟто́арнъ ꙟ Ко́жница чѣ пъринцѣ́скъ, сау прибецѣ́ск. Пе́нтрȣ ачѣ́а

2. Ла при́нсȣл ро́илѡр ачѣ́стѣ тре́бȣе съсе цѫнъ:

а) Тре́бȣе авȣ́т гри́жъ, ка Ма́тка се нȣ̀ ремѫ́нъ, чѝ кѫ́т май кȣрѫ́нд се аџȣ́нгъ пре ро́ю. Да́ръ се ꙟтѫ́мплъ, де Ма́тка ка́де, ши̇̀ ꙟфъшȣрѫ́ндȣсе ꙟ і̏арбъ нȣ́се по́ате рѫдика̀: ачѣ́ста ѡ̂ ара́тъ Албинеле, ка́ре се ꙟклѣ́щъ прелѫ́нгъ дѫ́нса. Симци́нд, къ а̏у къзȣ́т Ма́тка ꙟ і̏арбъ, ꙟда́тъ се пȣ́не ѡ̂ Ко́жницъ пре́сте дѫ́нса, ши аша̀ се ꙟтокмѣ́ще, ка се по́атъ ꙟтра̀ Албинеле. І̏аръ де са́у пердȣ́т Ма́тка, ши̇̀ дрептачѣ́а ро́юл врѣ̀ съсе ꙟто́арне ꙟ Ко́жница чѣ̀ бътрѫ́нъ, тре́бȣе акопери́те Ко́жницеле де прин прецȣ́р кȣ лепедѣ́ѡъ, ши̇̀ ачѣ́а, дин ка́рѣ аꙋ ѥ̂шит ро́юл, мꙋта́тъ ꙟтра́лт ло́к, а̂по́й ꙟ ло́кꙋл ѥ̂їй пꙋ́съ а́лтъ Ко́жницъ го́алъ, ка, гѫнди́нд ро́юл, къ ꙗ́сте чѣ̀ пъринцѣ́скъ, съсе ба́це ꙟтрꙋ а̂чѣ́ста. Ѧдꙋнѫ́ндꙋсе то́ате Ѧлби́неле ро́юлꙋй ꙟ Ко́жницъ, ꙟда́тъ ле дъ Ма́ткъ, саꙋ пре а̂са̀, декꙋ́мба ѡ̂ ай а̂фла́т; саꙋ дин Кали́цкъ, де ве́й а̂вѣ̀; саꙋ та́е дин а́лтъ Ко́жницъ оу́н дъръбꙋ́ц де фа́гꙋр, ꙟ ка́реле се фі́е ѡ̂ Късꙋлі́е де Ма́ткъ ꙟкъ не́ско́асъ, ши́л ꙟфи́птъ кꙋ сокотѣ́лъ бꙋ́нъ ꙟ Ко́жница ро́юлꙋй, ка се́шй по́атъ Ѧлби́неле дин Късꙋлі́а а̂чѣ́а ско́ате Ма́ткъ. Дꙋпъ а̂чѣ́а ꙟгра́бъ мꙋ́тъ ро́юл а̂ирилѣ, Ко́жница чѣ̀ бътрѫ́нъ ла ло́кꙋл ѥ̂їй, шѝ деско́пере Ко́жницеле чѣ́ле ꙟбъли́те. Де аꙋ прїими́т Ѧлби́неле Ма́тка чѣ̀ дин Кали́цкъ? По́ций жꙋдека̀ дин лꙋкра́тꙋл лѡ́р; дрептачѣ́а, дѣ́къ аꙋ ꙟчепꙋ́т Ѧлби́неле а̂ лꙋкра̀, по́ций слобозѝ Ма́тка; къ́чй ѥ̂ прїими́тъ.

в) Ѧшезѫ́ндꙋсе ро́юл, нꙋ̀ ꙟда́тъ се при́нде, чѝ се а̂щѣ́птъ, пѫнъчѐ се а̂дꙋ́нъ то́ате Ѧлби́неле, а̂тꙋ́нчй се скꙋ́тꙋръ, саꙋ се мъ́тꙋръ ꙟ Ко́жницъ, шѝ сѣ́ра се мꙋ́тъ ꙟ Стꙋпи́нъ. Деєеба а̂шѣѕа̀ ро́юл пре крѣнгъ прѣ ꙟна́лтъ де По́м, ка́рѣ се нꙋ́се поатъ тъѣ̀ саꙋ пе́нтрꙋ фоло́сꙋл Ѧлбинелѡр, саꙋ пе́нтрꙋ а̑л По́мꙋлꙋй, се лѣ́гъ Ко́жница ꙟтрѡ̀ рꙋ́дъ, шѝ ꙟнълцѫндꙋ́се, а̑лтꙋл дѣсꙋ́пра скꙋ́тꙋръ Ѧлби́неле ꙟтрѫ́нса. Нꙋ̀ ва стрика̀, а̂ а̂шеѕа̀ шѝ ꙟ стꙋпи́нъ май мꙋ́лте Ко́жнице го́але; пе́нтрꙋкъ оўнїй ро́й нꙋ̀ ме́рг депа́рте, чѝ оўнде а̑флъ ло́к го́л, шѝ ꙟдъмѫна́т, а̂колѡ̀ се а̂шѣ́ѕъ.

в) Се по́ате ꙟтѫмпла̀, ка ꙟтрѡ̀ ѕѝ се роѣ́скъ май мꙋ́лцй Стꙋпй, шѝ се роѣ́скъ прерѫ́нд, да́ръ ꙟгра́бъ оўнꙋл дꙋ́пъ а̑лтꙋл, саꙋ тотдеѡда́тъ, шѝ ꙟтрѡ̀ клипѣлъ.

Ꙟ ꙟтѫмпла́рѣ чѣ̀ динтѫ́ю ро́юл, ка́реле а̑ꙋ є̂шит ꙟтѫ́ю се а̂ко́пере, кꙋ че ве́й а̂вѣ̀, лъсѫндꙋй а̂тѫ́та ѡ̂рдини́ш, кѫ́т се по́атъ ꙟтра̀ Ѧлби́неле, ка́ре ꙟкъ нꙋ̀ са́ꙋ а̂дꙋна́т. Ѧшиждерѣ ве́й фа́че шѝ кꙋ чеала́лцй, пѫнъкѫнд ва є̂шѝ чеа май де пре оурмъ, а̂по́й динтѫ́ю ве́й при́нде пре а̂че́ста, дꙋ́пъ а̂чѣ́а пре чеала́лцй прерѫнд.

Ꙟтрꙋ а̑до́аша ꙟ̑тѫмпла́ре, фїи́ндкъ а̑тꙋ̆нчй то́ций ро́їй се а̑мѣ́стекъ ла ѡ̑ла́лтъ, лꙋ̆кръ а̑ша̀: Кѫ́тсева а̑шеѕа̀ ѡ̑ па́рте а̑ ро́илѡр че́лѡр а̑мистика́ций, ѡ̑ при́нде, шѝ дꙋкѫ́ндꙋсе ка́м депа́рте де ло́кꙋл, ꙟ̑ ка́реле са́ꙋ фо́ст а̑шеѕа́т, ѡ̑рдини́шꙋл Ко́жницей се ла́съ дестꙋпа́т, ка, непълкѫ́нд Ꙗлби́нелѡр Ко́жница, съсе по́ате дꙋ̆че ꙟ̑тра́лт ло́к. Є̑ши́нд Ꙗлби́неле дин Ко́жнице, се вѡ́р а̑шеѕа̀ нꙋ̀ де па́рте пре врѡ̀ кре́нгъ, депре ка́рѣ ле по́ций при́нде ꙟ̑тра́лтъ Ко́жницъ. Ꙗ̑ша̀ тре́бꙋе фъкꙋ̆т шѝ кꙋ челѣлалте пъ́рций.

Ꙗ̏ръ де́къ ꙟ̑трꙋ̆ а̑тѫ́та се вѡ́р а̑местека̀ ро́їй, кѫ́т се нꙋ̆се по́атъ ни́чй кꙋ̆м деспъ́рци̇̀, ба ꙟ̏къ съсе ши мѫ́нче Ꙗлби́неле ꙟ̑тръ си́не, тре́бꙋе стропи́те кꙋ̆ а̏пъ, шѝ дꙋ̆пъчѐ а̏ꙋ май ꙟ̑чета́т ръско́ала, шѝ Ꙗлби́неле са́ꙋ а̑шеѕа́т, тре́бꙋе тъѣ́те Кре́нџиле, де ка́ре са́ꙋ а̑къца́т Ꙗлби́неле, кꙋ̆лка́те ла пъмѫ́нт, шѝ пꙋ̆се а̑тѫ́тѣ Ко́жнице го́але прелѫ́нгъ дѫ́нселе, кѫ́ций а̏ꙋ фо́ст ро́їй, ка́рїй са́ꙋ а̑местека́т; пе́нтрꙋкъ, фїи́нд а̑поо́апе

Ко́жницеле, Ѧ̑лби́неле се вѡ́р тра́џе оўнеле ла ѡ̑ Ко́жницъ, ӑлтеле ла ӑлта, шѝ а̂тѫ́та вѡ́р ꙟ̂бла̀ динтрѡ̀ Ко́жницъ ꙟ̂тра́лта, пѫнъчѐ се вѡ́р ꙟ̂тѫлнѝ, шѝ ꙟ̂токмѝ кꙋ Ма́тчеле са́ле. Шѝ ла а̂чѣ́ста нꙋ̀ є̄ де ли́псъ ма́й лꙋ̆нгъ врѣ́ме, фъ́ръ нꙋ̆ма́й ка де оўн ча́с.

Д. Деспре Оу̑ни́рѣ, саꙋ ꙟ̂преꙋна́рѣ Ро́илѡр.

Стꙋпа́рїй че́й ма́й прокопси́цй спре а̂чѣ́ѧ се сѫргꙋ́еск ма́й кꙋ дѣди́нсꙋл, ка се добѫндѣ́скъ Ро́й кѫ́т ма́й ма́рй; пе́нтрꙋкъ Ро́їй че́й ми́чй ни́чй ꙟ̆шй по́т а̂дꙋна̀ дестꙋ̆лъ Хра́нъ, ни́чй а̂ сꙋферѝ фри́гꙋл че́л де Ꙗ̆рнъ, ни́чй ӑсе а̂пъра̀ пре си́не де бръжма́шй. Ѧшада́ръ де ли́псъ ꙗ̆сте, ка ма́й мꙋ̆лте Ѧлби́не, саꙋ Ро́й съсе оу̑нѣ́скъ, шѝ ꙟ̂преꙋ̆не ла ѡ̑ла́лтъ. Ꙟ̂преꙋна́рѣ а̂чѣ́ста се фа́че ꙟ̂ па́трꙋ ки́пꙋрй; пе́нтрꙋкъ се ꙟ̂преꙋ̆нъ саꙋ оўн Ро́ю, пре ка́реле ла́ꙋ деспърци́т Ма́тчеле, ка́ре ӑꙋ є̂ши́т кꙋ дѫнсꙋл; саꙋ до́й Ро́й, ка́рїй ꙟ̂трꙋ а̂чѣ́ѧ ѕѝ ӑꙋ є̂ши́т; саꙋ оўн Ро́ю динтрꙋ а̂чѣ́ѧ ѕѝ кꙋ ӑлтꙋл ма́й дедемꙋ̆лт є̂ши́т; саꙋ до́й Ро́й, ка́рїй ӑꙋ фо́ст май демꙋлт єшицй, шй пріншй. Ꙟтѫѧ, шй адоаша ꙟтѫмпларе: се прінд Матчеле тоате, се ꙟкід ꙟ Каліцче де дрот (сѫрмъ) спре ачѣѧ трѣбъ фѫкꙋте, шй прінзѫндꙋсе Албінеле ꙟ Кожніце се ашѣзъ ла лок ꙟтꙋнекос, апой Матчеле се пꙋн, прекꙋм сѫнт ꙟкісе, шй їале ꙟ Кожніце, даръ департе оуна де алта. Хранъ ꙟкъ лісе пꙋне Албінелѡр, ка се нꙋ Хъмісѣскъ. Дꙋпъ доаѡзечй шй патрꙋ де Часꙋрй чѣркъ, шй везй прелѫнгъ карѣ Маткъ саꙋ стрѫнс май мꙋлте Албіне, шй пре ачѣѧ ѡ слобозй, їаръ пре челѣлалте ле дъ ꙟ латꙋрй, апой роюл ꙟл пꙋне оунде се кꙋвіне.

Ꙟтрꙋ атреѧ ꙟтѫмпларе; Роюл, пре кареле врѣй сел оунешй кꙋ алтꙋл май дінаінте єшит, се прінде, шй се ласе пре локꙋл, оунде лай прінс, пѫнъ ꙟ сѣръ. Сѣра апой се сапъ ѡ гроапъ ла міжлок май афꙋндъ, чй нꙋмай атѫта де латъ, кѫт є де ларгъ Кожніца, ꙟ карѣ врѣй се бацй пре Роюл ачест ноꙋ. Ꙟ гроапа ачѣста се скꙋтꙋръ тоате Албінеле роюлꙋй челꙋй ноꙋ бътѫнд таре Кожніца, ꙟ карѣ саꙋ фост прінс, шй ꙟдатъ се акопере гроапа кꙋ Кожніца роюлꙋй челꙋй май демꙋлт прінс; астꙋпѫнд біне ѡрдінішꙋл, шй тръгѫнд цѫрѫнъ прелѫнгъ Кожницъ, ка Албинеле се нꙋ поатъ абате ꙟтралтъ парте, чи нꙋмай ꙟтрѫнса съсе сꙋе. Аша фъкѫнд, Албинеле роюлꙋй челꙋй май дедемꙋлт нꙋшй вѡр лъса Матка са, кꙋ карѣ саꙋ дедат, шй ꙗсте прїимитъ ꙟтръ фагꙋрй, даръ чѣле дин гроапъ се вѡр сили ашй пъръси Матка.

Май преꙋрмъ врѫнд а оуни дой Рой, карїй сѫнт май дедемꙋлт принший, шй аꙋ фагꙋрй, пре ачела, пре кареле врѣй сел мꙋцй, ꙟл афꙋмъ, дꙋпъ ачѣа ꙗ фагꙋрїй, шїй ꙟтокмѣще кꙋрмезиш ꙟ чѣлалатъ Кожницъ, апой мътꙋръ ꙟтрѫнса шй Албинеле, шй лепъдѫнд Кожница чѣ гоалъ, пре чѣ кꙋ Албине ѡ ашѣзъ дꙋпъ датина єїй. Ꙟ примъвара оурмътоаре апой требꙋе кꙋлешй фагꙋрїй чей кꙋрмезиш ꙟтокмицй; къчй пѫнъ атꙋнчй каръ Албинеле Мїѣрѣ динтрѫншїй ꙟ фагꙋрїй чей дин сꙋс.

Є. Деспре Въдꙋвирѣ Стꙋпилѡр.

Стꙋпїй, карїй наꙋ Маткъ, се ѕик афй въдꙋвй; Ꙗръ стꙋпїй въдꙋвй, прекꙋм шй май наинте саꙋ ѕис, а тръй нꙋ пот; дрептачѣа Плꙋгарюл, шй ѡрй чине, кареле воѣще, сей тръѣскъ стꙋпїй, требꙋе съсе

сѫргꙋѣсѫргȣѣскъ, ка стȣ́пилѡр чѣлѡр бъдȣвй сѣле дѣ Ма́ткъ. Ꙟсе ачѣста аша ѡ ва пȣтѣ фа́че, дѣкъ ва кȣно́аще сѣмнеле бъдȣвирей стȣ́пилѡр, ка́ре алми́нтрелѣ се кȣно́ск примъва́ра, алми́нтрелѣ ва́ра, шѝ алми́нтрелѣ ꙗръш то́амна.

Примъва́ра, дѣкъ петрѣк Ѧлби́неле дȣпъ амѣꙁй, дȣпъчѣ са́ȣ ꙟто́рс дела кѫ́мп, ꙟ ли́нище, є҇ сѣмн къ аȣ Ма́ткъ; ꙗръ дѣкъ сбо́аръ декътръ сѣръ прелѫ́нгъ Ко́жнице, ка шѝ кѫ́нд ар фѝ тȣрба́те, ша́ȣ пердȣт Ма́тка: ка́рѣ кȣ мȣлт май би́не се причѣ́пе слобоꙁѫ́нд фȣм де Тъба́к (тȣтȣн) ꙟ Ко́жницъ; пе́нтрȣкъ, де вѡ́р морнъ̀й май та́ре, шѝ май ꙟделȣнг, фъръ ни́чй ѡ ꙟдоѣлъ сѫ́нт липси́те де Ма́ткъ.

Че трѣбȣе се фа́чй ꙟтрȣ ѡ ꙟтѫмпла́ре ка ачѣста, къȣтѫ́нд Ко́жницеле тевѣй ꙟвъцà; пе́нтрȣкъ де ва фѝ плъмъдитȣръ де Ѧлби́не лȣкрътоа́ре ꙟ Фа́гȣрй, Ѧлби́неле ꙟшй вѡ́р фа́че шіе Ма́ткъ динтрѫ́нса, прекȣм ам май Кȣвѫнта́т; ꙗръ де нȣ ва фѝ дѣчѣста, фъръ нȣмай де Трѫ́нторй, фа́гȣрїй чей кȣ плъмъдѣлъ де Трѫ́нторй трѣбȣе тъѣцй, шѝ ꙟ ло́кȣл лѡ́р ꙟтокми́т оу҆н фа́гȣр кȣ плъмъдѣлъ де Ѧлби́не лȣкрътоа́ре динтра́лтъ Ко́жницъ лȣа́т, дин ка́реле шѡ́р алѣѱе Ѧлбинеле ѡ̑ плъмъдѣлъ, дин карѣ сешй факъ шіе Маткъ.

Вара, кꙋ патрꙋспрѣѕѣче ѕиле, дꙋпъчѣ аꙋ є̑шит Роюл чел динтѫю, дѣкъ нꙋ вѣѕи сѣмне де роит ꙟ стꙋп, те поци ꙟдой, де аре Маткъ Стꙋпꙋл. Дрептачѣа декътръ сѣръ трѣбꙋе къꙋтатъ Кожница, ꙟ карѣ де вѡр ста Ѧлбинеле прелѫнгъ фагꙋрій чей декътръ ѡ̑рдиниш, Матка наꙋ перит; іаръ де вѡр ста декътръ фагꙋрій чей дин дъръпт, ꙟ карій се плъмъдеск Трѫнторій, є̑ май де а̑ крѣде, къ Стꙋпꙋл нꙋ аре Маткъ: ꙟ карѣ ꙟтѫмпларе кꙋ мꙋлт май бине се а̑жꙋтъ, бъгѫнд оун Рою, кареле аре Маткъ, престе дѫнсꙋл.

Тоамна, се кꙋноаще Стꙋпꙋл, де іасте въдꙋв, дѣкъ нꙋ лѣпъдъ Ѧлбинеле пре Трѫнторій чей ѡ̑морѫцй дин Кожницъ, прекꙋм аꙋ фъкꙋт алте Ѧлбине. Ꙟтрꙋ карѣ ꙟтѫмпларе се а̑жꙋторъ Стꙋпꙋл а̑местекѫндꙋа кꙋ алтꙋл.

Ж. Деспре Рътезатꙋл Стꙋпилѡр.

Стꙋпій се рътѣзъ, дꙋпъ ѡ̑бичѣюл локꙋрилѡр, май де мꙋлте, саꙋ май де пꙋцѫне ѡрй ꙟтрꙋн ан. Ꙟ Патрійле челе Рѡмѫне́щй май кꙋ сѣ́мъ де тре́й ѡ҇рй се рътѣ́зъ : Примъва́ра, дꙋпъ патрꙋзе́чй де сфи́нцй, кѫ́нд се слобо́д; ва́ра, прела Макаве́й, а҇декъ пре ла ꙟчепꙋтꙋл лꙋй Аѵгꙋст; шѝ то́амна, ꙟ лꙋна лꙋй Ѡкто́мврїє; кѣ́чй тъѣ́тꙋл Трѫ́нторилѡр, шѝ а҇л Цицелѡр, саꙋ а҇л Кѫсꙋлїилѡр чѣ́лѡр де Ма́тче, дꙋпъчѐ а҇ꙋ ро́йт дестꙋл, нꙋл нꙋмер ꙟтръ рътеза́тꙋрй. Ла рътеза́тꙋл чѣ́л де примъва́ръ се та́е фа́гꙋрїй чѣ́й мꙋчезй, ро́шй де Шо́аречй, шѝ пли́нй де ве́рмй, саꙋ де мо́лїй; пе́нтрꙋкъ пре а҇че́щїѧ нꙋй по́т сꙋферѝ Алби́неле; да́ръ фа́гꙋрїй чѣ́й чи́товй нꙋсе ꙟти́нг, ка нꙋкꙋмва кꙋ тъѣ́рѣлѡ́р съсе та́е шѝ плъмъдѣ́ла Алби́нелѡр. Ла рътеза́тꙋл чѣ́л дин лꙋна лꙋй Аѵгꙋст се кꙋръце фа́гꙋрїй де то́атъ вътъмътꙋра, шѝ а҇тѫ́та де а҇фꙋнд се та́е, кѫ́т се а҇йбъ Албинеле оу҇нде лꙋкра̀ пѫ́нъ то́амна. Ла рътеза́тꙋл а҇чѣ́ста пꙋци́нтѣ Мїѣре а҇къ се по́ате лꙋа̀ дела Стꙋпїй чѣ́й май бꙋнй. Ꙗ҇ръ ла рътеза́тꙋл чѣ́л дин Ѡкто́мврїє кꙋ мꙋлт май мꙋлтъ Мїѣре се ꙗ҇ пе́нтрꙋ а҇чѣѧ, пе́нтрꙋкъ а҇ша̀ тре́бꙋє рътеза́цй фа́гꙋрїй, ка съсе по́ате кꙋ кꙋвїи́нцъ а҇шеза̀ Стꙋпїй пре Ꙗ҇рнъ, де се вѡ́р пꙋне шѝ ꙟ фѫ́н; чѝ тъ́тꙋш тре́бꙋє лꙋа́т сѣ́ма фо́арте кꙋ дѣди́нсꙋл, ка нꙋкꙋмва дин лъкомїа кѫщи́гꙋлꙋй сѣ́цй чинȣ́ещй ѡ̑ па́гȣбъ, ка́рѣ а̑по́й се нȣ̀ ѡ̑ по́цй тъмъдȣ̀й, саȣ виндека̀; врѣ́ȣ а̑ ѕи́че: ка нȣ́кȣмва, врѫ́нд а̑ а̑вѣ̀ мȣ́лтъ Міѣ́ре; се́цй липсе́щй Стȣ́піи де хра́нъ, шѝ кȣ то́тȣл се́й пръпъде́щй.

Деспре оу̑нѣ́лтеле чѣ́ле де ли́псъ ла ръвезат, прекȣ́м сѫ́нт Кȣци́теле, чѣ́л ѡ̆блȣ; шѝ чѣ́л стрѫ́мб, ѡ̆алеле шѝ матѐріиле чѣ́ле де а̑фȣма́т, пѣ́на чѣ̀ де щѣ́рџе Ꙗлбинеле депрѐ фа́гȣрй ш: ч: на́м де а̑ повестѝ; пе́нтрȣкъ а̑чѣ́стѣ фїщечи́не, ка́реле ӑре Стȣ́пй, ле щі́е; нȣ́май а̑чѣ́ста ѡ̑ ꙟсе́мн, къ Стȣ́пилѡр кȣ мȣ́лт май бине ле мѣ́рџе, съ́се ръ́тѣѕъ пре врѣ́ме норо́асъ дȣ́пъ а̑мѣ́ѕй; пе́нтрȣкъ а̑тȣ́нчй нȣ́се ꙟверсȣ́нъ ӑлцй Стȣ́пй ꙟпротива лѡ́р пе́нтрȣ клъти́тȣл Міѣ́рей, ка́рѣ престе но́апте ꙗ̆ръш ѡ̑ а̑стȣ́пъ Ꙗлби́неле, къ ѕдрȣмикътȣ́риле шѝ фърмитȣ́риле чѣ́ле де фа́гȣрй ꙟкъ ле кȣле́г.

Ѕ. Деспре ѡ̑морѫ́тȣл, саȣ] оу̑чи́сȣл Стȣпилѡр.

Би́не ӑр фѝ, кѫ́нд са́р пȣтѣ̀ фа́че, ка се нȣ́се ѡ̑мо́аръ ни́чй ѡ̆ Ꙗлби́нъ, фъ́ръ нȣ́май Міѣ́рѣ, шѝ Чѣ́ра съ́се ꙗ̆ де ла Стȣ́пй, ка се добѫндим фолосȣл, пентрȣ кареле цѫнем Стȣпій, ка ші дела Добитоачеле чѣле Домѣстиче, пентрȣ а кърора цѫнѣре нетрȣдим; чі ачѣста, адекъ се лȣъм Міѣрѣ, ші Чѣра, ші Ѧлбинеле тътȣші се нȣле ѡморѫм, нȣмай ачеа шіѡ ав бъгат ꙟ кап, карій нȣ сокотеск пагȣба чѣ, че ѡ ар авѣ Стȣпарій дин крȣцѣрѣ ші цѫнѣрѣ тȣтȣрѡр Ѧлбинелѡр; пентрȣкъ пре ѡ маре парте де Ѧлбине ар трібȣі се ѡ Хрънѣскъ кȣ Міѣре саȣ декȣмпърат, саȣ дела чеѫлалцй Стȣпй ай съй; іаръ а хрънй Стȣпій кȣ Міѣре де кȣмпърат, нȣ фак ѥй атѫта, кѫтъ іасте келтȣѣла, ші пентрȣче се цѫнъ ѡмȣл чева, деȣнде нȣ аре вреȣн фолос, чі май мȣлтъ пагȣбъ? дешй ва хрънй Стȣпарюл Стȣпій чей май слабй кȣ Міѣре дела Стȣпій съй чей май бȣнй, пре ачещіа нȣ нȣмай ꙟй слъбѣще, чі фолосȣл, кареле лар авѣ дела дѫншій, ꙟкъ ꙟл пѣрде. Ѧшадаръ (зиче Шпицнер Стȣпарюл чел май вестит дин Цѣра Немцѣскъ, пре кареле ꙟ зилеле трекȣте лаȣ май скȣртат Профессорȣл Миттерпахер, ші лаȣ ꙟтипърит ꙟ Кр Тип: а Оуниверситъцей Оунгȣрещй де аичй дин Бȣда) Стȣпій чей слабй, чей бътрѫнй, ші чей фъръ де Маткъ, саȣ въдȣвй нȣ требȣе цинȣ́цй, чѝ ѡ̂морѫ́цй, а̂ кърѡра мо́арте а̂ша̀ се причинȣѣ́ще: Се са́пъ ѡ̂ гро́апъ ла́ргъ кѫт Ко́жница̀, шѝ а̂фȣ́нд ка де оўн Шȣ́х, шѝ ꙟ̂ гро́апа а̂чѣ́ста се а̂при́нд ни́ще кѫ́рпе, ка́ре ӑȣ фо́ст мȣѣ́те ꙟ̂ пѣ́тръ пȣчо́асъ, а̂по́й се а̂шѣ́ѕъ Ко́жница пре гро́апъ, шѝ се стрѫ́нще цъ́рѫнъ прелѫ́нгъ дѫ́нса, ка се нȣ̀ ꙟтре ӑер но́ȣ ꙟ̂трѫ́нса. Аша̀ лȣкрѫ́нд, шѝ бътѫ́нд Ко́жница кȣ па́лма, Алби́неле се ꙟ̂бѣ́тъ де фȣ́мȣл чѣ́л де пѣ́тръ пȣчо́асъ, ка́д ꙟ̂ гро́апъ, шѝ крѣ́пъ, престе ка́ре се тра́ще пъмѫ́нтȣл чѣ́л дин гро́апъ съпа́т: Прин ка́рѣ лȣкра́ре май лѣ́ѕне се потопѣ́ск Алби́неле, декѫ́т прин ѡ̆рй че фѣ́лю де фо́к, саȣ флакъ́ръ, шѝ чѣ́ра ꙟкъ рѣмѫ́не май кȣратъ.

Ѕ. Деспре Примѣ́ждіиле Стȣ́пилѡр.

Реȣтъ́циле, ка́ре вин пре Стȣ́пй, сѫнт де до́аѡ фѣ́люрй, динлъȣ́нтрȣ, саȣ динафа́ръ, шѝ а̂мѫндоаѡ пȣрчѣ́д дин негри́жъ; дрептачѣ́а май кȣви́несе а̂ грижѝ Стȣ́пії, декѫ́т ӑй лекȣѝ.

1. Примѣ́ждіиле, саȣ Бо́алеле чѣ́ле динлъȣ́нтрȣ а̂ле Стȣ́пилѡр сѫнт, прекȣ́м оўрмѣ́ѕъ:

а)

а) Чꙋ́ма Стꙋ́пилѡр, ка́рѣ ѡ̂ ка́пътъ дин пꙋтоа́рѣ, чѣ̀ че ви́не дин плъмъдѣ́ла Ꙗлби́нелѡр, шѝ а̂ Трѫ́нторилѡр чѣ̀ ꙟ Късꙋлій клочи́тъ, да́ръ нꙋ̀ скоа́съ, саꙋ пе́нтрꙋкъ Ꙗлби́неле а̋ꙋ фо́ст прѣ̀ сла́б хръни́те, ни́чи а̋ꙋ а̂вꙋ́т дестꙋ́л а̋ер престе Ѥ̋рнъ, саꙋ пе́нтрꙋкъ а̋ꙋ фо́ст прѣ̀ пꙋцѫ́не, ни́чй а̋ꙋ а̂џꙋ́нс, се скоа́тъ тоа́те плъмъдитꙋ́риле. Де боа́ла а̂чѣ́ста се виндекъ Стꙋ́пій, дѣ́къ ли́се рътѣ́зъ фа́гꙋрій чѣ́й ꙟпꙋци́цй, шѝ е̋й се а̂фꙋ́мъ кꙋ Тъмѫ́е, шѝ кꙋ а̋лте матѣ́рій миросито́аре.

б) Тꙋрба́рѣ, ка́рѣ се кꙋно́аще динтрꙋ̀ а̂чѣ́а, къ Ꙗлби́неле а̂тѫ́та скоа́ръ ꙟко́аче, шѝ ꙟколѡ̀, пѫнъчѣ̀ ка́д, шѝ мо́р. Бо́ала а̂чѣ́ста ѡ̂ ка́пътъ Ꙗлби́неле дин миро́сꙋл оӳнѡр фло́рй, дин Мїѣ́ре стрѫ́нсъ депре дро́ждїй де Бѣ́ре, шѝ динтра́лте Ѥ̋рбꙋрй венино́асе, ни́чй ле трѣ́бꙋе вреꙋ́н лѣ́к; къ́чй трѣ́че бо́ала де си́не.

в) Кꙋфꙋрѣ́ла, ка́рѣ ѡ̂ ка́пътъ примъва́ра дин негрижи́рѣ чѣ̀ де престе Ѥ̋рнъ. Де кꙋфꙋрѣ́лъ се тъмъдꙋ́еск Ꙗлби́неле, дѫ́ндꙋле ви́н а̂местека́т кꙋ Зъха́р.

2.

2. Приме́ждїиле А̑лбинелѡр чѣ́ле динафа́ръ, ка́ре сѫнт кȣ мȣ́лт май ма́рй, декѫт чѣ́ле динлъȣ́нтрȣ сѫнт а̑чѣ́сте:

а) Мѫнка́тȣл ꙟтръ дѫнселе, ка́реле се по́ате ꙟпедека̀ ꙟтѫ́ю, фъкѫ́нд дин хѫртїе оу҅н копери́ш нȣ̀ пре̑ ма́ре, шѝ ка́м плека́т де̑сȣ̑пра ѡ̑рдини́шȣлȣй стȣ̑пȣлȣй че́лȣй май сла́б, ка се нȣ̀ по́атъ ꙟтра̀ сѡ̏блȣ, шѝ скȣрѫ́нд А̑лби́неле чѣ́ле ръпито́аре ꙟ Ко́жница лȣй. А̑до́аша, стръпȣнгѫ́нд фа́гȣрїй Стȣ̑пȣлȣй че́лȣй ръпито́рю кȣ Кȣци́тȣл че́л де ръте҄за́т пре май мȣ̑лте ло́кȣрй, ка, а̑вѫ́нд де а҆шй кѫрпѝ фа́гȣрїй, се оу҅йте де а̑ пръда̀ пре а҆лтȣл. Да́ръ а̑тре́ѧ, май би́не вей фа́че, де вей ꙟто́арче пре Стȣ̑пȣл че́л пръдъто́рю кȣ гȣ̑ра Ко́жницей ꙟ сȣ̑с, шѝ вей пресъра̀ при́нтръ фа́гȣрїй лȣй ѡ̑ мѫ́нъ де Ма́к; пе́нтрȣкъ ꙟда́тъ сева а̑пȣка̀ декȣръцѫ́т, шѝ пѫнъкѫ́нд ва Кȣръцѝ то́т Ма́кȣл ди́нтръ фа́гȣрй, ва оу҅йта̀ пръда́тȣл. Ꙗ҆ръ ка се по́цй кȣно́аще, дин ка́рѣ Ко́жницъ вин А̑лби́неле чѣ́ле пръдъто́аре, пре а̑чѣ́сте, кѫ́нд є҆с кȣ пра́да, ле прѣ́серѣ кȣ фъри́нъ, шѝ, лȣѫ́нд сѣ́ма дȣпъ дѫнселе, лѣ́ѕне ле вѣ́й кȣноа́ще. Чѝ престе тоате багъ де сѣ́мъ, ка Стȣпі́й се нȣці́й рътѣ́ѕий пре врѣ́ме сери́нъ, шѝ кълдȣроа́съ, ни́чй сѣ́й хрънѣ́щий, фъръ нȣма́й пре врѣ́ме плоїѡ́асъ, саȣ ноа́птѣ, дѣ́къ воещи́й, се нȣцисе пра́де.

б) Мо́лїиле ꙟкъ мȣлт стрѫ́къ Стȣпилѡр; пе́нтрȣкъ Чѣ́ра ѿ ро́д Мїѣ́рѣ ѡ̑ мѫ́нкъ, кȣ гȣно́юл, шѝ Кȣи́бȣриле са́ле Ко́жницеле ле спȣ́ркъ; ꙟ̑проти́ва кѣ́рѡра лѣ́ѕне по́ций ста̀, кȣрѣци́нд май а̑дѣ́се ѡ̋ри Ко́жницеле, шѝ силиндȣте а̑ цѫнѣ Стȣпи́й кȣ ма́й мȣлте Ꙟ̑лби́не; къ́чй А̑лби́неле, фїи́нд ма́й мȣлте, ни́чй се оӳйтъ ла връжма́шїй лѡ́р че́й ма́й ми́чй.

в) Де нȣмаш тѣ́ме, кѫ́мй ва крѣще Ка́ртѣ прѣ̀ ма́ре, ꙟ̋шй а̑ръта̀, кȣм трѣ́бȣе а̑пъра́ций Стȣпі́й де Шоа́речй, де Рѫндȣнѣ́ле, де Чокънитоа́ре, де Ве́спй, де форми́чй, шѝ де ꙟ̋лций връжма́шй а̑й лѡ́р, чѝ фїи́нд кѫ́мй ꙗ̋сте фри́къ, а̑пъра́рѣ де нȣми́цїй връжма́шй ѡ̑ ꙟкрединцѣ́ѕ грижей чѣ́їй съргȣитоа́ре а̑ Стȣпа́рилѡр.

I. Деспре Лóкꙋл, шѝ Ꙟ̑темеѣ́тꙋа Стꙋпи́ней.

1. Лóкꙋл, ꙟ̑ кáре врѣ́й а̑ ꙟ̑темеѣ̀ Стꙋпи́нъ, трéбꙋе се фіе сикрéт, даръ нꙋ̆ ресꙋнъто́рю̆, депъртáт де гѫлчáва Ѻ̏аменилѡр, шѝ а̑ Добитóачелѡр, кꙋрáт, шѝ сѫнъто́с, ни́чй прѣ̀ кълдꙋро́с, ни́чй прѣ̀ фригꙋро́с, нꙋ̆ депáрте де рѫꙋ́рй кꙋръто́аре, саꙋ̆ де ӣзвóаръ; кѫ́чй фъръ де а̏пъ нꙋ̆се пóт ни́чй фáгꙋрїй ꙟ̑токмѝ, ни́чй Міѣ́рѣ префáче, ни́чй Бъцъ́їй пълъмъдѝ; даръ нꙋ̆ а̑проáпе де Тъ́ꙋрй, саꙋ̆ а̏пе кꙋрътóаре де чѣ́ле ма́рй; пéнтрꙋкъ мергѫ́нд, шѝ ꙟ̑тꙋрнѫ́ндꙋсе Ꙟ̑лбинеле престе ѥ̏ле, кáд, шѝ се ꙟ̑нéкъ ꙟ̑трѫ́нселе, кáм ꙟ̑тръ Дѣ́лꙋрй, ка се нꙋ̆ а̑џꙋ̆нгъ тáре вѫ́нтꙋриле, май вѫртóс чѣ́ле ре́чй. Ми́жлокꙋл Фѫнáцелѡр, кáре ꙟ̑ тóт а̏нꙋл се косéск, се цѫ́не а̑ фѝ лóкꙋл чѣ́л май бꙋ̆н, шѝ май де фолóс пéнтрꙋ̆ Стꙋ̆пй, май а̑лéс де вѡ́р фѝ шѝ Пóмй принтрѫ́нсꙋл сѫди́цй; пéнтрꙋкъ де а̑проáпе кꙋ̆ мꙋ̆лт май лѣ́ѕне ꙟ̆шй стрѫ́нг Ꙟ̑лбинеле хрáнъ, декѫ́т де депáрте.

2. Стꙋпи́на трéбꙋе фъ́кꙋ̆тъ май лꙋ̆нгъ, декѫ́т лáтъ, шѝ гáрдꙋл ѥ̏ій нꙋ̆ трéбꙋе

се фіе кȣ тóтȣл ꙟ̂нáлт, ка Ѧ̂лбинеле кѫ́т де ꙟ̂повъратé сéл поáтъ трѣ́че. Фрȣ́нтѣ Стȣпи́ней се стѣ̀ спре а̂мѣ́ѕй де ѕй, ка кѫ́т ресáре соáреле, ꙟ̂дáтъ се а̂џȣнгъ ла Кóжнице. Гáрдȣл чѣ́л декътръ а̂мѣ́ѕъ поáпте а̂шà трéбȣе копери́т, ка пáртѣ чѣ̀ динлъȣнтрȣ а̂ коперишȣлȣй се стѣ̀ май ръдикáтъ, ꙗ̏ръ чѣ̀ динафáръ, саȣ диндъръ́пт, съсе липѣ́скъ де гáрд, ка фри́гȣл дѣмѣ́ѕъ нóапте се нȣ̀ вáтъме Ѧ̂лби́неле. Кȣ май пȣцѫ̆не кȣви́нте: а̂шà трéбȣе тóате ꙟ̂токми́те, ка се поци ꙟ̂блà, кȣм се кȣви́не, прелѫ́нгъ Кóжнице, ꙟ̂нáинтѣ кърѡ́ра фáца стȣпи́ней трéбȣе дрȣсȣи́тъ де ꙗ̏рбъ, шѝ де бȣрȣе́ний, ка дин чѣ́ле дин Кóжнице кȣръци́те спȣркъчȣний се пóций жȣдекà деспре стáрѣ Стȣпилѡр, шѝ Ѧ̂лби́неле, кáре вин дин кѫ́мп ѡ̂стени́те, шѝ кáд, се нȣ́се ꙟ̂кѫлчѣ́скъ ꙟ̂ ꙗ̏рбъ. Фóарте де фолóс ꙗ̏сте шѝ а̂чѣ́ста, ка Стȣпáрюл се съдѣ́скъ прелѫ́нгъ стȣпи́нъ пóмй, де чéй че нȣ̀ крéск мáрй, прекȣм сѫ́нт пѣ́рсечїй, шѝ ѡ̏рй че фѣ́лю де ѡ̂лтóае фъкȣте ꙟ̂ гȣтѫ́й, нȣ нȣмай пéнтрȣ Рóдȣл лѡ́р, чѝ шѝ пéнтрȣ при́ндерѣ Рóилѡр.

И. Деспре фóрма, шѝ фѣ́люл Кóшницелѡр.

Кóшницеле се фáк май кꙋ сѣ́мъ ꙟдóаѡ кíпꙋрй, саꙋ фóрме: лꙋнгърѣ́це ка ѻ̏ꙋл чѣ́л тъѣ́т ла кáпътꙋл чѣ́л май грóс, шѝ ꙟ пáтрꙋ Кóрнꙋрй.

1. Кóшницеле чѣ́ле ꙟ фóрма Ѻ̏ꙋлꙋй чѣ́лꙋй тъѣ́т се фáк пре оу̏неле лóкꙋрй де пáе кꙋ мещешꙋ́г ꙟплетúте, пре ȁлте лóкꙋрй де Кꙋ́рпенй, саꙋ де ѡ̏рй че фѣ́лю де нꙋѣ́ле ѿ̏ръш кꙋ мещешꙋ́г ꙟгръдúте. Кóшницеле чѣ́ле де Кꙋ́рпенй, саꙋ де Нꙋѣ́ле тóт дѣꙋ́на сѫ́нт май бꙋ́не, де кѫ́т чѣ́ле де пáе; пéнтрꙋкъ сѫ́нт май трáйниче, нꙋсе оу̑меѕéск ȃшà рáпеде, шѝ нꙋ сѫнт нúчй прѣ̀ кълдꙋрóасе вáра, нúчй прѣ̀ фрꙋгꙋрóасе Ꙗ̏рна, ка чѣ́ле де Ѻ̏але; къ́чй се липéск пре динафáръ, кáрѣ липитꙋ́ръ ꙟтóкма ꙟпѣ́декъ фрúгꙋл, шѝ кáлдꙋл; дрептачѣ́а шѝ май спре фолóс ле жꙋ́дек ȃ фѝ Ромѫ́нилѡр.
2. Кóшницеле чѣ́ле ꙟ пáтрꙋ кóрнꙋрй ȃꙋ ѻ̑бичнꙋ́ит ȁле фáче де скѫ́ндꙋрй фóарте нѣ́тед Џилꙋúте ȃшà, ка съсе поáтъ ꙟгꙋстà, саꙋ лърџѝ, дꙋпъкꙋ́м вѡ́р фѝ рóїй, кáрїй се прúнд ꙟтрѫ́нселе. Ѻ̑рдинúшꙋл, саꙋ врѣ́на лѡ́р се фáче кáм

ла мижлок лȣнгъ, ка де патрȣ дѣџете, латъ, кѫт ꙟкапе ѽ Ѧлбинъ, ши динпротива врѣней диндъръпт се фаче оушицъ, прин карѣ съсе поатъ, де ва фи делипсъ, ши аер слобози ꙟ Кожницъ, ши къȣта, кȣм лȣкръ Ѧлбинеле. Ꙟнаинтѣ оушицей ачещїѧ се пȣне ѽ мрежȣцъ де сѫрмъ, саȣ де дрот сипцире фъкȣтъ, ка се нȣ поатъ єши Ѧлбинеле, кѫнд се дешкиде оушица. Ла врѣнъ ꙟкъ се пȣне оун дъраб де плеȣ, ка съсе поатъ ꙟкиде, кѫнд ва фи делипсъ; чи плеȣл требȣе гъȣрит ꙟ форма чȣрȣлȣй, ка се поатъ ꙟтра аерȣл принтрѫнсȣл ꙟ Кожницъ. Кожницеле ачѣсте де Скѫндȣрй се фак, ловите ла ѽлалтъ, ка съсе поатъ пȣне оуна сȣпт алта, кѫнд вей вой, се ꙟмърещй Кожница.

Ничй фъръ де причинъ саȣ афлат Кожницеле ачѣсте де скѫндȣрй; пентрȣкъ динтрѫнселе кȣ мȣлт май лѣзне ꙟй Мїерѣ крȣцѫнд Ѧлбинеле.

В. Деспре Єрнатȣл Стȣпилѡр.

Стȣпїй нȣ се єрнѣзъ тот ꙟтрȣн кип: пре оунеле локȣрй ꙟй ласе ꙟ стȣпинъ, кȣм

ау

аȣ фо́ст ашеѕа́ци престе тоа́мнъ; пре а́лтеле ꙟй ба́гъ ꙟ фѫ́н; ꙗ́ръш ȣ́нїй ꙟй пȣн ꙟ Къ́сй, а́лцїй пре по́дȣл Къ́силѡр; ба ȣ́нїй Ѻа́менй сȣпт пъмѫ́нт ꙟкъй ба́гъ. Динтръ то́цй ачѣ́а се ве́д а лȣкра̀ май би́не, ка́рїй ꙟшй ѥрнѣ́ѕъ Стȣпїй саȣ ȣ́нде ѥра̀ тоа́мна ашеѕа́ци, саȣ ꙟ фѫ́н; пе́нтрȣкъ ꙟ Ка́съ, саȣ Къма́ръ, шѝ пре по́дȣл Къ́сей май ле́ѕне по́т стръба́те Шоа́речїй ла ѥ́й, шѝ гѫлчѣ́ва Ѻамени́лѡр ꙟкъ нȣле тикнѣ́ще, ꙗ́ръ сȣпт пъмѫ́нт май ле́ѕне мȣчеѕе́ск шѝ Ко́жницеле, шѝ фа́гȣрїй; деȣ́нде ȣрмѣ́ѕъ чѐ май ма́ре стрика́ре а Стȣ́пилѡр. Дрептачѣ́а чѣй динтѫю, деспре ка́рїй ам ѕи́с, къ се ве́д а лȣкра̀ май би́не, ла ачѣ́сте тре́бȣе се ꙗ сѣ́ма.

1. Ка се ка́ȣте Ко́жницеле май наи́нте де Ꙗ́рнъ, се́ле кȣ́ръцъ, шѝ се ꙟдрѣ́пте, че ва фѝ де ꙟдрепта́т ꙟтрѫ́нселе; пе́нтрȣкъ нȣ̀ фолосѣ́ще а ꙟбла̀ ла дѫнселе престе Ꙗ́рнъ.
2. Чѣй че ла́се Стȣпїй ꙟ ло́кȣл, ꙟ ка́реле аȣ фо́ст ашеѕа́цй, тре́бȣе се липѣ́скъ фоа́рте би́не Ко́жницеле, шѝ аша̀ съ́ле ашѣ́ѕъ пре Скѫндȣриле чѣ́ле дедесȣпт, кѫ́т вѫ́нтȣл, шѝ май але́с ѕъпа́да се нȣ̀ стръба́тъ ꙟтрѫ́нселе, ꙟсе ла врѣнъ тъ́тȣшй тре́бȣе лъса́тъ ѡ гъȣри́че спре

ꙟтра́тꙋл а̋ерꙋлꙋй, ка се нꙋ̑се нѫдꙋшѣшкѫ А̑лби́неле; а̑по́й пре фі́ещека́рѣ Ко́жницѫ тре́бꙋе пꙋ̑с кѫ́те оӳн жꙋ̑п де рого́ѕ спре а̑чѣ́ѧ трѣ́бѫ гѫтит, шѝ ꙟчи́нс жꙋ̑пꙋл прелѫ́нгѫ Ко́жницѫ, ка се нꙋ̑л сꙋ̑фле вѫ́нтꙋл. Престе Ꙗ̋рнѫ ѕѫпа́да ꙟ̋кѫ тре́бꙋе а̑рꙋ̑нкатѫ де прелѫ́нгѫ Ко́жнице, шѝ гѫꙋри́чѣ дела ѡ̑рдини́ш май ꙟ̑мѫри́тѫ, кѫ́т се дꙋ̑че ѡ̑мѫ́тꙋл, ка се по́атѫ є̑шѝ, шѝ а̋се кꙋрѫцѝ пре си́не А̑лби́неле.

3. Ꙟ̑ фѫ́н нар фѝ пентрꙋчѣ̀ сѫсе ба́це; кѫ́чй пре кꙋ̑м нꙋ̀ дѣцерѫ стꙋ̑пі́й чѣ́й фꙋци́цй ꙟ̑ Бо́рте, а̑шà шѝ а̑чѣ́щй Домѣ́стичй нꙋ̀ вѡ́р децерà ꙟ̑ Ко́жнице, нꙋ̑май А̑лби́не се фі́е мꙋ̑лте; чѝ фі́индкѫ ѡ̑бичѣ́юл де а̑ бѫгà стꙋ̑пі́й ꙟ̑ фѫ́н престе Ꙗ̋рнѫ є̑ бѫтрѫ́н, чѣ́й че оу̑рмѣ́ѕѫ лꙋ̑й тре́бꙋе се ба́це де сѣ́мѫ, ка пресꙋ̑пт стꙋ̑пи́й се нꙋ̑ пꙋ̑нѫ фѫ́нꙋл прѣ̀ гро́с, де ва фѝ шѝ редика́т дела пѫмѫ́нт; пе́нтрꙋкѫ пꙋ̑нѫ́ндꙋл прѣ̀ гро́с, а̋ерꙋл нꙋ̀ по́ате стрѫба́те принтрѫ́нсꙋл, шѝ стꙋ̑пі́й се нѫдꙋшѣ́ск. Примѫва́ра ꙗ̋раш кꙋ̑ дѣди́нсꙋл се ꙗ̋ сѣ́ма, ка се́шй скоатѫ стꙋ̑пі́й дин фѫ́н, кѫ́т ꙟ̑чѣ́пе а̑ се ꙟкѫлѕѝ врѣ́мѣ; пе́нтрꙋкѫ є̋с А̑лби́неле

прин фѫ́н, шѝ, непѹтѫ́ндѹсе ꙟтѹрна̑ ꙟ Во́жницеле са́ле, то́ате пе́р.

Деспре пѹрта́тѹл Стѹпилѡр динтрѹ̆н ло́к ꙟтра́лтѹл, хрънитѹл лѡ́р че́л де престе Ꙗ̆рнъ, лѹкра́тѹл Ро́илѡр, стръкѹра́тѹл Міє́рей, сто́рсѹл Че́рей, шѝ фе́ртѹл Міє́дѹлѹй, ка́ре то́ате се цѫ́н де Стѹпи, май мѹлте ӑшй а̂вѣ̀ де а̂ скріє, чѝ май мѹлте а̂ скріє нѹ̀ ѡ̂ ціѹ де фолос.

§. 2.

Деспре Гѫнда́чїй, саѹ Ве́рмїй че́й че фа́к Мъта́са.

А. Деспре фи́рѣ, шѝ фоло́сѹл Гѫнда́чилѡр че́лѡр че фа́к Мъта́са.

1. Деспре Фи́рѣ лѡ́р.

Гѫнда́чїй, че́й че фа́к Мъта́са, сѫ́нт оўн фѣ́лю де Ѡ̂ми́де, ка́ре са́ѹ а̂дѹс ꙟ Еѵрѡ́па пре врѣ́мѣ Ꙟпъра́тѹлѹй Іостиніаⷩ прин ни́ще Мона́чи. Гѫнда́чїй а̂че́щѣ депрелѫ́нгъ Ца́риград дѹпъ а̂чѣ́а са́ѹ пръси́т ꙟ Іта́лїа, Шпа́нїа, Га́ллїа, ꙟ Цѣ́ра Немцѣ́скъ, шѝ ꙟ Цѣ́ра Оунгѹрѣ́скъ, шѝ

ӑѹ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

а̏ȣ фи́рѣ ѡ̂миделѡр; пе́нтрȣкъ се пръсе́ск дин ѡ̏аъ, шѝ се ски́мбъ, ка шѝ ѡ̂ми́деле; къ́чй ꙟ̂тѫ́ю ꙟ̏шй стръмȣ́тъ пѣ́лѣ, а̂по́й се ꙟ̂въле́ск, май преȣ́рмъ рȣмпѫ́ндȣшй, саȣ роꙁѫ́ндȣшй ꙟ̂вълитȣ́ра, шѝ а̂местекѫ́ндȣсе Бърбътȣ́шїй кȣ Мȣ́ерȣщиле, а̂тѫ́та ѡ̏аѡ, пѫнъчѐ крѣ́пъ. Ѧ̏ръ

2. Фоло́сȣл лѡ́р ꙗ̏сте Мъта́са, дин ка́рѣ се фа́че то́т фѣ́люл де Ха́йне. Ничй ꙗ̏сте грѣ́ȣ, а̂ пръсѝ, цѫнѐ, спорѝ, шѝ грижѝ Гѫнда́чїй а̂че́щѣ; пе́нтрȣкъ гри́жа лѡ́р нȣ́се поа́ртъ ꙟ̂делȣ́нг, шѝ се по́ате пȣртӑ де фїещечи́не, ꙟ̏къ шѝ де че́й, че нȣ̀ сѫ́нт Ха́рничй де а̂ лȣкра̀ а̏лтъ че́ва, прекȣ́м сѫ́нт бътрѫ́нїй, шѝ прȣ́нчїй. Келтȣ́ѣлъ ма́ре пе дѫ́ншїй ꙟ̏къ нȣ́се фа́че, чѝ фоло́с се добѫндѣ́ще фо́арте бȣ́н; пе́нтрȣкъ по́ате добѫндѝ ꙟ̂ врѣ́ме май скȣ́ртъ де до́аѡ лȣ́ний трейꙁе́чй де Флори́нцй, шѝ май мȣ́лцй, пе Мъта́съ.

Б. Деспре Пръси́тȣл Фръга́рилѡр.

Фїи́ндкъ Гѫнда́чїй че́й, че слобо́д Мъта́са, нȣ́май кȣ фрȣ́нꙁе де Фръга́рй се Хръне́ск, то́кма де ли́псъ ꙗ̏сте, ка, май наи́нте де а̂ ворби́ деспре пръси́тȣл гѫнда́чилѡр а̂чѣ́стѡра, се ворбе́ск деспре пръси́тȣл, шѝ спори́тȣл фръга́рилѡр. Ашада́ръ Фръга́рїй май би́не креск ꙟ ло́к де ми́жлок, шѝ ка́м а̂рино́с, де кѫ́т ꙟ ло́к гра́с, шѝ се пръсе́ск, шѝ спо́реск прин съди́т, прин ѿмлитȣ́ит, саȣ дин семѫ́нцъ; къ́чи ꙟплѫнтѫ́ндȣсе, ка Ѳе́лчиле, май а̂нево́е се при́нд, ка́ре а̂ша̀ се фа́к:

1. Млъди́целе, ка́ре а̏ȣ крескȣ́т дин ръдъ́чина Фръга́рюлȣй, а̂ша̀ се са́пъ, шѝ се дешди́нъ декѫ́тръ ръдъчи́нъ, ка се а̏йбъ пȣцѫнтѣ̀ Мȣстѣ́цъ, а̂по́й се съде́ск, ка шѝ а̏лцй По́мй, ꙟ ло́кȣл, оу̏нде врѣ́й, се спо́рещй Фръга́рй. Пе́нтрȣ Плȣга́рй спре а̂чѣ́ста май бȣ́нъ а̏р фѝ Кȣ́ртѣ, оу̏нде се цѫ́н Ѿаръле, пе́нтрȣкъ фо́арте би́не се Хръне́ск кȣ Фра́џиле, чѣ́ле че ка́д, ни́чй а̏ȣ ли́псъ де а̏лтъ Хра́нъ, пѫнъкѫ́нд цѫ́н Фра́џиле.
2. Ѿмлитȣ́итȣл а̂ши́ждерѣ се фа́че ка шѝ ла а̏лцй По́мй, а̏декъ се плѣ́къ кре́нџиле Фръга́рюлȣй, се сȣче́ск, ка се крѣ́пе, кѫ́т ме́рг ꙟ пъмѫ́нт, а̂по́й се ꙟгро́апъ, цепени́ндȣсе май наи́нте кътръ пъмѫ́нт кȣ ни́ще Кѫ́рлиџе де ле́мн, ка се нȣ̏се по́ътъ ръдика̀. Ла а̏нȣл дȣ́пъ а̂чѣ́а кѫ́нд ша́ȣ фъкȣ́т ръдъчинȣ́це, пре́ȣнд

са́ȣ фо́ст крепа́т кȣ сȣди́тȣл, се та́е прелѫ́нгъ пъмѫ́нт дела крѣ́нга чѣ плека́тъ, се а̂стȣ́пъ, преȣ́нде са́ȣ тъѣ́т, шѝ лъсѫ́ндȣсе а̂колѣ ꙟкъ оун а̂н, дȣ́пъ а̂чѣ́а се съде́ск, оунде вое́щй.

Войнд а̂ пръсѝ кѫ́т де мȣ́лци Фръга́рй, сȣ́пт Фръга́рюл, а̂лкъ́рȣѫ Кре́нџй кȣ а̂невое са́р пȣтѣ̀ плека̀ ла пъмѫ́нт, тре́бȣе фъкȣ́т оун па́т ꙟна́лт пѫнъ ꙟ Кре́нџй, пре ка́реле се пȣ́н май мȣ́лте ва́се де лȣ́т, са́ȣ лъдъцȣ́й де скѫ́ндȣръ пли́не де пъмѫ́нт, ꙟ ка́ре то́кма а̂ша̀ се ѽмлитȣ́еск Кре́нџиле чѣ́ле май ти́нере, ка шѝ кȣм се ѽмлитȣ́еск, кѫ́нд се плѣ́къ ла пъмѫ́нт, чѝ кȣ май ма́ре фоло́с; пе́нтрȣкъ престе оун а̂н тъинд ѽмлита́шȣл ꙟл по́ци съдѝ ꙟда́тъ, де́къл вей лȣа̀, кȣ то́т пъмѫ́нтȣл дин ва́сȣл, ꙟ ка́реле са́ȣ ѡ̀млитȣи́т.

3. Дин сімѫ́нцъ се по́т пръсѝ пъдȣ́рй де Фръга́рй, чѝ, фїи́ндкъ сімѫ́нца Фра́џилѡр ѥсте фо́арте мъ́рȣнтъ, кȣ а̂нівое се по́ате стрѫ́нџе: дріптачѣ́а, ка се ѡ̀ по́ци стрѫ́нџе, а̂ша̀ лȣкръ: Фра́џиле чѣ́ле май ко́апте ле кȣлѣ́џе ꙟтрȣ́н ва́с, шѝ, дȣпъчѣ̀ а̂ȣ пȣтрезит, ле ѕдробѣ́ще мъ́рȣнт кȣ мѫ́на, са́ȣ кȣ ѽрй че оу-

нѣлтъ, апо́й скꙋрѫ́нд ѕа́ма дин ва́се хо́аспеле Фра́џилѡр, ꙟтрꙋ ка́ре є аместека́тъ семѫ́нца, ле пꙋ́не пре ѡ кѫ́рпъ, саꙋ ꙟтрꙋ ѡ сѫ́тъ фо́арте дѣ́съ, ка се нꙋ̀ трѣ́къ принтрѫ́нса семѫ́нца, шѝ ле оу́скъ. Саꙋ май пре оушо́р: Фъ́ци ни́ще аце де Кѫ́непъ, да́ръ май бꙋ́не сѫ́нт де лѫ́нъ, нꙋмай дѣсѣ̀ сꙋчи́те; ꙗ хо́аспеле чѣ́ле де фра́џий, пѫ́нъ нꙋ̀ са́ꙋ оуска́т, ꙟ мѫ́нъ, шѝ тра́џе аце́ле принтръ хо́аспе; аша̀ лꙋкрѫ́нд, семѫ́нца се ва ли́пѝ де аце, ка́ре дꙋ́пъ ачѣ́а аша̀ тре́бꙋе оуска́те, ка се нꙋ се скꙋтꙋре семѫ́нца дипре дѫ́нселе. Примъва́ра апо́й алѣ́џе ꙟ гръди́нъ оу́н ло́к, ка́ре се нꙋ̀ фіе прѣ̀ гра́с, фъ ꙟтрѫ́нсꙋл стра́тꙋрй, шѝ прин стра́тꙋрй пъръꙋ́це нꙋ̀ та́ре афꙋ́нде, шѝ де ѡ па́лмъ дедепа́рте оу́нꙋл де а́лтꙋл: ꙟ пъръꙋ́целе ачѣ́стѣ кꙋ́лкъ аце́ле дѣлꙋ́нгꙋл, саꙋ прѣ́серъ хо́аспеле, ꙟтрꙋ ка́ре са́ꙋ оуска́т семѫ́нца, да́ръ нꙋ̀ прѣ̀ де́с, ле астꙋ́пъ, шѝ ле оу́дъ кѫ́т май де́с, май але́с де ва фѝ сѣ́четъ. Семѫ́нца чѣ̀ де фра́џий ла врѣ́мѣ са̀ ва єшѝ дѣ́съ ка пе́ріа, дрептачѣ́а май по́ций смꙋ́лџе дин ръса́д, ка сѣ́се май ръ́рѣскъ. Ꙟтръ тоа́те ръса́дꙋл чѣ́л де фръгáрй трéбȣе декѫ́тръ Ꙗ̆рнъ а̂копери́т, ка се нȣ̆л вáтъме Цéрȣл чѣл де прéсте Ꙗ̆рнъ; пéнтрȣкъ, пѫ́нъ сѫ́нт ти́нерй фръгáрїй, лéѕне ле стрѫ́къ фри́гȣл, дáръ, дȣпъчѐ крéск кѫ́тва, нȣ̀ бáгъ сѣ́ма де ѡ̏рй че џéр. Дȣпъ а̂лдóилѣ ӑн ръсáдȣл чéл де фръгáрй се пóате съдѝ ꙟтрáлт лóк, ка се пóатъ крѣ́ще, кȣ̆м ле ꙗ̆сте дáтина фръгáрилѡр, кáрїй кȣ кѫ́т се тȣ̆нд май мȣ̆лт, кȣ а̂тѫ́та се фáк май тȣфóшй, шѝ май фрȣнѕóшй; дрептачѣ́ѧ шѝ май бȣ̆ни спре хръни́тȣл Гѫндáчилѡр.

Фръгáрїй, сокоти́ндȣлисе рóдȣл, сѫ́нт де трéй фѣ́люрй: А̏лбй, Нéгри, шѝ Рóшїй, чéй кȣ фрáџй а̏лбе се цѫ́н а̂ фѝ май бȣ̆нй спре хрáна Гѫндáчилѡр, декѫ́т чéй кȣ фрáџй нѣ́гре; дáръ чéй кȣ фрáџй рóшїе, кáрїй нȣ̀ де мȣ̆лт сáȣ а̂дȣ̆с дин пáртѣ А̂мéричей чѐ де а̂мѣ́ѕъ нóапте, се пȣ̆н ꙟнаи́нтѣ тȣтȣрѡ́р.

В. Деспре Скóатерѣ, шѝ Хръни́тȣл Гѫндáчилѡр чѣ́лѡр че слобóд Мъ́тасъ.

1. Деспре скóсȣл лѡ́р.

Кȣ сѫргȣи́нцъ трéбȣе а̂вȣ̆тъ грижъ, ка ѽȣцеле Гѫндáчилѡр, чѣ́лѡр че слобóд

Мътáсъ, съсе цѫ́нъ ла фри́г престе Ꙗ̋рнъ, ка нȣкȣмва ꙟ̂кълѕѫ́ндȣсе май наи́нте де врѣ́ме се дѣ̀ ꙟ̂ віȣ. Пре врѣ́мѣ скóсȣлȣй, кѫ́нд тѫ́мпȣл се ꙟ̂кълѕѣще, шѝ фрȣнѕа Фръгáрилѡр ꙟ̋къ дъ̀ а̂фáръ, трéбȣе лȣáте дела ръчѣ́лъ кȣ Шкътȣа, ꙟ̂ кáрѣ стъ̀ Хѫ́ртїа, саȣ Џóлџȣл, пре кáре сáȣ ѡ̂áт флȣтȣ́рїй, дȣсе ꙟ̂ Кáсъ кáлдъ, пȣсе ꙟ̂тръ доаѡ пéрине ꙟ̂кълѕи́те, шѝ а̂тѫта цѫнȣте ꙟ̂тръ пéриний, пѫнъкѫ́нд дáȣ ꙟ̂ віȣ. Ꙗ̋ръ дѣ́къ нȣ̀ а̋р да̀ ꙟ̂ віȣ ꙟ̂тръ пéриний, лѣ́гъ Џóлџȣл, саȣ Хѫртї́а чѣ̀ кȣ ѡ̂ȣцеле ꙟ̂трѡ̀ Вѫ́рпъ кȣрáтъ, ѡ̂ бáгъ ꙟ̂ си́н, шѝ ѡ̂ пóартъ пѫ́нъ сѣ́ра, лȣѫ́нд вине сѣ́ма, ка се нȣ̀ а̂џȣнгъ мотошкȣца де пѣ́леций, ни́чй се стръбáтъ сȣдóарѣ ла ѡ̂ȣце; Къчй се вáтъмъ де сȣдóаре. Престе нóапте ле пȣне сȣпт Кѫпътѫ́юций, ка селе фіе кáлд, шѝ а̂ша̀ фъ̀, пѫнъчѣ̀ вѡ́р да̀ ꙟ̂ віȣ. Дȣпъчѣ̀ а̋ȣ ресъри́т вермȣлéций дин ѡ̂ȣце, ꙟ̂ти́нде Хѫ́ртїа, пре кáрѣ сѫ́нт вермȣлéцїй, пре Мáсъ, саȣ пре ѡ̂ Ѳкѫ́ндȣръ: Кȣлѣ́џе фрȣнѕе де фръгáрий, ле пȣне прелѫ́нгъ вермȣлéций, шѝ шѝ предѣсȣпра лѡ́р, ка съсе поатъ сȣѝ пре дѫнселе, шѝ се ꙟ̂чѣ́пъ а̂ мѫнка̀. Ꙗ̋ръ

ѡ̂ȣцеѡ̑ꙋ̆целе, дин ка́ре ꙟ̋къ нꙋ̀ са́ꙋ фъкꙋ̆т вермꙋле́ций, ле кꙋлѣ́џе, шѝ ле цѫ́не, ка шѝ май наи́нте, ꙟ̂ ло́к ка́лд, пѫнъчѐ вѡ́р да̀ ꙟ̂ вїꙋ шѝ а̂чѣ́стѣ, дꙋ̆пъ а̂чѣ́ꙗ лꙋ̆кръ кꙋ дѫ́нселе, прекꙋ̆м а̋м ꙟ̂въца́т.

2. Деспре Хрънитꙋл лѡ́р.

Кѫ́нд са́ꙋ сꙋи́т пре фрꙋ̆нꙃе вермꙋле́цїй, кꙋлѣ́џе фꙋ̆нꙃеле кѫ́те оӳна ꙟ̂преꙋ̆нъ кꙋ вермꙋле́цїй, ле пꙋ̆не пре а̋лтъ Хѫ́ртїе ꙟ̂трѡ̀ Єѫ́тъ, шѝ ѡ̂ а̂шѣ́ꙃъ пре ма́съ, са́ꙋ пре скѫ́ндꙋръ. Ꙟ̋се ꙗ̋ сѣ́ма, ка се нꙋ̆ а̂мѣ́стечй пре вермꙋле́цїй че́й май тѫ́рꙃїй, кꙋ че́й май тѫмпꙋрїй, чѝ пре фїещека́рїй ꙟ̋й хрънѣ́ще де кили́н де до́аѡ ѡ̋рй ꙟ̂ ꙃѝ: сѣ́ра, шѝ диминѣ́ца. Ꙗ̋ръ фрꙋ̆нꙃеле чѣ́ле де фръга́рй се нꙋ̀ фїе оӳмеде де пло́ае, са́ꙋ де ро́аѡ, кѫ́нд ле да́й вермꙋле́цилѡр, чѝ ꙃвѫнта́те; дрептачѣ́ꙗ, темѫ́ндꙋте де пло́ае, фрꙋ̆нꙃеле ле кꙋлѣ́џе май наи́нте, ле пꙋ̆не ла ло́к ръкꙋро́с, шѝ ле ꙟ̂пръщїе, ка се нꙋ̆се ꙟ̂кълꙃѣ́скъ, стѫ́нд престе ѡ̂ла́лтъ, шѝ се стри́че вермꙋле́цилѡр. Фїи́нд врѣ́ме оӳмедъ, шѝ рѣ́че, ка́са ѡ̂ ꙟ̂кълꙃѣ́ще дѣбѣ̂; къчй фри́гꙋл стрикъ вервермꙋле́цилѡр че́лѡр ти́нерй, шѝ сла́бй. Ꙟ̂ врѣ́ме ка а̂чѣ́ста нꙋ̆ ва стрика̀ а̂

а̂фꙋма̀

а̂фȣма̀ ка́са кȣ семѫ́нцъ де Бра́д, са́ȣ кȣ а̏лте матерї́й бине миросито́аре. Кѫнд да́й де мѫнка́т вермȣле́цилѡр, ба́гъ де сѣ́мъ, се нȣ ремѫ́нъ оу̏нї́й динтръ дѫ́нші́й флъмѫ́нѕи́, шѝ то́т а̂тре́ѧ ѕѝ кȣръцъ динтръ дѫнші́й, че на́ȣ мѫнка́т, шѝ гȣно́юл; ꙗ̏ръ а̂чѣ́ста а̂ша̀ се фа́че: Се пȣн престе вермȣлеци фрȣнѕе про́аспете, шѝ дȣпъчѐ се сȣе пре дѫ́нселе, а̂чѣ́стѣ се кȣле́г ꙟ̂преȣнъ кȣ вермȣле́цї́й, шѝ се пȣн пре а̏лтъ Хѫ́ртїе, ꙗ̏ръ Хѫртїѧ чѣ̀ вѣ́ке ꙟ̂да́тъ се а̂рȣнкъ а̂фа́ръ, ка се нȣ̀ пȣтъ вермȣле́цилѡр.

Г. Деспре па́трȣ Со́мнȣри а̂ле Вермȣле́цилѡр.

1. Деспре Со́мнȣл че́л динтѫ́ю.

Хрънинд̆ȣсе Вермȣле́цї́й шѣ́се, шѣ́пте, са́ȣ ма́й мȣлт ѡ̏пт ѕи́ле, прекȣм са́ȣ ѕи́с, ꙟ̂ тѫ́мпȣл а̂че́ла ꙗ̏ сѣ́ма бине ла дѫ́нші́й, шѝ де ле вѡ́р фѝ Ка́пȣриле скȣрте, ротȣнде, гро́асе, шѝ стрълȣчито́аре, ни́чи се вѡр мишка̀, чѝ вѡ́р ста̀ цѣ́пени́й, шѝ кȣ ка́пȣриле рѫдека́те ла дѣ́л, є̄ се́мн, къ до́рм, шѝ со́мнȣл вѡ́р а̂че́ст динтѫ́ю цѫне доашѕе́чи шѝ

па́трȣ

пáтрȣ де чáсȣрй, кáреле шѝ ди́нтрȣ ꙟ̑чѣ́а се кȣнóаще, къ ꙟ̑тȣ̑нчй ꙟ̏шй пéрд пѣ́лѣ чѣ̀ де наи́нте, шѝ се ꙟ̑брáкъ ꙟ̑ пѣ́ле кїáр вѫ́нътъ.

2. Деспре а̑лдóилѣ Сóмн.

Дȣпъчѣ̀ а̏ȣ дорми́т вермȣлéцїй, неми́ка мѫнкѫ́нд, дóаѡѕéчй шѝ пáтрȣ де чáсȣрй, дъ́ле де мѫнкáт ꙗ̏ръш де дóаѡсȣ̏рй ꙟ̑трѡ̀ ѕѝ, дáръ май мȣ̑лт; къ́чй сѫ́нт май мáрй, шѝ мѫнкъ май мȣ̑лт, шѝ ле кȣ̑ръцъ, ка май наи́нте, тóт ꙟ̑трéа ѕй гȣнóюл: а̑шѣ́птѣ, саȣ а̑ѡ́пта ѕѝ ꙗ̏ръ се вѡ́р фáче ла Кáп ротȣ̑нѕй, грóшй, шѝ лȣминóшй, шѝ вѡр дормѝ трейѕéчй де чáсȣрй, неми́ка мѫнкѫ́нд, а̑пóй пѣ́лѣ лѡр се ва мȣтà ꙟ̑ май ꙟ̑тȣнекáт вѫ́нътъ.

3. Деспре а̑лтрéилѣ Сóмн.

Дȣпъ Сóмнȣл чéл де а̑лдóилѣ пѫ́нъ ла а̑лтрéилѣ тóт а̑шà се Хрънéск, шѝ се грижéск вермȣлéцїй, а̑шà шѝ а̑дóрм, ка шѝ май наи́нте, нȣ̑май кѫ́т ꙟ̑ а̑лтрéилѣ сóмн дóрм шѣ́пте ѕиле ꙟ̑трéцй, шѝ пѣ́лѣ дин ꙟ̑тȣнекáт вѫ́нътъ лисе мȣ̑тъ ꙟ̑ сȣ̑ръ ка ченȣ̑ша. Дорми́нд, шѝ неми́ка мѫнкѫ́нд ꙟ̑ шѣ́пте ѕиле, дȣпъчѣ̀ саȣ дещептáт, ꙟ̑трȣ а̑ѡ́пта ѕѝ ꙟ҆къ нꙋ̀ ли́се дъ̀ де мѫнка́т, да́ръ ꙟ̑трꙋ а̑но́аша ѕѝ, шѝ ꙟ̑ то́ате ѕи́леле, пѫнъкѫ́нд а̑до́рм а̑па́тра ѡ҆́аръ, то́т де тре́й ѡ҆́рй ли́се дъ̀ де мѫнка́т, димине́ца, ла а̑мѣ́ѕй, шѝ сѣ́ра, чѝ нꙋ̀ ли́се дъ̀ мꙋ̀лт, ка се нꙋ̀ ка́пете ѕъбѣ́ле.

4. Деспре а̑лпа́трꙋлѣ со́мн.

Ла а̑лпа́трꙋлѣ со́мн а̑л вермꙋле́цилѡр, дин ка́рїй се фа́к Гѫнда́чїй, чѣ́й че словод Мъта́са, фїи́ндкъ є̃ чѣ́л май де́пре ѹ҆́рмъ, май мꙋ̀лте се по́т причѣ́пе. Ꙟна́инте де а̑ а̑дормѝ а̑па́тра ѡ҆́аръ вермꙋле́цїй, ка шѝ ꙟна́интѣ челѡрала́лте тре́й со́мнꙋрй; ꙗ҆ръ се фа́к ротꙋ̀нѕй, гро́шй, шѝ стрълꙋчи́цй ла ка́п. Дꙋпъчѣ̀ а҆́ꙋ дорми́т шѝ а̑па́тра ѡ҆́аръ, кѫ́т а҆́ꙋ а̑вꙋ̀т де дорми́т, шѝ пѣ́лѣ лиса́ꙋ фъкꙋ̀т ро́шїе, скѫ́ндꙋриле, пре ка́ре се цѫ́н вермꙋле́цїй, се фрѣ́къ кꙋ пели́н, шѝ то́атъ Ка́са се а̑фꙋ̀мъ кꙋ сълни́нъ (кли́съ) а̑при́нсъ, ка се добѫндѣ́скъ вермꙋле́цїй а̑пети́т ла мѫнка́ре; дꙋпъ а̑чѣ́а ꙟ̑чѣ́пе а҆́й хрънѝ, чѝ ꙟ̑ ѕїѡа динтѫ́ю нꙋ̀ прѣ̀ та́ре; а̑до́аша ѕѝ де тре́й ѡ҆́рй димине́ца, ла а̑мѣ́ѕй, шѝ сѣ́ра; ꙗ҆ръ а̑тре́а ѕѝ, шѝ ꙟ̑ чѣлѣла́лте, то́т дꙋпъ до́аѡ ча́сꙋрй ꙟ҆́й хрънѣ́ще фо́арте

бине,

вине, шїй цѫне кȣра́цй; къ́чй май преȣрмъ сѫ́нт то́кма џингашй, шѝ ра́педе по́т крепа̀. А̂ша̀ ꙟ̏й грижѣще ѡ́пт, но́аѡ, пѫ́нъ ꙟ̂ ѕѣ́че ѕи́ле. Кѫ́нд се фа́к пре пѫ́нтече лȣчїй, шѝ склипе́ск, ꙗ̏ръ дин гȣ́ръ ꙟ̂че́п а̂ словоѕѝ Мѫта́съ, Є̂ се́мн, къ лѣ́ȣ венит врѣмѣ, съсе ꙟ̂ки́дъ.

Д. Деспре па́тȣриле ве́рмилѡр] че́лѡр че сло́бод, шѝ фа́к Мѫта́са.

Ꙟ̂да́тъ дȣ́пъ а̂до́аѡа а̂дорми́ре а̂ ве́рмилѡр, саȣ а̂ Гѫнда́чилѡр че́лѡр че фа́к Мѫта́са, тре́бȣе се лисе фа́къ па́тȣрй а̂нȣ̀ме, пре ка́ре съсе пȣ́нъ; къ́чй пре Хѫртїе нȣ̀ по́т крѣ́ще, шѝ а̂по́й а̂ лȣкра̀; прекȣ́м се кȣвине. Па́тȣриле а̂чѣ́стѣ се по́т фа́че саȣ ꙟ̂ фо́рма скѫ́рилѡр, кȣ фȣще́й а̂тѫ́та де ꙟ̂лȣ́нџй, кѫ́т ꙗ̏сте лѫци́мѣ оу̏не́й Мѫ́сй, ꙟ̂ до́аѡ лѣце сфредери́те бъга́цй, шѝ фо́арте де́с цесȣ́цй, саȣ ꙟ̂гръди́цй кȣ па́пȣръ; саȣ ꙗ̏ръш ꙟ̂ фо́рма скѫрилѡр, чѝ а̂копери́те кȣ рогоџи́не (житїе); саȣ кȣптȣшите кȣ скѫ́ндȣрй не́тед џилȣи́те. Мѫкаркȣ́м се вѡ́р фа́че, да́ръ а̂ша̀ тре́бȣе ѡ̂рѫндȣи́те, шѝ ꙟ̂токми́те Па́тȣриле престе ѡ̂ла́лтъ, кѫ́т се а̏йбъ ꙟ̂тръ сине ло́к, оу̏нде съсе ꙟ̂плѫ́нте нȣѣ́ле де Местѣ́кън, де Ви́шиний де чѣ́й селба́течий, саȣ де Мъ́тȣрй де чѣле а̂лбе де гръди́нъ, съсе гȣжѣ́скъ, ши̇̀ съсе фа́къ ка ни́ще џȣмътъ́ци де чѣ́ркȣри, сȣ̆пт ка́ре џȣмъ́тъций де чѣ́ркȣрй а̂по́й дъ̀ де мѫнка́т Гѫнда́чилѡр чѣ́лѡр май ко́пций, саȣ, се ѕик май би́не, чѣ́лѡр май гъти́ций спре ꙟки́дере, пѫнъкѫнд се вѡ́р сȣи̇̀ пре ꙗ̏ле, съсе ꙟки́дъ. Ка́рїй динтръ Гѫнда́чй се вѡ́р леневи̇̀ а̂ се сȣи̇̀, ꙟ̋й сȣе тȣ̀ пре нȣѣ́леле чѣле ꙟгȣжба́те, ши̇̀ де на́р врѣ̀ се ремѫ́не пре ꙗ̏ле, саȣ а̏р къдѣ̀, ꙟ̋й при́нде, ши̇̀ пȣнѫ́нд ꙟтрѡ̀ Ѳѫтъ, саȣ ꙟтрѡ̀ Кошѣ́ркъ а̏щїй де чѣле мъ́рȣнт џилȣи́те, ꙟ̋й пȣне престе ꙗ̏ле, шїй а̂ко́пере кȣ ѡ̑ Кѫ́рпъ а̏лбъ, къ а̂ша̀ се вѡ́р ꙟки́де ши̇̀ престе во́ѧ лѡ́р.

Ѕ. Деспре Гри́жа Гале́телѡр.

Гѫнда́чїй, чѣ́й че слобо́д Мъта́са, дȣпъчѣ̀ се ꙟвъле́ск кȣ дѫ́нса, ши̇̀ се ꙟки́д се нȣме́ск Гале́те, кȣ ка́ре а̂ша̀ трѣ́бȣе лȣкра́т: Дѣ́къ са́ȣ ꙟвъли́т, ши̇̀ кȣ то́тȣл са́ȣ ꙟки́с пре си́не ꙟ Мъта́съ Гѫнда́чїй, трѣ́бȣе лъса́ций а̂ша̀ ꙟки́шй, пѫнъкѫ́нд, скȣтȣрѫ́ндȣсе дѣбѣ̀, а̂ѡ́пта, а̂но́аша, саȣ а̂ѕѣ́чѣ ѕи̇̀ сȣ̆нъ Гѫнда́чїй ꙟ Гале́те; сȣнѫ́нд ѡ̑да́тъ Гѫнда́чїй, Гале́теле се ѡ̂пъре́ск кꙋ а̏пъ фѣ́ртъ, шѝ мꙋри́нд Гѫнда́чїй Мъта́са се дѣ́пънъ пре вѫртѣлнице, шѝ, дꙋпъчѐ се оу҆́скъ, се фа́че жѫръбїꙋце. Ꙗ̏ръ нешїи́нд то́цй а̂ депъна̀ Мъта́са, прекꙋ́м се кꙋви́не, май ма́ре фоло́с вѡ́р а̂вѣ̀, ка́рїй ѡ̏р ви́нде Гале́теле ла фа́бриче, чѝ, во́инд а̏ле ви́нде, Гѫнда́чїй ла врѣ́мѣ са̀, а̏декъ кѫнд сꙋ́нъ, трѣ́бꙋе ѡ̂морѫ́цй ꙟ̂трѫ́нселе кꙋ фꙋ́м, саꙋ кꙋ а̏борꙋл, чѣ́л че ꙗ̏се дин Ѻ̏алеле, саꙋ Кълдъ́риле, ꙟ̂ ка́ре фѣ́рбе чѣ́ва, ка се нꙋсе рескоа́къ Гале́теле, шѝ розѫндꙋсе де Гѫнда́чй, Мъта́са съсе фа́къ бꙋ́нъ де немика.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ж. Деспре стрѫ́нсꙋл Ѻ̏алълѡр чѣ́лѡр де Гѫнда́чй.

Ѧ̂лѣџе Гале́теле, ка́ре цисѡ́р пърѣ̀ май фрꙋмоа́се, та́рй, шѝ бꙋ́не, де кили́н пърѣ́ке ла ѡ̂ла́лтъ, а̏декъ бърбъ́тꙋшй, шѝ мꙋ́ерꙋще, ка́ре а̂ша̀ се ѡ̂себѣ́ск дела ѡ̂ла́лтъ: Бърбъ́тꙋшїй сѫ́нт лꙋ́нџй, сипци́рй, шѝ а̂скꙋци́цй ла коа́дъ; Мꙋ́ерꙋщеле сѫ́нт ротꙋ́нде. Ꙗ̏ а̂тѫ́ца Бърбъ́тꙋшй, кѫ́те Мꙋ́ерꙋще; ле ꙟ̂ши́ръ ꙟ̂трѡ̀ спе́гмъ, чѝ ка́гъ де сѣ́мъ, ка нꙋ́май предѣсꙋ́пра се ꙟ̂пꙋ́нџй кꙋ а̏кꙋл, ка некꙋ́м Гѫнда́кꙋл сѣ́л ва́тъмй, чѝ ни́чй Гале́та се ѡ̑ спа́рцй; пе́нтрꙋкъ спъргѫ́ндꙋсе Гале́та а̏р перѝ, саꙋ са́р болнъвѝ Гѫнда́кꙋл. ꙟ̑ширѫ́нд а̑ша̀ Гале́теле, лѣ́гъ а̏ца кꙋ а̑мѫндо́аѡ Ка́петеле ла ѡ̑ла́лтъ, шѝ ѡ̑ а̑ка́цъ ꙟ̑ Кꙋ́ю̆. Дꙋпъ врѡ̀ кѫ́тева ꙁи́ле вѡ́р ро́аде Гѫнда́чїй̆ Гале́теле, шѝ є̑̏й вѡ́р є̑шѝ стръмꙋта́цй̆ ꙟ̑ флꙋ̆тꙋрй̆ а̏лбй̆, пре ка́рїй̆ ꙟ̏й̆ принде фрꙋмꙋше́л де а̑ри́пй̆, то́т пърѣ́ке ла ѡ̑ла́лтъ, шїй̆ пꙋ̆не пре ѡ̑ Хѫ́ртїе, саꙋ пре оу̏н Цо́лц а̏лб, ка се ѡ̏аѡ. Дꙋпъчѐ ꙟ̑чѣ́пе ѡ̑да́тъ а̑ ѡ̑а̀ Мꙋерꙋ̆шка, а̑тѫ́та ѡ̏аѡ, пѫнъкѫ́нд крѣ́пъ: а̑тꙋ̆нчй̆ ꙗ̏ ѡ̏аъле, шѝ ле а̑шѣ́ꙁъ ла ло́к ръкꙋро́с пѫ́нъ Примъва́ръ, ꙗ̏р Флꙋ̆тꙋрїй̆ ꙟ̏й̆ лѣ́пъдъ а̑фа́ръ.

Ѕ. Деспре Бо́алеле Гѫнда́чилѡр че́лѡр че слобо́д Мъта́са.

1. Гѫнда́чїй̆, че́й че слобо́д Мъта́са, се болнъве́ск, дѣ́къ мѫ́нкъ фрꙋ̆нꙁе оу̏меде, де ка́рѣ бо́алъ се тъмъдꙋ̆е́ск, а̑рꙁѫ́нд ѡ̑ къръми́дъ, пꙋ̆нѫ́ндꙋѡ сꙋ̆пт па́тꙋл Гѫнда́чилѡр че́лѡр бо́лнавй̆, шѝ тꙋрнѫ́нд ѡ̑це́т престе дѫ́нса; кѣ́чй̆ а̏бꙋрꙋл, ка́реле ꙗ̏се дин ѡ̑це́т, мꙋ̆лт фолосѣ́щє Гѫнда́чилѡр че́лѡр болнавй̆.

2. Шо́аречїй, шѝ Гъи́неле тра́г та́ре дȣпъ ѡ̂ȣцеле, чѣ́ле де флȣтȣрй ѡ̀а́те, дрептачѣ́а де а̂че́щй до́й връжма́шй тре́бȣе ви́не пъзи́те ѡ̂ȣцеле, дин ка́ре врѣ́й, се спо́рещй Гѫнда́чй.

3. Ꙟ ка́са, ꙟ ка́рѣ се цѫ́н гѫнда́чїй, Ꙗ̆ю, чѣ́пъ, шѝ ѡ̏ри че миро́асе гре́ȣ, се нȣ̀ цї́й, ни́чй съ се дȣхъ́нѣскъ ꙟтрѫ́нса; пе́нтрȣкъ а̂чѣ́стѣ стри́къ Гѫнда́чилѡр.

ЛОБ-

Ꙟсемнарѣ.

Лꙋкрꙋрилѡр, ши а̂ Кꙋвинтелѡр чѣлѡр че се а́флъ ꙟ Ка́ртѣ а̂чѣста. Нꙋмерꙋл чел А̂рабическ а̂ра́тъ Листꙋл, сау Па́цина, ꙟтрꙋ ка́рѣ се а́флъ Лꙋкрꙋл, сау Кꙋвѫнтꙋл.

А.

А̂гониси́тꙋл По̂милѡр 142. а̂л Семѫнцей Трифо́юлꙋй 71.

А̂ла́кꙋл кꙋм се сѣмънъ, ши сѣчеръ 52.

А̂лкинел чѐ ꙟкипꙋе́ск 172. декѫте Фѣлюрй сѫнт 173. кꙋм се пръсе́ск 176.

А̂местека́рѣ Пъмѫнтꙋлꙋй кꙋм се фа́че 8.

А̂плика́тꙋл А̂рбꙋрилѡр кѫнд ши кꙋм се фа́че 135.

А̂рътоаре Пъмѫнтꙋрй ка́ре сѫнт 18.

А̂рбѣ

А́рбȣриле кȣ̆м се сѣ́мънъ 126. кȣ̆м се кре́ск 127. кȣ̆м се ѡ̂лтȣе́ск 127. ш. ч.

А̂шѣ́ȣл чѐ, шѝ декѫ́те фѣ́люрй ѩ̏сте 118.

Б.

Бълто́асе ло́кȣрй ка́ре се нȣме́ск, шѝ кȣ̆м се оу̂сȣ̆къ 14.

Бо́алеле Ѻ̏илѡр, шѝ лѣ́кȣл се а̏флъ ѫ̂ ли́стȣл 93. а̂ По́милѡр, чѣ́ле динафа́ръ 140. чѣ́ле динлъȣ̆нтрȣ 139. а̂ По́рчилѡр ѫ̂ — 101. а̂ стȣ̆пилѡр ѫ̂ — 198. а̂ ви́т ко́рȣте ѫ̂ — 84.

Бѡ́бȣл 36. кȣ̆м, шѝ ѫ̂ чѐ нъмѫ́нт се сѣ́мънъ 45.

Бо́ий де чѐ фоло́с сѫ́нт, шѝ кȣ̆м съсе пръсѣ́скъ 79. Хра́на лѡ́р 82.

Брѫ̀нка По́рчилѡр кȣ̆м се ви́ндікъ 102.

Бȣ̆циле кȣ̆м се спа́лъ 160. 161.

Бȣка́теле кѫ̀пд, шѝ кȣ̆м се сѣ́мънъ 36. ш. ч. се стрѫнг 47. се ко́к 40. се сѣ́черъ 49. се косе́ск 50. се ка́ръ 53. се ѫ̂блътѣ́ск 54. се кȣ̆ръцъ 55. се грижѣ́ск 56.

Ч.

Чернꙋтꙋл Бꙋка́телѡр кꙋм се фа́че 56.
Чꙋнгъри́тꙋл А̋рбꙋрилѡр пе́нтрꙋчѐ се фа́че 138.

Џ.

Џирцърица се а̂дꙋче ꙟнаинте ꙟ па́џина 36.

Д.

Дире́сꙋл Џе̋ринилѡр 8. ш. ч. а̂л Ло́кꙋрилѡр дин Пъдꙋре фъкꙋте 13. а̂л че́лѡр Хꙋмо́асе 15. а̂л че́лѡр Мочирло́асе 14. а̂л Пъмѫнтꙋрилѡр А̂ръто́аре 12. а̂л Пꙋстелѡр де пре Ше́ес 16. а̂л Ра́тꙋрилѡр 61.
Добито́ачелк се а̂дꙋч ꙟнаинте ꙟ Па́џина 73.

Ѥ.

Ѥ̂дисарꙋл се а̂дꙋче ꙟнаинте, ꙟ Па́џина 68.
Ѥ̂рна́тꙋл Стꙋпилѡр 205.

Ф.

Фасо́лѣ, саꙋ Пъсꙋ̆ла се цѫ́не де Бꙋка́те 36. декѫ́те Фѣ́люрй ꙗ̋сте, шѝ кꙋ̆м се сѣ́мънъ 44.

Фѫна́целе кꙋ̆м се гриже́ск 62. кꙋ̆м се косе́ск 64.

Філеӡꙋи́тꙋл кꙋ̆м се фа́че 55:

Фѣ́люа Бꙋка́телѡр 32. а̂л Гꙋно́юлꙋ̆й 9. ш. ч. а̂л Га́лицелѡр 103. а̂л Пъмѫ́нтꙋлꙋ̆й 4. ш. ч. а̂л По́милѡр 142. а̂л Трифо́юлꙋ̆й 68. а̂л Ви́целѡр 146.

Фръга́рій кꙋ̆м се пръсе́ск 209. ш. ч.

Г.

Галі́теле чѐ сѫ́нт, шѝ кꙋ̆м се гриже́ск 220.

Га́лицеле ꙟкомꙋ̆н 103. чѣ́ле ꙟнътъто́аре 110. чѣ́ле Ѻбꙋ̆ръто́аре 114. чѣ́ле Ѻкꙋрмъто́аре 104.

Га́рдꙋл оу̂ска́т динчѐ се фа́че 115. чѣл вїꙋ̆ кꙋ̆м се фа́че 116.

Гъи́ниле кꙋ̆м се цѫ́н 104.

Гътитꙋл Семѫнцей 31.

Гѫ́лчиле По́рчилѡр се ви́ндекъ 102.

Гѫндачїй чей че фа́к Мъта́са 208. кꙋм се ско́т 213. кꙋм се хрънеск 215. со́мнꙋл Гѫнда́чилѡр чел динтѫ́ꙋ 216. ꙟалдо́илѣ, шѝ ꙟалтре́илѣ 217. ꙟапа́трꙋлѣ 218. кꙋм ли́се фа́к па́тꙋриле 219. Бо́алеле лѡ́р 222.

Гѫ́нщеле кꙋм се цѫ́н 110.

Гра́па чѣ̀ кꙋ Ко́лцй де Фе́р 22. кꙋ Ко́лцй де Ле́мн 23.

Гра́ждюриле кꙋм се фа́к 78.

Грѫди́ниле кꙋм се фа́к 115. чѣле де легꙋмй 117. кѫ́нд шѝ кꙋм се са́пъ 119. се сѣмънъ 120. се оӳдъ 121.

Грѫ́ꙋл декѫ́те фѣлюрй 32. че́л Ꙟвлъто́рю 34. че́л Минꙋна́т 34. че́л Мꙋкїа́т 33. кѫнд шѝ кꙋм се сѣмънъ 36. се сѣчеръ 50.

Гре́бла декѫ́те фѣлюрй 118.

Гре́ꙋ пъмѫ́нт ка́реле се ѕи́че 4.

Гꙋно́юл декѫ́те фѣлюрй 9. ш. ч. кꙋм се фолосѣще ла Цѣрине 9. ла Вїй 156.

Гꙋтѫ́їй кꙋм се пръсеск 143.

Х.

Хъмба́реле де лꙋ̑т кꙋ̑м се фа́к 59.

Хѫрле́цꙋл чѐ, шѝ декѫ́те Фѣ́люрй ꙗ̋сте 118.

Хо́лделе кѫ́нд, шѝ кꙋ̑м се пливе́ск 46.

Хри́шка Єⷮ спо́рникъ 36. кꙋ̑м се сѣ́мънъ шѝ сѣ́черъ 43.

Хꙋмо́с фі́инд Пъмѫ́нтꙋл кꙋ̑м се дирѣ́џе 15.

Ꙟ.

Ꙟблътѝтꙋл Бꙋка́телѡр кꙋ̑м се фа́че 54.

Ꙟгръдѝтꙋл Гръдѝнилѡр кꙋ̑м се фа́че 115.

Ꙟнѡкꙋла́цїа А̋рбꙋрилѡр кѫ́нд, шѝ кꙋ̑м се фа́че 131.

Ꙟтилинчи́рѣ А̋рбꙋрилѡр кѫ́нд, шѝ кꙋ̑м се фа́че 132.

И.

И̋нꙋл се нꙋ̑меръ ꙟ̑тръ Бꙋка́те 36. кꙋ̑м, шѝ пентрꙋчѐ се сѣ́мънъ 45.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

К.

Кáїй де чѣ̑ фолóс сѫ́нт 74. кꙋ̆м се пръсе́ск 75. кꙋ̆м трѣ́бꙋе грижи́цй 77.

Кáлд кáре Пъмѫ́нт се ꙁи́че 5.

Къпкїѣ́рѣ кꙋ̆м се ви́ндікъ? â Ѡ̆илѡр 95. â По́рчилѡр 102.

Кѫ́непа сінꙋ̆меръ ꙟтръ Бꙋкáте 36. кꙋ̆м се сѣ́мънъ, шѝ кѫ́нд се кꙋлѣ́џе 46.

Кѫрли́цїле кꙋ̆м се тáе дин Ви́це 153.

Кѫрпи́тꙋл Віилѡр кꙋ̆м се фáче 157.

Ко́фа де оу̑дáт кꙋ̆м трѣ́бꙋе съсе фáкъ 119.

Коркоти́не, Вѣꙁй май ꙟїо́с Кꙋ̆рчй.

Коси́тꙋл кꙋ̆м се фáче? âл Грѫ́ꙋлꙋ̆й 49. âл Фѫ́нꙋлꙋ̆й 64. âл Трифоюлꙋ̆й 72.

Ко́жницеле кꙋ̆м трѣ́бꙋе фъкꙋ̆те 204.

Кꙋфꙋрѣ́ла По́рчилѡр кꙋ̆м се ви́ндекъ 101. â А̂лби́нелѡр 199.

Кꙋкꙋрꙋ̆ꙁꙋл кѫ́те нꙋ̆ме а̎ре, шѝ де чѣ̑ фолóсе ѥ̎сте 35. кѫ́нд шѝ кꙋ̆м се сѣ́мънъ, шѝ сáпъ 40. ш. ч. кꙋ̆м се кꙋлѣ́џе, цѫ́не, шѝ ꙟблътѣ́ще 55.

Кꙋлі́сꙋл кꙋ̆м се фáче? âл Кꙋкꙋрꙋ̆ꙁꙋлꙋ̆й 55.

âл

а̂л Семѫнцей де Трифо́ю 71. а̂л Віилѡр 160. а̂л Стрꙋгꙋрилѡр 161.

Кꙋрчиле кѫнд са́ꙋ а̂дꙋс ꙟ Еѵрѡ́па, кꙋм се спо́реск шѝ цѫн 108. ш. ч.

Кѵли́ндрꙋл саꙋ Тъва́ла чѐ ꙗсте 24. фоло́сꙋриле лꙋй 25.

Л.

Лега́тꙋл Віилѡр кѫнд шѝ кꙋм се фа́че 155.

Легꙋмиле кꙋм се се́мѫнъ 120. кꙋм се съде́ск 122. кꙋм се са́пъ шѝ пливе́ск 123. кꙋм се оўдъ 122. кꙋм се ѡ̂жібе́ск 124.

Лекꙋи́тꙋл Гъинилѡр 107. а̂л Ѡилѡр 93. ш. ч. а̂л По́милѡр 138. а̂л По́рчилѡр 101. 102. а̂л Ви́телѡр Корнꙋте 84.

Ли́нтѣ се цѫне де Бꙋка́те 36. кꙋм се сѣ́мънъ 45.

Ливе́зиле фире́щй 60. чѣле кꙋ мещишꙋг фъкꙋте 67.

Лꙋцѣрна 68.

Лꙋкра́тꙋл Пъмѫнтꙋрилѡр 26. а̂л чѣлѡр де Примъва́ръ 30. а̂л чѣлѡр де То́амнъ 27. а̂л Віилѡр 150.

Лꙋтꙋл ѐ пъмѫ́нт рѣ́че, саꙋ Грѣꙋ 4.

Л.

М.

Ма́кȣл се цѫ́не де Бȣка́те 36. кȣ̆м се сѣ́мънъ 45.

Ма́тчеле чѐ, шѝ де чѐ фоло́с сѫ́нт 175. кȣ̆м се да́ȣ Стȣ̆пилѡр че́лѡр въ́дȣвй 193.

Ма́ѕірѣ се цѫ́не де Бȣка́те 36. кȣ̆м се сѣ́мънъ шѝ стрѫ́нџе 44. кȣ̆м се фѣ́рбе 45.

Мъла́ю ве́цй Кȣкȣрȣ̆ѕ.

Мъла́юл мъ́рȣ̆нт, саȣ̆ Мѣ́юл де чѐ фоло́с ѥ̏сте 35. кѫ́нд, ꙟ̑ чѐ Пъмѫ́нт, шѝ кȣ̆м се сѣ́мънъ 42. 43.

Мърита́тȣл По́милѡр кѫ́нд шѝ кȣ̆м се фа́че 134.

Мъта́са чи́не ѡ̑ фа́че 208.

Мѫнка́тȣл Стȣ̆пилѡр кȣ̆м се ꙟ̑пѣ́декъ 200.

Ме́рїй кȣ̆м се а̑гонисе́ск 142.

Мѣ̆ю ве́цй Мъла́ю мъ́рȣ̆нт.

Мо́але ка́ре Пъмѫ́нт се ѕи́че 5.

Мочи́рлеле кȣ̆м се сѣ́къ 14.

Мȣ̆рг ка́ре Пъмѫ́нт се ѕи́че 6.

Мȣ̆стȣл кȣ̆м тре́бȣе грижи́т 162. ш. ч.

Н.

Нъсипо́ъселе ло́кꙋрй кꙋ̏м се дире́г 15.

Нъси́пꙋл се цѫ́не де пъмѫ́нтꙋл Ка́лд, саꙋ Мо́але 5.

Не́грꙋ ка́ре Пъмѫ́нт се нꙋ̏ме́ще 6.

Нꙋ̏чїй кꙋ̏м се пръсе́ск 143.

Ѡ

Ѡ̏ъле де Гѫнда́чїй че́й, че фа́к Мъта́са, кꙋ̏м се стрѫ́нг 221.

Ѡ̏аръ Ве́зй Га́лице.

Ѡго́аре ка́ре се зи́к 19.

Ѡ̏иле кꙋ̏м се пръсе́ск 85. кѫ́нд се ꙟпреꙋнъ кꙋ Берве́чїй 86. кꙋ̏м тре́бꙋе грижи́те, кѫ́нд фа́тъ 88. кре́щере Мїе́илѡр 89. Гри́жа ѡ̏илѡр ꙟкомꙋн 91. Тꙋ̏нсꙋл лѡ́р 92.

Ѡлтꙋи́тꙋл А̏рбꙋрилѡр 127. ш. ч. а̑л Вицелѡр 159.

Ѡмлитꙋи́тꙋл Вицелѡр 149.

Ѡморѫ́тꙋл Стꙋ̏пилѡр кꙋ̏м се фа́че 196.

Ѡ̏рзꙋл де кѫ́те фе́люрй є̑ 35. кѫ́нд шй кꙋ̏м се се́мѫнъ 38. кꙋ̏м се Се́чиръ 51.

Ѡ̏въ-

Ѡвъсȣл декѫте фѣлѡр ѥсте 35. кȣм се сѣмънъ 39. кȣм се сѣчеръ 52.

П.

Пъмѫнтȣл Кáлд саȣ Мóале 5. Нéгрȣ саȣ Мȣрг 6. Рѣче саȣ Грéȣ 4.

Пъпȣшóю вéзи Кȣкȣрȣз.

Пърȣи́тȣл Вінилѡр кѫ́нд се фáче 154.

Пъсȣлъ вéзи фасóле.

Пъшȣниле кȣм се дирéг 12.

Пéрїй кȣм се спорéск 142.

Петрóсȣл Пъмѫнт є̄ Кáлд 5.

Пѣрсечїй кȣм се спорéск 143.

Пливи́тȣл Хóлделѡр 46. а̂л Легȣмилѡр 123. а̂л Трифóюлȣй 70. а̂л Вінилѡр 155.

Плȣгȣл декѫте Фѣлюрй ѥсте 20.

Помéтȣл че ѥсте 125.

Пóрчїй де чѐ фолóс сѫнт 97. Пръси́рѣ лѡр 98. Пъшȣнѣ лѡ́р 99. А̂гръшáрѣ лѡ́р 100. Боáлеле шѝ Лéкȣл лѡ́р 101.

Порȣмб вéзи Кȣкȣрȣз.

Порȣмбїй а̂ȣ трéбȣе пръсицй 114.

Прȣ-

Прꙋнїй кꙋ̆м се спорѣ́ск 143.

Пꙋ̆стеле кꙋ̆м се дирѣ́г 16.

Пꙋ̆стиша́гꙋриле кꙋ̆м се дирѣ́г 13.

Р.

Ра́целе кꙋ̆м се пръсѣ́ск 113.

Ра́мꙋриле чѣ́ле де ѡ̑лтꙋи́т кѫ́нд трѣ́бꙋе кꙋлѣ́се 128.

Ръте ѕа́тꙋл Стꙋ̆пилѡр 194.

Рѫ́ѧ ѡ̋илѡр кꙋ̆м се ви́ндекъ 96. а̑ши́ждерѣ а̑ По́рчилѡр 102.

Рѫ́тꙋриле кꙋ̆м се дирѣ́г 61. кѫ́нд се косѣ́ск 64.

Рѣ́че ка́ре Пъмѫ́нт се ѕи́че 4.

Ро́аба де чѐ фоло́с ꙗ̋сте 119.

Ро́йтꙋл стꙋ̆пилѡр 179. Ро́їй кꙋ̆м се при́нд 184. кꙋ̆м се оу̑нѣ́ск 190. Ро́йтꙋл кꙋ̆м се кꙋ̆но́аще 183.

С.

Са́па є҃ де до́аѡ фѣ́люрй 119.

Сѫди́тꙋл Ӑрбꙋрилѡр 137. а̑л Лєгꙋ̆милѡр 122. а̑л Вїєй 144. а̑л Ви́целѡр 147.

Сѫпа́-

Сѫпа́тꙋл Грѫди́нилѡр 123. а҄л Кꙋкꙋрꙋ҆зꙋлꙋ҆й 43. а҄л Віилѡр 153.

Сѫчера́тꙋл Бꙋка́телѡр 49.

Сека́ра де кѫ́те Фе́люри є҃ 34. кꙋ҆м се се́мѫнѫ 38. кꙋ҆м се се́черѫ 51.

Спе́лта чѐ Фе́лю де Грѫ́ꙋ ꙗ҆сте 33.

Сто́гꙋриле кꙋ҆м се фа́к 53.

Стꙋпи́неле оу҆нде, ши́ кꙋ҆м тре́бꙋе фѫкꙋте 202. ш. ч.

Ш.

Шко́ала По́милѡр 127. а҄ Ви́целѡр 149.

Шꙋ҆ра кꙋ҆м се гѫте́ще 47.

Т.

Тѫе́тꙋл Віилѡр ꙟ҄ Це́ра Оу҆нгꙋре́скѫ 151. ꙟ҄ А҄рде́л 152.

Тѫва́лѫ ве́зи Кꙋли́ндрꙋ.

Тѫлкꙋи́ре Економі́ей 3. а҄ Пѫмѫ́нтꙋрилѡр А҄рѫто́аре 18. а҄ Плꙋгꙋлꙋ҆й 20. а҄ Кꙋлиндрꙋлꙋ҆й 24. а҄ Ливе́зилѡр Фире́щи 60. а҄ Фѫна́целѡр 62. а҄ рѫ́тꙋрилѡр 61. а҄ Ливе́зилѡр

BCU Cluj / Central University Library Cluj

кꙋ мещешꙋг фъкꙋте 67. ꙟ Добито́ачелѡр 73.

Те́нтю ве́зй Кꙋкꙋрꙋз.

Те́скꙋл кꙋм тре́бꙋе грижи́т ꙟнаи́нте де Кꙋле́с 160. кꙋм дꙋпъ Кꙋле́с 165.

Ти́на клео́асъ де чѐ фе́лю де пъмѫ́нт се ци́не 4.

Тирибо́анцъ ве́зй Ро́абъ.

Трѫ́нторїй чѐ, шѝ де чѐ фоло́с сѫ́нт 174. Кѫнд се пръсе́ск 178.

Трифо́юл декѫ́те фе́люрй є҃ 68. кꙋм се се́мънъ 69. кꙋм се пливе́ще 70. кꙋм се ꙟгонисе́ще, шѝ стрѫ́нџе 71. кꙋм се косе́ще 72.

Тꙋнсꙋл ѡ҆илѡр 92.

Оу.

Оу҆чи́сꙋл Стꙋпилѡр 196.

Оуне́лтеле тре́бꙋинчоасе ла Гръди́нй 118.

В.

Ва́чиле кꙋм се пръсе́ск 82. Грижа лѡр 83.

Васеле де липсъ ла кꙋле́сꙋл ві́илѡр 160.

Въдсꙋ-

Въдȣвирѣ Стȣпилѡр 192.
Върóс Пъмѫ́нт ка́ре ꙗ̏сте 5.
Върса́тȣл Ѻ҆илѡр кȣ̆м се Ви́ндекъ 95.
Вѫнтȣра́тȣл Бȣка́телѡр 56.
Вермȣле́цїй, ка́рїй фа́к Мъта́са 208.
Вїиле чѐ ло́к ю̑бе́ск 144. кȣ̆м се та́е, шѝ ꙟгро́апъ 151. 152. кȣ̆м се са́пъ 153. 154. кȣ̆м се пърȣ̆е́ск 155. 156. кȣ̆м се кȣле́г 156.
Ви́нȣл де Бо́амбе, саȣ̆ де Стрȣ̆гȣ̆рй оу̑ска́цй ка́ре ꙗ̏сте 165. кȣ̆м се фа́чѣ 166. кȣ̆ пели́н кȣ̆м се фа́че 167.
Ви́нȣриле кȣ̆м тре́бȣе грижи́те 168. кȣ̆м требȣе дирѣ́се 169.
Врѣ́мѣ семъна́тȣлȣй Бȣка́телѡр 36. ш. ч.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Biblioteca Universităţii Regele Ferdinand I. din Cluj
ROMANIA

Alungare Insectelor prin aprinare Camforului sea supra lampei ——

In Contra purecilor apa de var ——

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj